

Tárgy- és Számmutató

az

Akadémiai Értesítő

1991. évi XL. évfolyamához

BETŰRENDES TÁRGYMUTATÓ *

A

- Az Akadémia 1990. évi költségvetésének végrehajtásáról 84 (5)
Az Akadémia 1992. évi költségvetési irányelveiről 84 (5)
Az Akadémia 1990. évi nemzetközi tevékenységéről 83 (5)
Az Akadémia 1991. évi rendes közgyűlésének jellegéről és szervezeti rendjéről 5 (1)
Az Akadémiai Intézet Bizottságának működési elveiről 55 (4)
Alkalmi Bizottság kiküldéséről 80 (5)
Akadémiai Ifjúsági Díjak adományozásáról 148 (10)
Az Akadémiai Kiadó és Nyomda tevékenységének vizsgálatáról 4 (1)
Az Akadémiai Kutatóhálózat korszerűsítési koncepciójáról 136 (9)
Az Akadémiai reform alapelveiről 10 (1)
Akadémia területi bizottságai szervezeti szabályzatának jóváhagyásáról 122 (8)
Az Akadémia és a tudományos társaságok viszonyáról 124 (8)
Az Athenaeum Bizottság egyetemekkel történt megállapodásairól 81 (5)
Az Athenaeum Bizottság szervezetére, feladat- és hatáskörére, valamint soron lévő feladataira vonatkozó előzetes elgondolásokról 54 (4)

B

- Bizottsági rendszer megújításának tapasztalatairól, a bizottságok újszerű funkcióiról és működési feltételeiről 57 (4)

Cs

- Csonka Pál özvegyének kártalanításáról 47 (3)

D

- Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 87 (5)
Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 96 (8)
Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 113 (7)
Doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről 150 (10)

E

- Egyes akadémiai kutatóintézmények nevének megváltoztatásáról 47 (3)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 12 (1)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 47 (3)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 59 (4)
Elnökség egyéb állásfoglalásai 131 (8)
Elnökség 1991. I. félévi munkatervéről 27 (2)

- Elnökség 1991. II. félévi munkatervéről 129 (8)
Erdőtárscai Alkotóház, illetve a Pilis-hegységi Alkotóház lehetőségeiről 44 (3)

É

1991. évi Akadémiai Aranyérem odaítéléséről 74 (5)
1991. évi Akadémiai Díjak odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételéről 45 (3)
1991. évi Akadémiai Díjak odaítéléséről 75 (5)
1991. évi Akadémiai Újságírói Díj odaítélését előkészítő alkalmi bizottság összetételéről 46 (3)
1991. évi Akadémiai Újságírói Díjak odaítéléséről 77 (5)
1991. évi közgyűlés határozati javaslatáról 79 (5)
1991. évi közgyűlésre meghívandók köréről 78 (51)
1991. évi májusi közgyűlésen rendes taggá választottak székfoglalóiról 143 (9)
1991. év végével befejeződő országos TS programok értékelésének módjáról 136 (9)

H

- Hadtudományi szakbizottság működéséről 8 (1)
Határainkon túli magyar tudományosság helyzetéről s a hazai teendőkről 104 (7)

I

- Igazgatóválasztás tapasztalatairól 56 (4)

J

- Jelölő bizottság kiküldéséről 78 (5)

K

- Király Tibor rendes tag állandó megbízottként való részvételéről az Elnökségi üléseken 29 (2)
Kut. Agrárkutató Intézetek helyzetének értékeléséről 80 (5)
Külső tagokkal kapcsolatok erősítéséről 105 (7)
Környezettudományi Elnökségi Bizottság létrehozásáról 131 (8)
Külső tagokkal kapcsolatok erősítéséről 105 (7)
Környezettudományi Elnökségi Bizottság létrehozásáról 131 (8)
Központi Állami Kórház megszüntetéséről, az intézmény további hasznosításáról és az általa ellátott egyes feladatokról 147 (10)

M

- Magyar Tudományos Akadémiai hivatali szervezetéről 12 (1)
MTA Béke- és Konfliktuskutatóközpont nevének megváltoztatásáról 118 (7)

* A címet követő szám az oldalszámot, zárójelben levő szám a közlőny számát jelzi.

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Szervezeti Szabályzatának jóváhagyásáról 111 (7)
 Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Szervezeti Szabályzata 112 (7)
 Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Ellátási Szolgálatának szervezetének és elnevezésének módosításáról 85 (5)
 Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Alapjának képzéséről és felhasználási rendjéről szóló 1/1989. (A. K. 5.) MTA-F utasítás módosításáról 48 (3)
 Magyar Nagylexikon munkálatainak helyzetéről 42 (3)
 MTA 1991. évi rendes közgyűlési határozata végleges szövegének megállapításáról 107 (7)
 MTA 1990. évi rendkívüli közgyűlési határozata végleges szövegének megállapításáról 24 (2)
 MTA Politikai Tudományok Intézetéről 30 (2)
 MTA Szociológiai Kutatóintézetének átszervezéséről 144 (9)

N

Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága személyi összetételéről 7(1)

O

OTKA Bizottság tagjairól 29 (2)
 OÖT, illetve Bizottság együttműködéséről az Athenaeum bizottságokkal, illetve az MTA bizottságaival 124 (8)
 Országos Tudományos Kutatási Alapról 2 (1)

P

Pályázati felhívások 21 (1)
 Pályázati felhívások 38 (2)
 Pályázati felhívások 68 (4)
 Pályázati felhívások 91 (5)
 Pályázati felhívások 99 (6)
 Pályázati felhívások 119 (7)
 Pályázati felhívások 132 (8)
 Pályázati felhívások 145 (9)
 Pályázati felhívások 155 (10)
 Petőfi kutatással kapcsolatos további akadémiai feladatokról 58 (4)

R

Rehabilitációval összefüggő rendes tagválasztás előkészítéséről 45 (3)
 Rendkívüli közgyűlés összehívásáról az Elnökség egyéb állásfoglalásai 143 (9)

S

Soros Foundation-nal kötött megállapodás felülvizsgálatáról 46 (3)
 Soron kívüli tagválasztásokról 83 (5)
 Soron következő hazai, illetve külföldi tagválasztás előkészítésének ütemezéséről, illetve a jelöléseknél alkalmazandó ajánlásokról 138 (9)

Sz

Szakágazati besorolások teljes körű módosításának előkészítéséről 86 (5)
 Széchenyi Díjra történő javaslatlétel módjáról 7 (1)

T

Tájékoztató a TMB által odaítélt doktori fokozatokról 37 (2)
 Tájékoztató a TMB által odaítélt doktori fokozatokról és a TMB szakbizottságai által odaítélt kandidátusi fokozatokról 59 (4)
 Tájékoztató az 1991. évi Akadémiai Ifjúsági Díjakról 67 (4)
 Területi bizottságok és a tudományos osztályok kapcsolatáról 42 (3)
 Tudományos Minősítő Bizottság megbízásának meghosszabbításáról és egyes tagjai kinevezéséről 122 (8)
 Tudományos Minősítő Bizottság személyi összetételéről, illetve megbízásának meghosszabbításáról 111 (7)
 Tudományos osztályok hatáskörének vizsgálatára kiküldött bizottság munkájáról 72 (5)

U

Új doktori és kandidátusi fokozatokról 12 (1)

V

Varga József díj alapításáról 10 (1)

SZÁMMUTATÓ*

Törvények, törvényerejű rendeletek, kormányrendeletek és határozatok, miniszteri rendeletek és utasítások, az MTA elnökének és főtítkárnak utasításai, egyéb hivatalos közlemények

7/1990. (A.É.1.) MTA utasítás 12 (1)	15/1991. sz. Eln. határozat 72 (5)
1/1991. (A.É.2.) MTA utasítás 30 (2)	16/1991. sz. Eln. határozat 73 (5)
2/1991. (A.É.3.) MTA utasítás 47 (3)	17/1991. sz. Eln. határozat 73 (5)
3/1991. (A.É.3.) MTA utasítás 48 (3)	18/1991. sz. Eln. határozat 75 (5)
4/1991. (A.É.5.) MTA utasítás 85 (5)	19/1991. sz. Eln. határozat 77 (5)
5/1991. (A.É.6.) MTA utasítás 96 (6)	20/1991. sz. Eln. határozat 78 (5)
6/1991. (A.É.9.) MTA utasítás 144 (9)	21/1991. sz. Eln. határozat 78 (5)
7/1991. (A.É.10.) MTA utasítás 148 (10)	22/1991. sz. Eln. határozat 79 (5)
8/1991. (A.É.10.) MTA utasítás 149 (10)	23/1991. sz. Eln. határozat 80 (5)
51/1990. sz. Eln. határozat 4 (1)	24/1991. sz. Eln. határozat 80 (5)
52/1990. sz. Eln. határozat 5 (1)	25/1991. sz. Eln. határozat 81 (5)
53/1990. sz. Eln. határozat 5 (1)	26/1991. sz. Eln. határozat 82 (5)
54/1990. sz. Eln. határozat 6 (1)	27/1991. sz. Eln. határozat 83 (5)
55/1990. sz. Eln. határozat 7 (1)	28/1991. sz. Eln. határozat 83 (5)
56/1990. sz. Eln. határozat 7 (1)	29/1991. sz. Eln. határozat 83 (5)
57/1990. sz. Eln. határozat 8 (1)	30/1991. sz. Eln. határozat 84 (5)
58/1990. sz. Eln. határozat 10 (1)	31/1991. sz. Eln. határozat 84 (5)
60/1990. sz. Eln. határozat 11 (1)	33/1991. sz. Eln. határozat 104 (7)
61/1990. sz. Eln. határozat 11 (1)	34/1991. sz. Eln. határozat 105 (7)
61/1990. sz. Eln. határozat 11 (1)	35/1991. sz. Eln. határozat 107 (7)
62/1990. sz. Eln. határozat 24 (2)	36/1991. sz. Eln. határozat 111 (7)
63/1990. sz. Eln. határozat 27 (2)	37/1991. sz. Eln. határozat 111 (7)
64/1990. sz. Eln. határozat 29 (2)	32/1991. sz. Eln. határozat 122 (8)
65/1990. sz. Eln. határozat 29 (2)	39/1991. sz. Eln. határozat 124 (8)
1/1991. sz. Eln. határozat 42 (3)	40/1991. sz. Eln. határozat 124 (8)
2/1991. sz. Eln. határozat 42 (3)	41/1991. sz. Eln. határozat 126 (8)
3/1991. sz. Eln. határozat 44 (3)	42/1991. sz. Eln. határozat 129 (8)
4/1991. sz. Eln. határozat 45 (3)	43/1991. sz. Eln. határozat 131 (8)
6/1991. sz. Eln. határozat 45 (3)	44/1991. sz. Eln. határozat 136 (9)
7/1991. sz. Eln. határozat 46 (3)	45/1991. sz. Eln. határozat 136 (9)
8/1991. sz. Eln. határozat 46 (3)	46/1991. sz. Eln. határozat 138 (9)
9/1991. sz. Eln. határozat 47 (3)	47/1991. sz. Eln. határozat 143 (9)
10/1991. sz. Eln. határozat 54 (4)	48/1991. sz. Eln. határozat 144 (9)
11/1991. sz. Eln. határozat 55 (4)	138/1991. (X. 29.) Korm.r. 147 (10)
12/1991. sz. Eln. határozat 56 (4)	1036/1991. (VII. 31.) Korm.hat. 122 (8)
13/1991. sz. Eln. határozat 57 (4)	8001/1991. sz. közlemény 30 (2)
14/1991. sz. Eln. határozat 58 (4)	8001/1991. (SK. 5.) KSH tájékoztató 86 (5)

* A jogszabály (elnökségi határozat) számát követő szám az oldalszámot, a zárójelben lévő szám a közlőny számát jelzi.

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1991. FEBRUÁR 15.

Jogszabályok

99/1990. (XII. 3.) Korm. r.	az Országos Tudományos Kutatási Alapról	2
--------------------------------	---	---

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai az 1990. október 30-án és november 20-án tartott üléséről

51/1990. sz. hat.	az Akadémiai Kiadó és Nyomda tevékenységének vizsgálatáról	4
52/1990. sz. hat.	az Elnökséghez közvetlenül tartozó nem kormányzati nemzetközi tudományos szervezetekről	5
53/1990. sz. hat.	az Akadémia 1991. évi rendes közgyűlésének jellegéről és szervezeti rendjéről	5
54/1990. sz. hat.	egyes decemberi közgyűlési előterjesztések előkészítéséről	6
55/1990. sz. hat.	a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága személyi összetételéről	7
56/1990. sz. hat.	a Széchenyi Díjra történő javaslatlétel módjáról	7
57/1990. sz. hat.	a Hadtudományi Szakbizottság működéséről	8
58/1990. sz. hat.	Varga József díj alapításáról	8
59/1990. sz. hat.	az Akadémiai reform alapelveiről	10
60/1990. sz. hat.	az Akadémiai Díjhoz adandó bronzéremről	11
61/1990. sz. hat.	az 1990. decemberi rendkívüli közgyűlésre meghívandók köréről	11
	az Elnökség egyéb állásfoglalásai	12

Közlemények

7/1990. (AÉ. 1.) MTA sz. utasítás TMB tájékoztató	a Magyar Tudományos Akadémia hivatali szervezetéről új doktori és kandidátusi fokozatokról	12
	pályázati felhívások	21
	a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának és a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája	21

Jogszabályok

A Kormány 9/1990. (XII. 3.) Korm.
rendelete

az Országos Tudományos Kutatási Alapról

A Kormány a színvonalas tudományos kutatások hatékony támogatása, az Országos Tudományos Kutatási Alap (a továbbiakban: OTKA) eredményes működésének továbbfejlesztése érdekében a következőket rendeli el:

Az OTKA működési feltételei

1. §

(1) Az OTKA önálló jogi személy, amely a jelen rendeletben meghatározott célok megvalósítására önállóan gazdálkodik.

(2) Az OTKA felhasználásának célja az eredeti, időszerű és nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő színvonalú tudományos eredmények létrehozása.

(3) Az OTKA-ból olyan tudományos kutatások támogathatók, amelyekből új tudományos törvényszerűségek, ismeretek, módszerek, eljárások várhatók, valamint ilyen eredmények létrejöttét elősegítő infrastruktúra-fejlesztés támogatható.

(4) Az OTKA felügyeletét az illetékes tárca nélküli miniszter látja el.

(5) Az OTKA pénzügyi forrásai lehetnek:

a) az állami költségvetésben címzetten megállapított támogatási előirányzat,

b) az elkülönített állami pénzalapból átcsoportosított pénzeszközök,

c) a gazdálkodó szervezetek, más jogi és természetes személyek — meghatározott célra tett — kifizetései,

d) az (5) bekezdés c) pontjában foglalt befizetések közérdekű kötelezettség-vállalásnak minősülnek.

(6) Az OTKA részére a céljainak megvalósításához devizakeret biztosítható.

(7) Az OTKA állami költségvetési támogatása esetén azt az éves költségvetési törvényben kell előirányozni.

Az OTKA felépítése, működési rendje

2. §

(1) Az OTKA vezető testülete az Országos Tudományos Kutatási Alap Bizottság (a továbbiakban: OTKA Bizottság), amely elnökből és 9 tagból áll.

(2) a) Az elnököt, határozott időre, a Tudománypolitikai Bizottság javaslata alapján az illetékes tárca nélküli miniszter nevezi ki.

b) A Bizottságba egy-egy tagot delegál a művelődési és közoktatási miniszter, a népjóléti miniszter, a földművelésügyi miniszter és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke. Az OTKA Bizottság tagja, továbbá a Rektori Konferencia, valamint a közgyűjtemények igazgatóinak egy-egy, a Magyar Tudományos Akadémia elnökségének há-

rom képviselője. Az OTKA Bizottság elnöke adott ügy megtárgyalásához más illetékes állami vezetőt, illetőleg minisztérium, országos hatáskörű szerv képviselőjét is meghívhatja.

(3) Az elnökök:

a) felelős: az OTKA működéséért, az Alap felhasználásáért;

b) rendszeresen beszámol az OTKA működéséről a Tudománypolitikai Bizottságnak;

c) képviseli az OTKA-t. E jogkörét esetenként vagy az ügyek meghatározott csoportjára nézve a Bizottság egyes tagjaira ruházhatja át.

(4) Az OTKA Bizottság feladatai:

a) javaslatot tesz a kiírandó pályázatokra, az OTKA pénzeszközeinek felhasználására.

b) felkéri a beérkezett pályázatokat véleményező és rangsoroló, illetve a támogatást elnyert pályázatok kutatási eredményeinek értékelését végző hazai és/vagy külföldi szakértőket, szakterületi kollégiumok elnökeit, tagjait.

c) koordinálja a szakterületi kollégiumok döntéseit a pénzügyi lehetőségekkel, és ennek függvényében erősíti meg a szakterületi kollégiumok döntéseit.

d) meghatározza az OTKA Bizottság belső működési rendjét.

(5) Az OTKA működésével kapcsolatos technikai, pénzügyi, szervezési és adminisztratív feladatok ellátására OTKA Iroda működik. Az Iroda alkalmazottjait az OTKA Bizottság elnöke nevezi ki. Az Iroda működésének feltételeit az illetékes miniszter a Magyar Tudományos Akadémia főtítkárával kötött megállapodás keretében biztosítja. E feladatok költségei, ideértve a pályázatokat véleményező szakértők honoráriumát is, az OTKA-t terhelik, amelyeket elkülönítetten kell nyilvántartani.

(6) A TPB elnöke az ügyrendnek megfelelően beszámol az Országgyűlésnek az OTKA működéséről.

3. §

(1) Az OTKA felhasználása nyilvános pályázati rendszerben történik.

(2) A pályázatokat — az OTKA Bizottság javaslata alapján — a Bizottság elnöke hirdeti meg.

(3) Pályázni lehet:

a) tudományos kutatási témákkal kapcsolatos folyó (személyi és dologi) ráfordítások költségeinek fedezésére,

b) nemzetközi tudományos kutatásban való részvételre,

c) ösztöndíjakra,

d) konkrét kutatási megbízások elnyerésére, valamint

e) a tudományos kutatáshoz szükséges műszerek, berendezések, felszerelési tárgyak beszerzésére.

(4) Nem fordítható az OTKA pénzügyi kerete építési beruházásra, felújításra, ingatlan vásárlására.

(5) Egyidejűleg több pályázatot is be lehet nyújtani.

(6) Egy meghatározott pályázatra OTKA-támogatás 3 évre, különleges esetben legfeljebb 5 évre vehető igénybe.

(7) A benyújtott pályázatok elbírálására a 4. § (3) bekezdés *a*) pontjában meghatározott testületek évente két alkalommal üléseznek és hoznak döntést. A döntésnél figyelembe veszik a pályázó korábbi eredményességét. A döntésről a pályázókat 30 napon belül az OTKA Iroda értesíti.

A pályázatok elbírálásának (a támogatás odaítélésének) módja

4. §

(1) Pályázatokat — a részletes pályázati kiírás szerint — folyamatosan lehet benyújtani az OTKA Bizottságnak címezve az OTKA Irodához.

(2) Pályázat — a 3. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel — minden, támogatásban részesülni kívánó szervezet, jogi és természetes személy, illetőleg az ezek együttműködésével létrejövő kollektíva.

(3) A beérkezett pályázatokat

a) a Bizottság által felkért magyar és/vagy külföldi szakértők, valamint a Magyar Tudományos Akadémia és az illetékes tárca szakbizottságai véleményezik és rangsorolják. A pályázatok szakmai megítélésében, a feltüntetett költségek indokoltságában döntési joga a szakterületi kollégiumoknak van. A kollégiumok elnökeit és tagjait — tudományos kutatással foglalkozó közösségek javaslatai, ajánlásai alapján — a Bizottság kéri fel határozott időre;

b) a szakterületi kollégiumok döntéseit a Bizottság a rendelkezésre álló pénzeszközökkel koordináltan hagyja jóvá.

5. §

(1) A OTKA-ból nyújtott támogatásra az OTKA Bizottság elnöke és az egyéni pályázó, illetve a kutató kollektíva vezetője a döntést követő két hónapon belül szerződést köt.

(2) A szerződésben meghatározott feltételek esetleges változásáról az OTKA Irodát tájékoztatni kell.

(3) A szerződésben foglalt feladatok folyamatos előrehaladásáról, az időközben elért eredményekről, s ezekkel arányban a pénzeszközök felhasználásáról a pályázó — az ügyrendben meghatározott módon és időben — évente köteles beszámolni.

(4) Az OTKA-ból nyújtott támogatás összegét a pályázatban megjelölt költségvetési intézmény, vagy gazdálkodó szerv bankszámláján kell — a pályázó rendelkezési jogának az OTKA működési szabályzatában meghatározott módon történő biztosításával — kezelni.

(5) A fel nem használt pénzeszközökről, az állóeszközök tulajdonjogáról a szerződés lejártakor, az eredmény értékelésével is összefüggésben az OTKA Bizottság elnöke dönt.

(6) Az OTKA a céltámogatások felhasználása, maradványának elszámolása a céltámogatást nyújtó szervek, illetve személyek által meghatározott előírás szerint történik.

6. §

A pályázatok elbírálásánál, a döntések meghozatalánál és az eredmények minősítésénél széles körű szakmai nyilvánosságot kell biztosítani, a szakértői véleményt név nélkül a pályázó(k) tudomására kell hozni. Az OTKA-ból finanszírozott pályázatok jegyzékét, az ezek értékeléséről készített összefoglalót a rotációval működő (bíráló) szakterületi kollégiumok tagjainak névsorával együtt, továbbá a jelentősebb műszer- és egyéb infrastrukturális beszerzéseket nyilvánosságra kell hozni.

A támogatott kutatások eredményeinek értékelése

7. §

(1) A kutatások részletjesítések, de legkésőbb az első év értékelése után a bíráló (bizottság) beszámolója alapján az OTKA Bizottság dönt a kutatás folytatásáról, illetve a téma támogatásának megszüntetéséről. A kutatás (szerződés szerinti) befejezések a tevékenység eredményességét és a pénzeszközök felhasználását a 4. § (3) bekezdés *a*) pontjában meghatározott testületek (az ott szabályozott jogkörökkel) értékelik.

(2) Ha a részletjesítések értékelésekor nem valószínűsíthető a szerződés teljesítése, az odaítélt támogatás visszavonható.

(3) Az OTKA Bizottság az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottsággal közösen értékeli az innovációra alkalmas pályázati eredményeket.

Az OTKA pénzeszközei alapszerűen kezelendők. A szerződés időtartamán belül az eredetileg jóváhagyott támogatás maradványa az évek között átvihető.

9. §

A költségvetési támogatás, valamint az elkülönített állami pénzalapokból származó pénzeszközök rendelkezésre bocsátását — az illetékes tárca nélküli miniszter és a pénzügyminiszter által előterjesztett — finanszírozási terv rögzíti.

10. §

A pályázat további, részletes szabályait — az OTKA Bizottság javaslata alapján — a Bizottság elnöke állapítja meg.

11. §

E rendelet hatálya kiterjed minden, az OTKA-ból támogatásban részesülő, illetőleg részesülni kívánó szervezetre, természetes és jogi személyre, továbbá a támogatás előkészítését, odaítélését és folyósítását végző szervekre.

12. §

Ez a rendelet 1991. január hó 1-jén lép hatályba. Hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az OTKA-ról szóló 30.020/1985. TPB határozat, valamint az OTKA felhasználásáról szóló 7/1985. (A. K. 4.) MTA—F—EüM—MÉM—MM együttes utasítás.

*Dr. Antall József s. k.,
miniszterelnök*

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1990. október 30-án tartott üléséről
(51–58. számú határozatok)

Tájékoztató az Akadémiai Kiadó és Nyomda tevékenységének vizsgálatáról

Az elmúlt években az Elnökség szinte folyamatosan napirenden tartotta a tudományos könyv- és folyóiratkérdést, ami az esetek nagy többségében az Akadémiai Kiadó munkájának a bírálatát, de az Akadémia kiadási politikájának a gyengeségeit is jelentette. Az Elnökség határozatai nem hozták meg a várt eredményt, azokat sorra nem hajtották végre. A gazdasági helyzet és a környezet változásával erdemleges és átütő módosítások a könyv és folyóirat tervezés, kiadás mechanizmusában sem történtek.

Mindezek következtében az elmúlt évre már kritikus helyzetbe került a könyv és folyóirat kiadás is, de maga a vállalat is közel került a működésképtelenséghez. Ezt felismerve határozott az Elnökség 1989. év elején — főtítkárhelyettesi vezetéssel — alkalmi bizottság felállításáról, amelynek feladatává tette a kialakult helyzet megvizsgálását és javaslatok kidolgozását.

A bizottság jelentését az Elnökség 1989. decemberében tárgyalta meg és felkérte a főtítkárt, hogy tegyen intézkedéseket a könyv és folyóirat helyzetének javítására, a vállalat átszervezésére, részvénytársasággá történő átalakítására.

A főtítkár e tájékoztatóban számot adott arról, hogy az Elnökség 1989. decemberi határozatát követően milyen konkrét intézkedések történtek, illetve a vállalat helyzete az elmúlt hónapok alatt hogyan alakult. Külön szolt a tájékoztató arról a követelésről, amelyben a nyomda dolgozói a nyomda önállóságát követelik. Beszámolt arról is a tájékoztató, hogy a főtítkár a vállalat Felügyelő Bizottságát átalakította és az átszervezés irányítására tekintettel annak vezetését magához vonta.

A főtítkár 1991. március 31-ig terjedő időszakra vonatkozóan intézkedési tervet hagyott jóvá, amelynek végrehajtása megkezdődött. Észertint:

- pályázatot írt ki a vállalat főigazgatói állás-helyének betöltésére;
- a Társadalomtudományi Főosztályt, illetve annak vezetőjét a főtítkár megbízta a könyv- és folyóiratkiadás akadémiai feladatainak ellátásával;
- a vállalat a közelmúltban 30 millió Ft soron kívüli forgóalap juttatásban részesült;
- a vállalat átalakításával kapcsolatos teendőik előkészítésére ilyen feladatokban jártas ügyvéd felkérésére sor került;
- előírásra került a belső önelszámolás bevezetése és a befejezetlen állomány felülvizsgálata.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

A vitában felszólalók aláhúzták az Akadémia új kiadói politikája sürgös — a vállalat átszervezésénél már figyelembe veendő — kidolgozásának szükségességét és egyidejűleg eszmecsere indult meg e koncepciót érintő kérdésekben. Pl. ráfizetéses-e a tudományos könyvkiadás, vagy csak nálunk, ezzel összhangban az állami dotáció — öndotáció kérdése és annak szerepe, angol és magyar nyelvű publikálás aránya, területei, a tudományos osztályok és a hivatali szervezetben a könyv- és folyóiratkiadás akadémiai feladatai ellátására létrehozni tervezett szervezet feladatköre és kapcsolata stb.

Ismételten felhívták a figyelmet a folyóiratoknak a cserében betöltött szerepére és — a kiadói, nyomdai átfutási idők miatti — késedelmes megjelenésének erre gyakorolt negatív hatására.

Az Elnökség 51/1990. számú határozata

Az Elnökség:

1. a Tájékoztatót — közbenső tájékoztatásul — tudomásul veszi és felhatalmazza a főtítkárt, hogy azt — a közgyűlésig lehetséges korszerűsítéssel — terjessze a decemberi közgyűlés elé.
2. Szükségesnek tartja, hogy:

2.1 a Vállalat tervezett átalakításáig az Akadémia kialakítsa új kiadói politikáját (ahogy azt 49./1989. sz. határozatában az Elnökség már kimondta).

Ennek kidolgozására alkalmi bizottságot kér fel:

A bizottság elnöke: Klaniczay Tibor r. t.
A bizottság titkára: Mucsi Ferenc, a történelemtud. doktora

A bizottság tagjai:

Benkő Loránd r. t. (I. O.)
Székely György r. t. (II. O.)
Solyom Jenő I. t. (III. O.)
Mészáros János r. t. (IV. O.)
Nász István r. t. (V. O.)
Kollár Lajos I. t. (VI. O.)
Hargittai István I. t. (VII. O.)
Fekete Gábor I. t. (VIII. O.)
Peschka Vilmos r. t. (IX. O.)
Meskó Attila I. t. (X. O.)

A bizottság munkáját mielőbb kezdje meg, s 1991. február 28-ig fejezze be és munkájába vonja be az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat új vezetőit is.

2.2 Felkéri a főtítkárt vizsgálja meg — a Hivatal szervezeti átalakításával összhangban — a hivatali apparátuson belül külön szervezeti egység létrehozását a könyv- és folyóiratkiadás akadémiai feladatainak ellátására.

3. Felkéri a Nagy Lexikon Szerkesztőbizottságának elnökét, illetve társelnökét, hogy (az Elnökség 45/1986. sz. határozatának megfelelően, mely szerint két évenként tájékoztatást kell adni a munkálatok állásáról, ami 1988 januárjában történt utoljára) készítsen tényfeltáró anyagot — ide értve a pénzügyi és szervezeti kérdéseket is, és 1990. december 31-ig tegyen javaslatot a további teendőkre.

**Az Elnökséghez közvetlenül tartozó
nem kormányzati
Nemzetközi Tudományos Szervezetek**

Az MTA több mint 200 nem kormányzati nemzetközi szervezet (NGO) munkájában vesz részt. Az egyes tudományterületeknek megfelelő szervezetek hazai koordinálását az illetékes tudományos osztályok végzik.

Néhány esetben az NGO szervezetben való képviseletet, vagy a Magyar Nemzeti Bizottságot közvetlenül az Elnökség jelöli ki.

Ennek alapján terjesztette elő javaslatát a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságának elnöke, melyet az Elnökség elfogadott.

Az Elnökség 52/1990. számú határozata.

1. Az Elnökséghez közvetlenül tartozó magyar nemzeti bizottságok a következők:
 - 1.1 International Council of Scientific Unions (ICSU) magyar nemzeti bizottsága
Elnök: Berényi Dénes rendes tag
Titkár: Pusztai János, a biológiai tudomány kandidátusa
 - 1.2 PUGWASH Conferences on Sciences and World Affairs magyar nemzeti bizottsága
Elnök: Valki László, az állam- és jogtudomány doktora
Titkár: felkérésére később kerül sor
 - 1.3 Union Academique Internationale (UAI)
Az MTA képviselője: Harmatta János rendes tag
 - 1.4 Conseil International de la Philosophie et des Sciences Humaines (CIPSH)
Az MTA képviselője: Harmatta János rendes tag
2. Az Elnökség felhatalmazza elnökét, hogy az ICSU és PUGWASH magyar nemzeti bizottságok tagjaira vonatkozó személyi javaslatokban döntsön.
3. Az Elnökség ajánlja, hogy az:
 - 3.1 International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) Hungarian Group, az Orvosi Tudományok Osztályához, az
 - 3.2 International Federation of Documentation (FID) a Nyelv és Irodalomtudományok Osztályához tartozzék.

**Az Akadémia 1991. évi rendes közgyűlésének
jellege és szervezeti rendje**

Az előterjesztés emlékeztet arra, hogy az MTA az 1970. évi átszervezését követően az akadémiai ciklust záró évek rendes közgyűlésein a tárgyévek munkájáról készített átfogó értékeléseket, továbbá az elkövetkező évek feladatainak meghatározását állította középpontba; a közbenső évek munkaközgyűléseinek nyitónapját viszont általában egy, a hazai társadalom szempontjából is kiemelkedően jelentős kérdés sokoldalú tudományos elemzésének szentelte.

Míthogy 1989-ben és 1990-ben az Akadémia, illetve a tudományos kutatás létét és jövőjét érintő kérdések álltak a közgyűlések középpontjában, az 1971 óta hagyományosnak számító központi tudományos előadás tartására 1988 óta nem került sor. Mind erre figyelemmel, mind annak szem előtt tartásával, hogy az Akadémia belső életének kérdései részben rendkívüli közgyűléseken kerülnek megtárgyalásra, indokoltnak tűnik az 1991. évi májusi rendes közgyűlés nyitó napján ismét a tudomány és a társadalom számára egyaránt fontos téma komplex vizsgálatának programba vétele.

Az MTA elnöke valamennyi tudományos osztály elnökétől ajánlást kért a jövő évi rendes közgyűlés jellegének kialakításához, felhívva a figyelmet Széchenyi István születésének 1991. szeptember 21-i, 200. évfordulójára. Az osztályelnököktől kapott válaszok azt jelezték, hogy az Akadémia megkeresett tagjai egyetértéssel és örömmel támogatják azt az elgondolást, hogy a közgyűlés nyitónapján Széchenyi Istvánra emlékezzen az Akadémia és tűzze napirendre alapítójának az ország tudományos, gazdasági és társadalmi fejlődése szempontjából egyaránt igen jelentős elgondolásait, munkásságát.

Az előterjesztés javasolta, hogy a nyitóülést követő osztályülések részben további elemzését adják szakterületük vonatkozásában Széchenyi István munkásságának, részben a területükön legaktuálisabb tudományos téma vizsgálatát tűzzük napirendre.

Az Akadémia belső életéhez kapcsolódó néhány jelentős kérdés az 1990. decemberi rendkívüli közgyűlés tárgysorozatát képezi. A decemberben megfogalmazandó határozatok ismeretében, továbbá a közgyűlés állásfoglalását igénylő egyéb kérdésekben a közgyűlés egy/másfél napos zárt ülése adna vita-fórumot.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 53/1990. számú határozata

1. A közgyűlés a hagyományok folytatását jelentő, ciklusközi munkaközgyűlésként kerüljön megrendezésre, amelynek nyitó ülését az Akadémia Széchenyi István személyének és munkásságának méltatására szentelje. Az Akadémia ünnepi programja lehetőség szerint legyen része a bicentenáriumi országos programjának, melynek kialakítására Göncz Árpádnak, a Magyar Köztársaság elnökének vezetésével emlékbizottság alakult. Az Akadémia belső életét érintő, továbbá a hazai tudományos fejlődést szolgáló témák vizsgálatára a közgyűlés zárt ülésén kerüljön sor.

2. A közgyűlés időpontja:

1991. május első teljes munkahete (6–10),
hétfőtől péntekig;

a közgyűlés helye:

az MTA vári kongresszusi terme.

2.1 Az osztályülésekre a közgyűlés keretében kerüljön sor.

3. A közgyűlés külön meghatározandó összetételben ülésezzen, figyelembe véve az érvényes akadémiai Alapszabályokban, továbbá a testületi ügyrendben foglaltakat, illetve a vári kongresszusi terem befogadóképességét.

4. A közgyűlés javasolt tárgysorozata:

4.1 Nyitóülés május 6-án, hétfőn délelőtt:

- Elnöki megnyitó
- az Akadémiai Aranyérem, az Akadémiai Díjak és az Akadémiai újságírói díjak átadása
- az Akadémia elnökének ünnepi bevezető előadása Széchenyi István életéről és munkásságának jelentőségéről.

4.2 Osztályülések május 6-án délután, 7-én, 8-án egész nap és 9-én délelőtt.

4.3 Zártülés május 9-én, csütörtökön délután:

- az Akadémia elnökének vitaindítója,
- az Akadémia főtitkárának vitaindítója,
- vita.

Péntek délelőtt (szükség esetén délután is):

- a vita folytatása,
- az Akadémia elnökének válasza a felszólalásokra,
- az Akadémia főtitkárának válasza a felszólalásokra,
- indítványok, javaslatok,
- az indítványok, javaslatok megvitatása,
- határozathozatal.

5. A közgyűlés keretében tartott tudományos osztályülések témakörei részben a nyitóülés bevezető előadásához kapcsolódnak, további elemzését adva szakterületük vonatkozásában Széchenyi István munkásságának, részben a területükön legaktuálisabb tudományos kérdések vizsgálatát szolgálják.

5.1 Minthogy az akadémiai székház felújítása miatt akadémiai előadóterem csak igen korlátozottan vehető igénybe, ajánlott a tudományos téma komplex feldolgozását is segítő, összevont osztályülések tartása. Az osztályok törekedjenek arra, hogy üléseikre ne azonos időpontban kerüljön sor, hogy az érdeklődők a rendezvényeken mind teljesebb számban vehessenek részt.

6. A közgyűlés írásos mellékletei:

- A tudományos osztályok hatáskörének, szerkezetének vizsgálatáról szóló — a Környezet-tudományi Csoport létesítését is figyelembe vevő — bizottság előterjesztése;

- A tudományos kutatók tömeges kiáramlásának megelőzésével foglalkozó bizottság előterjesztése;
- Összefoglalás az elmúlt közgyűlés óta végzett testületi munkáról;
- A Magyar Tudományos Akadémia 1990. évi hivatali tevékenységével kapcsolatos fontosabb adatok;
- Határozati javaslat tervezete.

7. Annak érdekében, hogy a közgyűlés minél teljesebb körben ülésezzen, az Akadémia elnöke az Elnökség jelen határozatát kísérőlevéllel küldje meg az Akadémia tagjainak, felszólítva őket, hogy a közgyűlés idejére külön feladatokat, külföldi utakat ne vállaljanak.

Kötetlen eszmecsere az Akadémiai Törvényről, a Tudományos Minősítésről, valamint az MTA és intézetei kapcsolatáról szóló előterjesztések novemberi Elnökségi, illetve decemberi közgyűlési vitájának előkészítéséről

A kötetlen eszmecsere előzménye az, hogy az 1990. februári rendkívüli és a májusi rendes közgyűlés kitűzte az Akadémia megújításának programját, melynek keretében — többek között — ki kellett dolgozni:

- az „MTA-ról szóló új törvény” tervezetét
- az új tudományos „minősítési rendszer alapelveit”
- az „Akadémia és intézetei közötti kapcsolatok rendszerének átgondolásával az átszervezési elképzeléseket”
- az „Akadémiai Kiadó újjászervezésére és továbbfejlesztésére készített koncepciót”

és mindezeket közgyűlés elé kell terjeszteni.

Az Elnökség 35/1990. sz. határozatával bizottságokat küldött ki az előterjesztések kidolgozására és rögzítette a munka ütemezését.

Az előterjesztéseket a tudományos osztályok véleményezésre megkapták, időközben azonban újabb változatok is készültek.

A kötetlen eszmecsere keretében az osztályelnökök tájékoztatást adtak a véleményezés során eddig kialakult — részben korábbi változatokra vonatkozó — koncepcionális, illetve konkrét szövegmódosító észrevételekről.

A vitában felmerült — de a többség elvetette — a közgyűlés december elejéről január végére történő halasztását, továbbá hogy milyen legyen a közgyűlési előterjesztések — és a hozandó határozat — jellege, „műfaja”, vagyis konkrét törvényszöveget, vagy koncepciót, illetve alapelveket rögzítsen-e.

Általános vélemény volt, hogy a törvénybe csak az kerüljön, ami feltétlenül oda való, a többi kérdés alacsonyabb szintű jogszabályban (pl. az Alapszabályban) rendezendő.

A további munka segítésére a teljes eszmecséről szó szerinti jegyzőkönyv készült.

A vita alapján, egyes esetekben szavazás eredményeként, az Elnökség a következő határozatot hozta:

Az Elnökség 54/1990. sz. határozata

1. Az előterjesztések tárgyalása az eredeti ütemezésnek (vagyis elnökségi vita november 20-án, közgyűlési vita december 3—4-én) és eredeti téma célkitűzésnek (MTA-ról szóló törvény tervezete, tudományos minősítési rendszer alapelvei, az MTA és intézetei kapcsolati rendszerének fejlesztése, az Akadémiai Kiadó és Nyomda tevékenységének vizsgálata) megfelelően történjék.
2. Ennek érdekében a tudományos osztályok írásban adják át:
 - az MTA-ról szóló törvény esetében a korábból már rendelkezésükre álló — és osztályülés vagy ad hoc bizottság által véleményezett — tervezethez tett észrevételeiket
 - a tudományos minősítési rendszer alapelveire vonatkozó új (október 30-i keltezésű) változatra vonatkozó észrevételeiket
 - az Akadémia és intézetei kapcsolati rendszerének fejlesztésére vonatkozó — október 30-i keltezésű — tervezetre vonatkozó észrevételeiket.
3. A vélemények rendkívüli osztályülésen vagy más módon történő kialakítása úgy ütemezendő, hogy az észrevételeket a november 20-i elnökségi ülésig az előterjesztést készítők megkapják.
 - Az Akadémiai Kiadó és Nyomda tevékenységének vizsgálatáról szóló előterjesztéssel kapcsolatos elnökségi állásfoglalást az 51/1990. sz. elnökségi határozat rögzíti.
4. Az eszmecsereéről készített szó szerinti jegyzőkönyvet az előterjesztést készítők rendelkezésére kell bocsátani.
5. Szükségesnek tartja az Elnökség, hogy az MTA-ról szóló törvény, a tudományos minősítés alapelvei, valamint az Akadémia és intézetei kapcsolati rendszerének fejlesztésére vonatkozó tervezeteket koncepcionálisan összefoglaló előterjesztés készüljön, s a közgyűlés — szövegező és szövegszerkesztői vitákat elkerülendő — elsősorban ezt vitassa és ebben foglaljon állást. A koncepcionális összefoglaló mellékletei a 35/1990 sz. elnökségi határozattal kiküldött bizottságok előterjesztései.

A Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága személyi összetétele

Az Elnökség 45/1990. sz. határozatával az 1993. évi tisztújító közgyűlésig terjedő időszakra ismét létrehozta — elnökségi bizottságként — a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságát. Egyúttal megbízta elnökét, elnökhelyetteseit, titkárát és felkérte a tudományos osztályokat, hogy jelöljék a bizottságba az osztály egy-egy képviselőjét. Ez megtörtént. Mindezek alapján a bizottság személyi összetételét az Elnökség a következők szerint határozta meg.

Az Elnökség 55/1990. számú határozata

A bizottság elnöke: Láng István r. t., az MTA főtitkára

A bizottság elnökhelyettesei: Csurgay Árpád I. t., az MTA főtitkárhelyettese Enyedi György I. t.
A bizottság titkára: Pusztai János, a biológiai tudomány kandidátusa, a Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya mb. vezetője

A bizottság tagjai:

Kiefer Ferenc I. t. (I. O.)
Juhász Gyula r. t. (II. O.)
Csikai Gyula r. t. (III. O.)
Kovács Ferenc r. t. (IV. O.)
Jobst Kázmér r. t. (V. O.)
Vajda György r. t. (VI. O.)
Görög Sándor I. t. (VII. O.)
Vida Gábor I. t. (VIII. O.)
Herczegh Géza r. t. (IX. O.)
Biró Péter r. t. (X. O.)

Széchenyi-díjra történő javaslatétel módja

Szóbeli előterjesztésében a Tudományos Testületi Titkárság vezetője felhívta a figyelmet arra, hogy a Kossuth-díjról és a Széchenyi-díjról szóló 1990. évi XII. törvény megszüntette az Állami Díjat. A törvény, illetve a végrehajtásáról szóló 1025/1990. MT sz. határozat azonban kimondta, hogy „Széchenyi-díjra a tudományok, műszaki alkotások, a kutatás, a műszaki fejlesztés terén kivételesen magas színvonalú eredményeket elért személyeket lehet ajánlani.”

A díjak „átadására általában március 15-én kerüljön sor. Ugyanakkor nem célszerű kizárni annak lehetőségét sem, hogy a meghatározott időponthoz kötődő kimagasló teljesítményt késlekedés nélkül Kossuth- illetve Széchenyi-díjjal lehessen elismerni.”

Ahhoz, hogy március 15-én kaphasson díjat az arra érdemes, a javaslatokat legkésőbb november végéig kell eljuttatni a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottsághoz, mely albizottságai közreműködésével értékeli a javaslatokat „majd ajánlást tesz a Minisztertanácsnak”, amely „dönt, majd a kitüntetés adományozására előterjesztést tesz a köztársasági elnöknek.”

A novemberi határidő miatt arra nincs mód, hogy az Akadémián belüli javaslatkészítés a bevált módon történjék, vagyis az osztályok bekérjék tagjaik javaslatát, majd osztályülésen kialakítják állásfoglalásukat és ezek ismeretében alkalmi bizottság tesz ajánlást az Elnökségnek, mely dönt az előterjesztendő javaslatokról.

Annak érdekében azonban, hogy az Akadémia javaslatai is figyelembe vehetők legyenek a március 15-én díjazandó jelöltek között, a TTT vezetője javasolta, hogy az Elnökség ismételve meg 37/1989. sz. határozatában előterjesztett javaslatai közül azokat, amelyeket — annak idején — az Állami és Kossuth-díj Bizottság nem fogadott el. A későbbiekben kialakítandó — akadémián belüli — előkészítő eljárásra pedig készüljön külön szabályozás.

A felszólalók nem értették egyet a 37/1989. sz. elnökségi határozatban szereplő javaslatok automatikus megismétlésével, hiszen az Akadémia alapszabályai értelmében a tagajánlásoknál is meg kell

ismételni a korábban előterjesztett, de el nem fogadott javaslatokat. A törvény szellemével összhangban helyeselték, hogy a Széchenyi-díjra jelölés ne kampányhoz, hanem a kimagasló teljesítmény elérésének időpontjához kötődjék.

Az Elnökség 56/1990. számú határozata

Az Elnökség:

1. Összhangban az 1990. évi XII. törvény szellemével szükségesnek tartja rögzíteni, hogy a Széchenyi-díjra jelölés ne kampányhoz, hanem a kimagasló teljesítmény elérésnek időpontjához kötődjön.
2. Felkéri a tudományos osztályokat, hogy a jövőben ennek megfelelően járjanak el és tegyék meg javaslatukat az Elnökségnek.

Előterjesztés a Hadtudományi Szakbizottság működéséről

Az Elnökség 45/1990. számú (szeptemberi) határozatával úgy döntött, hogy egyelőre nem választja újjá a Hadtudományi doktori ügyekkel foglalkozó állandó bizottságát, egyrészt mert a tudományos minősítés egész rendszerét alapvetően kívánja változtatni, másrészt mert általános vélemény szerint a hadtudomány nem egységes, hanem különböző tudományszakok együttese és a témák a tudományterületileg illetékes osztályokhoz utalhatók.

A folyamatban levő, továbbá az új minősítési rendszerig adódó hadtudományi doktori ügyekkel kapcsolatos tennivalókra figyelemmel az Elnökség a TMB Hadtudományi Szakbizottságának segítségét, illetve közreműködését tartja szükségesnek.

Az Elnökség 57/1990. számú határozata

Az Elnökség:

1. Felkéri a TMB elnökét, hogy a megújítandó TMB Hadtudományi Szakbizottság személyi összetételének kialakítása érdekében tegyen javaslatot az MTA elnökének ad hoc bizottság felállítására.
2. Felkéri a TMB megújítandó Hadtudományi Szakbizottságát, hogy:

- mérje fel a folyamatban lévő hadtudományi doktori ügyeket és — szükség szerint kiegészítve az érintett tudományos osztályok szakembereivel — állapítsa meg, hogy azokban melyik tudományos osztály illetékes és a disszertációkat adják át számukra elbírálásra.
- ugyanezt az eljárást folytassák — az új minősítési rendszer bevezetéséig — az újonnan beadott hadtudományi doktori disszertációkkal kapcsolatban is.
- azokban az esetekben, ahol a disszertáció nem sorolható egyik osztályhoz sem, jelezzék ezt — a TMB elnökén keresztül — az Akadémia elnökének, szükség szerint ad hoc bizottság felállítását javasolva.

Előterjesztés Varga József-díj alapításáról

A Kémiai Tudományok Osztálya elnöke arról tájékoztatta az Elnökséget, hogy az Osztály dr. Varga József akadémikus, a magyar műszaki kémiai kutatásfejlesztés és oktatás, valamint az iparszervezés kiemelkedő személyisége emlékére VARGA JÓZSEF-DÍJ-t kíván alapítani. A Díj társalapítói a NITROIL Vegyipari Termelő-Fejlesztő Vállalat, a Magyar Szénhidrogénipari Kutató-Fejlesztő Intézet, a Budapesti Műszaki Egyetem, a Veszprémi Egyetem és a Magyar Kémikusok Egyesülete. Az előterjesztés szerint a Varga József Érmét, továbbá az ehhez és a Díjhoz járó oklevelet a Magyar Tudományos Akadémia biztosítja, míg a Díj alapjául az intézmények, vállalatok megajánlás alapján teljesített éves befizetései szolgálnak. Az érmet és a díjakat a Varga József-díj egyik szerveként működő Tudományos Tanács javaslata alapján a Kémiai Tudományok Osztálya itéli oda. Az előterjesztés mellékletét képezte a Varga József-díj részletes alapító levele és működési szabályzata.

A Varga József-díjnak több fokozata van. Legmagasabb fokozata az ezüstből készült Varga József-érem, amelyből évente egy darab adományozható.

A többi fokozat:

1 db Díj	250 e Ft
2 db Műszaki Alkotói Díj	150—150 e Ft
2 db Egyetemi Díj	30—60 e Ft

Az Elnökség az előterjesztést rövid vita után elfogadta.

Az Elnökség 58/1990. sz. határozata

1. Az Elnökség
 - a) jóváhagyja a Varga József-díj alapítását;
 - b) felkéri az MTA főtitkárát, hogy az érmet megtervezéséhez és 10 db érmet leöntéséhez szükséges 80—100.000 Ft-ot biztosítsa.
2. A határozat mellékletét képezi a Varga József-díj alapító levele.

Az Elnökség e g y é b állásfoglalásai

Az Elnökség elfogadta

- az OTKA Bizottság elnökének szóbeli beszámolóját az OTKA jövőjével kapcsolatos — a Kormány által rövidesen megtárgyalandó — elgondolásokat, a beérkezett pályázatok igényéről és a teljesítés lehetőségeiről, továbbá a pályázatokkal kapcsolatos bíráló munka állásáról.

Az Elnökség tudomásul vette

- az MTA és négy jugoszláv akadémia munkatervi tárgyalásairól szóló tájékoztatót;
- a szeptember 25-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb eseményeiről szóló beszámolót.

Kosáry Domokos

Melléklet az 58/1990. sz. elnökségi határozathoz.

Varga József-díj

Alapító levél

1. A Magyar Tudományos Akadémia Kémiai Tudományok Osztálya dr. Varga József akadémikus, egyetemi tanár, intézeti igazgató, a magyar műszaki kémiai kutatás, fejlesztés, oktatás, iparszervezés kiemelkedő személyisége emlékének méltó megtisztelésére *Varga József-díjat* alapít. A Díj társalapítói a NITROIL Vegyipari Termelő-Fejlesztő Közös Vállalat, a Magyar Szénhidrogénipari Kutató-Fejlesztő Intézet, a Budapesti Műszaki Egyetem, a Veszprémi Egyetem és a Magyar Kémikusok Egyesülete.

Varga József életművének legjelentősebb területei a széles körű nemzetközi elismerést kivívott tudományos munkásság, vegyész-mérnökök és mérnökök generációinak oktatása és nevelése a Budapesti Műszaki Egyetem Kémiai Technológiai Tanszékének és a Veszprémi Vegyipar Egyetem Ásványolaj- és Szénfeldolgozóipari Tanszékének vezetőjeként, a Nagynyomású Kísérleti Intézet létrehozása és igazgatóként kifejtett tudományos irányító-szervező munkája, két miniszteri tárca egyidejű ellátásában megmutatkozó iparszervezői tevékenysége. A kutató tudóst és alkotó mérnököt egybeolvasztó személyisége a kémiai technológia fejlesztése és művelése terén évtizedeken keresztül meghatározó szerepet játszott. Munkásságának eredménye, munkatársai révén tanítása napjainkban is hat. Mint iskolateremtő tudós, hazánkban elsőként valósította meg a kísérleti félüzemi kutatásokat. Ipari elkötelezettségű kutatóként mindig olyan kérdések foglalkoztatták, amelyek az ország és a gyakorlat szempontjából jelentősek voltak. Munkásságának legfontosabb területei a földgázzal kapcsolatos vizsgálatok, bauxithasznosítási kísérletek, a szén- és kátránykémiai, valamint a kőolajfeldolgozóipari kutatások. Legjelentősebb eredményei a két utóbbi területen születtek: a kőszenek, kátrányok, kőolajpárlatok és maradékok katalitikus hidrogénezése során felismert kénhidrogén vagy Varga-effektus, és a Varga hidokrakk eljárás.

Varga József emlékére és munkásságának elismerésére a NITROIL, mint a Varga által alapított Nagynyomású Kísérleti Intézet egyik jogutódja, 1988-ban műszaki alkotói díjat alapított a vállalat arra érdemes dolgozóinak számára. A BME Vegyész-mérnöki Kara hallgatóknak adományozható Varga József tanulmányi díjat alapított. E díjak értékét, társadalmi súlyát megnöveli, hogy az akadémiai Varga József-díj alapításakor abba beépülhetnek. Egyidejűleg az alapításhoz csatlakozott a Magyar Szénhidrogénipari Kutató-Fejlesztő Intézet (SZKFI) műszaki alkotói díj és a Veszprémi Egyetem egyetemi díj megajánlásával, valamint a Magyar Kémikusok Egyesülete.

2. Az elismerésnek több fajtája, illetve fokozata van.

Legmagasabb fokozat a *Varga József érem*, amely művészi kivitelű és nemesfém-ből készül, magyar és külföldi állampolgár egyaránt kaphatja. Évente egy érem adományozható.

A többi fokozat:

1 db Díj	(250 e Ft és kisplasztika)*
2 db Műszaki Alkotói Díj	(150 e Ft és kisplasztika)
2 db Egyetemi Díj	(30–60 e Ft)

A pénzbeli díj értékének megőrzéséről gondoskodni kell.

3. Varga József érem, illetve díjak adományozhatók azoknak, akik

- új technológiai megoldások kidolgozásában,
 - új vegyipari eljárások alapjainak kidolgozásában, fejlesztésében és megvalósításában,
 - a kémiai technológiai folyamatok, vegyipari műveletek és vegyipari gépészet elméleti alapjainak kimunkálásában,
 - az ipari katalízisben,
 - a kémiai technológiai oktatás és felsőoktatás terén,
 - a műszaki kultúra javításában,
- illetve egyetemi díj esetén azoknak, akik
- a kémiai technológiai ismeretek önálló, innovatív alkalmazásában a kutatás-fejlesztés terén, vagy azok oktatásában kimagasló eredményt értek el, illetve érdemet szereztek.

4. A Varga József-díj pénzügyi forrásul intézmények, vállalatok megajánlás alapján teljesített éves befizetései szolgálnak.

5. A Varga József-díj szervei:

- a Kuratórium és
- a Tudományos Tanács.

A Kuratórium és a Tudományos Tanács elnökét és titkárát az MTA Kémiai Tudományok Osztályának elnöke bizza meg. A tagok megbízására – az osztályelnökkel való egyeztetés után – az elnök jogosult.

A Kuratórium feladata az érem és a díjak szabályzatának kidolgozása, a díjazási javaslatok gyűjtése, bíráltatása, a díj tekintélyének, színvonalának megőrzése, a pénzalapok kezelése, bővítése, a tárgyi feltételek (érem, oklevél) megteremtése, szervezési ügyek. Tevékenységéről köteles évente beszámolni a Kémiai Tudományok Osztályának.

A Tudományos Tanács feladata a beérkezett javaslatok, pályázatok elbírálása és a Díj(ak) odaítélése. Az indoklással ellátott döntést megerősítésre az MTA Kémiai Tudományok Osztályához kell felterjeszteni.

Az egyik műszaki alkotói díjra a NITROIL igazgatója tesz javaslatot a vállalat dolgozóinak közül. A másik műszaki alkotói díjra az SZKFI igazgatója tesz javaslatot a kőolajfeldolgozó ipar területén tevékenykedő személyek közül.

Az egyetemi díjakra a BME Vegyész-mérnöki Karának dékánja és a VE rektora tesz javaslatot. Ilyen díjat egyetemi hallgatók, posztgraduális képzésben részt vevők, egyetemi oktatók kaphatnak.

* 1991-ben nem kerül kiosztásra.

6. A díjakat ünnepélyes körülmények között, Varga József születésnapjához közeli időpontban, az MTA épületében a Kémiai Tudományok Osztálynak elnöke adja át. A díjat első ízben 1991. február hónapban, Varga József születésének 100. évfordulóján, a továbbiakban minden év februárjában kell kiadni.

Budapest, 1990. október.

Az akadémiai reform alapelvei

Az Akadémia 1990. májusi közgyűlése állást foglalt mind a valódi értékek megőrzése, mind pedig — nem kisebb hangsúllyal — a korszerűsítés, a reform ügye mellett. Úgy határozott, hogy néhány főbb kérdésben — így az Akadémiáról szóló új törvény, a kutatóintézeti hálózat és a tudományos minősítés témakörben bizottságokat küld ki a decemberi rendkívüli közgyűlés által megtárgyalandó reformjavaslatok előkészítése céljából. A 35/1990. sz. elnökségi határozattal kiküldött bizottságok elkészítették tervezeteiket, és azokat — különböző készültségi fokon — a tudományos osztályok ülésein, vagy ad hoc bizottságok segítségével véleményezték.

Az Elnökség október 30-i ülésén kötetlen eszmecserét folytatott ezen tervezetek novemberi elnökségi, illetve decemberi közgyűlési vitájának előkészítéséről és 54/1990. sz. határozatával úgy döntött, hogy a tervezeteket koncepcionálisan összefoglaló előterjesztés készüljön, s a közgyűlés — szövegező és szövegszerkesztő vitákat elkerülendő — ebben foglaljon állást.

Mindezek alapján készítette el az MTA elnöke az akadémiai reform alapelvei c. közgyűlési előterjesztés tervezetét, melynek mellékletei voltak a bizottságok által készített előterjesztések.

A reform alapelvei c. előterjesztés rövid általános elvi bevezető után

Az 1. pontban az akadémiai törvény legfontosabb alapelveit foglalta össze a következő három kérdésben kérve döntést a közgyűléstől:

- 1.1 Elfogadja-e a törvény alapelveit.
- 1.2 Szükségesnek tartja-e azokat esetleg néhány újabb fontos tétellel kiegészíteni.
- 1.3 Kikből álljon az a bizottság, melynek feladata, hogy a további észrevételek, tárgyalások és a részletek megfogalmazása során az Akadémia részéről az elfogadott alapelvek hiánytalan érvényesítésén szakértőként öröködjön.

A vita során kiegészítő, pontosító észrevételek hangzottak el, de az Elnökség az alapelveket elfogadta. Elhagyni javasolta azonban azt a pontot, mely szerint az Akadémia feletti törvényességi felügyeletet a Köztársasági elnök gyakorolja, mivel ilyen joga jelenleg nincs a Köztársasági elnöknek.

A törvénnyel kapcsolatos további feladatok elvégzésére a következő bizottság kiküldését javasolta:

Elnök: Király Tibor r. t.
 Tagok: Csurgay Árpád I. t.
 Herczegh Géza r. t.
 Lőrincz Lajos I. t.
 Vékás Lajos I. t.
 Sály László, a Jogi és Igazgatási Főosztály vezetője
 Ruff Győző ny. tanácsos.

A 2. pont az akadémiai kutatóintézetekről szóló bizottsági előterjesztés legfontosabb elveit foglalta össze és a következő kérdésekben kérte a közgyűlés döntését:

- 2.1 Elfogadja-e az intézetek önállóságáról és az eredmények értékeléséről, annak módjáról tett javaslatokat.
- 2.2 Kiküldi-e az Akadémiai Intézetek Bizottságát.
- 2.3 A Bizottság feladatává teszi-e, hogy az előterjesztésben felvetett kérdésekre folyamatosan válaszokat keressen és megoldásukra javaslatot tegyen.

Egymással is vitatkozó felszólalások után az Elnökség mindhárom javaslatot elfogadta, és az Akadémiai Intézetek Bizottságának a következő összetételben történő kiküldését javasolta:

Elnök: Láng István r. t., az MTA főtitkára
 Tagok: az I—X. osztály 1-1 képviselője,
 az Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsa által a természettudomány, az élettudomány és a társadalomtudomány területéről kijelölt 1-1-1 képviselő.

A 3. pont a tudományos továbbképzéssel kapcsolatos legfontosabb elveket foglalta össze, és a következő kérdésekben kérte a közgyűlés állásfoglalását:

- 3.1 Elvileg elfogadja-e a tudományos továbbképzés Athenaeum típusú, az Akadémia és az egyetemek szoros — intézményes — együttműködésén alapuló szervezetének gondolatát.
- 3.2 Hozzájárul-e egy Athenaeum Bizottság kiküldéséhez azzal a feladattal, hogy a tervezet megvalósítására az Akadémia és az egyetemek közötti megállapodás, illetve a részletek kidolgozása nyomán, az illetékes tárcákkal összhangban, megtegye a szükséges lépéseket.

A felszólalásokban elhangzott pontosító észrevételek után az Elnökség elfogadta a 3.1 pont szerinti javaslatot és ajánlotta az előterjesztőnek a 3.2 pont szerinti gondolatsor kettéválasztását úgy, hogy a közgyűlés

- hozzájárul-e egy olyan Athenaeum Bizottság kiküldéséhez, melyben az Akadémia részéről a tudományos osztályok választott képviselői foglalnak helyet és amely az egyetemek képviselőivel együtt fogja az Országos Athenaeum Bizottság szerepét betölteni, valamint, hogy
- feladatává teszi-e a Bizottságnak, hogy az egyetemekkel kötendő megállapodások, illetve a részletek kidolgozása nyomán, az illetékes tárcákkal összhangban megtegye a kivitelezéshez szükséges lépéseket.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

A 4. pont a tudományos fokozatok új rendszerével kapcsolatos elgondolások legfőbb téziseit fogalmazta meg és a következő kérdésekben javasolt a kérni a közgyűlés döntését:

- 4.1. Elvileg helyesli-e azt az elgondolást, hogy a tudományos fokozatok megszerzése a TMB megszüntetésével az Athenaeum útján történjék.
- 4.2. Hozzájárul-e ahhoz, hogy az előzők szerint létrejövő Athenaeum Bizottság sürgős feladata legyen a részletek pontosítása, illetve törvényjavaslat kidolgozása, a TMB megszüntetése mellett, az új rendszer bevezetéséről.

Részleteket is érintő felszólalások után a többség véleménye alapján az Elnökség azt javasolta, hogy a következő kérdésekben kell kérni a közgyűlés döntését:

- elvileg helyesli-e, hogy a tudományos fokozatok megszerzése az eddigi TMB megszüntetésével az egyetemeken, az Akadémia, illetve az általuk közösen létrehozott Athenaeum útján lássa el;
- elvileg helyesli-e, hogy a jövőben két tudományos fokozat legyen, a „kandidátusinak”, illetve a Ph.D.-nek megfelelő fokozat és a tudomány doktora (DS) fokozat;
- a Ph.D. fokozatot az egyetemeken adják az Athenaeum bevonásával, a DS fokozat odaítélése pedig az Akadémia illetékes tudományos osztályának, közelebbről szakmai tudományos bizottságainak hatáskörébe tartozik;
- hozzájárul-e ahhoz, hogy az Athenaeum Bizottság sürgős feladata legyen a részletek pontosítása, illetve a törvényjavaslat előkészítése a közgyűlés számára az új rendszer bevezetéséről.

Az 5. pont a Hivatali szervezettel foglalkozva kimeli, hogy az Akadémia autonóm köztestületté válása következtében megszűnnek az államigazgatási funkciók és így átalakul a Központi Hivatal, mely nevében is elhatárolódik a múlttól. Ennek során a testületek tevékenysége a meghatározó, ezért erősíteni kell az osztályok és bizottságaik infrastruktúráját, létrehozandók az eddig is működött vagy létrehozandó bizottságok (Athenaeum, Nemzetközi Kapcsolatok, Kiadói stb. Bizottságok) apparátusa. Egyes részlegek (nemzetközi, rendezvények, szociális szervek, gondnokságok, gépkocsi szolgálat stb.).

Az új hivatali szervezet alapvető struktúráját már most ki lehet alakítani azzal, hogy a részletekre a reformfolyamat további átalakulásával együtt kerülhet sor.

Az Elnökség az elgondolást elfogadta.

Az egész napos vitáról szó szerinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 59/1990. számú határozata

Az Elnökség:

1. felkéri elnökét, hogy a vitában kialakított állásfoglalásnak megfelelően módosítsa és terjessze a közgyűlés elé az „Akadémiai reform alapelveit.”
2. Korábbi állásfoglalásától eltérően — a már részleteiben is kidolgozott akadémiai törvénytől eltekintve — nem tartja szükségesnek a 35/1990. sz. elnökségi határozattal kiküldött bizottságok anya-

gainak a közgyűlés elé terjesztését, mivel azok lényegét az 1. pont szerinti alapelvek rögzítik és a közgyűlési vitát ezekre és nem részletkérdésekre indokolt irányítani.

3. Szükségesnek tartja azonban, hogy a továbbiakban a bizottságok a közgyűlés által módosított összetételben dolgozzanak a részletkérdések tisztázásán és ehhez kapják meg a tudományos osztályok, illetve ad hoc bizottságaik észrevételeit.

Az Akadémiai Díjhoz adandó bronzérem

Az Elnökség 1989. júniusi ülésén „egyéb állásfoglalásai” keretében úgy döntött, hogy „a jövőben az Akadémiai Díjjal járjon együtt az a bronzérem is, amely Boehm alkotása.” (45 mm átmérőjű.)

Időközben azonban elkészült (és közel 300 példányban rendelkezésre áll) egy olyan 95 mm átmérőjű bronzérem, amely szinte teljesen azonos az MTA alapítása 150. évfordulójára készített 70 mm átmérőjű érmmel. Mindkét érmet Csikszentmihályi Róbert készítette. A különbség — a nagyság mellett — csupán annyi, hogy a jubileumi érem hátoldalán „1825-1975” dátum szerepel, a másikon pedig csak „1825”, továbbá, hogy a „Magyar Tudományos Akadémia” felirat a nagyobbik érmén teljes egészében körbefogja az akadémiai székház épületének domborművét, míg a jubileumi érmen a felirat félkörívben, felül helyezkedik el.

A nagyobbik érem azért készült, hogy az Akadémiára látogató neves vezető külföldi tudósokat az Akadémia vezetői — esetenként — azzal megajándékozhasssák.

Takarékossági okokból is célszerűnek látszik, hogy ne gyártassa le az MTA a Boehm féle érmet, hanem az Akadémiai Díjban részesülők a már kellő példányszámban rendelkezésre álló 95 mm átmérőjű érmet kapják, annak palástjába belevésve a díjazott nevét és az adományozás évét.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 60/1990. számú határozata

Az Elnökség:

1. az Akadémiai Díjjal együtt 95 mm átmérőjű bronzérmet is adományoz, melynek első oldalán — jobb oldalt — Széchenyi István alakja és — bal oldalt — a következő felirat található: „A tudományos emberfő mennyisége a Nemzet igazi hatalma. Széchenyi István”.
A hátoldalon — középen — az Akadémia székház épületének domborműve, alatta az alapítás évszáma „1825” található és mindezt körbefogja a „Magyar Tudományos Akadémia” felirat.
2. az érem palástjába bevésendő a díjazott neve és az adományozás éve.

Az 1990. decemberi rendkívüli közgyűlésre meghívandók köre

Az Akadémia Alapszabályai 20. § (2) bekezdés kimondja, hogy: A rendes és a rendkívüli ülésen tanácskozási joggal vesznek részt:

- a) az akadémiai kutatóintézetek és intézmények vezetői,
- b) a hazai egyetemek képviselői,
- c) a kutatások országos szervezésében, igazgatásában jelentős szerepet betöltő államhatalmi és államigazgatási szervek, intézmények képviselői,
- d) az akadémiai hivatal vezető beosztású tisztviselői.

A Testületi Ügyrend 19. pontja kimondja, hogy: „A rendes és rendkívüli közgyűlési ülésen tanácskozási joggal részt vevő személyek körét az Elnökség állapítja meg.”

A közgyűlés tárgysorozatot, az előzőek szerinti rendelkezéseket mérlegelve, de főleg a Vári Kongresszusi terem befogadóképességére (350 fő) figyelemmel készült el a meghívandók körére vonatkozó javaslat, melyet az Elnökség azzal fogadott el, hogy meg kell hívni a nem akadémikus bizottsági elnököket is.

Az Elnökség 61/1990. számú határozata

Az Elnökség;

1. a rendkívüli közgyűlésre meghívandók körét az alábbiak szerint állapítja meg:
 - az MTA hazai rendes és levelező tagjai,
 - az akadémiai kutatóintézetek és intézmények nem akadémikus igazgatói,
 - az egyetemek képviselőiben a nem akadémikus rektorok,
 - a szakszervezetek (TUDOSz, TDDSz, MEDOSz, Közszolgálati Szakszervezetek Szöv.),
 - a Tud. Pol. Titkárság vezetője és néhány munkatársa,
 - az Akadémia Hivatalának vezető beosztású tisztviselői,
 - nem akadémikus bizottsági elnökök;
2. szükségesnek tartja, hogy a közgyűlés anyaga és a közgyűlési vita a lehető legnagyobb nyilvánosságot kapja.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség elfogadta

- az 1990. október 30-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről készített beszámolót,
- az MTA és az Örmény Tudományos Akadémiával, valamint a Szovjetunió Orvostudományi Akadémiájával Jerevánban és Moszkvában folytatott tárgyalásokról készített tájékoztatót.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia
elnökének és főtítkárának

7/1990. (A. É. 1991. 1.) MTA sz. együttes utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia hivatali szervezetéről

A Magyar Tudományos Akadémia Igazgatási és Szolgáltatási Dolgozók Szakszervezetével egyetértésben az alábbi utasítást adjuk ki.

1. §

1. A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1986. évi 5. sz. tvr-rel módosított 1979. évi 6. sz. tvr-ben, valamint az Akadémia Alapszabályaiban az Akadémia hivatali szervezetére háruló feladatokat a Magyar Tudományos Akadémia Titkársága (a továbbiakban: MTA Titkársága) látja el.
2. A Magyar Tudományos Akadémia Központi Hivatala elnevezése jelen utasítás hatálybalépésétől MTA Titkárságára változik.

2. §

A hivatali szervezet tagozódását és részletes feladatkörét 1991. március 31-ig elkészítendő Szervezeti és Működési Szabályzat állapítja meg.

3. §

1. Ez az utasítás január 1-jén lép hatályba. Egyidejűleg a 6/1987/AK. 6./ MTA számú utasítás hatályát veszti azzal, hogy az MTA Központi Hivatala Szervezeti és Működési Szabályzatát 1991. március 31-ig alkalmazni kell.
2. Ahol korábbi akadémiai szabályokban „MTA Központi Hivatala” szerepel, az utasítás hatályba lépésétől kezdődően „MTA Titkársága”-t kell érteni.
3. Jelen utasítás a Titkárság dolgozóinak korábbi munkaköri besorolását nem érinti.

Budapest, 1990. december 20.

Kosáry Domokos
elnök s. k.

Láng István
főtítkár s. k.

T á j é k o z t a t ó

a TMB által odaítélt doktori
fokozatokról

Közgazdaságtudományi szakbizottság

BÉLYÁ CZ IVÁN
(JPTE)

„Amortizáció és pótlás” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

NAGY ALADÁR
(NME)

„Újdonságteremtés — és érték a gazdaságban”
c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány
doktora.

KŐVÁRI GYÖRGY
(BKE Emberi Erőforrások TSz.)

„Munkaerőpiaci mechanizmusok és a bérlibera-
lizálás korlátai” c. értekezése alapján a közgaz-
daságtudomány doktora.

GÁBOR R. ISTVÁN
(BKE Emberi Erőforrások TSz.)

„Munkaerőpiaci mechanizmusok és a bérlibera-
lizálás korlátai/” c. értekezése alapján a közgaz-
daságtudomány doktora.

Állam- és Jogtudományi szakbizottság

GÖNCZÖL KATALIN
(ELTE ÁJK)

„A büntetőpolitika korlátai — a társadalom-
politika lehetősége” c. értekezése alapján az
állam- és jogtudomány doktora.

VAVRÓ ISTVÁN
(Igazságü. Min.)

„A bűnözés kriminálstatisztikai jellemzői Ma-
gyarországon 1971—1985 között” c. értekezése
alján az állam- és jogtudomány doktora.

Fizikai, csillagászati szakbizottság

SZATMÁRI SÁNDOR
(MTA Lézerfizikai Tsz. KCs.)

„Femtosekundumos impulzusok generálása ex-
cimerekkel” c. értekezése alapján a fizikai tudom-
ány doktora.

Elméleti Orvostudományi szakbizottság

SÁNDOR PÉTER
(SOTE)

„Opioid peptidek hatása az agyi véráramlásra”
c. értekezése alapján az orvostudomány dok-
tora.

LIGETI ERZSÉBET
(SOTE)

„A mitokondriumok foszfát karrierjének szerke-
zete és működése” c. értekezés alapján az orvos-
tudomány doktora.

Klinikai Orvostudományi szakbizottság I.

CZOPF JÓZSEF
(POTE)

„A kiváltott válasz vizsgálatok klinikai neuro-
lógiai jelentősége” c. értekezése alapján az or-
vostudomány doktora.

MECHLER FERENC
(DOTE)

„A Duchenne típusú izomdystrophia patho-
genesisének néhány kérdése” c. értekezése alap-
ján az orvostudomány doktora.

Energetikai szakbizottság

CSOM GYULA
(BME)

„Atomenergia-rendszerek nukleáris üzemanyag-
ciklusának továbbfejlesztési lehetőségei (5—10
fejezet)” c. értekezése alapján a műszaki tudom-
ány doktora.

BOKOR JÓZSEF
(MTA SZTAKI)

„Dinamikus rendszerek modellezése és megvál-
tozásai detektálása” c. értekezése alapján a
műszaki tudomány doktora.

Építési, építész és közlekedési szakbizottság

UJHELYI JÁNOS
(Építéstud. Int.)

„A beton struktúrájának és nyomószilárdságá-
nak a tervezése” c. értekezése alapján a műszaki
tudomány doktora.

ifj. GÁSPÁR LÁSZLÓ
(Közlekedéstud. Int.)

„Az aszfaltburkolatok állagának gazdaságos
megőrzése” c. értekezése alapján a műszaki tu-
domány doktora.

Kémiai szakbizottság II.

HORNYÁK GYULA
(BME)

„Benzokondenzált, három heteroatomos hét- és
nyolctagú heterociklusok és antidepresszáns ha-
tású 3-(szubsztituáltfenil)-2-imino-tiazolidinek
szintézise” c. értekezése alapján a kémia tudom-
ány doktora.

LŐW MIKLÓS
(Kőbányai Gyógyszerárugyár)

„Hormonhatású peptidek és szerkezethatás vizs-
gálata” c. értekezése alapján a kémia tudomány
doktora.

Biológiai szakbizottság II.

FALUS ANDRÁS
(ORFI)

„Komplementfehérjék génpolimorfizmusa és
termelődésük szabályozása” c. értekezése alap-
ján a biológiai tudomány doktora.

SÜMEGI BALÁZS
(POTE)

„Enzim-enzim interakciók szerepe a mitokond-
rium struktúrájának és anyagcsereútjainak ki-
alakulásában: enzimológia, morfológia és gene-
tikai vizsgálatok” c. értekezése alapján a bioló-
giatudomány doktora.

JOÓ FERENC
(MTA SzBK)

„A vér-agy gát permeabilitásának szabályo-
zása” c. értekezése alapján a biológiai tudomány
doktora.

*T á j é k o z t a t ó***a TMB szakbizottságai által odaítélt
kandidátusi fokozatokról***Nyelvtudományi, orientalisztikai, klasszika-filológiai
szakbizottság***SŐRÉS ANNA**
(JPTE TK)

„Genetikai és tipológiai összefüggések az újlatin szinkron vizsgálatában” c. értekezése alapján a nyelv tudomány kandidátusa.

ZELLINGER ERZSÉBET
(ELTE BTK)

„A magyar igetövek története a XVI. sz. közepeig” c. értekezése alapján a nyelv tudomány kandidátusa.

*Irodalomtudományi szakbizottság***VERES ANDRÁS**

„Irodalomértelmezés és értékorientáció” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

SALAH EL-SAYED EL-SARAWY
(Egyiptom)

„Történelmi párhuzamok a magyar és egyiptomi realista drámairodalomban. (Összehasonlító kritikai tanulmány)” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

KÁLMÁN C. GYÖRGY
(Irodalomtud. Int.)

„Az irodalom mint beszédaktus. Fejezet az irodalomelmélet történetéből” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

PENKE OLGA
(JATE)

„A francia felvilágosodás filozofikus világtörténeteinek sajátosságai és hatásuk Magyarországon a XVIII. században” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

DUKKON ÁGNES
(ELTE Tanárképző Főiskola)

„Belinszkij és Dosztojevszkij. Egy irodalmi vita története és tanulságai” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

SZABÓ ANDRÁS
(Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjtemény)

„A késő-humanizmus irodalma Sárospatakon 1558–1598” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

ZENTAI MÁRIA
(JATE)

„Ballada és rokonműfajai: egy műfaj európai háttere és karrierje a magyar irodalomelméleti gondolkodásban” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

*Zenatudományi, néprajzi és folklór szakbizottság***HENKEY GYULA**
(nyugdíjas)

„A magyarság etnikai embertani képe” c. értekezése alapján a történelem (néprajz) tudomány kandidátusa.

HOPPÁL MIHÁLY
(Néprajzi KCs)

„Jel és kultúra. (Etnoszemiotikai tanulmány)” c. értekezése alapján az irodalom (folklór) tudomány kandidátusa.

SAMIA SAID
MOHAMED DIAB
(Egyiptom)

„Az emberélet fordulóihoz fűződő egyiptomi népdalok” c. értekezése alapján az irodalom (folklór) tudomány kandidátusa.

FÜGEDI MÁRTA
(Herman Ottó Múzeum)

„Állatábrázolások a magyar népművészetben” c. értekezése alapján az irodalom (folklór) tudomány kandidátusa.

*Filozófiai szakbizottság***NEUMER KATALIN**
(MTA Filozófiai Int.)

„Határutak — Ludwig Wittgenstein késői filozófiájáról” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

VINKOVICS MÁRTA
(ELTE TTK)

„A XIX. századi német geográfia filozófia előfeltevései” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

KARÁCSONY ANDRÁS
(ELTE ÁJK)

„Az értelem labirintusában. (Niklas Luhmann szociológiaelméletének filozófiai aspektusai)” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

*Közgazdaságtudományi szakbizottság***TÖRŐCSIK MÁRIA**
(JPTE)

„Beszerzési magatartás hiányhelyzetben” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

DUONG DUC LAN
(Vietnam)

„A beruházások gazdasági előkészítésének néhány elvi kérdése” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

ENAS MOHAMED
RASHAD SAID
(Egyiptom)

„Az egyiptomi gazdaság fejlődésének tényezői, külső és belső összefüggései a nyolcvanas évek

második felében; a gazdaságpolitika alternatívái” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

FÜLÖP GYULA
(NME)

„Robotizált gyártási rendszerek szervezése” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

ERNST GABRIELLA
(Szakszerv. Gazd.- és Társadalomkut. I.)

„A lakásgazdaság államszocialista mutációja Magyarországon” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KEMÉNY CSILLA
(DOTE Társ.tud. I.)

„A tudományos-technikai haladás társadalmi feltételei és nagy távlatú következményei” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

GÁL PÉTER
(Budapesti Közgazdaságtud. Egy.)

„A kelet-nyugati gazdasági kapcsolatok metamorfózisa és a közvetlen tőkeáramlás összefüggései — összehasonlító elemzés” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SUJIT CHAUDHURI
(Budapesti Közgazdaságtud. Egy.)

„Kreativitás és mesterséges intelligencia az értékszervezésben” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KÖVESI JÁNOS
(BME)

„A megbízhatóságbiztosítás üzemgazdasági vonatkozásai különös tekintettel a számítógéppel támogatott minőségbiztosításra” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Történelemtudományi szakbizottság

TIMÁR LAJOS
(MTA Reg. Kut. Központja)

„A városhálózat és a társadalom néhány sajátossága a két világháború közötti Magyarországon” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

GAZSI JÓZSEF
(Hadtört. Int. és Múzeum)

„Antifasiszta ellenállás Budapesten 1941—1945” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

SZABÓ A. FERENC
(SOTE Társ. tud. I.)

„Egy millióval kevesebben (emberveszteségek, népesedési tendenciák és népesedéspolitika Magyarországon 1941—1960” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

Állam- és Jogtudományi szakbizottság

VÓKÓ GYÖRGY
(Legfőbb Ügyészség)

„A büntetésvégrehajtás törvényességének, hatékonyságának tényezői” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

STIPTA ISTVÁN
(NME ÁJK)

„Törekvések a vármegyék polgári átalakítására 1844—1877” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

DÁNOS VALÉR
(BM)

„A szervezett bűnözés. A szervezett bűnözés elemeinek megjelenése a hazai bűnözésben” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

MÜLLER GYÖRGY
(Miniszterelnöki Hivatal)

„Az önkormányzati szakapparátus jogállásának alapkérdései” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

Pedagógiai szakbizottság

MOHAMED ALAMIN AHMED
(Szudán)

„A comparative view of curriculum development in the Sudan — with special reference to secondary school biology” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

BARKÓ ENDRE
(Orsz. Ped. Könyvtár és Múzeum)

„Az írástanítás és a képezhetőség feltételeinek a vizsgálata az általános iskola vonatkozásában” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

Földrajzi, meteorológiai szakbizottság

LÓCZY DÉNES
(MTA Földrajztud. KI.)

„Agroökológiai körzetesítés Komárom—Esztergom megyében a növénytermesztésre való alkalmasság minősítése alapján” c. értekezése alapján a földrajztudomány kandidátusa.

TÖRÖK ZSOLT
(ELTE TTK)

„Elmélet és új kartográfia. A kartográfiai modellezés elmélete ontológiai megalapozása lehetőségének vizsgálata” c. értekezése alapján a földrajztudomány kandidátusa.

Szociológiai és Demográfiai szakbizottság

JACOB IGNATIUS—IBN MBASHA
(Tanzánia)

„Effectiveness of workers' participation in decision making in the management of the undertaking: A Case study of Hungary” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

GÁL ISTVÁN

(KLTE)

„Széteső polinom egyenletek és alkalmazásaik” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

TURÁN GYÖRGY

(MTA Elm. T. KCs.)

„Boole-függvények bonyolultságáról” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

ALI SHAUKEI MOHAMED

(Irak)

„Spline approximation for the solution of two-dimensional elastic-plastic problem” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

JÁRAI ANTAL

(KLTE)

„Függvényegyenletek regularitási tulajdonságai” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

KISS EMIL

(MTA Matematikai KI.)

„Moduláris varietások” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

PÁL JENŐ

(ELTE TTK)

„A harmonikus analízis néhány kérdése a dikadikus testen” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

HÉTHELYI LÁSZLÓ

(ELTE TTK)

„P-groups with soft subgroups” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

KÁLOVICS FERENC

(NME)

„Nemlineáris Egyenletrendszerek numerikus módszerei” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

MOLNÁR SÁNDOR

(Közp. Bányászati Fejl. I.)

„Vertikum típusú lineáris rendszerek” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

SZIGETI GÁBOR

(Eötvös Loránd Geofizikai I.)

„A geoelektromosság kváziháromdimenziós feladatának matematikai modellezése” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

GROLMUSZ VINCE

(MTA Mat. KI.)

„Párhuzamos algoritmusok bonyolultságáról” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Fizikai és csillagászati szakbizottság

VIBÓK ÁGNES

(KLTE)

„Báziskiterjesztési effektusok kiküszöbölése az intermolekuláris kölcsönhatások elméletéből” c. értekezése alapján a fizikatudomány kandidátusa.

DIÓSZEGHY TAMÁS

(Gimnáziumi és Közgazdasági Szakközépisk., Szigetszentmiklós)

„Fotoakusztikus jelenségek néhány fémbe, szigetelőben és kadmiumsulfid félvezető egykristályban” c. értekezése alapján a fizikatudomány kandidátusa.

PÁSZTI FERENC

(MTA KFKI RMKI)

„A plazma-fal kölcsönhatás elemi folyamatai” c. értekezése alapján a fizikatudomány kandidátusa.

PAVLYÁK FERENC

(BME)

„SAM és SIMS felületanalitikai módszerek metodikájának fejlesztése és alkalmazása ötvözetek felületi összetételének meghatározására” c. értekezése alapján a fizikatudomány kandidátusa.

HOVANCSÁK KÁROLY

(ELTE)

„Nagyenergiájú nehézion-nyalábok hatása fémek szerkezetére” c. értekezése alapján a fizikatudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

KERÉNYI ZOLTÁN

(Szőlészeti és Borászati KI.)

„Gyümölcs- és szőlőtörkölyből előállított antocianintartalmú színanyagok élelmiszeripari alkalmazása” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

AHMAD AL MOUKDAD—JADALLA

(Szíria)

„Szárasságtűrő feketefenyő klónok kiválasztása” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

IBRAHIM ISMAL M. TAHR

(Irak)

„A tárolás előtti kezelések hatása egyes almafajták tárolására” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

OBRECÁNNÉ KŐSZEGI MÁRIA

(KSH)

„Az öntözés hatása a zöldbab vegetatív és generatív szerveire” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

GERGELY ERZSÉBET
(KÉE)

„A zöldfelületi rendszerek tájökölógiai szempontú fejlesztése a mezőgazdasági területeken” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

MÁTHÉ PÉTER
(GATE KI. Kompolt)

„A különböző N-anyagsere hatása a szemfejlődés folyamataira, különös tekintettel a szem nedvességtartalom dinamikájára Opaque-2 és normál kukorica genotípusoknál” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

MÁTHÉNÉ GÁSPÁR GABRIELLA
(GATE KI. Kompolt)

„A különböző N-anyagsere hatása a szemfejlődés folyamataira, különös tekintettel a szem nedvességtartalom dinamikájára Opaque-2 és normál kukorica genotípusoknál” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

JABRAH AHMED ANKUSH
(KÉE)

„A talajok nitrogéndinamikájának a bórellátással összefüggésben modellkísérletben” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

MOHAMED ABDEL KAREM ABDEL NASSER
(Egyiptom)

„A levéltetűvel terjedő uborka patogén vírusok” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

PHAM DONG QUANG
(Vietnam)

„Kukorica S₂ családok és hibridjeik néhány tulajdonsága” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Állattenyésztési és állatorvostudományi szakbizottság

TRINH XUAN CU
(Vietnam)

„A főbb kacsatakarmányok táplálóértékének meghatározása” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

ALI ABDEL AZIM AHMED RASHWAN
(Egyiptom)

„A takarmánykeverék nyersfehérje szintjének és az ellés gyakoriság növelésének hatása az újszülött és kaliforniai fajtájú anyanyulak teljesítményére” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

SZALAY ISTVÁN
(ÁTK Gödöllő)

„A korai embriófejlődés citogenetikai vonatkozásai hús típusú baromfiállományokban” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

ABOULGASEM AHMED ELMARIMI
(Líbia)

„The effect of Vitamin A/B-carotene on Mice and Rabbit production and viability” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

Agrárökonómiai szakbizottság

HERICH GYÖRGY
(JPTE)

„A szocialista agrárfejlődés jellemzői és napjaink alkalmazkodási problémái” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

PÁLDY ANNA
(SZOTE)

„A peszticidek hatása a mezőgazdasági lakosság egészségi állapotára és a megelőzés lehetőségei” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

HORVÁTH SÁNDOR
(SOTE Neurológiai KL.)

„A szeptum pellucidum morfológiája patkányban és emberben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

TAKÁCS LÁSZLÓ
(MTA Immunológiai KCs.)

„Az interleukin-2 szerepe a thymociták differenciálódásának korai fázisában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SOLYMOSSY MAGDA
(SOTE I. sz. Kémiai-Biokémiai I.)

„Leukociták válaszreakciói néhány bakteriális és emlős eredetű oldható anyagra” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

TARÓDI BÉLA
(SZOTE Mikrobiol. I.)

„Interferon képződés adenovírusal fertőzött csirkesejtekben. Csirke interferonok fizikai és kémiai tulajdonságai” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

PRÁGAI BÉLA
(SZOTE)

„T4 bakteriofág transzfer RNS érése” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

NAGY PÉTER
(SOTE)

„A TGF-béta szerepe a máj differenciálódásában és a hepatocarcinogenezisben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BÉRCZI VIKTOR
(SOTE)

„Az érfal fiziológiai és patofiziológiai működése biomechanikai jellemzők és az ionális milliós szerepe” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VU HOA BINH

(Vietnam)

„Az ionizáló sugárzás és az endotoxin hatása az adenilcikláz katalitikus alegységére” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

ERTL TIBOR

(POTE)

„A prolaktin és a prosztaglandinok szerepe újszülöttek posztnatális adaptációjában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

TÓTH-KÁSA IZABELLA

(SZOTE)

„Fizikai urticariák” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VIGVÁRY ZOLTÁN

(SOTE)

„Cs¹³⁷ after-loading endocurieterápia nyelőcső és cardia tumoroknál” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

LEHOCZKY OTTÓ

(Orsz. Onkológiai I.)

„Az I. stádiumú méhtrák kezelésének optimális formái” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

RADÓ JULIANNA

(MN I. Katonai Kórház)

„Bal kamrai trombus diagnosztikája és hatása a betegség klinikai lefolyására és prognózisára miokardiális infarktusból szenvedő betegeknél” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZÓTÉR ERZSÉBET

(Főv. Uzsoki Kórház RI.)

„A digitális subtractios angiographia alkalmazásának klinikai jelentősége ischaemiás szívbetegségeknél” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SINKOVICS ISTVÁN

(Orsz. Onkológiai Int.)

„Rosszindulatú daganatok citosztatikus kezelése során kialakuló máj- és vesekárosodás kimutatása radioizotóp módszer alkalmazásával” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

MESTER JÁNOS

(SZOTE)

„Korszerű nukleáris kardiológiai módszerek klinikai alkalmazása” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

IVÁNYI JÁNOS

(Pándy K. megyei Kh. Gyula)

„Részek a klinikai diabetológia egészéből” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

GÁSPÁR LÁSZLÓ

(SZOTE)

„A pro-ópiomelanocortin N-terminálisa emberi szövetekben és biológiai folyadékokban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

POLGÁR KATALIN

(SOTE)

„A fagocitózist mutató magzatvízsejtek immunocitokémiai jellemzése és értéke a velőcsőzáródási rendellenességek (VZR) diagnosztikájában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Klinikai Orvostudományi szakbizottság II.

SZÉCSI JÁNOS

(DOTE)

„A nyitott szívű műtétek vérigényének csökkentése egy komplex autotranszfúziós rendszer felhasználásával” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

NAGY ZOLTÁN

(Hetényi Géza Kh. Szolnok)

„A myopia műtéti kezelése” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

MÁNDI ANDRÁS

(DOTE)

„Daganatok csontáttéteiben létrejött törések sebészi kezelése” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KERTÉSZ PÁLMA

(SOTE)

„Klinikai-kémiai, klinikai-biokémiai vizsgálatok a caries prevenció szolgálatában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BORBÉLY KATALIN

(OITI)

„Radionuklid ciszterno-Myelográfia az idegsebészeti gyakorlatban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BÁLVÁNYOSSY PÉTER

(Főv. Tan. Csepeli Kh. RI.)

„A vállizület lágyrész sérüléseinek felismerése és kezelése” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

KARNITSCHER TAMÁSNE

(Simontornyai Bőrgyár)

„Előkészítő és cserző folyamatok hatása a kollagén rostszerkezet deformációs tulajdonságaira, valamint a készbőrök felülethezámára” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

BÉDA PÉTER

(MTA Műszaki Mec2. TSz-i KCs.)

„Nyomott és csavart prizmatikus rúd bifurkációja” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

TÖRÖK TAMÁS

(NME)

„Ternér sósavas fém-klorid oldatok oldatkémiai sajátosságai és kapcsolatuk a kloridos hidrometallurgiával” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

IMRE ALADÁR

(Alu. ip. Tervező és KI.)

„A bauxit kalcit- és dolomit-szennyezőinek hatása a timföldgyári vörösiszapülepítés szilárd/folyadék határfelületi folyamataira és szerepük azok zavaraiiban” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

BUZA GÁBOR

(BME)

„Az acél izotermás fázisátalakulási diagramjának meghatározása a folyamatos hűtés során regisztrált átalakulási adatokból” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

MÁRKUS ANDRÁS

(MTA SZTAKI)

„Új eszközök és módszerek a számítógéppel segített készüléktervezésben” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Energetikai szakbizottság***PUNCAGIN NAT-OCS**

(Mongólia)

„A középfeszültségű elosztó hálózatok zárlatjelző rendszerének fejlesztése” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Elektronikai és számítástechnikai szakbizottság***BLAJSZCZAK GRZEGORZ**

(Lengyelország)

„Microprocessor controlled simultaneous compensation of reactive power, higher harmonics and asymmetry” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KÖRTVÉLYESSY LÁSZLÓ

(NSZK)

„Thermoelement Praxis” (könyv) c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KOVÁTS JÁNOS

(Távközl. KI.)

„Átviteli és szinkronizációs problémák kvadratura amplitudó modulált rendszerekben” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

ABO-ZAHHAD MOHAMMAD

(egyenértékűsítés)

„Computer aided design of switched-capacitor networks” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

NGUYEN SY NAM

(Vietnam)

„MIS emitteres és poliszilícium emitteres tranzistorok” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Építési, építészeti szakbizottság***REIS FRIGYES**

(BME)

„Kerülőutas hangterjedés értékelése többrétegű épületszerkezetek hangszigetelésében” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

MORAVÁNSZKY ÁKOS

(Ált. Épülettervező V.)

„Építészet az Osztrák—Magyar Monarchiában” (könyv) c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

LE TRONG BINH

(Vietnam)

„Vietnámi történeti városközpontok rehabilitációja” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

NGUYEN DUC THIEP

(Vietnam)

„Vasúti biztosítóberendezések diagnosztikája” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

AHMAD JAMIL IBRAHIM

(Irak)

„The effects of hot weather on concrete properties” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KISBÁN GÁBOR

(Baranya megyei Rendőrfőkapitányság)

„Klinkertakarékos négykomponensű heterogén cementek” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság***SZABÓ JÁNOS**

(Term. tud. Múzeum)

„Paleoökológiai, paleo(bio)geográfiai, evolúció és biokronológia bakonyi jura gastropodák tükrében” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

MOHAMMAD TOUFIK YOUNES

(Szíria)

„Structural analysis of metamorphic rocks in Penninic windows at Kőszeg-Rechnitz (Eastern Alps)” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

BALLA LÁSZLÓ

(NME)

„Metántartalmú széntelepek gázaramlási folyamatának matematikai modellje fúrólukus bányászati termelési rendszerben” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság I.

VAJDA TAMÁSNÉ

(ELTE-MTA Szerk. Kémiai Tsz-i KCs.)

„Intramolekuláris kölcsönhatások szerepe a molekulageometriában” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

TURÁNYI TAMÁS

(MTA KKKI)

„Reakciómechanizmusok vizsgálata érzékenységtanulmányokkal” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Kémiai szakbizottság II.

LÓRÁND TAMÁS

(POTE)

„Kinazolin-, pirazolin-, 3,1 benzotiazin- és pirido-pirimidinszármazékok szintézise farmakológiai és mikrobiológiai célkitűzéssel” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SERES PÉTER

„Izoxalozolszármazékok felhasználása szerves szintézisekben” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SZOBOSZLAY SZABOLCS

(Dunai Kőolajip. V.)

„A magyarországi kőolajfeldolgozás nehéz maradványainak destruktív átalakítási lehetőségeinek vizsgálata” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Biológiai szakbizottság I.

SAYED AHMED MUSTAFA GHANEM

(Egyiptom)

„Effect of collection time and other factors on the production of different valerian types (Valeriana officinalis L.)” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

RAMZIA SABIR ALI

(IRAK)

„Egyetemi hallgatók összehasonlító bioszociális vizsgálata” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

JENEY ZSIGMOND

(Haltenyésztési KI)

„A haltenyésztés stressz tényezőinek hatása a ponty néhány fiziológiai és biokémiai paraméterére” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

ZÁMBORINÉ NÉMETH ÉVA

(Gyógynövénykutató I.)

„A mentha piperita, a salvia sclarea és a tanacetum vulgare természetesen biológiai alapjai” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

NAGY ISTVÁN

(Északmagyar. Vegyiművek)

„Extenderek, tiokarbamát herbicidek mikroorganizmusok és növények közötti kölcsönhatások” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

MÁRTON LÁSZLÓ

(Növényélettani I.)

„Nicotiana plumbaginifolia nitrát redukáz hiányos mutánsok előállítása és jellemzése” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Biológiai szakbizottság II.

SZABÓ MARGIT

(JATE)

„Dohány szövetkultúrák auxin-habituációja” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Pszichológiai szakbizottság

KISS GYÖRGY

(BME)

„Adalékok a pszichológia gyakorlati alkalmazásáról Magyarországon a századfordulótól 1945-ig” c. értekezése alapján a pszichológiai tudomány kandidátusa.

SZEGAL BORISZ

(MTA Pszichológiai I.)

„Az agresszív viselkedés fejlődésének jellemzői és törvényszerűségei a csecsemő- és koragyermekkorban” c. értekezése alapján a pszichológiai tudomány kandidátusa.

KÁLMÁN ZSÓFIA

(Heim Pál Gyermekkorház)

„A Bliss-nyelv bevezetése, oktatásának és alkalmazásának eddigi eredményei Magyarországon” c. értekezése alapján a pszichológiai tudomány kandidátusa.

HABERMANN GUSZTÁV

(Orsz. Pedagógiai I.)

„Interpropozicionális viszonyok feldolgozása: képességpszichológiai perspektívák” c. értekezése alapján a pszichológiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakbizottság

LŐRINCZ ISTVÁN

(MHVK)

„Az adatmodellezés lehetőségei a katonai feladatok információs rendszerében” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

BÁN MIKLÓS

(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)

„A harcjármű elleni aknák rádiógyújtóiban alkalmazható rádiólokátorok működési elvének, felépítésének és harcászati-technikai jellemzőinek sajátosságai” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

CZÉKUS JÁNOS

(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)

„A légvédelmi rendszer hatékonysága a rádiólokációs biztosítás minősége függvényében” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

NAGY ISTVÁN

(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)

„A tűzérési tűz hatékonyságának vizsgálata a védelmi jellegű tevékenységek tükrében” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

MAGYAR LÁSZLÓ

(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)

„Rendszerfejlesztési módszertan számítógéppel támogatott információ-feldolgozási és adat-feldolgozási rendszerek szervezéséhez” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

BODROGI LÁSZLÓ

(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)

„A vízzárak létrehozása, fenntartása és értékelése a Dunántúlon megvívandó védelmi hadműveletben” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

TMB Titkársága

P Á L Y Á Z A T I F E L H Í V Á S O K

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára
pályázatot hirdet

az **MTA Politikai Tudományok Intézete**
igazgatói

munkakörének betöltésére 1991. március 1-jei hatállyal.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség, tudományos fokozat;
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények a megpályázott intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén;
- kutatóintézet vagy nagyobb kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak az intézet tudományos programja megvalósítására vonatkozó koncepcióját;
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek az ismertetését;
- a pályázó által írt tanulmányok, könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét;
- a tudományos fokozatának, idegen nyelvismertetének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajzot 2 példányban;
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy a pályázatnak a fentebb megjelölt melléleteket nem kell tartalmaznia.

Az intézeti igazgató besorolására vonatkozóan a 23/1983. (XII. 27.) ÁBMH számú rendelet, valamint a 10/1984. (A. K. 10.) MTA-F. számú főtitkári utasítás az irányadó.

A pályázatokat az MTA Főtitkárának címezve (1361. Bp. Pf. 6.) lehet benyújtani a megjelenéstől számított 8 napon belül.

Az MTA Állatorvostudományi Kutatóintézetének igazgatója (Budapest, XIV., Hungária krt. 21. Levélcím: 1581 Pf. 18.) pályázatot hirdet *tudományos igazgatóhelyettesi* munkakör betöltésére.

A tudományos igazgatóhelyettes feladata az intézeti célok megvalósítása érdekében:

- az állatok fertőző és a halak parazitás betegségeinek kórjelzését és az ellenük való specifikus védekezést korszerűsítő alap- és azokkal összefüggő fejlesztési kutatások átfogó irányítása;
- az említett területek valamelyikében aktív tudományos kutatások végzése;
- az intézet hazai és nemzetközi kapcsolataival, gazdálkodásával kapcsolatos ügyviteli tevékenység irányítása és ellenőrzése.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- állatorvos-doktori oklevél,
- tudományos fokozat,
- nemzetközi visszhangot (is) kiváltó tudományos tevékenység,
- legalább két idegen nyelv ismerete, az egyik idegen nyelvből előadó- és vitakészség,
- a tudományos kutatás irányításában szerzett gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásának és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkásságát, tudományos eredményeinek ismertetését;
- tudományos fokozatának, nyelvismertetének, tudományos kitüntetései (elismertségének) ismertetését;
- tudományos munkáinak és az azokra kapott citációknak a jegyzékét;
- a munkakör ellátására vonatkozó vezetési és tudományos elképzeléseit;

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajzot;
- három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt;

Amennyiben a felhívásra az MTA Állatorvostudományi Kutatóintézetében dolgozó kutató pályázik, úgy az említett okmányokat nem szükséges a pályázathoz csatolni.

A pályázatot az MTA Állatorvostudományi Kutatóintézetének igazgatójához kell benyújtani a közzétételtől számított 30 napon belül.

Bartha Adorján s. k.
intézeti igazgató

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15.30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

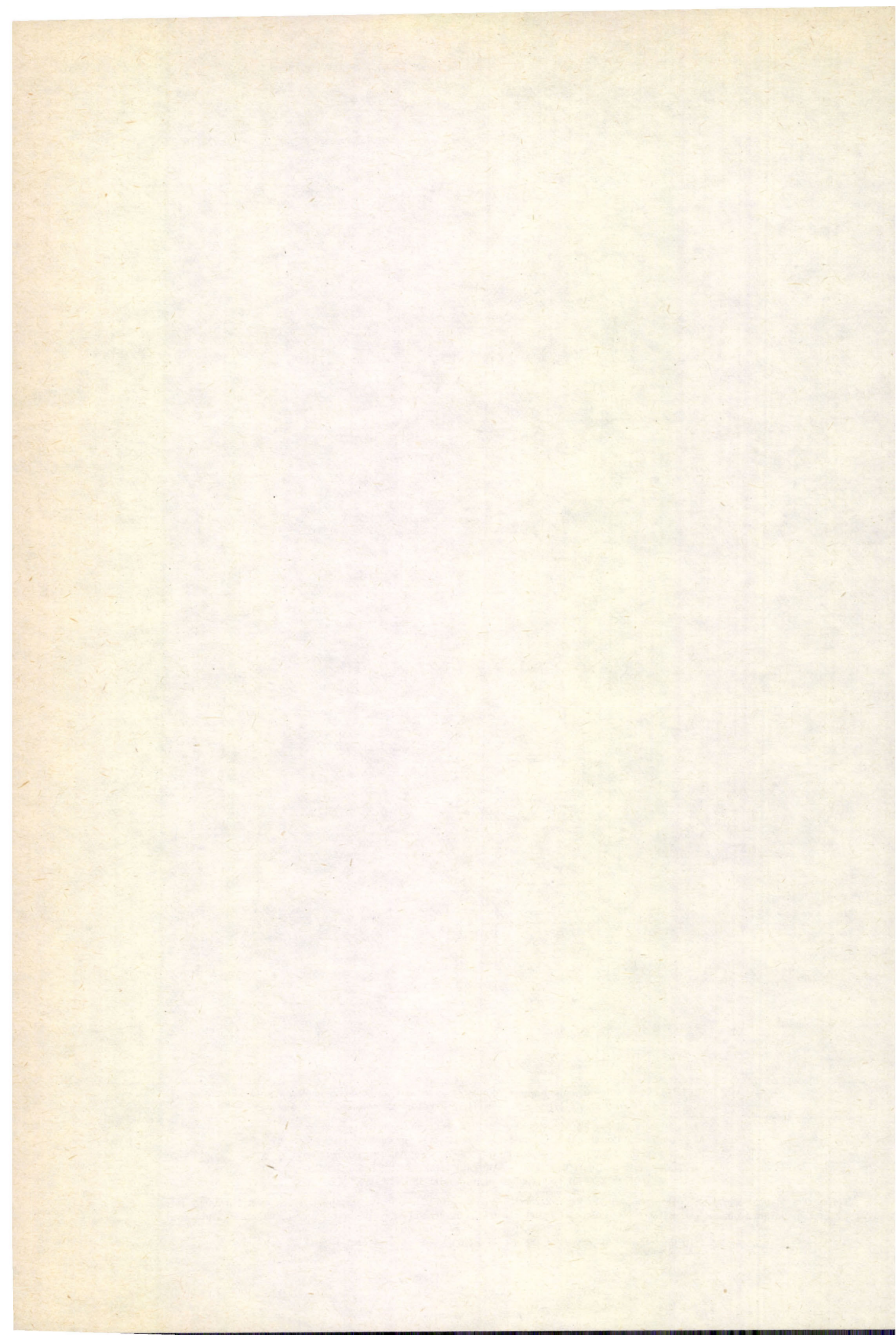
Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8–10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 117-3929 hívószámú telefonon.

*Tudományos Minősítő Bizottság
Titkársága*

AKADÉMIAI ÉRTEŚTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Központi Hivatala Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat igazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Zöld Ferenc — Budapest, 1991. Nyomdai táskaszám: 19871
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 3 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díjak egy évre 288 Ft — Példányszámonkénti ára: 12 Ft

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1991. MÁRCIUS 29.

A Magyar Tudományos Akadémia
Elnökségének határozatai
az 1990. december 18-i ülésen

62/1990. sz. hat.	az MTA 1990. évi rendkívüli közgyűlési határozata végleges szövegének megállapításáról	24
63/1990. sz. hat.	az Elnökség 1991. I. félévi munkatervéről	27
64/1990. sz. hat.	az OTKA Bizottság tagjairól	29
65/1990. sz. hat.	Király Tibor rendes tag állandó megbízottként való részvételéről az Elnökségi üléseken	29

Közlemények

1/1991. (A. É. 2.) MTA utasítás	az MTA Politikai Tudományok Intézetéről	30
8001/1991. sz. közlemény	a Magyar Tudományos Akadémia 1991. évi statisztikai beszámoló rendszeréről	30
	Tájékoztató a TMB által odaitélt doktori fokozatokról	37
	Pályázati felhívások	38
	A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárnak, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárnak fogadóórája	39

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1990. december 18-i ülésén
(62—65. számú határozatok)

Az MTA 1990. évi decemberi rendkívüli közgyűlése határozata szövegének megállapításáról

Az elnökség a határozatszövegezési bizottság elnökének előterjesztése, továbbá a vitában elhangzott észrevételek és javaslatok alapján az 1990. évi december 3—4-iki rendkívüli közgyűlés határozatának végleges szövegét az alábbiak szerint állapítja meg.

Az Elnökség 62/1990. számú határozata

I.

*A Magyar Tudományos Akadémia
1990. december 3—4-i rendkívüli közgyűlésének
határozata*

Az Akadémia 1990. évi májusi közgyűlése állást foglalt az Akadémia reformja mellett, és sürgető feladatként jelölte meg a magyar tudományosság intézményi rendszerének, valamint működésének a társadalmi, politikai változásokkal, nemkülönben a tudományok fejlődésével összhangban álló gyökeres átalakítását. Felismerve a feladat összetett jellegét és az átalakítás kiegyensúlyozottságához fűződő fontos érdeket, a reform fokozatos és folyamatos végrehajtásáért szállt sikra, és meghatározta azokat a kezdő lépéseket, amelyeknek megtétele elindíthatja, majd sikerre viheti az átfogó reformot. Ezt figyelembe véve az elnökség bizottságokat küldött ki az Akadémiáról szóló törvény tervezetének kimunkálására, az Akadémia és az akadémiai kutatóintézeti hálózat közötti viszony átrendezéséhez szükséges teendők feltárására, a tudományos továbbképzés és a tudományos fokozatok rendszerére vonatkozó ajánlások kidolgozására.

Az Akadémia mostani, rendkívüli közgyűlése azt tekintette elsősorban feladatának, hogy megtárgyalja az előkészítő bizottságok munkálatait összegző reformkonceptiót és határozzon az átalakítás kívánatos irányairól, legfontosabb elemeiről, valamint a további munkák menetéről. Ezzel tanúsítani kívánja, hogy az Akadémia — mint tudós köztestület és nagy múltú nemzeti intézmény — képes a jelen történelmi kihívásának eleget tenni, a visszanyert és az őt megillető szabadsággal felelős módon élni.

A hazai tudományosság autonómiájának helyreállítása garantálja a tudományok szabad fejlődését, biztosítja, hogy a munkát minden hatalmi, politikai, ideológiai beavatkozástól mentesen, saját normái és legjobb tudása szerint végezhesse.

Az MTA megerősíti, hogy a nélkülözhetetlen elvek alapján tevékenységében az ország és a társa-

dalom érdekeinek szolgálatát tekinti alapvető céljának.

1. A közgyűlés ismételten kinyilvánítja, hogy szükséges és időszerű az Akadémiáról új törvényt alkotni. Helyesli, hogy az új törvény a következő elveken épüljön fel.

a) Az Akadémia önkormányzatot élvező, jogi személyként működő köztestület. Az Akadémia a törvény keretei között maga állapítja meg alapszabályait, alakítja ki szervezetét, működési rendjét, választja meg tagjait és vezetőit.

b) Az Akadémia köztestületi tevékenységében a tudományos kutatók az alapszabályokban meghatározott módokon, az Akadémia tagjai pedig közvetlenül vesznek részt.

c) Az Akadémia tevékenységét az elnök irányítja. Az elnököt a közgyűlés választja, tisztében a köztársasági elnök erősíti meg. Az elnök a közgyűlésnek felelős.

d) Az Akadémia alapvető feladata a tudományos kutatás szabadságának védelmezése, a tudományos kutatások, főleg az alap kutatások művelése, fejlesztése, módszertani irányítása, a tudomány és a gyakorlat kapcsolatának erősítése, állásfoglalás szakmai és tudományetikai kérdésekben, a kutatói utánpótlás nevelésének támogatása, nemzetközi tudományos kapcsolatok szervezése és fenntartása, a tudományos eredmények megismertetése, a tudományos könyv- és folyóirat kiadás támogatása, tudományos ülések rendezése.

e) Feladatainak ellátása érdekében az Akadémia — jelentős mértékű autonómiával bíró — tudományos kutatóintézeteket tart fenn, kutatócsoportokat hoz létre és tudományos kutatásokat támogat egyetemeken és más intézményekben, különböző társulásokot hoz létre egyetemekkel, kapcsolatokat tart fenn tudományos társaságokkal; könyvtárakat, kiadót, informatikai rendszert és a kutatáshoz szükséges infrastruktúrát működtet.

f) Az Akadémia saját tulajdonnal rendelkezik.

g) Az Akadémia működésének anyagi feltételeiről az Országgyűlés gondoskodik.

h) Az Akadémia elnöke — felkérésre — a köztestület munkájáról és ezzel összefüggésben a magyar tudomány általános helyzetéről tájékoztatást ad az Országgyűlésnek.

A közgyűlés felkéri elnökét, hogy kezdeményezze a törvénytervezet elkészítéséhez, majd benyújtásához a törvényalkotás menete szerint szükséges eljárást. Az előkészítő tárgyalásokon, a részletek megfogalmazásában az Akadémia kész közreműködni. Az elfogadott alapelvek érvényesítésére és a közreműködésre a közgyűlés az alábbi összetételű bizottságot küldi ki:

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

a bizottság elnöke

Király Tibor r.t.

a bizottság tagjai:

Csurgay Árpád I.t.

Herczegh Géza r.t.

Lőrincz Lajos I.t.

Vékás Lajos I.t.

Sáry László, a Jogi és Igazgatási Főosztály vezetője

Ruff Győző ny. tanácsos

2. A közgyűlés ismételten megerősíti, hogy a jelentős tudományos potenciált és nagy nemzeti értéket képviselő akadémiai kutatóintézeti hálózatot a jövőben is fenn kívánja tartani. Ez természetesen nem jelenti a jelenlegi állapotok változatlan megőrzését. A társadalmi-gazdasági változások parancsoló szükségsszerűséggel követelik meg a kutatóintézeti hálózat — egyedi és tudományági sajátosságoknak megfelelő — korszerűsítését.

A közgyűlés helyesli, hogy a kutatóintézetek önállóságot élvezzenek kutatási tevékenységük, belső szervezetük, külső kapcsolataik alakításában, valamint — a költségvetés és a jogszabályok adta kereteken belül — gazdálkodásukban.

Az intézetek szakmai felügyeletét az Akadémia testületi szervei látják el. Az Akadémia átalakulóban lévő Hivatala a kutatómunka elősegítésére, feltevéleinek biztosítására hivatott szolgáltató szervezet.

Míthogy a főtitkár eddigi, korábban törvényben rögzített irányító funkciója megszűnik, de a feladatainak egy, továbbra is központi egyeztetést kívánó része (például a költségvetés elosztása) az intézeti autonómia ellenére megmarad, e feladatok ellátására a közgyűlés szükségesnek tartja az Akadémiai Intézetek Bizottságának létrehozását. A bizottság feladatkörét, működését, létszámát és összetételét mielőbb ki kell dolgozni, és végleges formában az alapszabályokban rögzíteni. Nyilvánvalóan e feladatok közé tartozik a költségvetés és egyéb erőforrások elosztása. Ezenkívül a bizottságnak kell javaslatokat tennie a közgyűlés számára intézetek alapításáról, összevonásáról, megszüntetéséről. Javaslatokat kell kidolgoznia az egyes intézetekkel kapcsolatos vagyoni megoldásokra, foglalkoznia kell továbbá az eredmények számonkérése megfelelő módjának kidolgozásával. A javaslatok kidolgozására a közgyűlés egyelőre a következő összetételű bizottság létrehozását javasolja:

a bizottság elnöke:

Láng István, az MTA főtitkára

a bizottság tagjai:

az I—X. Osztály egy-egy kijelölendő képviselője,

az Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsának a természettudomány, az élettudomány és a társadalomtudomány területéről megválasztandó egy-egy képviselője,

a tanszéki akadémiai kutatócsoportok képviselői.

3. A közgyűlés meggyőződése szerint az egész hazai tudományosság — s vele az Akadémiának

— fontos érdeke, hogy egyetemünk korszerű, intézményes tudományos továbbképzési rendszert építsenek ki.

Az Akadémia a maga részéről teljes mértékben kész arra, hogy — a tudomány egyetemes érdekeit előtérbe állítva — intézeteinek szellemi erejével és technikai felszerelésével a feladat megvalósításához segítséget nyújtson, oly módon, hogy tiszteletben tartja az egyetemek érdekeit és autonómiáját.

A közgyűlés a tudományos továbbképzés új rendszerének kialakítására irányuló kezdeményezésnek tartja az Akadémia és az egyes egyetemek között létrejövő Athenaeum elnevezésű társulást.

A közgyűlés helyesnek tartja az olyan tudományos továbbképzést, amely az egyetemekre alapozva és az Athenaeum keretében, az akadémiai kutatóintézeteket széles körben bevonva, tudományos kutatómunkán alapul és tanfolyamokat is magában foglal; az ezekben részt vevők kis mértékű oktatómunkát is végeznek, lehetőleg külföldön eltöltenek ösztöndíjas időt (ösztöndíjasként folytatnak tanulmányokat), és a továbbképzés ideje alatt disszertációt vagy ezzel egyenértékű alkotást készítenek.

Az itt fő vonalakban vázolt képzési szerkezet természetesen nem zárja ki a különböző egyetemeken, illetve szakmákon belül már kialakult és bevált tudományos továbbképzési formák alkalmazását és továbbélését.

A közgyűlés ezeknek alapján

— elvileg elfogadja a tudományos továbbképzés, az Akadémia és az egyetemek szoros, intézményes együttműködésének gondolatát (az Athenaeum elnevezésű társulást);

— kezdeményezi egy olyan Athenaeum Bizottság kiküldését, amelyben az Akadémia részéről az osztályok választott képviselői, valamint az egyetemek képviselői foglalnak helyet;

— a bizottság feladatává teszi, hogy az egyetemekkel kötendő megállapodások, illetve az egységes követelményrendszer és a részletek kidolgozása nyomán javaslatokat téve az illetékes tárcáknál kezdeményezni lehessen a kivitelezéshez szükséges lépéseket.

Az Athenaeum Bizottság elnöke Ujfalussy József alelnök. A közgyűlés felkéri a Rektori Konferenciát, hogy ennek képviselője társelnökként vegyen részt a bizottság munkájában.

4. A közgyűlés megerősíti azt a korábbi állásfoglalását, hogy a tudományos fokozatok megszerzésének és odaítélésének jelenlegi rendszere megújításra szorul. A kialakítandó új rendszerben a tudományos fokozatok megszerzése, a fokozat elnyerése csak az arra illetékes szakmai fórumoktól függjön. A jövő rendszerének jól illeszkednie a hazai adottságokhoz és a nemzetközi igényekhez, és lehetőleg ezután is egységes, szakmánként összehangolt követelményeket kell támasztania a tudományos fokozatok színvonalának megőrzése, biztosítása érdekében.

Az egyetemi képzést lezáró doktori címet (állatorvos, jogász, orvos) ezentúl is a tanulmányok befejezését elismerő oklevélnek, nem pedig tudományos fokozatnak kell tekinteni.

A közgyűlés továbbra is indokoltnak tartja a tudomány doktora fokozat fenntartását, amelyet jelentős tudományos eredmények és publikációs tevékenység elismeréseként az Akadémia ad.

Az e fokozaton kívül adományozható, ezt megelőző, a kandidátusi fokozatot felváltó tudományos fokozat odaitélése az egyetemek feladata, amelyek ebben az Akadémiával létrehozott Athenaeum-társulás közreműködésére támaszkodhatnak.

A közgyűlés álláspontja szerint indokolt a kormány által létrehozott Tudományos Minősítő Bizottság megszüntetése. Szükségesnek tartja azonban az új fokozat odaitélési rendszerének kiépítéséig is annak biztosítását, hogy az eddig szerzett jogok sérelem nélkül fennmaradjanak, és ne szenvedjenek sérelmet azok, akik a ma még hatályos minősítési rendszernek megfelelően törekednek tudományos fokozat elérésére. Szükség van tehát olyan átmeneti időre, amelyben a két rendszer (a régi és a kialakítandó új) párhuzamosan érvényesül.

Mindezek alapján a közgyűlés elvileg helyesli, hogy

- a tudományos fokozatok megszerzése az eddigi TMB megszüntetésével, az egyetemek és az Akadémia, illetve az általuk közösen létrehozandó Athenaeum közreműködésével történjék;

- a jövőben tudományos fokozat legyen a kandidátusnak, illetve a Ph. D.-nek megfelelő fokozat és a tudomány doktora (DS) fokozat; ezzel természetesen nem zárva ki annak lehetőségét, hogy az egyetemi doktorátus, illetve a Dr. Univ. fennmaradjon időlegesen vagy tartósan azokban a szakmákban, ahol a társadalmi hagyományok indokolják;

- a kandidátusi fokozatot felváltó tudományos fokozatot (Ph. D.) az egyetemek adják, a DS-fokozat odaitélése pedig az Akadémia illetékes osztályának, bizottságainak legyen a hatásköre. Kívánatosnak tartja, hogy e két fokozat elnyerői megfelelő anyagi elismerésben is részesüljenek;

- a közgyűlés megbízza a 3. pont szerint kiküldött Athenaeum Bizottságot, hogy a részleteket pontosítsa, és az új fokozatok elnevezésére is kiterjedően készítsen tervezetet a közgyűlés számára az új rendszer bevezetéséről.

5. A közgyűlés tudomásul veszi az Akadémia hivatali szervezetének átalakítására vonatkozó elnöki tájékoztatót.

6. A közgyűlés

- elfogadja a főtitkárnak az 1991. évi költségvetési támogatás felhasználására tett javaslatát;

- egyetért azzal, hogy

- a bérfejlesztés részben differenciáltan, részben támogatásarányosan kerüljön felosztásra,

- a dologi automatizmus egy részét tartáskölni kell, elsősorban a nemzetközi kapcsolatokra, valamint könyv és folyóirat beszerzésére. Az így kapott tartalék felhasználásáról a főtitkár előzetesen tájékoztatja a Felügyelő Bizottsággal;

- elfogadja a beruházási keretek felhasználására vonatkozó javaslatot, azzal, hogy az Akadémiai Kiadó és Nyomda rekonstrukciójára tervbe vett támogatás felhasználása a vállalat átalakítási tervétől függően történjék meg.

7. A közgyűlés a tudományos könyv- és folyóiratkiadással összefüggő főtitkári előterjesztésben foglaltakat tudomásul veszi;

- az intézkedési tervben rögzített feladatok végrehajtását támogatja;

- szükségesnek tartja tudományos könyv- és folyóiratkiadási bizottság létrehozását, amely rendelkezik az Akadémia költségvetéséből erre a célra előirányzott összegekkel.

8. A közgyűlés

- illegitimnek nyilvánítja a Györffy Barna és Csonka Pál tagválasztási eljárása során — iratszerrűen is bizonyítható — külső politikai beavatkozást, és hatályon kívül helyezi az elnökség határozatának vonatkozó részét, amellyel elzárkózott attól, hogy az 1967. évi tagválasztás alkalmával támogatólag terjessze a közgyűlés elé az illetékes tudományos osztályok javaslatát;

- kinyilvánítja azt is, hogy az illetékes tudományos osztályok által 1967-ben levelező tagságra jelölt Györffy Barnát és Csonka Pált úgy tekinti, mint akiket az 1967. évi május 3-án megtartott közgyűlési ülés az Akadémia levelező tagjává megválasztott.

9. A közgyűlés felkéri a Tudományetikai Bizottságot, hogy 1991. február 28-ig készítsen jelentést, illetve javaslatot az elnökségnek az 1945 óta méltánytalanul kizárt tagokról, hogy a rehabilitációs folyamatot az 1991. évi közgyűlés lezárhassa.

10. A közgyűlés hozzájárul, hogy — kivételesen indokolt esetben — a tudományos osztályok, az alapszabályokban foglalt eljárás keretében, javaslatot tegyenek levelező tagoknak az 1991. évi rendes közgyűlésen rendes taggá történő megválasztására.

11. A közgyűlés ajánlja, hogy az OTKA Bizottság megfelelő módon gondoskodjék az elfogulatlan elbírálásról, és szükség esetén az elfogultság vizsgálatára küldjön ki bizottságot.

12. A közgyűlés — az Alapszabályok módosítása nélkül — hozzájárul a székfoglalók megtartása határidejének 1991 végéig történő meghosszabbításához.

13. A közgyűlés felkéri az Akadémia tagjait, ajánlják fel — az MTA Könyvtárán keresztül — a létrejövő erdélyi magyar tudományos intézmények számára a nélkülözhető szakkönyveiket, folyóirataikat, esetleg az oktatásban, illetve a kutatásban használható eszközöket.

Javasolja továbbá, hogy mindazok, akiknek azt lehetőségeik megengedik, ajánlják fel fő- és speciális kollégiumok tartását mindaddig, amíg erre ott szükség van.

14. A közgyűlés felhatalmazza az elnökséget a közgyűlési határozat végleges szövegének megállapítására.

II.

1. Az elnökség felkéri elnökét, gondoskodik arról, hogy a rendkívüli közgyűlés határozata az Országgyűlés illetékes bizottságainak, valamint a kormány Tudománypolitikai Bizottságának tagjai mihamarabb kézhez kapják.

2. Az elnökség szükségesnek tartja, hogy a közgyűlés határozatáról a tudományos kutatások ügyében illetékes európai tudományos szervek angol nyelven hiteles tájékoztatást kapjanak.

Az Elnökség 1991. I. félévi munkaterve

Az Akadémia elnöke által benyújtott munkaterv tervezetének alapjául az 1990. évi rendes és rendkívüli közgyűlések határozataiban, az alapszabályokban, az Elnökség korábbi határozataiban előírt feladatok, az Elnökség tagjai által tett javaslatok, illetve saját kezdeményezésű feladatok szolgáltak. Ezek összegezése azonban nagyon zsúfolt munkatervet eredményezett volna. A magyar tudomány, s így az Akadémia érdekei azonban azt kívánják, hogy az erőket a közgyűlések által elhatározott feladatokra, illetve az MTA zavartalan és folyamatos működéséhez szükséges teendőkre koncentráljuk. E célt szolgálóan készült el a munkaterv tervezete azzal, hogy azokról a feladatokról, amelyeknek kidolgozása nem feltétlenül szükséges 1991. I. félévében, az Elnökség II. félévi munkatervének tárgyalásakor dönt.

A vitában felszólalok a tervezetet kisebb módosításokkal elfogadták.

Elhangzottak olyan javaslatok is, amelyeket a munkatervi feladatok végrehajtása során szükséges hasznosítani (pl. hogy az Akadémia új kiadói politikája kidolgozásába a bizottság vonja be az Akadémiai Kiadó új igazgatóját) vagy amelyekkel indokolt foglalkozni, de előbb kötetlen eszmecsere formájában elnökségi klubdelután keretében (pl. a kutatási prioritások kérdése), illetve egyes témákról ankét szervezendő.

Az előzők alapján az Elnökség a következő munkatervet fogadta el.

Az Elnökség 63/1990. számú határozata

az Elnökség 1991. I. félévi munkaterve

I.

JANUÁR

1. Előterjesztés a Nagy Lexikon munkálatainak helyzetéről és a további teendőkről.

Előadó: Beck Mihály r.t., a Nagy Lexikon Szerkesztőbizottság társelnöke

2. Előterjesztés az erdőtarcsai Alkotóházról, illetve pilishegységi alkotóház lehetőségéről.

Előadó: Láng István, az MTA főtitkára

3. Különfélék

3.1 Javaslat az 1991. évi Akadémiai Aranyérem odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére.

Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

3.2 Javaslat az 1991. évi Akadémiai Díjak odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére.

Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

3.3 Javaslat az 1991. évi Akadémiai Újságírói Díjak odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételére.

Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

3.4 Javaslat rendes tagválasztásra vonatkozó közgyűlési előterjesztést az Elnökség számára előkészítő alkalmi bizottság összetételére.

Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

4. Tájékoztatók

4.1 Tájékoztató az Akadémia hivatali szervezetének átalakításáról.

Előadó: Láng István, az MTA főtitkára

5. Egyebek

FEBRUÁR

1. Előzetes elgondolások az Athenaeum Bizottság szervezetére, feladat- és hatáskörére, valamint soron levő feladataira.

Előadó: Ujfalussy József, az Athenaeum Bizottság elnöke

2. Az Akadémiai Intézetek Bizottsága feladat- és hatásköre, valamint kapcsolatai a testületekkel.

Előadó: Láng István r.t., az Akadémiai Intézetek Bizottsága elnöke

3. Különfélék

3.1 Kötetlen eszmecsere az igazgatóválasztás tapasztalatairól.

3.2 A bizottsági rendszer megújításának tapasztalatai, a bizottságok újszerű funkciói és működési feltételei.

Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

4. Tájékoztatók

5. Egyebek

MÁRCIUS

1. Előterjesztés a tudományos osztályok hatáskörének, szerkezetének vizsgálatáról.

Előadó: Ujfalussy József alelnök, az alkalmi bizottság elnöke

2. Előterjesztés a tudományos kutatók tömeges kiáramlásának megelőzésére.

Előadók: Szelényi Iván l.t., az alkalmi bizottság társelnöke,
Vizi E. Szilveszter r.t., az alkalmi bizottság társelnöke

3. Előterjesztés tervezet (a közgyűlés számára) a tudományos minősítés új rendszer szerinti szabályozására.

4. Jelentés az 1945 óta jogtalanul kizárt akadémiai tagokkal kapcsolatos vizsgálat eredményéről.

Előadó: Beck Mihály r.t., a Tudományetikai Bizottság elnöke

5. Javaslat levelező tagoknak — rehabilitációval összefüggően — rendes tagokká történő megválasztására.

Előadó: A kiküldendő alkalmi bizottság elnöke

6. Különfélék

6.1 Javaslat az 1991. évi Akadémiai Aranyérem odaítélésére.

Előadó: az alkalmi bizottság elnöke

6.2 Javaslat az 1991. évi Akadémiai Díjak odaítélésére.

Előadó: az alkalmi bizottság elnöke

6.3 Javaslat az 1991. évi Akadémiai Újságírói díjak odaítélésére.

Előadó: az alkalmi bizottság elnöke

6.4 Előterjesztés az MTA 1991. évi rendes közgyűlésének határozati javaslatára.

Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

6.5 Javaslat az 1991. évi rendes közgyűlésre meghívandók körére.

Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

7. Tájékoztatók

8. Egyebek

ÁPRILIS

1. Javaslat az Akadémia új kiadói politikájára.

Előadó: Klaniczay Tibor r.t., az alkalmi bizottság elnöke

2. Az Athenaeum Bizottság beszámolója az egyetemekkel történt eddigi megállapodásokról.

Előadó: Ujfalussy József r.t., az Athenaeum Bizottság elnöke

3. Előterjesztés az MTA támogatott kutatóhelyeinek problémáiról.

Előadó: Láng István r.t., az Akadémiai Intézetek Bizottságának elnöke

4. Különfélék

4.1 Jelentés az MTA 1990. évi nemzetközi tevékenységéről, előzetekintés a kapcsolatok új vonásairól, különös tekintettel a külföldi források bevonására és a kelet-európai együttműködés új formáira.

Előadó: Láng István, a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága elnöke

4.2 Beszámoló az Akadémia 1990. évi költségvetésének végrehajtásáról és javaslat 1992. évi költségvetésének irányelveire.

Előadó: Láng István, az MTA főtájtára

4.3 Előterjesztés számítógépes központi pénzügyi rendszerre.

Előadó: Láng István, az MTA főtájtára

5. Tájékoztatók

6. Egyebek

MÁJUS

1. Előterjesztés a külső tagok jogairól és kötelezettségeiről.

Előadó: Köpeczi Béla r.t.

2. Az Akadémia és a tudományos társaságok.

Előadó: a kiküldendő alkalmi bizottság elnöke

3. Különfélék

3.1 Az MTA 1991. évi rendes közgyűlési határozata végleges szövegének megállapítása.

Előadó: a Határozatszövegező Bizottság elnöke

4. Tájékoztatók

5. Egyebek

JÚNIUS

1. A területi bizottságok szervezeti szabályzatainak jóváhagyása.

Előadó: Berényi Dénes alelnök

2. Elgondolások a határainkon túli magyarság tudományosságának helyzetéről, lehetőségeiről és az esetleges hazai teendőkről.

Előadó: Láng István, a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága elnöke

3. Különfélék

3.1 Javaslat az Akadémia tudományos, szellemi hatásának erősítését szolgáló rendezvények 1991–1992. évi programjára.

Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

3.2 Javaslat az Elnökség 1991. II. félévi munkatervére.

Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke

II.

Az Elnökség felhatalmazza elnökét, hogy a munkaterven — szükség szerint — változtatásokat hajtson végre.

III.

Az Elnökség a munkatervben nem szereplő alábbi feladatokról 1991. II. félévi munkatervének tárgyalásakor dönt.

— Előterjesztés az 1991. év végével befejeződő országos Ts programok értékelésének módjára.

— Javaslat újabb országos társadalomtudományi programra.

- Az Akadémia és a tudományos kutatás területén működő érdekvédelmi szervezetek.
- A tudományos kutatás és közlés etikai kérdései.
- A hazai tudományos eredmények közlésének stratégiája.
- A tudománymetria alkalmazása a kutatási eredmények objektívebb értékelésére.
- Az Akadémia és a társadalom változása.
- Az Akadémia és a magyar kontinuitás.
- Demokrácia és arisztokrácia a tudományban.
- Interdiszciplinaritás és a tudomány strukturális fejlődése.
- Az Akadémia és a tudományos dolgozók szellemi képviselője (szenátus—parlament viszony).
- A tudományos utánpótlás képzésének elvi kérdései (nem a szervezeti), generációs problémák.
- Kutatási értékrendek egy gyenge — közepesen fejlett „utánfutó” országban.
- Episztemológia, tudományfilozófia és tudomány.

IV

Az Elnökség szükségesnek tartja, hogy a Tudományetikai Bizottság rendezzen ankétot a Tudományetikai Kódex kidolgozása ügyében.

Javaslat az Országos Tudományos Kutatási Alap bizottságának tagjaira

A kormány határozata szerint az OTKA Bizottság elnökből és kilenc tagból áll. Az elnököt a tárca-nélküli miniszter nevezi ki. Egy-egy tagra a művelődési és közoktatási miniszter, a népjóléti miniszter, a földművelésügyi miniszter, az OMFB elnöke, a Rektori Konferencia, a közgyűjtemények igazgatóinak értekezlete, illetve három tagra az MTA elnöksége tesz javaslatot.

Az OTKA Bizottság feladata az Alap működésével kapcsolatos stratégiai jellegű irányítás végzése. Egyedi pályázatok ügyében nem dönt az OTKA Bizottság, mert ez a szakterületi kollégiumok feladata lesz.

Az OTKA Bizottságban eddig az MTA elnökségének megbízása alapján Pach Zsigmond Pál, Szentágothai János és Leindler László akadémikusok vettek részt. Az Akadémia elnöke javasolta, hogy az elnökség köszönje meg eddigi tevékenységüket, és az új OTKA Bizottságba delegálja az Akadémia tagjai közül Láng István főtitkárt, Pataki Ferenc osztályelnököt, Csurgay Árpád főtitkár-helyetttest.

Csurgay Árpád főtitkár-helyettes javasolta, hogy helyette — aki mérnökként a műszaki tudomány művelője — matematikus, fizikus vagy kémikus természettudós képviselje az Akadémiát a bizottságban. Az elnökség a javaslatot elfogadva — nyílt szavazással — Császár Ákos r. tagot, a Matematikai és Fizikai Tudományok Osztályának elnökét delegálta az OTKA Bizottságba.

Az Elnökség 64/1990. számú határozata

Az Elnökség

1. Köszönetét fejezi ki Leindler László, Pach Zsigmond Pál és Szentágothai János rendes tagoknak az OTKA Bizottság akadémiai képviselőiként végzett munkájukért;

2. a 99/1990. számú kormányrendelettel létrehozandó új OTKA Bizottságba

Láng István főtitkárt,
Császár Ákos osztályelnököt és
Pataki Ferenc osztályelnököt

delegálja.

Király Tibor r.t. állandó meghívottként való részvétele az elnökségi üléseken

Az Akadémia elnöke szóbeli előterjesztésében előadta, hogy Kovács István (jogász) rendes tag halálával megüresedett egy választott elnökségi tag-sági hely. Az új Alapszabály szerint a közgyűlés által kiküldött Jelölőbizottság tesz javaslatot a közgyűlésnek az üres hely betöltésére, így tehát az 1991. évi közgyűlés küldi ki a bizottságot és a következő közgyűlés választ 1991. őszén, vagy 1992-ben. Javasolta az Akadémia elnöke, hogy az Elnökség az Akadémiáról szóló törvény előkészítő munkájára figyelemmel kérje fel Király Tibor rendes tagot, hogy állandó meghívottként, tanácskozási joggal vegyen részt az Elnökség ülésein mindaddig, míg a közgyűlés új elnökségi tagot választ.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 65/1990. számú határozata

Az Elnökség felkéri Király Tibort, az MTA rendes tagját, hogy állandó meghívottként tanácskozási joggal vegyen részt az Elnökség ülésein mindaddig, míg a közgyűlés új elnökségi tagot választ.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség úgy döntött, hogy

- nem indokolt „MTA Béke és Konfliktuskutató Központ” fenntartása,
 - a MTB szakbizottságok esetében nem újraszabályozást tart szükségesnek azzal, hogy új tagok választására csak ott kerüljön sor, ahol ezt haláleset, tartós külföldi kiküldetés teszi szükségessé, vagy ahol más tartós akadály elhárításáról van szó.
- Az Elnökség tudomásul vette
- a kutatóintézeti igazgató választásról adott rövid tájékoztatást azzal, hogy e kérdéstről 1991. I. félév folyamán az Elnökség kötetlen eszmecserét folytat;
 - az Akadémiai Kiadó főigazgatói állására beérkezett pályázatokról szóló tájékoztatást;
 - az erdőtarcsai Alkotóház kihasználtságáról és helyette a Pilis hegységben (Bp-től 12 km-re) lévő alkotóház céljára is alkalmas épület meg-

szerezhetőségéről elhangzott tájékoztatót azzal, hogy erről részletesebb információkat kér az I. negyedévben;

- azt a bejelentést, hogy a jövőben az okleveleken használt ún. „szárazbélyegző” az Akadémiai épületét ábrázolja;
- az MTA és a Kínai Tudományos Akadémia között a tudományos együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségeiről folytatott tárgyalásokról szóló tájékoztatót;
- az MTA és az Ukrán SzSzK Tudományos Akadémiája közötti tudományos együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségeiről folytatott tárgyalásokról szóló tájékoztatót;
- az Elnökség 1990. november 20-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb eseményeiről szóló tájékoztatót.

Kosáry Domokos s. k.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia
elnökének és főtítkárnak együttes
1/1991. (A. É. 2) MTA

u t a s í t á s a

az MTA Politikai Tudományok Intézetéről

1. §

A Kormány által az Akadémia felügyelete alá helyezett Társadalomtudományi Intézetet a Magyar Tudományos Akadémia Politikai Tudományok Intézetévé (a továbbiakban: intézet) szervezzük át.

2. §

Az intézet önálló jogi személy, önálló gazdálkodási és bér gazdálkodási jogkörrel rendelkező, maradványérdekeltségű költségvetési szerv.

3. §

Az intézet székhelye: 1068. Budapest, Benczur u. 33. körbélyegzőjének szövege MTA Politikai Tudományok Intézete.

4. §

- (1) Az intézet politikatudományi bázisintézményként politikaelméleti és empirikus politológiai kutatást folytat, ezen belül feladata a politikai rendszer fejlődésének, az azzal összefüggő párt-szociológiai és társadalompolitikai, valamint rétegződési kérdéseknek, a polgárosodás jelenkori folyamatainak, ezek nemzetközi összefüggéseinek vizsgálata.
- (2) Az intézet — tevékenységével összefüggésben — tudományos, szak- és ismeretterjesztő kiadványok megjelentetésével kapcsolatos munkát is ellát; valamint alapfeladatai körébe nem tartozó területen más kiegészítő tevékenységet is folytathat.

5. §

- (1) Az intézet élén az MTA főtitékára által megbízott igazgató áll.
- (2) Az intézet szervezeti és működési szabályzatot készít, amelyet az MTA főtitékára hagy jóvá.

6. §

- (1) Az intézet, jelen utasításban és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott alaptevékenységét az Akadémia az éves költségvetés keretében biztosított pénzeszközökből támogatja.
- (2) Az intézetnek az alaptevékenységébe nem sorolt egyéb tevékenységével kapcsolatos kiadásait a bevételeiből kell fedeznie.

7. §

Ez az utasítás 1991. március 1-től lép hatályba.

Kosáry Domokos s. k.

Láng István s. k.

8001/91. sz. közlemény

A Magyar Tudományos Akadémia 1991. évi statisztikai beszámolórendszeréről

A Magyar Tudományos Akadémia Titkársága, a felügyelete alá tartozó gazdálkodó szervezetek, valamint a támogatott kutatóhelyek és ezek központi gazdálkodó szervezetei részére az állami statisztika egységes rendszerének körében elrendelt 1991. évi statisztikai beszámolórendszert a Melléklet tartalmazza.

A Melléklet a KSH elrendelésű központi, valamint a miniszterek és az országos hatáskörű szervek vezetői által elrendelt igazgatási statisztikai adatgyűjtéseket foglalja magában, kivéve néhány — szűkebb adatszolgáltatói körre vonatkozó — ágazati és egyéb statisztikai adatgyűjtést. Ezekről az érdekeltek külön kaptak, illetve kapnak tájékoztatást.

A Melléklet alapvetően az 1991. évre eső tárgyidőszakokról teljesítendő statisztikai beszámolókat tartalmazza, függetlenül az adatszolgáltatás időpontjától.

Az állami statisztika egységes rendszerében elrendelt adatszolgáltatások kötelezőek. Az adatszolgáltatást a Magyar Tudományos Akadémia főtitékárának 4/1987. (A.K. 5.) MTA-F számú utasítása figyelembevételével — a statisztikai jelentések kitöltési útmutatóiban foglaltak szerint — az előírt határidőre a Mellékletben megnevezett szervek részére kérjük teljesíteni.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a statisztikai munkát szabályozó jogszabály-rendszer korszerűsítése 1990. óta folyamatban van.

- A statisztikáról szóló 1973. évi V. törvény korszerűsítését, ill. az új rendszerű statisztikai szolgáltatás megteremtését célzó törvény hatálybalépése 1991. I. félévében várható.
- A statisztikai törvény végrehajtásáról kiadott 27/1973. (X. 12.) MT rendelet 1990. május 1-jén

hatályát veszette a 78/1990. (IV. 25.) MT rendelet hatályba lépésével.

- Az 1/1974. (VIII. 10.) KSH rendelkezéssel kiadott — a statisztikai adatgyűjtésről és adatszolgáltatásról szóló — szabályzat az 1/1990. (II. 7.) KSH rendelkezéssel 1990. május 1-jén hatályát veszette.

A fentiek, valamint az Akadémia átszervezésének következtében a 4/1987. (A. K. 5.) MTA-F számú utasítás jelentős része is felülvizsgálatra szorul

(pl. az igazgatási statisztikai rendszer tárcaközi egyeztetése és az önkéntes adatszolgáltatáson alapuló adatgyűjtés korábbi mechanizmusa), így az ezekre a területekre vonatkozó előírások alkalmazása szünetel.

A statisztikai munka akadémiai hatókörű végleges szabályozása az új akadémiai és statisztikai törvény kodifikálásával összehangoltan az év folyamán megtörténik.

*MTA Titkársága
Kutatástervezési Főosztály*

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakon- ként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
tartoznak megküldeni						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Beszámoló jelentés a kutató-fejlesztő intézet 1990. évi fontosabb statisztikai adatairól	évenként	kutatóintézetek, kutatócsoportok	a felügyeletet ellátó akadémiai tudományági főosztálynak	tárgyvetet követő március 1.	270661/89.
			tudományági főosztályok	MTA Kutatástervezési Főosztályának	tárgyvetet követő március 6.	
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	KSH Kultúrstatistikai Osztályának	tárgyvetet követő március 14.	
2.	Beszámoló jelentés a vállalati, ill. az egyéb kutató-fejlesztő helyek 1990. évi fontosabb kutatási-fejlesztési statisztikai adatairól	évenként	MTA Kutatás- és Szervezelemző Intézete és MTA Könyvtára	az MTA Kutatástervezési Főosztályának	tárgyvetet követő március 6.	270663/89.
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	KSH Kultúrstatistikai Osztályának	tárgyvetet követő március 14.	
3.	Aspiránsok (öszöndíjasok), és tudományos fokozattal rendelkezők adatai 1990. évben	évenként	Tudományos Minősítő Bizottság	KSH Kultúrstatistikai Osztályának	tárgyvetet követő február 28.	270658/83.
4.	Beszámolójelentés a decentralizált pénzalapok fél-éves, éves bevételeiről és kiadásairól	félévenként	MTA Titkársága decentralizált pénzalapokat kezelő szervezeti egységei	a KSH Pénzügystatistikai Osztályának, a PM Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalának	a tárgyidőszakot követő július 31. március 31.	270869/76.
5.	1991. évi évközi beruházási statisztikai jelentés január 1-től a ... n. év végéig	negyedévenként	valamennyi saját lebonyolítású és megbízásos beruházási tevékenységet végző akadémiai költségvetési szerv, vállalat, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	a KSH területi igazgatóságának	tárgynegyedévet követő hó 20.	270575/90.

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakon- ként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
				tartoznak megküldeni		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
6.	Az 1990. évi éves beruházás-statisztikai jelentés	évenként	valamennyi saját lebonyolítású és megbízásos tevékenységet végző akadémiai költségvetési szerv, vállalat, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	a KSH területi igazgatóságának	tárgyévét követő február 25.	270573/90.
7.	III. számú jelentés az 1990. évben üzembe helyezett létesítményekről	évenként	azon 20 főnél többet foglalkoztató intézmények, amelyek a kitöltési utasítás mellékletében meghatározott 500 E Ft-ot meghaladó értékű létesítményeket helyeztek üzembe	a KSH területi igazgatóságának	a tárgyévét követő január 15.	270574/89.
8.	Jelentőlap az egyedileg megfigyelt beruházások megvalósításáról és befejezéséről	esetenként, ill. évenként	az 50 M Ft feletti beruházást megvalósító akadémiai gazdasági szervezetek	a KSH területi igazgatóságának	a beruházások megkezdését, illetve befejezését követő 30 napon belül; a folyamatban levőről a tárgyévét követő január 20.	271431/90.
9.	Munkaerőforgalom az 1991. évben	évenként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	MTA Kutatástervezési Főosztályának	1992. január 7.	271161/90.
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	a KSH Munkaügyi Osztályának	1992. január 14.	
10.	Létszámadatok 1991. december 31-én	évenként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	az MTA Kutatástervezési Főosztályának	1992. január 14.	271162/90.
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	a KSH Munkaügyi Osztályának	1992. január 21.	
11.	A foglalkoztatottak létszáma, munkabére és keresete 1991. évben	évenként	minden 50 főnél többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	az MTA Kutatástervezési Főosztályának	1992. február 10.	271165/90.
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	a KSH Munkaügyi Osztályának	1992. február 16.	

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakon- ként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
				tartoznak megküldeni		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
12.	Éves munkaügyi jelentés 1991	évenként	50 főnél nem többet foglalkoztató akadémiai költségvetési szerv, támogatott kutatóhelyek gazdasági főigazgatóságai	az MTA Kutatástervezési Főosztályának	1992. február 11.	271503/90.
			MTA Kutatástervezési Főosztálya	a KSH Munkaügyi Osztályának	1992. február 18.	
13.	Szeptemberi kereseti felvétel 1991	évenként	kijelölt akadémiai gazdálkodó szervezetek	KSH illetékes területi igazgatóságának	1991. november 15.	271532/90.
14.	Összefoglaló beszámoló jelentés a számítástechnika alkalmazásáról 1991	évenként	számítógépet üzemeltető, számítástechnika alkalmazási terméket, szolgáltatást biztosító, számítástechnikai munkaerőt foglalkoztató, számítógépet behuzáló, TAF hálózatot alkalmazó szervezetek	a KSH Számítástechnikaalkalmazási Főosztályának	tárgyévot követő február 10.	271498/89.
15.	Egyes cikkek forgalma mennyiségben	negyedévenként	külkereskedelmi tevékenységre jogosult akadémiai szervezetek, amelyek a beszámoló jelentés mellékletében felsorolt cikkekből külkereskedelmi forgalmat bonyolítanak	NGKM Információs Osztályának	a tárgyidőszakot követő hó 15.	270490/83.
16.	Statisztikai adatfelvételi lap az országhatárt átlépő magyar teherszállító gépjárművek forgalmáról	esetenként, ill. havonként	a nemzetközi áruszállításban résztvevő teher szállító gépjárművet üzemeltető akadémiai szervezetek	az illetékes közúti vámhivatalnak	határátlépéskor	271309/80.
17.	Tájékoztató adatok az alakuló gazdálkodó szervezetekről	esetenként	valamennyi akadémiai költségvetési szervből – vagy közösen – alakuló gazdálkodó szervezet	KSH Statisztikai Rendszerfejlesztő és Koordináló Főosztály	külön szabályozás szerint	271500/90.
18.	Társadalombiztosítási statisztikai jelentés ...19... év ... hóról	havonta	a társadalombiztosítási kifizetőhellyel rendelkező akadémiai szervezetek	a Társadalombiztosítási Igazgatóságoknak (kirendeltségeknek)	tárgyhónapot követő hó 11.	69001/90.
19.	Családi pótlékban részesülők gyermekszám szerinti részletezése 19... júliusi állapot szerint	évenként	a társadalombiztosítási kifizetőhellyel rendelkező akadémiai szervezetek	a Társadalombiztosítási Igazgatóságoknak (kirendeltségeknek)	1991. augusztus 15.	69002/90.

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakon- ként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
				tartoznak megküldeni		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
20.	Jelentés az 19... év... hóban befejeződött ke- resőképtelenség- gel járó beteg- ségi, baleseti ese- tekről	havonként	a Népjóléti Minisz- térium által ki- jelölt gazdasági szervezetek or- vosai	Budapest az OTF Statisztikai Osztá- lyának, fővárosi ve- zető főorvosnak	tárgyhónapot kö- vető hó 15.	69003/84.
				vidék a Társadalom- biztosítási Igazga- tóságnak (kirendelt- ségnek), megyei fő- orvosnak	a tárgyhónapot kö- vető hó 20.	
21.	Betétlap az első- izben munkába- lépők munka- könyvéhez	folyamatos	budapesti munká- latók, amelyek az első izben	az Országos Munka- erőpiaci Központ- nak	a hónap 25. napja	25053/88.
			vidéki munkába- lépőt foglalkoz- tatják	a területileg illetékes megyei munkaügyi központnak		
22.	Adatlap a maga- sabb vezetőá lá- sú dolgozó alap- bérének alaku- lásáról	évenként	az 1-9 népgazda- sági ág vállalati rend szerint mű- ködő gazdálko- dó szervezetei (az egyszerűsi- tett adatszolgál- tatásra kötele- zettek is)	az Országos Munka- erőpiaci Központ- nak	1991. április 10.	25061/89.
23.	Munkaerőigény be- jelentőlap	folyamatos	minden akadémiai gazdasági szer- vezet	a telephely szerinti munkaerőközvetítési szervnek	a felmerüléskor	25066/86.
24.	199... évi (I. fél- évi) költségve- tési beszámoló	félévenként	az MTA önálló költségvetési szervei	az MTA Pénzügyi Főosztályának	utasítás szerint (a tárgyfélévet kö- vető második hó eleje)	350800/81.
			MTA Pénzügyi Főosztálya	a Pénzügyi Számítás- technikai Intézet- nek		
25.	Jelentés az óvodai intézmények helyzetéről (1991. október 15-i állapot)	évenként	valamennyi óvo- dai intézmény	a városi, kerületi pol- gármesteri hivatal- nak	1990. október 19.	50001/90.
26.	Jelentés a szak- könyvtárak 1991. évi tevé- kenységéről	évenként	az MTA felügye- lete alá tartozó intézmények könyvtárai	az MTA Könyvtára Fejlesztési és Háló- zati Szolgálatának	tárgyévét követő január 10.	50045/90.
			MTA Könyvtára Fejlesztési és Hálózati Szolga- lata (Hálózati Központ)	MKM Statisztikai osztályának	tárgyévét követő január 20.	
27.	Jelentés a kiske- rkedelmi könyvforgalom- ról és könyv- készletről	évenként	könyvterjesztést végző szervek	az MKM Kiadói és Irodalmi Főosztá- lyának	tárgyévét követő január 28.	50046/85
28.	Adatszolgáltatás az általános és szaklevéltárak 1991. évi tevé- kenységéről	évenként	az MTA intézmé- nyeinek általá- nos és szaklevél- tárai	az MKM Levéltári Osztályának	tárgyévét követő január 29.	50075/87

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakon- ként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
				tartoznak megküldeni		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
29.	Múzeumok, múzeumi bemutató helyek és egyéb muzeális gyűjtemények 1991. évi adatai	évenként	múzeumi jellegű intézményt fenntartó akadémiai szervezetek	megyei múzeumi igazgatóságoknak	1992. január 10.	50073/90.
30.	Kimutatás a kiadott könyvekről	havonként	könyvet kiadó akadémiai szervezetek	Országos Széchenyi Könyvtárnak Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének	tárgyhót követő hó 8.	50110/87.
31.	Éves energiamérleg	évenként	az energiamérleg készítésére kijelölt akadémiai szervezetek	az MTA Pénzügyi Főosztályának és az Állami Energetikai és Energiabiztonsági Felügyeletnek	tárgyvetet követő március 1.	51030/81.
32.	Villamosteljesítménymérő lap	havonként	A 36/1967. NIM. sz. utasítás szerint villamosterhelés mérésére kötelezett akadémiai szervezetek	ÁEEF-nek és a területileg illetékes áramszolgáltató vállalatoknak	tárgyhó 25.	51045/81.
33.	Bejelentés a kazánok és egyéb nyomástartó berendezések sérüléséről, robbanásáról	esetenként	az ÁEEF Kazánfelügyeletéhez tartozó valamennyi adatszolgáltató	ÁEEF-nek	az eseményt követő 24 órán belül	51051/81.
34.	Adatszolgáltatás a személyi számítógépekkel való hazai ellátásra az 199... évre vonatkozóan	évenként	mikroszámítástechnikai eszközöket fejlesztő, gyártó, forgalmazó és ezekkel kapcsolatos szolgáltatást végző kijelölt gazdasági szervezetek	Ipari Minisztérium kiadott utasítása szerint	kérdőív szerint	51177/86.
35.	Magyarországon működő külföldi érdekeltségű vállalkozásra vonatkozó adatszolgáltatás	évenként	külföldi érdekeltséggel rendelkező akadémiai szervezetek	a NGKM Vegyesvállalati és Vállalkozásfejlesztési Főosztályának	tárgyvetet követő május 31.	63196/83
36.	Információ az építőipari versenytárgyalási felhívás közzétételéről	esetenként	versenytárgyalást kiíró szervezetek	az ÉGSZI Kutató és Szervező Kft-nek	a meghirdetés követő 10. munkanap	75159/87.
37.	Információ az építőipari versenytárgyalás eredményéről	esetenként	versenytárgyalást kiíró szervezetek	az ÉGSZI Kutató és Szervező Kft-nek	az eredményhirdetést követő 10. munkanap	75160/87.
38.	Információ a versenytárgyalás útján kötött építészeti szerződés teljesítéséről	esetenként	a versenytárgyalás útján kötött szerződés alapján építetett szervezetek	az ÉGSZI Kutató és Szervező Kft-nek	műszaki átadás, ill. használatbavételi engedély kiadását követő 10. munkanap	75161/87.

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervezetek			Elrendelési szám
	címe	milyen időszakon- ként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést		
				mely szervezetnek	milyen határidőre	
1.	2.	3.	4.	tartoznak megküldeni		7.
39.	Levegőtisztaság- védelmi alap- bejelentőlap	esetenként	A 4/1986. (VI. 2.) OKTH rendel- kezés 7. §-ában megnevezett légszennyezők	a területileg illetékes elsőfokú levegőtisz- taság-védelmi ható- ság (Budapesten: polgár- mesteri hivatalok; vidéken: környezet- védelmi felügyelő- ségek)	a keletkezést és a változást követő 30 napon belül. Azokról az anya- gokról, amelyek- re június 30-ig mérési szbvány lép hatályba, a tárgyév végén, míg a december 31-ig szabványo- sított mérésű anyagokról a tárgyévét követő év végéig kell bejelentést tenni	77001/86.
40.	A légszennyezés mértéke	évenként	A 4/1986. (VI. 2.) OKTH rendel- kezés 9. §-ában megnevezett légszennyezők	a területileg illetékes levegőtisztaságvé- delmi hatóságok	tárgyévét követő március 31.	77002/86.
41.	Veszélyes hulladék bejelentőlap	esetenként, illetve éven- ként	Az 56/1981. (XI. 18.) MT. sz. ren- delet értelmében adatszolgáltatás- ra kötelezett gazdálkodó szervezetek és egészségügyi in- tézmények	a területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőségnek	a változást követő 8 napon belül, illetve a válto- zás évét követő március 31.	77003/89.
42.	Adatszolgáltató lap az Orvosi Törzslapon sze- replő adatokhoz és a változások- hoz	esetenként	valamennyi orvost és vizsgázott fo- gászt alkalmazó akadémiai gaz- dálkodó szerve- zet	a Fővárosi, megyei önkormányzatok Egészségügyi Osztá- lyának	a változást köve- tően	87228/84.
43.	Jelentés a kész- pénzbevételek közvetlen fel- használásáról	havonként	készpénzbevételeik közvetlen fel- használására jo- gosult MTA szer- vezetek	az illetékes számla- vezető banknak	tárgyhót követő hó 6.	91001/88.
44.	Adatszolgáltatás a házipénztári készpénzálló- mányról	negyedéven- ként	előzetes jogcím megjelöléssel, il- letve ellátmány- nyal gazdálkodó költségvetési szervezetek és vállalatok	az illetékes számla- vezető banknak	negyedévet követő hó 6.	91003/79.
45.	Jelentés a szolgál- tati tanulmányok éves ada- tairól	évenként [®]	minden MTA fel- ügyelete alá tar- tozó szervezet	az MTA Találmányi Csoportjának	tárgyévét követő február 1.	21004/76.
46.	Adatszolgáltatás az 1/1989 (A.K. 5.) MTA-F. sz. utasítás alapján	évenként	az utasítás hatálya alá tartozó aka- démiai gazdál- kodó szervezetek	az MTA Pénzügyi Fő- osztályának	a tárgyévét követő február 15.	21005/84.
47.	Tájékoztató jelen- tés a beruházá- sok alakulásáról	félévenként	mindazon akadé- miai beruházók, amelyeknek ÁFB jelzősza- mos beruházá- suk van	az MTA Pénzügyi Fő- osztályának (Beru- házási Osztálynak)	félévet követő hó 20.	21006/77.

Tájékoztató

a TMB által odaítélt doktori fokozatokról

Irodalomtudományi szakbizottság

CSAPODINÉ GÁRDONYI KLÁRA
(nyugdíjas)

„Könyv- és könyvtári kultúra Magyarországon a XIV. és XV. században” c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

BIRÓ FERENC
(Irodalomtud. I.)

„A magyar irodalom a felvilágosodás korában Faludtitól Csokonaiig” c. értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

Filozófiai tudományi szakbizottság

BENCE GYÖRGY
(ELTE BTK)

„Kritikai előtanulmányok egy marxista tudományfilozófiához” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány doktora.

Állam- és Jogtudományi szakbizottság

BERÉNYI SÁNDOR
(ELTE ÁJK)

„Közigazgatás a modern társadalmakban” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány doktora.

TAMÁS ANDRÁS
(TMB)

„Kormányzati jogalkotás (Fejezetek a jog technikai értelmezésének köréből)” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány doktora.

Agrárökonómiai szakbizottság

SZABÓ GÁBOR
(KÉE)

„A környezetgazdálkodás egyes főbb kérdései, különös tekintettel a mezőgazdaságra” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

Művészettörténeti és régészeti szakbizottság

HORLER MIKLÓS
(OMF)

„Magyarország építészeti töredékeinek helyzetképe” c. értekezése alapján a művészettörténeti tudomány doktora.

Fizikai és csillagászati szakbizottság

PALLA LÁSZLÓ
(ELTE Elméleti Fiz. TSz.)

„Kompatifikáció és dimenziós redukció többdimenziós Einstein Yang Mills elméletekben és húrelméletben” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

TÉL TAMÁS

(ELTE Elméleti Fizikai TSz.)

„A termodinamikai formalizmus alkalmazása nemegyensúlyi jelenségek leírására; sztochasztikus, kaotikus és fraktál rendszerek” c. értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

Elméleti orvostudomány

TÖRÖK TAMÁS
(SOTE)

A neurokémiai transzmisszió és a nátrium-pumpa” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinikai orvostudományi szakbizottság I.

SZIRMAI IMRE
(POTE)

„Az agy vérkeringési betegségeinek diagnózisa és intenzív kezelése” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

BÖSZÖRMÉNYI ZOLTÁN
(nyugdíjas)

„A farmakopsychiatria és a psychopathologia egyes időszerű kérdései” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinikai orvostudományi szakbizottság II.

THAN GÁBOR
(POTE)

„Terhességi, lepény és endometrium fehérvék. (Pregnancy, placental and endometrial proteins)” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Elektronikai és számítástechnikai szakbizottság

DAO KHAC AN
Vietnam

“Analysis of the elemental diffusion profile simultaneous diffusion of two dopants into silicon material and its applications in semiconductor device technology” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

VALASTYÁN PÁL

(Nagyalföldi Kőolaj- és Földgázterm. V.)

„Integrált termelési rendszer a délföldi térség földgázmezőiben” (1978–1989).” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

*Tudományos Minőítő
bizottság*

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára pályázatot hirdet az MTA Állam- és Jogtudományi Intézete *igazgatói* munkakörének betöltésére 1991. július 1-i hatállyal.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség, tudományos fokozat;
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények a megpályázott intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén;
- kutatóintézet vagy nagyobb kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak az intézet tudományos programja megvalósítására vonatkozó koncepcióját;
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek az ismertetését;
- a pályázó által írt tanulmányok, könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét;
- a tudományos fokozatának, idegen nyelvismertetének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajtot 2 példányban;
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy a pályázatnak a fentebb megjelölt mellékleteket nem kell tartalmaznia.

Az intézeti igazgató besorolására vonatkozóan a 23/1983. (XII. 27.) ÁBMH számú rendelet, valamint a 10/1984. (A. K. 10.) MTA-F. számú főtitkári utasítás az irányadó.

A pályázatokat az MTA Főtitkárának címezve (1361, Bp. Pf. 6.) 991. március 31-ig lehet benyújtani.

A Magyar Tudományos Akadémia Izotópkutató Intézete (Budapest, Konkoly Thege út 29–33., Pf. 77. 1525) pályázatot hirdet a következő tudományos osztályok osztályvezetői munkakörének betöltésére:

Fotofizikai osztály
Magfizikai osztály
Sugártechnológiai osztály

A munkakörök 1991. július 1-jétől tölthetők be. A megbízások legfeljebb 3 évre szólnak, és meghosszabbíthatók.

Az osztályvezetők feladata az osztály tudományos, fejlesztési, szervezési, gazdasági stb. tevékenységének felelős vezetése, a jogszabályok, továbbá az Intézet szervezeti és működési szabályzatának, valamint más belső előírásainak megfigyelése.

Pályázati feltételek:

- egyetemi oklevél,
- tudományos fokozat,
- az osztály profiljának megfelelő szakmai gyakorlat,
- lehetőleg vezetési gyakorlat,
- legalább egy idegen nyelv ismerete.

A tudományos fokozat alól indokolt esetben felmentés adható.

A pályázatnak külső pályázó esetén *tartalmaznia kell:*

- részletes önéletrajtot,
- a jelenlegi munkahely, munkakör, beosztás, fizetés és az eddigi szakmai és publikációs tevékenység, szakmai kapcsolatok ismertetését,
- kitöltött személyi adatlapot,
- iskolai végzettséget, nyelvtudást és tudományos minősítést igazoló oklevél (oklevelek) másolatát,
- három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Mind belső, mind külső pályázó esetén a pályázathoz csatolni kell az Osztály munkájára, fejlesztésére vonatkozó koncepciót.

A pályázattal kapcsolatos további felvilágosítást ad: Farkas Tiborné igazgatási osztályvezető (telefon: 169–9499 és 169–8566, 21–55 mellék).

A pályázatot az Akadémiai Értesítőben történő megjelenését követő 30 napon belül kell benyújtani, az előzőekben megjelölt címre.

A pályázatokat — kívánságra — bizalmasan kezeljük.

Földiák Gábor s. k.
főigazgató

Az MTA Zenetudományi Intézetének igazgatója a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 10/1984. (A. K. 10.) MTA-F. sz., a kutatóintézeti vezetők megbízási rendjéről szóló utasítása alapján pályázatot hirdet a Népzenei osztály — a jelenlegi osztályvezető felmentési kérelmének elfogadása révén megüresedő — tudományos osztályvezetői munkakörére 1991. június 1-jei hatállyal.

A tudományos osztályvezető feladata:

- az osztály átfogó tudományos irányítása,
- a tudományterületen aktív tudományos kutatás.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak a Népzenei osztály, ill. gyűjtemény fölépítésére, személyi állományára, működésére vonatkozó vezetői és tudományos elképzeléseit,
- a pályázó eddigi szakmai munkásságát, tudományos eredményeinek ismertetését,
- tudományos munkáinak jegyzékét.

A pályázóval szembeni követelmények:

- a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán szerzett diploma,
- tudományos fokozat vagy az osztály feladatának megfelelő szakmai gyakorlat, tudományos tevékenység,
- a tudomány-terület szempontjából fontos idegen nyelv, illetve nyelvek ismerete.

A pályázat az Akadémiai Közlönyben kerül meghirdetésre.

A pályázatot az MTA Zenetudományi Intézet igazgatójához lehet benyújtani a közzétételtől számított 30 napon belül. Cím: 1014 Budapest Tánccsics u. 7.

Falvy Zoltán s. k.
igazgató

A londoni Royal Society és a Magyar Tudományos Akadémia a brit Külügyminisztérium (FCO) és a Soros Alapítvány támogatásával 1 éves időtartamú angliai posztdoktorális kutatási ösztöndíj pályázatot hirdet 1992-re, a matematika, természet-, műszaki-, agrár és nem klinikai orvostudományok területén dolgozó 35 évnél fiatalabb kutatók részére.

Jelentkezési határidő: 1991. június 1.

További információ és jelentkezési lapok beszerezhetők az MTA Titkárság Nemzetközi Együttműködési Irodánál. (1051 Budapest, Nádor u. 7. Hajós Katalin tel.: 117-6215)

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30–17 óra között – bármely természetű ügyben – fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8–10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 1173–929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Titkárság Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat igazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Zöld Ferenc igazgató — Budapest, 1991., Nyomdai táskaszám: 19985
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 3 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865-9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra
Előfizetési díjak egy évre 288 Ft — Példányszámonkénti ára: 12 Ft

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1991. MÁJUS 24.

A Magyar Tudományos Akadémia
Elnökségének határozatai az
1991. január 29-i ülésén

1/1991. sz. hat.	a területi bizottságok és a tudományos osztályok kapcsolatáról	42
2/1991. sz. hat.	a Magyar Nagylexikon munkálatainak helyzetéről	42
3/1991. sz. hat.	az Erdőtársai Alkotóház, illetve a Pilis-hegységi Alkotóház lehetőségeiről	44
4/1991. sz. hat.	a rehabilitációval összefüggő rendes tagválasztás előkészítéséről	45
6/1991. sz. hat.	az 1991. évi Akadémiai Díjak odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság összetételéről	45
7/1991. sz. hat.	az 1991. évi Akadémiai Újságírói Díj odaítélését előkészítő alkalmi bizottság összetételéről	46
8/1991. sz. hat.	a Soros Foundation-nal kötött megállapodás felülvizsgálatáról	46
9/1991. sz. hat.	Csonka Pál özvegyének kártalanításáról	47
	az Elnökség egyéb állásfoglalásai	47

Közlemények

2/1991. (A.É.3.) MTA utasítás	egyes akadémiai kutatóintézmények nevének megváltoztatásáról	47
3/1991. (A.É.3.) MTA utasítás	a Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Alapjának képzéséről és felhasználási rendjéről szóló 1/1989. (A. K. 5.) MTA-F utasítás módosításáról	48
	pályázati felhívások	48
	a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája	52

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1991. január 29-i ülésén
(1–9. számú határozatok)

A területi bizottságok és a tudományos osztályok kapcsolata

Több területi bizottság — legutóbb a Pécsi Akadémiai Bizottság — jelezte azt az igényt, hogy az osztályok és a területi bizottságok szakbizottságainak kapcsolatát intézményesíteni kellene. Erre vonatkozóan — részben írásban, majd a vita során szóban — több javaslat hangzott el. (Pl. vagy a területi bizottságok szakbizottságainak elnökei vegyenek részt az osztályüléseken — tanácskozási joggal —, vagy legalábbis az olykor tartandó kibővített osztályüléseken, vagy az osztályok és a területi bizottságok kölcsönösen és rendszeresen informálják egymást üléseikről, az osztályok időnként tartsanak ülést a régiókban stb.).

E vita alapján az Elnökség a következőket határozta:

Az Elnökség 1/1991. számú határozata

Az Elnökség szükségesnek tartja a területi bizottságok és a tudományos osztályok kapcsolatának megerősödését, elsősorban a szakmai fórumok között.

Ennek érdekében:

1. javasolja, hogy az osztályok és a területi bizottságok szervezett kapcsolatai főként az osztályok tudományos bizottságai és a területi szak-, illetve munkabizottságok között jöjjenek létre.
2. Nagy fontosságot tulajdonít a kölcsönös tájékoztatásnak, ezért javasolja, hogy
 - az osztályok és a területi bizottságok rendszeresen és kölcsönösen tájékoztassák egymást üléseikről;
 - az osztályok időnként tartsák üléseiket a területi bizottságok régióiban;
 - a kibővített osztályülésekre a területi bizottságok szak- vagy munkabizottságainak elnökei kapjanak meghívást;
 - adott tudományos témákban kerüljön sor „területi bizottsági napokra” Budapesten.

A Magyar Nagylexikon munkálatainak helyzete

Az Elnökség 51/1990 sz. határozatával felkérte Beck Mihály rendes tagot a Nagylexikon Szerkesztőbizottságának társelnökét, hogy készítsen témafeltáró anyagot, ideértve a pénzügyi és szervezeti

kérdéseket is. Az előterjesztés rámutatott, hogy a lexikonnak hosszú és kudarccokkal teljes története van. A legújabb állomás 1987-ben kezdődött, teljesen megújított szerkesztőbizottsággal, melynek elnöke Berend T. Iván volt. A nagy lendülettel megindult munka csakhamar akadozni kezdett. Ennek több, részben objektív oka is volt.

Az előterjesztő nem vállalkozott az okok részletes vizsgálatára, de arra rámutatott, hogy az Akadémiai Kiadó évek óta tartó válsága, a hónapokig tartó költözködés, valamint a szerkesztőbizottság és a szerkesztőség munkájának összehangolatlan-sága és egyesek felelőtlen magatartása lényeges tényezők abban, hogy három év alatt mintegy két-éves késésben van a vállalkozás.

Sajnos még a címszógyűjtés munkája sem fejlődött be. Az 1990. november 30-i kimutatás szerint 192 661 címszó érkezett be, 15 575 címszó hiányzik, a számítógépbe pedig 113 329 címszót vittek be. Az elkészült címszójegyzékek is egyenetlenek, néhány szakterület címszójegyzéke használhatatlan, teljesen dilettáns munkának tűnik.

Több mint egy évvel ezelőtt valamennyi szócikk-író kezében kellett volna lenni a részletes útmutatónak, tartalmi, stiláris és technikai szempontból kifogástalan mintaszócikkkel. Az útmutató nagy késéssel ugyan, de mintegy fél évvel ezelőtt elkészült, de a mai napig még a szerkesztőbizottsági tagok sem kapták kézhez.

A lexikon munkálataira a PM eddig 51 mFt-ot adott, az OMFB-től elnyert pályázat révén pedig egy jelentős számítógépparkot alakítottak ki. A számítógéppark befejezéséhez még mintegy 6 mFt-ra lenne szükség. A PM támogatás felhasználásáról a következő tájékoztatást kapta az előterjesztő:

Bér, dologi költségek, fűtés,	
világítás, telefon, helyiségbérlés,	
stb. címén	27,716.037 Ft
Honoráriumok	6,737.414 Ft
1990 IV. né. várható költségei	5,000.000 Ft
	39,453.451 Ft

Tehát még mintegy 11,5 mFt áll rendelkezésre a PM támogatásából.

Az előterjesztő megjegyzi, hogy — nem lévén szakember a gazdasági és könyvviteli kérdésekben — a fenti tételek jelentős részének valódiságát sem elfogadni, sem kétségbe vonni nincs joga. A honorárium költségekből azonban legfeljebb 2,5 mFt-ot tud elfogadni. Véleménye szerint tehát legalább 15,5 mFt, de lehet, hogy lényegesen több a maradvány.

A Szerkesztőbizottság tagjai közül Lomniczi Béla és Nagy Péter akadémikusok korábban lemondtak, Berend T. Iván, a Szerkesztőbizottság elnöke és Kulcsár Kálmán hosszabb ideig külföldön tartózkodnak, Marx György csak két megbeszélésen vett részt. 1990 szeptemberében az Elnökség meg-

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

bízta az előterjesztőt, hogy Berend T. Iván távollétében társfőszerkesztőként foglalkozzon a Nagylexikon ügyeivel. 1990 decemberében tartott szerkesztőbizottsági ülésen Gunst Péter, Michelberger Pál, Pataki Ferenc, Vízi E. Szilveszter és Beck Mihály vett részt. Megállapították, hogy csak akkor vállalhatják a továbbiakban a munkát, ha megfelelő intézkedésekkel biztosítható az, hogy a Nagylexikon első kötete az 1992. évi téli könyvvásár előtt megjelenjen. A főbb intézkedések a következők:

A Nagylexikon Kft. haladéktalan megalakítása. A Kft. résztvevői: Akadémiai Kiadó, MTA, az Alföldi vagy a Kossuth Nyomda. (Ez utóbbira azért van szükség, mert az Akadémiai Nyomda jelen helyzetében még akkor sem tudná ellátni a nyomdai munkálatokat, ha nem négyzsinnyomású kivitelben adnák ki a lexikont.)

Az új Szerkesztőbizottság haladéktalan megalakítása. Az előbb említettek mellett Berend T. Iván, Lovas István, Vajda Mihály és Máriás Antal is vállalják — a feltételek teljesülése esetén — a részvételt. A Szerkesztőbizottság kiegészítendő néhány további taggal, nem csupán akadémikusokkal. A Szerkesztőbizottság tagjainak jól meghatározott köteleességekkel és jogokkal kell bírniuk, és munkájuk arányában anyagilag is honorálandók.

Haladéktalanul meg kell szervezni a lehető legkisebb, de a feladatok ellátására elegendő létszámú, kiváló felkészültségű tagokból álló és munkájuknak megfelelő fizetésben részesülő munkatársakkal a belső szerkesztőséget.

Az egyes anyagrészek szócikkállományának elkészítésére a lehető legkevesebb szerzőt kell foglalkoztatni. Ahol csak lehet, arra kell törekedni, hogy egy jól körülhatárolt nagyobb szakterület szócikkeit egy szerkesztőbizottsági tag köré tömörült munkatársak írják. (Például a fizikai szócikkeket a KFKI-ben készítik el, az orvosiakat a KOKI-ban, a filozófiákat a KLTE Filozófiai Tanszékének koordinálásával, a kémiaiakat a KLTE Kémiai Intézetének munkatársai stb.) Egyes szakterületek esetében a szócikk írása is a szerkesztőség feladata.

Biztosítani kell, hogy a szócikkek írására, lektorálására és szerkesztésére megfelelő honoráriumot adjanak. A honorárium meghatározásának diszkrécionális joga (értelemszerű felső határok megállapításával) a Magyar Nagylexikon Kft., illetve az Akadémia Kiadó igazgatójé. Az első kötet elkészítésének honoráriumma 5 mFt.

A szerződéseket 1991. február 15-ig meg kell kötni mind a szócikkek írására, mind pedig lektorálására vonatkozóan.

Az előterjesztő szóbeli bevezetőjében hangsúlyozta, hogy az eddigi lemaradások miatt az első kötet 1992 végére történő megjelenése kérdéses — ha nem történnek megfelelő intézkedések —, márpedig fontos akadémiai érdekek fűződnek a lexikon időben történő megjelenéséhez. Javasolta minden erő mozgósítását, a további munkáért felelősök egyértelmű kijelölését és — minden késedelmet elkerülendő — azt, hogy az Elnökség ne foglalkozzon a lexikon szerkesztésének problémáival (bízta azt a Szerkesztőbizottságra és a Kiadóra), hanem évente tárgyalja meg a lexikkal kapcsolatos munkákról szóló jelentést. Javasolta azt is, hogy az Elnökség csak a Szerkesztőbizottság elnö-

két és társelnökét nevezze ki és bízta rájuk a bizottság személyi összetételét.

A felszólalók egyetértettek abban, hogy a lexikon ügye súlyos válságban van, amelyből azonban mégis inkább előre, semmint hátra lépve kellene megpróbálnunk kijutni. Egyetértettek továbbá a bevezetőben elhangzott javaslatokkal és hangsúlyozták, hogy az Akadémia presztízséről is szó van. Többen ajánlották, hogy az Elnökség Beck Mihályt, a Szerkesztőbizottság társelnökét és Zöld Ferencet, az Akadémiai Kiadó igazgatóját kérje fel a lexikon szerkesztés megrekedt munkájának előrelendítésére, hogy az első kötet 1992 végére jelenjen meg. Munkájuk segítésére javasolták, hogy az Akadémiai Kiadón belül a Lexikon Szerkesztőség önálló elszámolású egység legyen, melynek élén olyan menedzser szerkesztő álljon, akinek a feladat megoldása egyik „életcélja”, s kinek munkáját a jelenleginél kisebb létszámú, de jobban fizetett és egy-egy feladat időben történő befejezésekor premizált munkatársak segítsék, akik csak a lexikonszerkesztéssel foglalkoznak.

Egyetértettek a felszólalók az előterjesztés azon javaslatával, hogy a szócikkállomány elkészítésére a lehető legkevesebb szerzőt kell foglalkoztatni és ahol lehet, a jól körülhatárolt nagyobb szakterület szócikkeit egy-egy szerkesztőbizottsági tag köré csoportosult — például intézet, tanszék — munkatársai írják.

A Kiadó igazgatója egyetértett az előterjesztéssel, a szóbeli bevezetővel és az elhangzott felszólalásokkal, de kérte, hogy az Elnökség ne döntse el, hogy a létrehozandó szervezet Kft. vagy RT. legyen, hanem azt mondja ki, hogy a Kiadón belül önálló elszámolású egységet kell létrehozni. A Szerkesztőbizottság társelnöke ezt elfogadta, de szükségesnek tartotta, hogy e vállalkozásnak — nagyon sürgősen — legyen megoldva a nyomdai háttere.

A felszólalók egyetértettek az előterjesztés azon javaslatával is, hogy a szócikkek írására, lektorálására és a szerkesztésére megfelelő honoráriumot adjanak. Javaslat hangzott el, hogy a kifizetésekre a szócikkek átadásakor, más vélemény szerint a lektoráláskor kerüljön sor.

Többen ajánlották, hogy készüljön olyan programtanulmány, mely — a stílus, munkamódszer, technika stb. mellett — rögzíti a kidolgozás, illetve a megjelenés „menetrendjét”.

Megoszlottak a vélemények atekintetben, hogy a korábbi munka során elkészült anyagok mennyiben hasznosíthatók.

A felszólalásokban elhangzott több olyan részletkérdés is, mely a Szerkesztőbizottság, illetve a Kiadó számára segítséget jelenthet, ezért az Elnökség a szó szerinti jegyzőkönyvet rendelkezésükre bocsátja.

Az Elnökség 2/1991. számú határozata

Az Elnökség

1. köszönetét fejezi ki a pénzügyi és szervezeti kérdéseket is tárgyaló tényfeltáró előterjesztés készítőinek;

2. szükségesnek tartja — korábbi állásfoglalásával összhangban —, hogy a Nagylexikon első kötete 1992 végére majd ezt követően évente két kötet

megjelenjék. Ehhez kéri a munka minden résztvevőjének aktív segítségét;

3. kijelenti, hogy a jövőben, minden késedelmet elkerülendő:

— nem kíván foglalkozni a lexikon szerkesztési problémáival, mivel azok megoldását a Szerkesztőbizottságra és a Kiadóra bízta;

— a Szerkesztőbizottság elnökét és társelnökét nevezi ki és rájuk bízta a bizottság személyi összetételének meghatározását. Egyidejűleg megerősíti Berend T. Iván rendes tagot a bizottság elnöki és Beck Mihály rendes tagot a bizottság társelnöki tisztében;

4. a Nagylexikon megrekedt munkáinak előrendítésére Beck Mihályt, a Szerkesztőbizottság társelnökét és Zöld Ferencet, az Akadémiai Kiadó igazgatóját kéri fel;

5. munkájuk segítésére szükségesnek tartja, hogy az Akadémiai Kiadón belül a Nagylexikon Szerkesztősége önálló elszámolású egység legyen, melynek élén menedzser szerkesztő álljon, kinek munkáját a jelenleginél kisebb létszámú, de jobban fizetett és egy-egy feladat időben történő befejezésekor premizált kiváló felkészültségű munkatársak segítsék, akik csak a lexikonszerkesztéssel foglalkoznak. Szükségesnek tartja, hogy nagyon sürgősen biztosítsák a nyomdai háttér.

6. Támogatja azt a javaslatot, hogy egyes anyagrészek szócikkállományának elkészítésére a lehető legkevesebb szerzőt foglalkoztassák, és ahol lehet, a jól körülhatárolt nagyobb szakterület szócikkeit egy-egy szerkesztőbizottsági tag köré csoportosult — például intézet vagy tanszék — munkatársai írják.

Javasolja, hogy ahol lehet, hasznosítsák a korábbi munkálatok során elkészült anyagokat;

7. ajánlja, hogy készüljön olyan rövid program, mely rögzíti a kidolgozás, illetve megjelenés „menetrendjét”, szem előtt tartva e határozat 2. pontja szerinti határidőket.

Az Erdőtárscai Alkotóház, illetve a Pilis-hegység Alkotóház lehetőségei

Az erdőtarcsai Alkotóház állami tulajdonban van. E kezelői jog az Akadémiáé. Az épület felújítására az MTA saját forrásaiból kereken 70 mFt-ot fordított.

Az alkotóházban 13 szoba van és 3 társalgó. 1990-ben — a működés első évében — az éves átlagos kihasználás 26% volt. A működési kiadás (élelmezés nélkül) évi 4 mFt, amelyet az MTA költségvetéséből kell fedezni.

Alapvető változás a hasznosítás jelenlegi módszerével nem valószínűsíthető, ezért célszerűnek látszik tájékozódni arról, hogy egyéb lehetőségek (pl. bérbeadás, kezelői jog értékesítése stb.) esetén hogyan csökkenthetők a kiadások, ill. az alkotóházi munka iránti igényt hogyan lehetne más módon kielégíteni.

A Pilisi Parkerdőgazdaság Igazgatósága ajánlatot tett a Telkiben lévő épületek és étterem bérbevételére.

A bérlet tárgya 8860 m² terület, amelyen áll az ún. kastélyépület és étterem (komplett felszerelt konyhával) a hozzá tartozó utakkal, parkolóval és parkosított területtel.

A központi kastélyépület 3 szintből áll: alagsor (605 m²), magasföldszinti középső rész (557 m²), tetőtér (267 m²). A kastélyban 15 szoba van, ill. alakítható ki további 2 társalgó.

Bérlet esetén a Parkerdőgazdaság huzamosabb időre (10–15 év) bérbe adná a felsorolt területeket. A megajánlott bérleti díj — mely valószínűleg csökkenthető — 6,8 mFt, plusz ÁFA évente.

Az akadémiai üdülők átlagadataiból számított várható működési kiadás évi 5 mFt-ra becsülhető.

Bérbevétel esetén az épületen átalakításokat kell elvégezni. Ezek egyrészt a szállodai jellegű elhelyezést szolgálják, illetve a fűtés, világítás, vízellátás és a telefonok leválasztását jelentik. A bérbeadó elképzelése szerint ezek a kiadások a bérleti díj csökkentésébe nem számíthatók be.

Szakmérnöki becslés alapján a szükséges felújítás, átalakítás, leválasztás költségei berendezéssel együtt a kastélyépületben és az étteremben kereken 80 mFt körüli összeget tesznek ki.

A bérbevétel 4 funkciójú hasznosítási lehetőséget ad: alkotóház, vendégház, kisebb rendezvények megtartása, protokolláris funkció (figyelembe véve a különleges természeti környezetet).

Közlekedési lehetőségek jók, gépkocsival 20–25 perc (Akadémiától 16 km); Moszkva tértől 22-es kék autóbussz Budakesziig, onnan távolsági busszal két megálló; Moszkva tértől félóránként menetrend szerint induló távolsági busz. Megálló a bejárat előtt van.

A helyzetet értékelve az előterjesztés megállapítja, hogy

— az erdőtarcsai Alkotóház fenntartása és üzemeltetése a jelenlegi feltételekkel hosszabb távon nem biztosítható;

— alapos vizsgálatot igényel a pilisi Parkerdőgazdaság területén kialakítandó Alkotóház, amely egyéb funkciókat is ellátna (külföldi vendégek elhelyezése, rendezvények tartása stb.);

— a Telki központ bérbevételének anyagi feltételei további pontosítást, ellenőrzést igényelnek, különös tekintettel a felújítási költségek nagyságára, ezek éves ütemezésének lehetőségeire.

A Főtitkár szóbeli bevezetőjében elmondta, hogy Erdőtárca problémája nemcsak a kihasználtság alacsony foka, hanem az, hogy nem alkalmas Alkotóház mellett más funkciók ellátására. Szólt arról, hogy készült egy szakvélemény, mely — összehasonlító számításokat is tartalmazva — a pilisi alkotóház bérbevétele mellett, annak megvásárlásával vagy a közelben telek vételével és arra új épület építésével, illetve a Mátraházi Tudósüdülő bővítésével is számol (mely utóbbival — a Főtitkár — nem értett egyet).

A vitában felszólalók a több funkciójú — tehát nemcsak alkotóház céljára szolgáló — épület mellett foglaltak állást. Ráműtettek arra, hogy a pilisi Alkotóház 15 évi bérleti díja magasabb lenne, mint-

ha megvásárolná azt az Akadémia, tehát inkább vásároljuk meg, mint béreljük.

Javaslat hangzott el, hogy más közeli helyeket (pl. Martonvásár) is számításba kellene venni, de bárhol is lesz az új funkciójú épület, az alkotómunka infrastruktúráját meg kell teremteni.

Az Elnökség 3/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. megállapítja, hogy az Erdőtarcsa-i Alkotóház nem felel meg a komplex — alkotóház, vendégház, rendezvény és protokolláris — funkció ellátására, ezért egyetért azzal, hogy az Alkotóház értékesítésére, illetve hasznosítására tájékoztató jellegű intézkedések történjenek;

2. egyetért azzal, hogy további részletes vizsgálatokat végezzenek a pilisi Parkerdőgazdaság területén vagy a környékén kialakítandó komplex — alkotóház, vendégház, rendezvény és protokolláris — funkció ellátására egyaránt alkalmas alkotóház lehetőségeiről és a hasznosítás komplex módjairól.

A vizsgálatokat több változatban, esetleg többlépcsős megoldást számításba véve célszerű elvégezni.

Rehabilitációval összefüggő rendes tagválasztás előkészítése

Az 1990. decemberi rendkívüli közgyűlés rehabilitációval összefüggésben kimondta: „hozzájárul ahhoz, hogy — kivételesen indokolt esetben — a tudományos osztályok, az alapszabályokban foglalt eljárás keretében, javaslatot tegyenek levelező tagoknak az 1991. évi rendes közgyűlésen rendes taggá történő megválasztására”.

Az új alapszabályok szerint (9. § 2. bek.) „Rendes taggá az a levelező tag választható, aki levelező tagságának elnyerése óta kiemelkedő tudományos eredményeket ért el.” A rendes tagságra (9. § 3. bek.) „jelöléshez legalább két rendes tag kellően megindokolt, majd a sajtóban előzetesen közzétett írásbeli ajánlása szükséges.” (A korábbi alapszabályok szerint csak a levelező tagságra jelölésnél kellett az ajánlást a sajtóban közzétenni.)

Mindezek végrehajtásaként a Testületi Ügyrend (3. és 7. pontja) kimondja, hogy „a levelező tagságra való ajánlás . . . ügyrendi szabályait — értelemszerűen — a rendes tagságra való ajánlásnál . . . is alkalmazni kell.” Az „ajánlást, illetve ennek rövid indoklását legalább egy hónappal az ajánlást tárgyaló osztályülés előtt közzé kell tenni a Magyar Tudomány c. folyóiratban.” Az „osztály nem jelölhet . . . olyan személyt, akivel kapcsolatban az ajánlást az előírt határidőben előzetesen nem tették közzé.”

A májusi közgyűléstől visszszámolva a határidőket és mechanikusan alkalmazva az Alapszabály és az Ügyrend előírásait, ez azt jelentené, hogy már január végén meg kellett volna lennie az akadémiai tagok ajánlásainak ahhoz, hogy február 15-ig azok megjelenjenek a Magyar Tudományban, mert csak így kerülhet sor március második felében az osztályszavazásokra, majd ennek ismeretében az Alelnöki

Bizottság javaslatának az áprilisi elnökségi ülés előtörténeti betérjesztésére.

Ez az ütemezés irreális lenne, ezért az Akadémia elnöke javaslatánál abból indult ki, hogy az Ügyrend szerint a rendes tagválasztásnál a levelező tagságra előírt ügyrendi szabályokat *értelemszerűen* kell alkalmazni, továbbá hogy a decemberi rendkívüli közgyűlés e kivételes rendes tagválasztást a rehabilitáció befejezésének tekinti. Ebben az esetben — figyelemmel arra, hogy az 1990. májusi közgyűlésen rehabilitációs kezdetként megválasztott levelező tagok ajánlása megjelent a Magyar Tudomány 1990. évi I. számában — el lehetne tekinteni újabb közzétételtől. Ez esetben az — osztály, az Elnökség, illetve a közgyűlés számára szóló — ajánlás esetleges kiegészítésekkel, de lényegében megegyezhet a levelező tag ajánlással, éppen a rehabilitációs jelleg miatt, és a határidők is kedvezőbbek.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 4/1991. számú határozata

Az Elnökség a rehabilitációval összefüggő rendes tagválasztás ütemtervét a következők szerint határozza meg:

1. Az osztályjelölések (szavazás) kialakítása az alapszabályoknak megfelelő módon (az osztályülés, az Elnökség, illetve a közgyűlés számára szóló) melléklet szerinti formában.

Határidő: március 31.

2. A 3. pont szerinti Előkészítő Bizottság — az osztályszavazások ismeretében — kialakítja és az Elnökség április 30-i ülésére terjeszti elő javaslatát.

Határidő: április 10.

3. Az Elnökség a közgyűlési előterjesztés előkészítésére a következő összetételű alkalmi bizottságot küldi:

elnök: Halász Béla r. t., alelnök

tagok: Berényi Dénes r. t., alelnök
Újfalussy József r. t., alelnök

titkár: Egri Pál, a Jogi és Igazgatási Főosztály helyettes vezetője

Az Akadémiai Aranyérem odaítélési eljárásának módosítása és az előkészítést végző elnökségi alkalmi bizottság összetétele

Az Akadémiai Aranyérem odaítélése előkészítésének gyakorlata az volt, hogy egy Előkészítő Bizottság — mely az utóbbi mintegy 20 évben az alelnökökből állt — szűkebb körű konzultációk után tette meg javaslatát az Elnökségnek. E tekintetben is — hangsúlyozta az előterjesztés — jóval szélesebb körű, az Akadémia teljes hazai tagságának véleményét megismerő előkészítés indokolt, mégpedig úgy, hogy — az Akadémiai Díj előkészítésével egyezően — a tudományos osztályok alakítsák ki javaslatukat és az alelnökökből álló Előkészítő Bizottság ezeknek ismeretében tegye meg javaslatát az Elnökségnek.

A vitában felmerült, hogy a javasoltak köre a hazai tagokon kívül kiterjedhet-e a külső, illetve tiszteleti tagokra, továbbá hogy a jelölés alapja a tudományos teljesítmény, az életmű vagy a tudományos közéleti tevékenység legyen-e. Minden felforróló a tudományos tevékenység elsődlegességét hangsúlyozta és azt, hogy csak a hazai tagok legyenek jelölhetők.

Az Elnökség 5/1991. számú határozata

Az Elnökség

1. felkéri a tudományos osztályokat, hogy az 1991. évi Akadémiai Aranyérem hazai tagok részére történő adományozására vonatkozó, és elsősorban a tudományos teljesítményt alapul vevő javaslatukat február 20-ig alakítsák ki és bocsássák a 2. pont szerinti bizottság rendelkezésére;

2. az 1991. évi Aranyérem odaítélésének előkészítésére az alábbi összetételű alkalmi bizottságot küldi ki:

a bizottság elnöke: Halász Béla alelnök

a bizottság tagjai: Berényi Dénes alelnök
Újfalussy József alelnök
Alföldi Lajos r. t.
Király Tibor r. t.
Ormos Mária I. t.
Vámos Tibor r. t.
Vizi E. Szilveszter r. t.

3. Felkéri a bizottságot, hogy javaslatát terjessze az Elnökség márciusi ülése elé.

**Az 1991. évi Akadémiai Díjak
odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság
összetétele**

Az előterjesztés javasolta, hogy az Akadémiai Díjak odaítélésével kapcsolatos előkészítő munkát, a tudományos osztályok javaslatainak ismeretében, 1991-ben is az alelnökökből és az Elnökség közgyűlés által választott tagjaiból álló bizottság végezze, az 1991. szeptemberig külföldön lévő Lovász László r. tag nélkül, illetve kiegészítve Király Tibor r. taggal, az Elnökség állandó meghívottjával.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 6/1991. számú határozata

1. Az Elnökség az 1991. évi Akadémiai Díjak odaítélésének előkészítésére az alábbi összetételű alkalmi bizottságot küldi ki:

a bizottság elnöke:

Halász Béla alelnök

a bizottság tagjai:

Berényi Dénes alelnök
Újfalussy József alelnök
Alföldi Lajos r. t.
Király Tibor r. t.
Ormos Mária I. t.
Vámos Tibor r. t.
Vizi E. Szilveszter r. t.

a bizottság titkára:

Egri Pál, a Jogi és Igazgatási Főosztály
helyettes vezetője

2. A bizottság terjessze javaslatát az Elnökség márciusi ülése elé.

**Az 1991. évi Akadémiai Újságírói Díj
odaítélését előkészítő elnökségi alkalmi bizottság
összetétele**

Az előterjesztés javasolta, hogy az Akadémiai Újságírói Díjak odaítélésével kapcsolatos előkészítő munkát — az Akadémiai Díjakhoz hasonlóan — az alelnökökből és az Elnökség közgyűlés által választott tagjaiból álló bizottság végezze, az 1991. szeptemberig külföldön lévő Lovász László r. tag nélkül, illetve kiegészítve Király Tibor r. taggal, az Elnökség állandó meghívottjával.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 7/1991. számú határozata

1. Az Elnökség az 1991. évi Akadémiai Újságírói Díj odaítélésének előkészítésére az alábbi összetételű alkalmi bizottságot küldi ki:

a bizottság elnöke:

Halász Béla alelnök

a bizottság tagjai:

Berényi Dénes alelnök
Újfalussy József alelnök
Alföldi Lajos r. t.
Király Tibor r. t.
Ormos Mária I. t.
Vámos Tibor r. t.
Vizi E. Szilveszter r. t.

a bizottság titkára:

Egri Pál, a Jogi és Igazgatási Főosztály
helyettes vezetője

2. A bizottság terjessze javaslatát az Elnökség márciusi ülése elé.

**A Soros Foundation-nel kötött megállapodás
felülvizsgálata**

Soros György a közelmúltban olyan megállapodás-kiegészítést juttatott el az Akadémia elnökéhez, amely szerint az MTA — Soros Alapítvány Bizottság a jelen formájában megszűnne, és a Soros Foundation a magyarországi programjait a továbbiakban a Magyar Soros Alapítvány által biztosított keretek között bonyolítaná. A megállapodás-kiegészítést, annak előkészítetlensége miatt, az MTA elnöke nem írta alá, hanem felkérte Enyedi Györgyöt, az MTA—Soros Alapítvány Bizottság társelnökét, hogy adjon tájékoztatást véleményéről. Ez megtörtént. Ennek lényege az, hogy:

1. az Alapítvány jelen formájának megszűnése helyeselhető. Az 1984-ben választott forma ma már nem időszerű. Az egyezményt nem kiegészíteni kell,

hanem kölcsönös megállapodás alapján felmondani. Ennek szabatos — s barátságos hangnemű megfogalmazását az Alapítvány jogtanácsosa és az MTA Titkárság Jogi Osztálya végezze el.

2. A jövő együttműködést kifejező szándék legyen konkrétabb;

a) a megállapodás tartalmazzon egy határidővel megjelölt szándékot egy konkrét programcsomag közös kidolgozására, amelyet az Alapítvány tartósan támogatni fog;

b) az Akadémia — mint a magyar tudományos élet vezető köztestülete — delegáljon állandó tagot az Alapítvány kuratóriumába.

Az elnök javasolta, hogy az Elnökség kérje fel az MTA Titkárság Jogi Osztályát arra, hogy folytasson tárgyalásokat a Soros Alapítvány megbízottjával az MTA Soros Alapítvány Bizottság jövőjéről. E tárgyalások során vegyék figyelembe Enyedi György véleményét.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 8/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. megbizta az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztályát azzal, hogy folytasson tárgyalásokat a Soros Alapítvány megbízottjával az MTA Soros Bizottság jövőjéről;

2. egyetért azzal, hogy indokolt az MTA Soros Bizottság jelenlegi formáját megszüntetni, egy olyan közös nyilatkozat kiadásával, amely az eddigi együttműködést eredményesnek minősíti;

3. javasolja egy olyan új megállapodás létrehozását, amely tartalmazza a további együttműködés konkrét formáját is;

4. a Soros Foundation-el folytatott tárgyalásokról az egyezménytervezetről az Elnökség februári ülésén kapjon tájékoztatást.

Csonka Pál özvegyének kártalanítása

Az Akadémia elnöke szóbeli előterjesztésében javasolta, hogy az Elnökség határozza el az 1990. decemberi rendkívüli közgyűlés által rehabilitált Csonka Pál özvegyének kártalanítását, ahogy ezt tette 31/1989, illetve 41/1989 számú határozatával az 1989. évi közgyűlés által rehabilitált akadémikus özvegyek esetében is.

Az elnök bejelentette, hogy az Alkotmánybíróság állásfoglalása alapján a kártalanítás összege adómentes.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 9/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. Csonka Pál özvegyének kártalanítását határozta el;

2. felkéri a Főtitkárt, hogy a szükséges intézkedéseket tegye meg a pénzügyi fedezet biztosítására és a járandóságok folyósítására.

Az elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség tudomásul veszi

— közbenső tájékoztatásként az MTA hivatali szervezete átalakításának előkészítéséről szóló főtitkári tájékoztatót. A szó szerinti jegyzőkönyv az Athenaeum Bizottsága és az Akadémiai Intézetek Bizottsága elnöke és a Főtitkár rendelkezésére áll, mivel az elhangzott észrevételek nagyrésze a fenti bizottságok és a Főtitkár további munkája során hasznosíthatók.

— Az MTA és a Lengyel TA közötti 1991–95. évi együttműködési megállapodásról szóló tájékoztatót.

— A tudományos teljesítmény elérési feltételei és az eredmények értékelése tárgyában március első felében tartandó 3 akadémiai fórum szervezéséről szóló tájékoztatót.

— A volt MTA—OVH Vízügyi Bizottság esetleges újjáavasztásával kapcsolatban a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter állásfoglalásáról szóló tájékoztatást, mely szerint a tárca nem kíván közös bizottságot.

— A volt szocialista országok tudományos akadémiai közötti Tudományos Műszerfejlesztési és Kutatásautomatizálási Együttműködés jelen formájában történő megszüntetésével kapcsolatos tárgyalásokról készített beszámolót.

— Az MTA elnökének bejelentését, hogy a miniszterelnök felkérésére elnöki bizottságot küldött ki, Király Tibor r. t. vezetésével, az ország 1956 utáni történetének átfogó — politikai, jogi, gazdasági viszonyokra is kiterjedő — tudományos igényű szervezett kutatása, feltárása céljából.

— A Rektori Konferencia soros elnökének (Leövey András) bejelentését, hogy megbízatása lejárt, így a jövőben a Konferencia új elnöke Kocsis Károly (Gödöllői Agrártudományi Egyetem) vesz részt az Elnökség munkájában. A Konferencia másik képviselőjét később közlik.

— Az Akadémia elnökének az Akadémia tagjai 1991. évi béremelésével kapcsolatos szóbeli tájékoztatóját.

— Az Elnökség december 18-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb eseményeiről szóló beszámolót.

Kosáry Domokos

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia
elnökének és főtitkáranak
2/1991. (A. É. 3.) MTA

u t a s í t á s a

**egyes akadémiai kutatóintézmények nevének
megváltoztatásáról**

1. §

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 2/1967. MTA (AK. 2.) számú utasításával létesített Néprajzi Kutató Csoport elnevezése „Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutató Intézete” elnevezésre változik.

2. §

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 5/1969. MTA (AK. 7.) számú utasításával létesített Művészettörténeti Kutató Csoport elnevezése „Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Intézete” elnevezésre változik.

3. §

Ez az utasítás rendelkezéseit 1991. április 1. napjától kell alkalmazni. A 2/1967. MTA (AK. 2.) és az 5/1969. MTA (AK. 7. §) sz. utasítások a jelen utasítás előírásai szerint módosulnak.

Kosáry Domokos s. k.

Láng István s. k.

A Magyar Tudományos Akadémia
elnökének és főtítkárának
3/1991. (A. É. 3.) MTA

u t a s í t á s a

a Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Alapjának képzéséről és felhasználási rendjéről szóló 1/1989. (A. K. 5.) MTA-F. utasítás módosításáról

A Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Alapjának képzéséről és felhasználási rendjéről szóló 1/1989. (A. K. 5.) MTA-F. utasítás (a továbbiakban: Ut.), tekintettel a költségvetési szervek költségvetésének végrehajtásáról szóló 4/1991. (II. 13.) PM rendelet (a továbbiakban: R.) 33. § (4) bekezdés b) pontjában, a 35. § (1) bekezdésében foglaltakra, a pénzügyminiszterrel, a támogatott kutatóhelyek tekintetében a felügyeletet ellátó miniszterekkel egyetértésben a következőképpen módosul.

1. §

Az Ut. 2. pont (1) bekezdése helyett a következő rendelkezést kell alkalmazni:

„2. (1) A költségvetésből, az Országos Tudományos Kutatási Alapból, a Tárca Kutatási Alapból származó árbevételek, a saját kivitelezésű beruházások elkülönített bevétele és a (2) bekezdésben megjelölt árbevételek kivételével ráfordításként kell elszámolni és az AKA számlára át kell utalni az eredményérdekeltségben végzett (3. pont) kutatás-fejlesztés, valamint szolgáltatás, termékellátás és más hasonló, alaptevékenységen kívüli feladatok minden negyedév utolsó napjáig elszámolt árbevételének a 2%-át”

2. §

Az Ut. 3. pont (1) bekezdés helyébe a következő lép:

„3. (1) Eredményérdekeltségi rendszer keretében kell végezni a következő feladatokat, melyek árbevételét a 2. pont szerinti befizetési kötelezettség terheli:

a) az alaptevékenységbe tartozó, de nem költségvetési támogatásból finanszírozott

állami megbízás alapján végzett műszaki, agrár, orvosi vagy természet-tudományi jellegű kutatás-fejlesztés, amelyre vonatkozóan a szerződésben az eredményérdekeltségű elszámolást — a ráfordítások tevékenységgel szorosan összefüggő alakulására tekintettel — kikötötték;

b) az alaptevékenységen kívüli

— a gazdálkodó és más szervezetek által kötött, nem állami megbízást jelentő szerződés alapján, vállalkozásként végzett kutatás-fejlesztés, ha nem költségfinanszírozás történik;
— tudományos célú műszaki és egyéb szolgáltatás, termékellátás, valamint hasonló jellegű más feladat;

c) szolgálati találmányok, valamint szoftver értékesítése; közös érdekeltségű munkák; gazdasági társaságban való részvétel; leányvállalattal való együttműködés;

d) a kutatáshoz közvetlenül nem kapcsolódó és az R. 26. § (2) bekezdésébe nem tartozó szolgáltatások (pl. bérleti jogviszony létesítése, xerox tevékenység).”

3. §

Ezen utasítás rendelkezéseit az 1991. március 29-ét követően elszámolt szerződésekre kell alkalmazni.

Kosáry Domokos s. k.

Láng István s. k.

Pályázati felhívások

Az MTA Központi Kémiai Kutató Intézet főigazgatója pályázatot hirdet — nyugdíjazás folytán megüresedő — tudományos osztályvezetői munkakör 1991. július 1-i hatályú betöltésére az Intézet Biokémiai farmakológiai és mikrobiális fiziológiai osztályán.

Az osztályvezető feladatai az intézeti célok megvalósítása érdekében:

- Biológiai aktív vegyületek állati szervezetekben történő enzimatisz átalakulásainak, metabolizmusainak kutatása.
- A biotranszformációban részt vevő enzimek azonosítása és az „in vivo” eredmények „in vitro” igazolása.
- A biotranszformációt katalizáló enzimek vagy enzimrendszerek szintjének és indukálhatóságainak kutatása.
- Biológiai aktív vegyületek farmakokinetikai és metabolitjaik kiürülésének kinetikai vizsgálata.
- Xenobiotikumok mikrobiális átalakításával kapcsolatos fiziológiai kutatások (biotechnológia).
- Az osztály tudományos, szervezési, gazdasági tevékenységeinek felelős vezetése, a jogszabá-

lyok, továbbá az Intézet szervezeti és működési szabályzatának megfelelően.

- Az osztály működéséhez szükséges anyagi és gazdasági feltételek megteremtése.

A pályázóval szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség,
- tudományos fokozat,
- idegen nyelv ismerete,
- tudományos kutatás és fejlesztés irányításában szerzett legalább 10 évi gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásának és fizetésének megjelölését,
- eddigi szakmai munkásságát, tudományos eredményeinek ismertetését,
- tudományos munkáinak jegyzékét,
- a munkakör ellátására vonatkozó vezetési és tudományos elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

- oklevelek hiteles másolatát,
- részletes önéletrajtot,
- három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt.

A pályázatot az MTA KKKI főigazgatójához kell benyújtani a közzétételtől számított 15 napon belül.

Cím: Budapest II., Pusztaszeri út 59–67. Pf. 17. 1525

„Az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézetének igazgatója (Veszprém, Egyetem u. 2. Levélcím: 8201 Veszprém, Pf. 125.) pályázatot hirdet a következő kutató osztályok 1991. június 30-án lejáró osztályvezetői munkakörének betöltésére:

Vegyipari Műveletek Osztálya: Kémiai reakciók, folyadék- és gázelegyek szétválasztási műveleteinek kutatása.

Vegyipari Eljárások Osztálya: Szemcsés anyagok feldolgozására alkalmas műveletek, eljárások és be rendezések kutatása, fejlesztése.

Rendszertechnikai Osztály: Vegyipari folyamatok és rendszerek szimulálására és tervezésére alkalmas módszerek kutatása.

A munkakörök 1991. július 1-től tölthetők be.

A megbízások legfeljebb 3 évre szólnak, és meghosszabbíthatók.

A tudományos osztályvezetők feladata az intézeti célok megvalósítása érdekében:

- az osztály munkájának átfogó tudományos irányítása,
- az adott tudományterületen aktív tudományos tevékenység folytatása,
- az osztály működéséhez szükséges források, pályázatok elnyerése és kutatási-fejlesztési munkák megszerzése.

A tudományos osztályvezetők megbízásának feltételeit a 9/1984. (A. K. 9.) MTA-F, 10/1984. (A. K. 10.) MTA-F és a 23/1983. (XII. 17.) AMBH. rendeletek határozzák meg.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásának és fizetésének megjelölését,
- eddigi szakmai munkásságát, tudományos eredményeinek ismertetését,
- tudományos fokozatának, nyelvismeretének, ki-tüntetéseinek megjelölését,
- tudományos munkáinak jegyzékét,
- a munkakör ellátására vonatkozó vezetői és tudományos elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát,
- részletes önéletrajtot,
- három hónapnál nem régebbi keltű erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a felhívásra az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézetben dolgozó kutató pályázik, úgy az említett okmányokat nem szükséges a pályázathoz csatolni.

A pályázatot az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézet igazgatójához kell benyújtani a közzétételtől számított 15 napon belül.

Dr. Gyenis János s. k.
igazgató

Az MTA Matematikai Kutató Intézete pályázatot hirdet egyéves vendégkutatói állásra az 1991. szeptember 1.–1992. augusztus 31. közötti időszakra. A pályázat célja, hogy lehetőséget adjon az Intézetben folyó kutatómunkába való bekapcsolódásra.

A vendégkutató munkáját az Intézet valamely osztályán végzi, kijelölt témavezető irányítása mellett. Az állások elnyerésére pályázatot nyújthat be minden diplomával és legalább hároméves szakmai gyakorlattal rendelkező matematikus, akit állandó munkahelye a Matematikai Kutató Intézetben való munkavégzésre fizetés nélkül szabadsággal.

A pályázathoz mellékelni kell a tudományos önéletrajtot, publikációjegyzéket, továbbá munkatervet a kívánt kutatási téma megjelölésével.

A pályázóknak a pályázat végleges elbírálása előtt az Intézet illetékes osztályának szemináriumán előadás keretében ismertetniük kell eddigi kutatómunkájuk eredményeit.

A fizetés a pályázó jelenlegi fizetésétől és az Intézet anyagi lehetőségeitől függően, megegyezés szerint történik.

A pályázatokról az MTA Matematikai Kutató Intézet igazgatója dönt.

A pályázat beérkezésének határideje: 1991. május 31.

Az Intézet címe: 1053 Budapest, Reáltanoda u. 13–15.

Választható kutatási témák: matematikai logika, halmazelmélet, kombinatorika, gráfelmélet, számelmélet, algebra (ezen belül: hálóelmélet, univerzális algebrák, gyűrűelmélet, radikálmélet), lineáris algebra, kategóriaelmélet, csoportelmélet), komplex függvénytan, differenciálegyenletek, approximációelmélet, funkcionálmélet, diszkrét geometria, ál-

talános topológia, valószínűségszámítás, matematikai statisztika, számítástudomány matematikai alapjai, információelmélet, operációkutatás.

Hajnal András s. k.
akadémikus
igazgató

A Magyar Tudományos Akadémia Matematikai Kutató Intézete a középiskolai matematikaoktatás színvonalának emelése érdekében ösztöndíjas pályázatot hirdet középiskolai matematikatanároknak. A pályázat által elnyerhető kutatási megbízás egy évre szól (1991. szeptember 1. – 1992. augusztus 31.) és a következő feladatokat tartalmazza:

1. A tudományos kutatómunka, a szakirodalmi dokumentáció módszereinek tanulmányozása és esetleges alkalmazásuk a matematika didaktikájának területén.

2. A matematika egy választott fejezetének tanulmányozása és kutatása.

A megbízó Intézet a megbízottaknak havonta utólag 1400 Ft díjazást folyósít. A szerződés lejártával – a végzett munka minősége alapján megállapított – jutalmazásra van lehetőség. A pályázók nyújtsanak be szakmai önéletrajzot (kitérve a nyelvtudásra és eddigi irodalmi tevékenységükre) és előzetes munkatervet; mellékeljék a munkahelyi vezető támogató nyilatkozatát.

A pályázatoknak 1991. május 31-ig kell beérkezniük a következő címre: MTA Matematikai Kutató Intézetének igazgatója, 1053 Budapest, Reáltanoda u. 13–15.

Hajnal András s. k.
akadémikus
igazgató

Az Erdészeti és Faipari Egyetem – Sopron – pályázatot hirdet az

ERDŐMÉRNÖKI KAR

Matematika – Ábrázoló geometria Tanszékén
egy egyetemi tanári álláshely betöltésére.

Az egyetemi tanár feladata a Tanszéken oktatott elméleti vagy alkalmazott matematikai tantárgyak előadása, a tantárgy tananyagának gondozása és fejlesztése, a tantárgy gyakorlatait vezető segédoktatók irányítása, a Tanszék témakörébe tartozó kutatások irányítása és végzése.

Pályázhatnak azok a matematikusok vagy egyéb egyetemi végzettségűek, akik a matematika tudomány doktora fokozattal (esetleg védelemre elfogadott értekezéssel, vagy méltánylást érdemlő nemzetközi elismertséggel) rendelkeznek, valamint az elméleti vagy alkalmazott matematika területén kutatási eredményeket értek el, hazai és külföldi publikációs tevékenységet végeztek, továbbá idegen nyelvtudással rendelkeznek. Az értékelhető oktatási gyakorlattal nem rendelkezőknek bemutató előadást kell tartaniuk.

Környezetvédelmi Tanszékén

egy egyetemi tanári vagy egyetemi docensi álláshely betöltésére.

Az egyetemi tanár vagy docens feladata a Tanszéken oktatott tantárgyak előadása, a tantárgyak tananyagának gondozása és fejlesztése, a tantárgyak gyakorlatait vezető segédoktatók irányítása, a Tanszék témakörébe tartozó környezetvédelmi, területfejlesztési és természetvédelmi kutatások irányítása és végzése, valamint különböző posztgraduális oktatási feladatok ellátása.

Pályázhatnak azok az egyetemi végzettségű jelentkezők, akik a környezetvédelem, a területfejlesztés vagy a természetvédelem területén elismert kutatási és fejlesztési eredményekkel, hazai és külföldi publikációs tevékenységgel, idegen nyelvtudással rendelkeznek. Az egyetemi tanári kinevezéshez tudományok doktora fokozat (esetleg védelemre elfogadott disszertáció vagy méltánylást érdemlő nemzetközi elismertség), a docensi kinevezéshez tudományok kandidátusa fokozat (esetleg védelemre elfogadott disszertáció vagy méltánylást érdemlő nemzetközi elismertség) szükséges. Az értékelhető egyetemi oktatási gyakorlattal nem rendelkezőknek bemutató előadást kell tartaniuk.

A pályázatnak tartalmazni kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének megnevezését, beosztását, munkaköri besorolását, fizetését,
- szakmai, oktatói, tudományos munkáját, annak eredményeit,
- tudományos fokozatát, kitüntetéseit, idegen nyelvtudását és jelentősebb külföldi tanulmányútjait,
- az oktató, nevelő és tudományos munkájára vonatkozó terveit, célkitűzéseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

- részletes önéletrajzot két példányban,
- szakképzettségét, tudományos fokozatát, idegen nyelvtudását tanúsító okiratok hiteles másolatát,
- az intézménytől beszerzett és kitöltött személyi adatlapot két példányban,
- három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt,
- tudományos munkák jegyzékét, feltüntetve, hogy a munkák hol és mikor jelentek meg.

A betöltendő állás után, a felsőoktatási intézmények oktatói és egyéb dolgozói munkabérről szóló 16/1983. (XII. 17.) ÁBMH. sz. rendelkezés módosítására kiadott 13/1987. (X. 25.) ÁBMH. sz. rendelkezésben meghatározott bértételek figyelembevételével megállapított illetmény jár.

A pályázatokat az előírt mellékletekkel együtt, a MÉM Értesítőben történt közzétételtől számított 30 napon belül kell az Erdészeti és Faipari Egyetem Rektorához (9401 Sopron, Pf. 132) benyújtani.

A pályázatokkal kapcsolatban további felvilágosítást az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Kar Dékánja, valamint a Személyzeti és Munkaügyi Osztály vezetője ad.

Dr. Winkler András s. k.

A GEDEON TIHAMÉR ALAPÍTVÁNY

díjat tűz ki

bauxit-geológia vagy timföld-kémia

tárgykörben kiemelkedő eredményeket elért, a pályázat benyújtásakor 42. életévét még be nem töltött fiatal szakemberek részére.

1991-ben pályázni lehet 1988. január 1. óta hazai vagy külföldi folyóiratokban megjelent közlemény-nyel, könyvvel, könyvrészlettel, megadott szabaddalommal, megvédett egyetemi doktori, illetve kandidátusi értekezéssel.

A pályamunka a bauxitfeldolgozás, timföldgyártás során melléktermékként keletkező anyagokra (pl. ritkafémek kinyerése, hulladékhasznosítás), a timföld különleges felhasználására, környezetvédelmi problémák megoldására, a számítástechnika alkalmazására az adott területen is vonatkozhat.

A pályázatot elnyerő 15 000 Ft-os díjban részesül és ezzel együtt részére kispasztikát adnak át.

A díjra többszerzős munkával is lehet pályázni, de ebben az esetben a társszerzőktől nyilatkozatot kell kérni, hogy a munka milyen hányada a pályázó teljesítménye.

A pályázatokat 1991. május 31-ig lehet beadni a Budapesti Műszaki Egyetem Tudományos Osztályára (1521 Bp., Műegyetem rkp. 3. K. ép. I. em. 42.). A megjelent munkák különlenyomatait vagy másolatait 6 példányban kell csatolni.

A pályázatokat bírálóbizottság értékeli, melynek elnöke a Budapesti Műszaki Egyetem rektora, tagjai a Veszprémi Vegyipari Egyetem, a Nehézipari Műszaki Egyetem (Miskolc), a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége és a Magyar Tudományos Akadémia képviselői.

A bírálóbizottság 1991. augusztus 31-ig dönt a díj adományozásáról és a díj átadására 1991. szeptemberben kerül sor.

Dr. Michelberger Pál s. k.
a kuratórium elnöke

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS
FOGARTY-ÖSZTÖNDÍJRA

A Népjóléti Minisztérium Tudományos Tanácsa és a Magyar Tudományos Akadémia pályázatot hirdet egy, ill. két éves Amerikai Egyesült Államokbeli kutatási ösztöndíjakra. A kutatási tanulmányutakat a Fogarty International Center, National Institutes of Health és a magyar felek közötti tudományos együttműködési megállapodás teszi lehetővé.

Pályázni lehet

anatómia, biológia, kémia, genetika, mikrobiológia-immunológia, gyógyszer-tan, fizikai-műszaki tudományok, fízológia, szociális és viselkedéstudományok, statisztika, epidemiológia, computer-tudományok, toxikológia kutatási tárgykörökből.

A tanulmányutakra pályázhat minden olyan tudományos kutató, aki egyetemi tanulmányait 1982-ben, ill. 1982 után fejezte be és 1992-ben 35. életévét még nem töltötte be, akinek a tudományos

kutatásban már tapasztalata van, képes önálló elméleti vagy klinikai kutatásokra, de kutatási karrierje még kialakulóban van. A tanulmányút lehetőségét ad a szakmai tudás fejlesztésére, az Egyesült Államokban végzett, egészséghez kapcsolódó kollaboratív kutatásra.

A tanulmányútra pályázhatnak orvostudományi egyetemet végzettek, valamint más diplomával rendelkezők is, akiknek egyetemi doktorátusuk van.

A pályázónak angol felső-, ill. középfokú nyelvvizsgával kell rendelkeznie.

A pályázat két fordulóban történik. Az első fordulóban a pályázatnak tartalmaznia kell a következőket:

- önéletrajz (születési dátum, egyetem, továbbképzés, tudományos fokozat, munkahelyek, munkahely telefonszáma, beosztása, egyesületi tagság stb.),
- az eddig végzett kutatások összegezése,
- tudományos közlemények jegyzéke,
- kutatási terv a tanulmányút alatt, bontva egy-, ill. két évre
- a javasolt kutatás címe
- összefoglalás,
- a javasolt kutatás célja (hipotézis),
- előzetes munkák ebben a témában (háttér),
- miért javasolja a vizsgálatot, mi újat ad a jelenlegi ismeretekhez (jelentőség),
- módszer (javasolt módszerek, azok korlátai stb.),
- kutatási alany (ember, állat stb.),
- adatok analízise, hogyan interpretálja az eredményeket, milyen statisztikai módszereket használ az értékeléshez,
- irodalom a javasolt kutatási területről (naprakész, teljes, interpretált),
- javasolt kutatási téma egy, ill. két év alatt befejezhető-e, melyik része fejezhető be egy év alatt,
- Magyarországra való visszatérése után miként hasznosítja a tanulmányút alatt szerzett ismereteit.

Fontos annak megjelölése, hogy az USA mely kutatóintézetében, egyetemén szeretné végezni a kutatásokat, kinek a felügyeletével, annak beosztása, kutatási tapasztalatai. Mellékelje a levele másolatát, melyben a javasolt kutatásvezető biztosítja a fogadókézséget a javasolt témában, ha a Fogarty-ösztöndíjat elnyeri.

Nevezzen meg több magyar, és ha van, külföldi kutatót, akik referenciát adnak tudományos felkészültségéről.

Az első fordulóban a Fogarty-ösztöndíj magyar Jelölő Bizottsága bírálja a beküldött pályázatokat, a beküldött pályázatok közül 6 pályázó vehet részt a második fordulóban. A magyar Jelölő Bizottság 3 hónapon belül értesíti a pályázót a bírálat eredményéről.

A második fordulóban a munkatervet egyeztetni kell a fogadó féllel, a Fogarty International Center által adott nyomtatvány szerint. A nyomtatványt

csak azok kaphatják meg, akik a magyar Jelölő Bizottság szerint a FIC követelményeinek megfelelnek. A pályázóknak 5 hónap áll rendelkezésre a pályázat FIC szempontok szerinti elkészítésére.

A Fogarty International Center szintén bíraltatja a pályázatokat, a pályázók felkészültségük, munkatervük stb. szerint pontszámot kapnak és az elért pontszámok alapján nyerhetik el az ösztöndíjat.

Az ösztöndíj 1992-ben valósulhat meg. Az ösztöndíj összege — a kutatási tapasztalattól függően évi kb. 23 ezer US dollár.

A pályázatot a Népjelölti Minisztérium Egészségügyi Tudományos Tanácsa, Fogarty-ösztöndíj magyar Jelölő Bizottsága címére (1361 Budapest, Pf. 1.) kell küldeni.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA- RYOICHI SASAKAWA YOUNG LEADERS FELLOWSHIP FUND

(továbbiakban MTA-RSYLFF)

pályázati felhívása

Az MTA-RSYLFF alapítvány pályázatot hirdet diplomás fiataloknak — a magyar gazdaság és kultúra fejlődését szolgáló, ugyanakkor egyetemes, humanitárius szempontokat is érvényesítő — társadalomtudományi továbbképzési ösztöndíj elnyerésére, illetve külföldi konferenciákon való részvétel támogatására

1. A továbbképzési ösztöndíj nyertesei az Athenaeum Bizottság által e célra elfogadott akadémiai kutatóintézetnél, illetve egyetemi kutatóhelyen, témavezető irányításával végzik tanulmányaikat.

Pályázatot nyújthatnak be társadalomtudományi diplomával és nyelvvizsgával rendelkező 30 év alatti szakemberek. Előnyben részesülnek azok, akik az Athenaeum Bizottság támogatásával tudományos fokozat megszerzésére irányuló tanulmányokat kívánják folytatni. A két-, illetve hároméves ösztöndíjat elnyert pályázó vállalja, hogy az ösztöndíj leteltével disszertációt nyújt be.

Az ösztöndíj havi összege az 1991/92-es tanévben havi 15.000,— Ft.

Az Alapítvány az ösztöndíjak odaítélésével munkaviszonyt nem létesít, az alapítvány által nyújtott összeg adómentes. A pályázó az ösztöndíj időtartama alatt szünetelteti munkaviszonyát.

A pályázat benyújtásához szükséges:

- kitöltött pályázati űrlap és annak mellékletei,
- befogadó nyilatkozat a pályázó által megjelölt kutatóhelytől,
- a leendő témavezető ajánlása.

2. Külföldi konferenciákon előadóként való részvétel támogatására pályázatot nyújthatnak be társadalomtudományi diplomával és nyelvvizsgával rendelkező 35 év alatti szakemberek.

A pályázat benyújtásához szükséges:

- kitöltött pályázati űrlap és annak mellékletei,
- előadása vázlata.

A pályázatok beadási határideje 1991. június 15.

A pályázatokat két nyelven (angolul és magyarul) kell benyújtani.

Az alapítványi támogatások odaítéléséről az MTA-RSYLFF Kuratóriuma — szakértői véleményekre támaszkodva — egyszerű szótöbbséggel hozott határozattal dönt.

A Kuratórium döntéséről a pályázók 1991. szeptember 20-ig írásban értesítést kapnak.

Pályázati űrlap az Alapítvány Titkárságán (MTA Kutatás- és Szerveztelemző Intézet, 1051 Budapest, Nádor u. 18. III. emelet, tel.: 112-3022, 131-8385) igényelhető.

Kosáry Domokos
az MTA-RSYLFF Kuratóriumának
elnöke

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15.30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8–10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés az 1173-929 hívószámú telefonon.

*Tudományos Minősítő Bizottság
Titkársága*

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Titkárság Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat igazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Zöld Ferenc igazgató — Budapest, 1991., Nyomdai tászkaszám: 20191
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 3 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865-9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkiadó postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra
Előfizetési díjak egy évre 288 Ft — Példányszámonkénti ára: 12 Ft

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1991. MÁJUS 30.

A Magyar Tudományos Akadémia
Elnökségének határozatai
az 1991. február 26-i üléséről

10/1991. sz. hat.	az Athenaeum Bizottság szervezetére, feladat- és hatáskörére, valamint soron lévő feladataira vonatkozó előzetes elgondolásokról	54
11/1991. sz. hat.	az Akadémiai Intézetek Bizottságának működési elveiről	55
12/1991. sz. hat.	az igazgatóválasztás tapasztalatairól	56
13/1991. sz. hat.	a bizottsági rendszer megújításának tapasztalatairól, a bizottságok újszerű funkcióiról és működési feltételeiről	57
14/1991. sz. hat.	a Petőfi-kutatással kapcsolatos további akadémiai feladatokról	58
	az Elnökség egyéb állásfoglalásai	59

Közlemények

Tájékoztató a TMB által odaitélt doktori fokozatokról és a TMB szakbizottságai által odaitélt kandidátusi fokozatokról	59
Tájékoztató az 1991. évi Akadémiai Ifjúsági Díjakról	67
Pályázati felhívások	68
a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája	69

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1991. február 26-i ülésén
(10–14 számú határozatok)

Előzetes elgondolások az Athenaeum Bizottság szervezetére, feladat- és hatáskörére, valamint soron lévő feladataira

A jelentés és három melléklete áttekintést ad az 1990. decemberi rendkívüli közgyűlés óta a tárgyban végbement fejleményekről, az MTA Athenaeum Bizottsága összetételéről, a Bizottság első ülésén elfogadott alapelvekről, valamint az Athenaeum-szervezethez csatlakozási szándékot kifejező kezdeményezésekről.

Az alapelvek az Akadémia decemberi rendkívüli közgyűlése által elfogadott határozatban rögzített elképzeléseket fejlesztik tovább. Ezek szerint az Athenaeum-társulás körébe az egyetemeken megvalósítandó tudományos célú továbbképzés tartozék. Fontos, hogy ennek kialakítása, illetve működtetése során a magas színvonalú egyetemi és egyetemeken kívüli szellemi és infrastrukturális kapacitás működjön közre. A megfelelő színvonal elérésének, illetve megtartásának fontos feltétele azon kritériumok kidolgozása, amelyek szerint a különböző egyetemek, műhelyek a továbbképző rendszerben részt vehetnek. Ebben az Athenaeum Bizottság akkreditív és színvonal-ellenőrző tevékenységet fejtsen ki.

Az első (kandidátusi fokozatnak megfelelő) tudományos fokozat odaítélése az egyetem jogköre és feladata, az Athenaeum-szervezet keretében kialakítandó, szakmánként egységes feltétel és követelményrendszer érvényesítésével, a megfelelő pénzügyi háttér megteremtésével.

Fontos, hogy az Athenaeum-társulás önkéntes legyen, az akkreditív és ellenőrző szerepkört gyakorló Athenaeum Bizottság pedig kiegyensúlyozott képviseleti elven és összetételben működjön. Az MTA Athenaeum Bizottsága tehát minél előbb egészüljön ki az egyetemek képviselőivel.

A jelentés előterjesztői (az MTA Athenaeum Bizottság elnöke és a Rektori Konferencia által delegált társelnöke) előadták, hogy az Athenaeum ügyét széles körben támogatják az érintettek, bár a rendszer működtetésének pénzügyi konzekvenciái még nem tisztáztak. Tájékoztatást kapott az Elnökség arról, hogy a Rektori Konferencia meghallgatta Lipták András I.t. társelnök beszámolóját az MTA Athenaeum Bizottságában kialakult elvektől, s azokat támogatja. Ajánlotta, hogy a Bizottság kiegészítése a Rektori Konferencia négy tagozata (orvosi; mezőgazdasági; műszaki és tudományegyetemi) képviselőinek bevonása útján valósuljon meg. Majdani működése során csak kis létszámú, főként szolgálat jellegű apparátust tartson fenn, s valóban gyakoroljon akkreditáló és színvonal-ellenőrző szerepet.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

A hozzászólások során elhangzott olyan javaslat, hogy az Athenaeum Bizottságban az Akadémia és az egyetemek képvisellete paritásos alapon történjen, és Újfalussy József r.t., a Bizottság akadémiai tagozatának, Lipták András I.t. pedig egyetemi tagozatának elnökeként a Bizottság társelnökei legyenek.

A hozzászólások során bejelentés hangzott el arról, hogy a Budapesti Műszaki Egyetemen mintegy húsz akadémikusból álló „jószolgálati testület” jött létre Szántay Csaba r.t. elnökletével, amely az április 10-én soron következő ülésén konzultálni kívánna az Athenaeum ügyéről a Bizottság társelnökeivel. Az Elnökség és az érintettek örömmel fogadták e kezdeményezést, de jelezték, hogy a konzultációt szerencsés lenne már március közepe táján lefolytatni.

Tájékoztatást kapott az Elnökség továbbá, hogy más egyetemeken is (JPTE, KLTE és a Gödöllői Agrártudományi Egyetem) konkrét javaslatok, szervezeti és tartalmi elgondolások formálódnak az Athenaeum-társulásban való részvételükre. Elhangzott olyan megjegyzés is, hogy egyes egyetemeken a felső szinten egyetértés van, de a közép- és alsóbb szintről ez nem mondható el.

A vitában felmerült ugyanakkor, hogy az Athenaeum rendszerének a működési elveire, szervezetére és tartalmi kérdéseire való koncentráció mellett már most elengedhetetlen az anyagi konzekvenciák kidolgozása, mérlegelése és jelzése a kormányzat felé. Ehhez azonban mielőbb szükségesek a konkrét együttműködési (csatlakozási) megállapodások. Többen rámutattak, hogy sokoldalú ösztöndíjrendszerek kiépítése nélkül már a kezdeti időszakban sem képes működni a rendszer. Gondot okozhat pl., ha az egyetemeken ma foglalkoztatott tehetséges fiatal oktatók átmenetileg az Athenaeum-kurrikulumok hallgatóivá válva továbbra is a mai magas óraszámban oktatnának. Munkaerejük részleges kiváltására az egyetemi költségvetés nem vállalkozhatna. De végiggondolandó a tudományos fokozatokért járó tiszteletdíjak, az egyetemeken rendszeresített „állások” és az ösztöndíjasok viszonya is.

Többen is felvetették a hazánkban jelenleg egyetem elnevezéssel működő felsőoktatási intézmények közötti lényeges különbségek miatt annak szükségességét, hogy igen jól körülírt kritériumok mentén kerüljön meghatározásra a továbbképző rendszerbe való bekapcsolódás feltételrendszere. Célszerű lenne „összevont”, ill. „nagy” egyetemekben gondolkodni. Továbbá kívánatos lenne, ha egy-egy szakma Athenaeum-szervezeteinek, továbbképzési kurrikulumainak és kritériumainak kialakítását, koordinálását valamelyik „nagy”, szakmailag „illetékes” egyetem vállalná, de tisztázandó az Akadémia újonnan alakult bizottsági hálózatának szerepe is.

A vitában felmerült még a tudományos fokozatok és a továbbképző szervezet — lehetőleg nemzetközi ekvivalenciát tükröző — elnevezésének szükségessége. Az Athenaeum Bizottságnak a későbbiekben ezzel is foglalkoznia kell. Továbbá megerősítést nyert, hogy a jelenlegi egyetemi doktori fokozat és cím megtartható legyen, a továbbképző rendszer és a tudományos minősítés ezt nem érinti.

Többben felvetették — s egyben a tudományos közösségek érdeklődését is tolmácsolták —, hogy mihamarabb nyilvánossá kellene tenni, mikor szűnik meg a jelenlegi tudományos minősítési rendszer és a TMB, s mikortól lép életbe az Athenaeum. E kérdéskörrel is összefüggésben tájékoztatást kapott az Elnökség arról, hogy a Kormány által kiküldött bizottságok szintjén már folyik az Akadémiára, a felsőoktatásra és intézményeire, valamint a továbbképzésre és tudományos minősítésre vonatkozó törvények külön-külön, de tartalmi összefüggéseiben koordinált, illetve koordinálandó ki-munkálása. Az Athenaeum-szervezet kialakítását olyan ütemben célszerű folytatnunk, hogy a továbbképzési és minősítési törvény hatályba lépésekor már képes legyen a feladatot átvenni.

A finanszírozással és az egyetemi hálózat-fejlesztéssel szorosan összefüggő — és a továbbképzést is értelemszerűen érintő — kérdések alapvető tisztázását pedig a felsőoktatási törvény ki-munkálása során kell elvégezni.

A vitáról szó szerinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 10/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. szükségesnek tartja, hogy a vitában elhangzott észrevételeket és javaslatokat is figyelembe véve készüljön jelentés a tárgyban az Elnökség áprilisi ülése, valamint az Akadémia májusi közgyűlése elé. Ehhez célszerű csatolni az egyetemekkel addig megkötött megállapodásokat;

2. szorgalmazza, hogy az Athenaeum-szervezet váljon működőképesé a továbbképzésre és a tudományos minősítésre vonatkozó törvény életbelépésekor;

3. egyetért azzal, hogy az Athenaeum Bizottság paritásos alapon egészüljön ki az egyetemek képviselőivel, Lipták András és Újfalu József az így felálló Bizottság társelnökei;

4. köszönettel fogadja a BME „jószolgálati testülete” azon kezdeményezését, hogy a témáról megbeszélést folytasson az Athenaeum Bizottság társelnökeivel az eddigi és további fejleményekről. Szükségesnek tartja azonban, hogy a konzultációra már folyó év márciusában sor kerüljön.

Az Akadémiai Intézetek Bizottságának működési elvei

A Bizottság elnökének — az MTA főtitkárának — előterjesztése áttekintést ad a Bizottság létrejöttének előzményeiről, eddigi két üléséről és tájékoztat, hogy az Elnökség észrevételei alapján véglegesítik a közgyűlési előterjesztést. Jelzi, hogy a

Bizottság a második félévben vitatja meg „Az MTA válságkezelési stratégiája az 1991—1995 közötti időszakban” c. témakör koncepcióját és ütemtervét úgy, hogy a dokumentum kidolgozása lehetőleg ez évben befejeződjék.

A továbbiakban a Bizottság jog- és hatáskörével foglalkozik az előterjesztés, kiemelve, hogy az egy- személyi döntések helyett testületi döntési és ellen- őrzési rendszer alakul ki.

A Bizottság hatáskörét a költségvetésből biztosítható anyagi eszközök makroszintű felosztásában, az akadémiai kutatóhálózat fejlesztési irányai főbb általános érvényű kérdéseinek meghatározásában, a hálózat működése szabályozásában és a többi testületi szervvel — köztük a bizottságokkal — szoros együttműködésben folytatott általános működési felügyeletben körvonalazza. Ezt követően bemutatta, hogy a fenti átfogó feladatok milyen konkrét kérdéseket foglalnak magukban.

Az ügyek típusától függően a Bizottság egyes esetekben dönt vagy döntéselőkészítést végez, illetve javaslatot tesz vagy véleményt nyilvánít.

Bemutatta a Bizottság együttműködését és kapcsolatát az Akadémia más testületeivel (osztály, bizottság) a Felügyelő Bizottsággal és az akadémiai kutatóhelyekkel.

Javasolja, hogy a Bizottság neve Akadémiai Kutatóhelyek Bizottsága legyen és ismerteti személyi összetételét (a tíz osztály 1-1 képviselője, az Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsa és az akadémiai támogatott kutatóhelyek 3-3 képviselője, a Felügyelő Bizottság elnöke és az MTA Titkársága pénzügyi részlegének vezetője, továbbá az Akadémia főtitkára — kinek állandó helyettesítője a főtitkárhelyettes — és az MTA Titkársága két részleg- vezetője, valamint az országgyűlési, illetve kormányzati szervezetek 1-1 képviselője).

A Bizottság megbízatása egy-egy ciklusra szól, ügyrendjét és szervezeti szabályzatát maga állapítja meg — de érvénybelépéséhez az MTA elnökének egyetértése szükséges — munkáját az MTA Titkárságából szervezett apparátus látja el. A Bizottság állásfoglalásai nyilvánosak.

Az Elnökség többsége az előterjesztés fő irányá- val egyetértett. Egyes felszólalók rámutattak arra, hogy ezt a kombinált formát — melyben a Bizottság egyúttal kapcsol a közgyűlés és az intézetek között — nyitott, kísérleti változatnak célszerű tekinteni. Óvtak attól, hogy a Bizottság rövid határidejű, döntési feszültséget feloldó (vagyis formális) funk- ciót kapjon.

A döntési hatáskört illetően megoszlottak a véle- mények. Egyes felszólalók szerint a Bizottságnak ne legyen döntési hatásköre, hanem a Főtitkár döntsön, de ki kell dolgozni a Bizottság szavazásá- nak és a Főtitkár döntésének eljárási rendjét. Más vélemény szerint napi operatív ügyekben a Főtitkár, stratégiai jellegű kérdésekben a Bizottság döntsön, vagy tegyen javaslatot a közgyűlésnek döntésre, ha annak hatáskörébe tartozó kérdéstről van szó, s ez esetekben a Bizottság, illetve a Főtitkár feladata a végrehajtás.

Más felszólalók szerint a Bizottságnak legyen döntési hatásköre, ahogy ezt az előterjesztés leírja.

Vita alakult ki abban is, hogy a döntések az intézetek tevékenységének milyen mértékére ter- jedjenek ki; csak a költségvetési juttatás arányára

vagy az intézet egész tevékenységére. A többség az utóbbi mellett volt.

A Bizottság létszámát és összetételét illetően ugyancsak megoszlottak a vélemények. Egyesek szerint a Bizottság 7-10 főből álljon. Ne legyenek tagjai az intézeti igazgatók. Más vélemények szerint viszont legyenek tagjai, illetve csak kisebbséget alkossanak és külföldön élő vagy már munkaviszonyban nem álló magyar akadémikusok, esetleg az egyetemi szféra képviselői alkossanak többséget.

Hangsúlyozták azt is, hogy — mivel várhatóan radikális és fájdalmas döntéseket kell hozni szelektív és koncepciónálisan átgondolt redukciókról — erős, kemény döntésekre képes legyen a Bizottság.

Több hozzászóló igényelte, hogy egyértelműen legyen tisztázva a tudományos osztályok és az akadémiai intézmények kapcsolata, továbbá — ezzel is összefüggésben — a bizottság és az Elnökség viszonya, illetve kapcsolata, azt elkerülendő, hogy a Bizottság létrejöttével párhuzamos Elnökség alakuljon.

A vitáról szó szerinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 11/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. egyetért az előterjesztés fő irányvonalával, tudomásul véve, hogy azt az Akadémiáról szóló majdani törvény, illetve annak alapján készülő új alapszabály módosíthatja;

2. felkéri a Főtitkárt, hogy a Bizottság folytassa munkáját; és

2.1 a vitában elhangzottakat mérlegelve találjon olyan egészséges kompromisszumot, hogy a testületi állásfoglalások és a napi operatív jellegű főtitkári döntések között összhang teremtsék;

2.2 egyértelműen tisztázza a tudományos osztályok és az akadémiai intézmények kapcsolatát; valamint

2.3 az Elnökség és a Bizottság viszonyát, illetve kapcsolatát arra tekintettel, hogy az Elnökség rendszeresen figyelemmel kívánja kísérni a Bizottság munkáját és igényli, hogy a Főtitkár tájékoztassa az Elnökséget azokban az esetekben, amikor a testületi állásfoglalás, illetve a főtitkári döntés esetleg nincs összhangban;

3. felkéri a Főtitkárt, hogy a vitában elhangzottakat mérlegelésével átdolgozott előterjesztést terjessze az 1991. májusi rendes közgyűlés elé.

Kötetlen eszmecsere az igazgatóválasztás tapasztalatairól

Vitaindítónak a Főtitkár az igazgatói megválasztásokról, valamint a kutatói fórumok tapasztalatairól írásban terjesztett elő tájékoztatót, mely megállapítja, hogy az új alapszabályok értelmében a kinevezett igazgatók kiválasztása az eddigi gyakorlattól eltérő módon történt. Az új eljárási rend kialakításában a kinevezési jogkörrel rendelkező főtitkár bevonta a tiz tudományos osztály elnökét, valamint a tudományági főosztályokat. Továbbiakban a közösen elfogadott irányelvek értelmében a

kutatóintézet igazgatóját a főhivatású intézeti kutatók titkos szavazással kifejezett véleményére figyelemmel, az illetékes tudományos osztály javaslatára, az Akadémia főtitkára nevezi ki.

14 természettudományi és 9 társadalomtudományi intézetben 1990. december 31-én lejárt az egyszemélyi felelős vezető (igazgató, ill. főigazgató) megbízása. Az új vezetők kiválasztása az eddigi gyakorlattól eltérően az új alapszabályok szellemében kialakított eljárási rend szerint történt. Ennek egyik igen fontos lépcsője volt az úgynevezett kutatóintézeti fórumok megrendezése. A fórumok iránt igen nagy volt az érdeklődés, amit az is bizonyít, hogy a részvételre és a szavazásra jogosultak szinte minden esetben teljes létszámban megjelentek. A pályázók és a kutatói közösségek a fórumot olyan alkalomnak fogták fel, amely lehetővé tette az intézetekben folyó munka alapvető kéréseinek beható vitáját. A szavazásra jogosultak messzemenően éltek a felkínált lehetőséggel, és számos, az adott intézmény programját, szervezetét, működési feltételeit tisztázni kívánó kérdést tettek fel a pályázó(k)nak a titkos szavazás előtt.

A kérdések többsége a működés feltételeire, a munkahelyek és a munkavállalók jövőjére vonatkozott. Ezekkel kapcsolatban nagyon sok a bizonytalanság, és nagyon kevesen bíznak abban, hogy a kutatás megfelelő feltételeit biztosítani tudja majd az Akadémia. Ezért is kapott a korábbiaknál nagyobb hangsúlyt a vállalkozások lehetősége és a menedzser típusú vezető iránti igény.

A viták alapján nyilvánvalóvá vált, hogy tisztázandók a munkaadói és munkavállalói szerepek, egyértelműen meg kell határozni a munkáltatói jogokat éppúgy, mint a szakszervezetek érdekvédelmi szerepvállalásának tartalmát, feltételeit és formáit.

Általános igényként fogalmazódott meg a posztgraduális képzésben való részvétel lehetősége és a mielőbbi bekapcsolódás az európai kutatási projektekbe.

A természettudományi kutatóintézetekben meghirdetett 14 igazgatói álláshelyre 26 pályázat érkezett (7 esetben 1 pályázó, 4 esetben 2 pályázó, 2 esetben 3 pályázó, 1 esetben 5 pályázó). 11 alkalommal az első szavazás eredményesnek bizonyult, azaz a pályázók egyike megkapta a leadott érvényes szavazatok több mint 50%-át. Egy esetben — bár az első szavazási forduló nem hozott eredményt — az intézeti parlament és a szakszervezetek közös kérésére a Főtitkár eltekintett a fórum megismétlésétől, mivel az intézeten belül lebonyolított további egyeztetések eredményeként egyértelműen állást foglaltak az egyik pályázó mellett. Két esetben került sor az intézeti fórum megismétlésére, ahol ez a „második forduló” eredményt hozott.

A társadalomtudományi kutatóintézetekben meghirdetett 9 igazgatói álláshelyre 14 pályázat érkezett. (4 esetben 1 pályázó, 2 esetben 2 pályázó, 2 esetben 3 pályázó és 1 pályázatra nem érkezett jelentkezés, a Szociológiai Kutatóintézetre). 7 alkalommal az első szavazás eredményes volt, 1 eredménytelen (Állam- és Jogtudományi Intézet). Főtitkári döntés alapján az Intézet igazgatói munkakörét Halász József mb. igazgatóként látja el. A munkakör betöltésére hamarosan újabb pályázat jelenik meg.

Az intézetek állásfoglalásának ismeretében az Akadémia illetékes osztályai is véleményt nyilvánítottak a pályázókról. Véleményük — egy kivétellel — megegyezett az intézeti szavazás eredményével. Az egy kivétel esetében 1991 januárjában további egyeztetésre került sor (TTKL Szervetlen Kémiai Kutatólaboratórium), és az új intézeti fórum után — szavazás nélkül — főtítkári döntés alapján 3 évre kapott megbízást a jelenlegi igazgató, mellyel a tudományos osztály egyetértett.

Minden pályázó ügyében a főtítkári megbízás kiadása előtt konzultáció folyt a kutatóintézeti és az ágazati szakszervezeti szervekkel. A szakszervezetekkel történt egyeztetések után decemberben az igazgatók kinevezése megtörtént.

A vitában felszólalók tapasztalataik alapján egyetértésüket fejezték ki, illetve megerősítették a vitaindító tájékoztatóban leírtakat és hangsúlyozták a menedzser igazgatók számának növekedését.

Mivel a Szociológiai Kutatóintézet esetében igazgatói pályázat nem érkezett be, aminek hátterében az intézetben régebben kialakult vezetési válság húzódik meg, a helyzet felmérésére, értékelésére és javaslat kialakítására alkalmi bizottság kiküldését tartotta szükségesnek az Elnökség.

Az Elnökség 12/1991 számú határozata

Az Elnökség:

1. az igazgatói megbízásokról, valamint a kutatói fórumok tapasztalatairól szóló tájékoztatót tudomásul vette;

2. a még hátralévő igazgatóválasztásoknál javasolja hasznosítani az eddigi tapasztalatokat;

3. a Szociológiai Kutatóintézetben kialakult helyzet felmérésére, értékelésére és javaslat kidolgozására a következő alkalmi bizottságot kéri fel:

az alkalmi bizottság elnöke:

Andorka Rudolf I.t., a Szoc. Biz. elnöke

az alkalmi bizottság tagjai:

Cseh-Szombathy László, a szoc. tud. doktora,
Ferge Zsuzsa, a szoc. tud. doktora,
Hankiss Elemér, a szoc. tud. doktora,
Kolosi Tamás, a szoc. tud. doktora,
Huszár Tibor r.t.,
Szelényi Iván I.t.

A bizottsági rendszer megújításának tapasztalatai, a bizottságok újszerű funkciói és működési feltételei

Az Akadémia elnöke által benyújtott előterjesztés A választási rend alkalmazásának tapasztalatai c. fejezetben ismerteti a bizottsági rendszer megújításának — az Alapszabályban és az Osztályügyrendekben előírt — szabályait. Bemutatja az osztályügyrendekben rögzített és annak megfelelő, de osztályonként eltérő választás előkészítési lebonyolítási rendszert, melyek sokszínűségük ellenére is az alapfontosságú kérdésekben lényegében azonosak voltak. Így pl.: mindenütt alulról történt az építkezés, melynek során a minősítettek teljes körén túlmenő felmérés keretében mintegy 11 ezer fő nyilváníthatott véleményt (a megkérdezettek

viszont — szakmánként változóan — 18-85% között válaszoltak); a vélemények bekérése 90%-ban névtelenül (tehát titkosan) történt, a különböző fórumokon történő szavazások pedig mindenütt titkosak voltak, a bizottságoknak mindenütt tagjai a tudományterületileg illetékes akadémikusok stb.

A tapasztalatok hasznosítását illetően — mutat rá az előterjesztés — célszerű lenne, ha: az osztályok közölnék minden minősítettel a választás végeredményét; az autonomia elvének következetes érvényesítése a részautonomiák irányába is követhető, s az érintett szakmák maguk „hordják ki” problémáikat, illetve maguk „verekedjék ki” azok megoldását; az egyes bizottságok választásánál megnyilvánult — s lényegében a múltban gyökerező — egyéni, illetve csoportos indulatmegnyilvánulások a választási rend további finomítását igénylik.

Az osztályok általában pozitívan értékelik a választásokat, és kialakult hálózatukat alkalmasnak tartják arra, hogy a hozzájuk tartozó tudományterületeket alapvetően, főbb vonalaiban átfogják. A személyi összetétel is általában megfelelően tükrözi a vonatkozó szakterület tudományos közéletének széles, szerteágazó és területileg is tagolt személyi összetételét. A választásokat kívülről csak kevés esetben bírálták, s ez általában arra enged következtetni, hogy a létrehozott bizottságokat legitím fórumoknak tekintik, s kezdeményezéseiket a kutatói közösségek támogatják.

A kialakult bizottsági hálózat fő jellemzői c. fejezet, többek között, bemutatja a mintegy 2700 főt (az al-, illetve munkabizottságok nélkül) magában foglaló 126 bizottságot és annak osztályonkénti megoszlását; ismerteti a bizottságba választottak nemek szerinti arányát (férfiak 90,9%, nők 9,1%), fokozatok szerinti megoszlását (89,8% a minősítettek aránya), munkahely szerinti részeseését (MTA-kutatóhelyen 16,8%, egyetemen 46,5%, főiskolán 1,2%, vállalatnál 3,8%, közgyűjteménynél 2,5%, egyéb kutatóhelyen 10,5%, országos főhatóságnál 5,8%, egyéb helyen 12,9% dolgozik) stb.

A bizottságok újszerű funkcióiról szóló fejezet ismerteti a bizottságoknak az Alapszabályban és a Testületi Ügyrendben rögzített feladatait, megjegyezve, hogy az 1990. évi rendes közgyűlés felkérte a bizottságokat, hogy tekintsék át szakterületük hazai helyzetét — bekapcsolva a szakterület kompetensen művelő kutatókat —, tudományterületük nemzetközi kapcsolatait — különös tekintettel az európai integrációs folyamatra —, tudományterületük művelésének intézményi, infrastrukturális és működési feltételeit, és mindezen tényfeltáró áttekintés alapján tájékoztassák javaslataiktól az illetékes tudományos osztály állásfoglalását kérve.

Az osztályok jelezték — írja az előterjesztés —, hogy a nemrég megalakult bizottságok zöme még nem tekintette át feladatait (így az osztályoknak sincsenek pontos ismereteik), és az új bizottsági funkciók még inkább csak deklarált, elérendő, kívánatos célok, mintsem létező realitások, mert a bizottságoknak szánt funkciók kodifikálása még nem történt meg, s az átmeneti helyzet — helyenként — a bizottságok vezetői számára is bizonytalanságot okoz.

Az előterjesztés kiemeli a bizottságoknak a pályázatok elbírálásával, értékelésével, a könyv- és

folyóirat-kiadással, a nemzetközi kapcsolatok területén növekvő szerepvállalással, a szakmai társaságokkal való kapcsolatteremtéssel stb. összefüggő feladatokat.

Felhívja a figyelmet az előterjesztés arra, hogy egyértelműen tisztázzák: a bizottságok ne foglalkozzanak érdekvédelmi feladatokkal, tartózkodjanak igazgatási funkciók és államigazgatási jogosítványok átvállalásától s egy-egy szakma részletkérdéseivel való foglalkozástól, viszont nyilvánításnak véleményt a területüket érintő döntésekről azok előkészítési folyamataiban, s vállaljanak szerepet különösen a stratégiai jellegű szakmai döntések megalapozásában, következetesen elhárítva a napi döntésekhez kapcsolódó politikai színezetű közreműködési felkéréseket.

A bizottságok működési feltételeiről szóló fejezet rámutat arra, hogy az Alapszabály és a Testületi Ügyrend nem szól a tudományos osztályok és bizottságok működéséhez szükséges feltételekről, s így csak a korábbi keretek állnak rendelkezésre. A nehézséget fokozza, hogy nem tartható fenn a korábbi gyakorlat, mely szerint a titkár munkahelye fedezi a gépelési, sokszorosítási, postázási stb. költségeket, egyes bizottságok élén nyugdíjas áll, kinek nincs apparátusa és az osztályoknak sincs már kapacitása a bizottsági adminisztráció átvállalására.

Az előterjesztés szükségesnek tartja a bizottságok adminisztrációja számára éves pénzügyi keret biztosítását, a bizottsági titkároknak havi tiszteletdíjat, esetenkénti konkrét feladatokra külön pénzügyi keretet és az osztálytitkárságokon az infrastruktúra fejlesztését, továbbá a vidéki bizottsági tagoknak vonatkozó költség, napidíj biztosítását, valamint a bizottsági ülések résztvevői számára térítésmentesen kávé és üdítő biztosítását.

A vitában elhangzott, hogy az előterjesztés nagyobb súlyt adhatott volna a konfliktusok bemutatásának (pl. az önjelölések és a jelölések ütközése) és — mivel osztályonként eltérő volt — a választás előkészítés és lebonyolítás során szerzett tapasztalatok összegezésének.

Javaslat hangzott el, hogy érintkezési formát kell keresni a bizottsági elnökök és az Akadémia elnöke közötti munkakapcsolatokra. Más felszólalások ezt — a természettudományi, élettudományi és társadalomtudományi területek szerinti csoportosításban — az alelnökök közreműködésével látják megoldhatónak.

A bizottságok struktúrájával kapcsolatban bejelentés hangzott el, hogy időközben megalakult az I. Osztályon a Zenetudományi Bizottság és a IX. Osztály egy alkalmi bizottság segítségével további bizottságok megalakulásának szükségességét vizsgálja.

A bizottságok feladatairól szólók felhívták a figyelmet arra, hogy egyes bizottságok részéről tapasztalható olyan helytelen törekvés, hogy parlamentális és nem szakmai jelleggel kívánnak működni. Feladataikat illetően figyelmeztettek arra, hogy az OTKA pályázatok bizottsági bírálatát követően az OTKA kollégiumok a „visszacsatolást” illetően nem követnek egységes eljárást és emiatt az osztályok és bizottságaik egy része nem rendelkezik kellő információval. A Főtitkár ismertette az Országos Tudományos Kutatási Alapról szóló 99/1990 számú

Kormányrendeletet, mely egyértelműen meghatározza a kollégiumok és a bíráló grémiumok feladatait.

Több felszólaló javasolta, hogy az előterjesztésnek a Magyar Tudományban való közzététele előtt az egyes bizottságokra vonatkozó, több esetben hiányos, vagy téves adatokat helyesbiteni kell.

A vitában felszólalók többsége — az előterjesztésben körvonalazott problémák megoldása érdekében — a bizottságok működéséhez szükséges pénzügyi feltételek átgondolását, tisztázását, majd biztosítását sürgette. Egyes felszólalásokban már konkrét (pl. kiküldetési költségekre vonatkozó) összegek is elhangzottak. Egy felszólaló — konkrét összeg megjelölése nélkül — a nagy tudományágak bizottsági titkárai számára javasolta pénzügyi keret biztosítását. Más felszólaló az elvégzett munkához (teljesítményhez) kívánja kapcsolni az anyagi-pénzügyi ellátást.

Elhangzott olyan javaslat, hogy a Főtitkár vizsgálja meg — összakadémiai szinten — az anyagiak biztosításának lehetőségét.

Hangsúlyt kapott a felszólalásokban az osztályok számára szükséges infrastruktúra biztosítása.

Az Elnökség 13/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. az előterjesztésben foglaltakat tudomásul veszi;

2. szükségesnek tartja, hogy az előterjesztés tartalma kellő nyilvánosságot kapjon, ezért javasolja, hogy azt a Magyar Tudomány részletesen ismertesse.

Felkéri a tudományos osztályokat, hogy még egyszer ellenőrizzék a bizottságokra vonatkozó adatok helyességét;

3. a bizottsági elnökök és az Akadémia elnöke közötti szorosabb munkakapcsolatok kialakítását — a természettudományi, az élettudományi és a társadalomtudományi területek szerinti csoportosításban — az alelnökök közreműködésével javasolja;

4. felkéri a Főtitkárt, hogy a tudományos osztályok bevonásával mérje fel és a lehetőségekhez képest biztosítsa az osztályok, illetve a bizottságok működéséhez szükséges anyagi, pénzügyi, infrastrukturális feltételeket.

Tájékoztató

a Petőfi-kutatással kapcsolatos további akadémiai feladatokról

Az Akadémia elnöke szóban tájékoztatta az Elnökséget arról, hogy Antall József miniszterelnök úr illetékességéből megküldte a Megamorv Petőfi Bizottság hozzá írt levelét. A levélben a Bizottság tagjai egyebek között egyrészt megvádolták az Akadémiát, hogy a Petőfi-ügyben valótlan, lényeges momentumokat szándékosan kihagyó közleményeket adott ki, másrészt politikai okokra hivatkozva megkérdőjelezték az Akadémia által kiküldött szakértők véleményének tisztaságát.

Az MTA elnöke úgy ítélte meg, hogy az Akadémiának mind a szakmai tisztaság és felelősség, a tudo-

mány etikája, mind pedig a hazai köztudat épsége és az ország nemzetközi megítélése védelmében lépnie kell. Hibának minősítette az MTA korábbi vezetésének azt a döntését, amellyel — bár külső nyomásnak engedve — kiküldte Barguzinba a leletvizsgáló bizottságot, ahelyett, hogy előbb meghallgatta volna a történészek véleményét, akik bebizonyították volna, hogy Petőfi nem kerülhetett Szibériába. Mindezekre tekintettel kérte az MTA elnöke az Elnökség egyetértését egy olyan új Petőfi Bizottság létrehozásához, amelynek feladata az lenne, hogy minden hozzá beérkező komoly anyagot szakmailag megvizsgáljon és a nyilvánosság előtt megvitasson. Az Elnökség a tájékoztatást tudomásul vette, és a javasolt intézkedésekkel egyetértett.

Az Elnökség 14/1991. számú határozata

1. Az elnökség a korábbi vezetés részéről helytelen lépésnek tekinti, hogy annak idején, külső nyomásnak engedve, belement az első — leletvizsgáló — bizottság sietős elutaztatásába, a kellő bizonyítékokkal alá nem támasztott vállalkozásban való részvételbe, ahelyett, hogy előbb meghallgatta volna a másik bizottság véleményét, tehát a történészekét, amelyet így, együtt meg sem kérdezett, hiszen ezt a bizottságot soha nem hívta össze.

2. A csontmaradványok az adott esetben az azonosságot akkor sem bizonyították volna önmagukban, ha véletlenül nem nőtől, hanem férfitől származnak. Mindenekelőtt azt kell hitelt érdemlően bizonyítani, hogy a kérdéses személy valóban, kimutathatóan Szibériába kerülhetett. Ilyen bizonyítékot a történettudomány jelen pillanatig nem ismer. A csontok körüli zajkeltés vagy éppen további sírok kegyeletstértő bolygatása tehát jelenleg csak arra alkalmas, hogy a figyelmet erről a lényeges kérdéstről elterelje.

3. Az Akadémia kész szakmai alapossággal, nyitottsággal és elfogulatlanul gondosan megvizsgálni minden olyan érdemleges új adatot meg érvt, amely esetleg e véleménytől eltérőt bizonyítana, tekintet nélkül arra, hogy hivatásosoktól vagy amatőröktől származik. Ezért az Elnökség egy új Petőfi Bizottságot hoz létre. Felhatalmazza elnökét, hogy a Bizottság vezetőjét és tagjait felkérje az Elnökség által megfogalmazott feladatok ellátására. Felszólítja mindazokat, akik az ügyben magukat érdekeltnek tekintik, hogy rendezzék, állítsák össze és használható formában nyújtsák be a Bizottsághoz mindazt, amit e vonatkozásban új, konkrét adatnak, érdemi bizonyítéknak vélnek.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség tudomásul veszi:

- a Soros Foundation és a Magyar Tudományos Akadémia közös nyilatkozatáról szóló tervezetet;
- az Elnökség január 29-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb eseményeiről szóló beszámolót;
- az Akadémia elnökének bejelentését, hogy az áprilisi elnökségi ülésre április 23-án kerül sor.

Kosáry Domokos s. k.

Közlemények

Tájékoztató

a TMB által odaítélt doktori fokozatokról

Közgazdaságtudományi Szakbizottság

PRÁGER LÁSZLÓ

„Gazdaságon innen és túl. (A nyitottság és kibontakozás.) I. A szocialista vállalat parttalan funkciói. II. A vállalati belső rendszer hatása a magyar gazdasági mechanizmus útjára” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

RÉVÉSZ GÁBOR

(MTA Közgazd. tud. I.)

“Perestroika in Fastern Europe. Hungary’s Economic transformation 1945—1988” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

Állam- és Jogtudományi Szakbizottság

ZLINSZKY JÁNOS

(NME ÁJK)

„Állam- és jog az archaikus Rómában” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány doktora.

Gépészeti, Kohászati Szakbizottság

NÉMETH KÁROLY

(Erd. és Faip. Egy.)

„A faanyag abiotikus degradációja” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Energetikai Szakbizottság

VARJÚ GYÖRGY

(BME)

„Erősáramú vezetékek távközlő összeköttetésekre gyakorolt induktív hatásának számítási modelljei” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

MOLNÁR KÁROLY

(BME)

„Háromfázisú fluid diszperz rendszerek ipari szétválasztási és környezetvédelmi feladatok megoldására” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Építési, Építészeti és Közlekedéstudományi Szakbizottság

SZÖLLŐSI-NAGY ANDRÁS

(Vízgazd. Tud. Kut. Közp.)

„A mederbeli lefolyás real-time előrejelzése dinamikus strukturális-sztocasztikus modellekkel” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Bányászati, Földtani, Geodéziai és Geofizikai Szakbizottság

DEBRECZENI ELEMÉR
(NME)

„A hidraulikus szállítás és hidromechanizáció vizsgálata és bányászati alkalmazása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

TARJÁN IVÁN
(NME)

„A hidraulikus szállítás és hidromechanizáció vizsgálata és bányászati alkalmazása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Kémiai Szakbizottság I.

ORMÓS ZOLTÁN
(MTA MKKI)

„Fluidizációs eljárások és berendezések szemcsés anyagok szárítására, granulálására és bevonására” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

PÁRKÁNYI LÁSZLÓ
(MTA KKKI)

„Szilíciumorganikus vegyületek térszerkezetének szisztematikusan meghatározása röntgendiffrakcióval” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Hadtudományi Szakbizottság

SZÉPLAKI JÁNOS
(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)

„Az összefegyvernemi hadsereg felderítő erői és eszközei alkalmazásának sajátosságai és lehetőségei a háború kezdetén megvívásra kerülő védelmi hadművelet előkészítésének időszakában” c. értekezése alapján a hadtudomány doktora.

HALÁSZ LÁSZLÓ
(MH Haditechn. Int.)

„Fegyverfelderítő és egyéni vegyvédelmi eszközök, műszaki alkotások leírását tartalmazó doktori munka” c. értekezése alapján a hadtudomány doktora.

Tájékoztató

a TMB Szakbizottságai által odaítélt kandidátusi fokozatokról

Nyelvtudományi, Orientalisztikai, Klasszika-filológiai Szakbizottság

KÓHN JÁNOS
(Berzsenyi D. Tanárképző Főisk.)

„A kompenzációs elmélet a műfordítás stilisztikájában” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

RÉPÁ SINÉ CZETŐ ERZSÉBET
(B. Gy. Tanárképző Főisk., Nyíregyháza)

„Kompresszív szóalkotás az orosz beszélt nyelvben. (Orosz beszélt nyelvi főnevek és magyar ekvivalenseik egybevető vizsgálata)” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

KOMLÓSY ANDRÁS
(MTA Nyelvtud. I.)

„Régensek és vonzatok” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

KÁLMÁN LÁSZLÓ
(MTA Nyelvtud. I.)

“Monotonicity and Representationalism in the Theory of Grammer” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

BAKRÓ-NAGY MARIANNE
(MTA Nyelvtud. I.)

„Az U/FU fonotaktikájáról az Uralisches Etymologisches Wörterbuch alapján” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

KASSAI ILONA
(MTA Nyelvtud. I.)

„Prozódiai elemek a nyelvelsajátításban” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

KÁLNÁSI ÁRPÁD
(KLTE Magyar Nyelvtud. TSz.)

„Szatmári helynévtípusok és történeti rétegződésük (a fehérgyarmati, mátészalkai és nyírbátori járás alapján)” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

DÉVÉNYI KINGA
(BKE Nyelvi I.)

„Sibawayhi és al-Farra. Szintaktikai módszerek egységessége és különbözősége az arab nyelvtudomány történetében” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

GECSŐ TAMÁS
(ELTE BTK)

„Aktionsart és Aspekt a mai német nyelvben” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

Irodalomtudományi Szakbizottság

KNAPP ÉVA
(ELTE Egy. Könyvtár)

„Irodalomkinálat és művelődési program a barokk kori társulati kiadványokban” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

FÁBRI ANNA
(ELTE Művelődéstört. TSz.)

„Jókai-Magyarország. (A modernizálódó 19. századi magyar társadalom képe Jókai Mór regényeiben)” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

ÁCS PÁL
(MTA Irodalomtud. I.)

„Rimay János és elődei a magyar irodalom önállósulásának folyamatában” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

TARJÁN TAMÁS
(ELTE BTK)

„Kortársi dráma” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

SPIRA VERONIKA

(ELTE Ságv. E. Gyak. Isk.)

„Bulgakov: A Mester és Margaréta című regényének multidiszciplináris elemzése” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

*Filozófiai Szakbizottság***SZÉKELY LÁSZLÓ**

(MTA Fil. Int.)

„Természettudomány és filozófia a modern kozmológiában” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

PÁSZKA IMRE

(JATE Szoc. TSz.)

„Struktúrák és közösségek” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

DEMÉNY MÁRTA

(KLTE Fil. TSz.)

„A tudat — mint önszervező-önfejlődő rendszer” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

*Közgazdaságtudományi Szakbizottság***TÓTH LAJOS**

(BME Közl. Kar)

„Az üzemanyag-felhasználás hatékonyságának növelési lehetősége az autóközlekedésben a norma- és az érdekeltségi rendszer korszerűsítésével” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KURTÁN LAJOSNÉ

(BME Közgazd. TSz.)

„A személyautó szerepe a közhasználatú közlekedésben: szervezeti formák, tervezés és anyagi ösztönzés (Magyarország példáján)” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

FÁBIÁN ANNA

(Nemz. Gázd. Kapcs. Min.)

„A KGST-országok külgazdaság-politikájára ható tényezők (Magyarország, NDK, Lengyelország, Csehszlovákia példáján)” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KULT BÁLINT

(BME)

„A bank- és a hitelrendszer szervezeti felépítésének szerepe a gazdasági fejlődésben” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MAHMOUD ABDUL KADER ALDALLI

(Szíria)

„Regulations of Purchase et. Storage in Projects, Organizations and Companies of the Public and Joint Sectors, int the Syrian Arab Republic during the period 1970—1989” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

TRAN THI MAI

(Vietnam)

„A kiskereskedelemben működő nagyüzemek szervezésének és működési hatékonyságnövelésének elméleti és gyakorlati kérdései” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

HALIM MAHDI MOHAMED JAWAD

(Irak)

„A termelékenység és mérési lehetőségei az ipari vállalatoknál” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

AMARE ADISSU ESHETE

(Etiópia)

„Recent economic development in Africa. Problems and prospects for recovery and Growth. A Case study of Ethiopia” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

FORGÁCSNÉ KOVÁCS ERZSÉBET

(BKE)

„Városok sokváltozós térben” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KÓNYA LÁSZLÓ

(MTA Közg. I.)

„A vintage típusú növekedési modellek” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

TÉTÉNYI TAMÁS

(Leumi-Hitel Bank Rt.)

„Az építőipari vállalati magatartás egy szervezelméleti megközelítésű ökonometriai modellje” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

KISS MARIANN

(Kandó K. Műsz. Főisk.)

„A külföldi tőke és az EGK integrációban való részvétel, mint a görög gazdaság világgazdasági felzárkóztatásának eszközei” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

*Történelemtudományi Szakbizottság***REKETTYÉS MÁRIA**

(Orsz. Széchenyi Könyvtár)

„A magyar—lengyel politikai és kulturális kapcsolatok II. Ulászló uralkodása alatt” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

KOVÁCS ÁGNES

(KLTE)

„Károlyi Sándor” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

BORSI-KÁLMÁN BÉLA

(ELTE)

„Nemzetfogalom és nemzetstratégiák. (A Kosuth-emigráció és a román nemzeti törekvések kapcsolatának történetéhez)” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

FÜRJ ZOLTÁN
(DATE)

„A protestáns egyházak és az állam kapcsolatának alakulása Magyarországon 1944–1948 között” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

Művészettörténeti és régészeti Szakbizottság

ANTONI JUDIT

(Komárom m-i Múzeumok Ig.)

„Neolitikus eszközkészítés és -használat. (A lengyeli kultúra közanyaga, valamint annak technológiai párhuzamai Melanéziában)” c. értekezése alapján a történelem- (régészet) tudomány kandidátusa.

Állam- és jogtudományi Szakbizottság

SZŐKE ZOLTÁN
(BRFK)

„Phänomenologische und untersuchungsmethodische Probleme der Rauschgiftkriminalität — dargestellt am Beispiel der Hauptstadt der VR Ungarn” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

KALTENBACH JENŐ
(JATE ÁJK)

„Az önkormányzati felügyelet, mint jogviszony a központi közigazgatás és a helyi önkormányzat viszonya alapján” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

Pedagógiai Szakbizottság

SALEH ABDULLA NASR
(Jemen)

„A comparative study on curriculum development in Yemen and Hungary, with special reference to primary School physics” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

STEINERNÉ MOLNÁR JUDIT
(Eötvös J. Tanítóképző Főisk.)

„A képes orosz szókapcsolatok tanítása a magyar tanítóképzős hallgatóknak” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

NAGY PÉTER TIBOR
(ELTE BTK)

„Érdekkonfliktusok az 1930-as évek oktatáspolitikai fordulatában” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

MESTERHÁZI ZSUZSA

(Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főisk.)

„A nehezen tanuló gyermekek tanulási képessége” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

MOHAN LIBY WALI
(Irak)

„Wastage of public education — Theory and Practice—from 1970—1985” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

Földrajzi és meteorológiai Szakbizottság

HIR JÁNOS

(Nógrád m. Múzeumi Szervezet)

„A Bükk-hegység idősebb barlangszintjének és a Sajó-völgy teraszszintjeinek biokronológiája” c. értekezése alapján a földrajztudomány kandidátusa.

Matematikai és Számítástudományi Szakbizottság

FÜLÖP ZOLTÁN

(MTA Automataelm. TSz. KCs.)

„Eldönthetőségi kérdések fatranszformáció osztályok által generált monoidokban” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

ERDŐS PÉTER

(„5G” Számítástechn. Szolg. KSz.)

„Új eszközök a véges halmazrendszerek elméletének tanulmányozásához” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Fizikai, csillagászati Szakbizottság

SIMONITS ANDRÁS

(KFKI AEKI)

„Reaktor-neutron aktivációs analízis k_0 -standardizációs módszerrel” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

SERES ZOLTÁN

(KFKI RMKI)

„Klaszterszerkezet és fragmentáció közepes energiájú magreakciókban” („Munkásság tézisszerű összefoglalása”) c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

NGUYEN CONG TAM

(Vietnam)

„Nemesgáz- és báriumizotópok izomerjeinek fotogerjesztése és gerjesztési függvényének vizsgálata” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

SZELES CSABA

(ELTE Magkémiai Lab.)

„Vakancia—vakancia és vakancia—idegenatom kölcsönhatások alumíniumban és nikkelenben” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

JUHÁSZ ANDRÁS

(ELTE TTK)

„Szuperképlékeny ötvözetek mechanikai tulajdonságai” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

SUDÁR SÁNDOR

(KLTE Kísér. Fiz. TSz.)

„Az (n, t) reakciók hatáskeresztmetszetének gerjesztési függvényének mérése, számítása diszk-rét és »diverz» neutronterekben” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

RAAD SHAKER IABYIS ALNAYLI

(Iraki)

„Development of electrooptical Q-switches and light-shutters for high power solid-state lasers” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési Szakbizottság

LAKNER ZOLTÁN

(KÉE)

„Almafajták termőképessége, minősége és tárolhatósága a Magyar Köztársaságban” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Állattenyésztési, állatorvosi Szakbizottság

SZILÁGYI MIHÁLY

(ÁTK, Herceghalom)

„A lítium- és nikkelellátottság hatása gazdasági állatok biokémiai paramétereire” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

MOHAMED EMBAREK ABUDABBUS

(Libia)

„Relationship between the colloidal system of milk and properties of fermented dairy products” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

KUKOVICS SÁNDOR

(GATE, Gödöllő)

„A corriedale juh fajta és F₁ utódai termelési paramétereinek elemzése” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

LACZAY PÉTER

(Állatorv. tud. Egy.)

„Az ionofor coccidium lenes szerek jelentősebb toxikus interakciói broilercsirkén” c. értekezése alapján az állatorvos tudomány kandidátusa.

MOLNÁR ANDREA

(GATE Trópusi Mg. TSz.)

„A trópusi klíma hatása a ludak anyagcseréjére és tojástermelésére” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

GUNDEL JÁNOS

(ÁTK Takarm. KI.)

„A táplálóanyag-felvételt befolyásoló tényezők vizsgálata a sertéshizlalásban” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

LAKI ISTVÁN

(ATE Állatteny. Kar, Dénesmajor)

„A hím- és nőivarú broilerek energia- és fehérjeigényében mutatkozó különbségek” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Agrárökonómiai Szakbizottság

KUZMIÁK MIKLÓS

(nyugdíjas)

„Talajerő-gazdálkodás az üzemszervezésben és elemzésben” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

LEHOTA JÓZSEF

(GATE Gazd. tud. I.)

„A szakaszos fejlesztés és a szerkezeti alkalmazkodás a gyümölcsstermelésben” c. értekezése alapján a közgazdasági tudomány kandidátusa.

SALAH AMMAR MESHAMER

(Libia)

„The development of Libyan agricultural manpower through formal and non-formal agricultural Education and Training” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

OROSZI SÁNDOR

(Magyar Mg. Múzeum)

„Az alföldfásítás a két világháború között Magyarországon” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

DALLI ABDUL HAKIM

(Szíria)

„A mezőgazdaság fejlődésének főbb kérdései Magyarországon és néhány fejlődő országban” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

BORSZÉKI ÉVA

(Agrárgazd. KI)

„A magyar élelmiszer-gazdaság támogatottsága nemzetközi összehasonlításban” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MOHAMED AMER LAABANI

(Libia)

„The impact of vocational training systems on the manpower in Libya” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SADDIK SAID OMRAN

(Libia)

„Development possibilities of wheat and Barley production in Libya” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

SZELÉNYI ENDRE

(ATE Üzemtani TSz.)

„Rendszerszemléletű irányítási modell mezőgazdasági vállalatok szarvasmarha-tenyésztési ágazatai számára” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

BOTOS ERNŐ

(KÉE Szőlészeti és Borászati KI)

„Az eredetvédelmi rendszer kialakulása és szerepe a szőlő- és borgazdaságban” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

*Elméleti Orvostudományi Szakbizottság***KISPÁL GYULA**

(POTE Biokémiai I.)

„Az enzim—enzim interakciók in vivo szerepe az emlős OH-acil-CoA dehidrogenáz és a *S. cerevisiae* citrát szintáz esetén” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

GAÁL ALADÁR

(Pécs)

„Matematikai módszerek néhány orvostudományi/cardiovasculáris, tömegkiszolgálási, adatfeldolgozási alkalmazása” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Klinikai Orvostudományi Szakbizottság I.***SZABÓKI FERENC**

(MÁV Kh. Közp. Rend. I.)

„Számítástechnika alkalmazása az isémiás szívbetegség echokardiográfiás diagnosztikájában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

ZÉHER MARGIT

(DOTE III. sz. Belkl.)

„A primer és szekunder Sjögren-szindróma klinikai és immunológiai sajátosságai” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZÉNÁSI PÁL

(SOTE III. Belgyógy. Kl.)

„A primer hemosztázis sajátos eltérései diabeteses nefropátiában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KEMÉNY LAJOS

(SZOTE Bőrgyógy. Kl.)

„A dithranol dermatitis patomechanizmusa” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

PEJA MÁRTA

(Miskolc Megyei Kh. Gyermekegészségü. K.)

„A gyermekkori krónikus belgyógyászati betegségek komplex rehabilitációja” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

MITYUK ANTAL

(Hajdúböszörmény)

„Cerebrovascularis megbetegedések epidemiológiája és profilaxisa a falusi lakosság körében” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

MÁTÉ JÁNOS

(Tétényi úti Kh.)

„Föld alatt dolgozó bányászok eszméletvesztéssel járó rosszulleteinek vizsgálata klinikai, biológiai, EEG és polygraphiás módszerekkel” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZEGŐ IMRE

(Heves Városi Tanács Egy. Szoc. Int.)

„Az időskor egyes orvosi-szociális problémái és megelőzésük lehetőségei” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VERECKEI ANDRÁS

(SOTE II. Belkl.)

„A szabad gyök reakciók szerepe az amiodaron mellékhatások pathogenezisében” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

TÁRCZY MIKLÓS

(SOTE Neurológiai Kl.)

„A mozgásteljesítmény ingadozása a parkinson szindróma tartós gyógyszeres kezelése során” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

LAKOS GYÖRGY

(OTE Szív- és Érsebészet)

„A szerzett tricuspidalis vitium elméleti és gyakorlati vonatkozásai” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KARÁDI ISTVÁN

(SOTE II. Belkl.)

„Az Lpa lipoprotein immunkémiai vizsgálata és szérumkoncentrációja secunder hyperlipoproteinaemiához vezető kórképekben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BLANICZKY LÁSZLÓ

(Budai Gyermekkörh. RI.)

„A testösszetétel és az inzulin-anyagcsere megítélése gyermekkorban, különös tekintettel az elhízásra” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

DEMETER JUDIT

(SOTE I. Belkl.)

„A hajas sejtes leukémia immunológiai jellemzői” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Klinikai Orvostudományi Szakbizottság II.***BODA MÁRTA**

(SZOTE Főisk. Védőnőképző Szak)

„Általános táplálkozási és járulékos károsító tényezők szerepe a coeliakia pathogenesisében” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

DÓBI ISTVÁN

(Föv. Tan. Csepeli Kh.)

„A vaszkuláris reaktivitás változásai a mesenterialis keringésben” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

DABASI GABRIELLA

(SOTE Radiológiai Kl.)

„A mellékvesekéreg és a sympathicoadrenalis rendszer szcintigráfiai vizsgálata” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

NYÁRASDI IDA

(SOTE Konzerváló Fogászati Kl.)

„Kompozíciós tömőanyagok „in vivo” vizsgálata” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZABÓ MÁRIA

(DOTE Női Kl.)

„A magzatvíz egyes nos-specifikus kémiai összetevőinek hasznosítása a magzati diagnosztikában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

HORVÁTH LÁSZLÓ

(POTE Radiológiai Kl.)

„Változtatások a transluminális angioplastica eredeti technikáján” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

HAMAR OTTÓ

(SOTE II. Női Kl.)

„A szülészeti aneszteziológiai ambulancia és az ambuláns narkózis alapjai” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

VAJDOVICH ISTVÁN

(Szentés VT. Kh. RI.)

„A »Diakor« biokerámia műgyökér orális implantációja” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZEKERES LAJOS

(OTE Szülészeti és Nőgyógy. Kl.)

„Az epidurális érzéstelenítés hatása a szülészeti gyakorlatra” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Gépészeti, kohászati Szakbizottság***MÁRKUS ANDRÁS**

(MTA SzTAKI)

„Új eszközök és módszerek a számítógéppel segített készüléktervezésben” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

LAIB LAJOS

(ATE, Gödöllő)

„Terepjáró járművek mozgékonyasága terepen” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

NGUYEN TUAN HAI

(Vietnam)

„Plazmaszórt kemény felületi rétegek köszörlésének vizsgálata” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Energetikai Szakbizottság***LELKES ANDRÁS**

(NOVOTRON GMBH, NSzK)

„Feszültséginverterről táplált aszinkron motorok rotorfluxosvektorának új, on-line számítási módszere” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

MUFID SULIMAN

(Szíria)

„Villamos elosztóhálózatok tervezése, gazdaságos szíriai feszültség szintek, transzformátor sorozatok, feszültség szabályozás és kondenzátor telepítés” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KANE AMADOU

(NME)

„A kisméretű tárgyakról jövő jelek összeállítása és feldolgozása televíziós automatikus berendezésekben” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Építési, építészeti és közlekedéstudományi Szakbizottság***VÖRÖS ATTILA**

(Közlekedéstud. I.)

„Összközlekedési modellrendszer a hálózati teherforgalmak meghatározására” c. értekezése alapján a közlekedéstudomány kandidátusa.

*Bányászati, földtani Szakbizottság***GÁL JÓZSEF**

(Lábatlani Cementip. Kft.)

„Ércbányákban alkalmazott robbantási technológiák fejlesztése, a fúrás-robbantási munkálatok hatékonysága javításának céljából” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Kémiai Szakbizottság I.***SZALAY PÉTER**

(ELTE Elm. Kém. Lab.)

„Egyszerű lineáris konjugált poliének vizsgálata ab initio módszerekkel” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KOVÁCS ANDRÁS

(MTA Izotópkutató I.)

„Az etanolos klór-benzol rendszer sugárkémiaja és technológiai dozimetriai alkalmazása” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SEBESTYÉN ATTILA

(VVE)

„A belső forgás potenciálgátja C3v szimmetriájú belső pörgettyűkre rezgészinképi számításokból” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SZŰCS ÁRPÁD

(JATE Ált. Fiz. Kém. TSz.)

„Az elektropolírozás során kialakuló fázishatár” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

DEUTSCH TIBOR

(SOTE Számítóközpont)

„Kémiai kibernetikai módszerek alkalmazása a reakció- és gyógyszerkinetikában” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

RADNAI TAMÁS
(MTA KKKI)

„Ion-hidrátok (szolvátok) és komplexek szerkezete elektrolit oldatban: röntgendiffrakciós vizsgálatok” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

ABULGASEM OMAR RAJEH
(Libia)

„Investigation on various organic derivatives of crystalline zirconium phosphate” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KULCSÁR GÉZA JÓZSEF
(egyenértékesítésű)

„Egyes komplex vegyületek abszorpciójának vizsgálata higanyelektródon” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Kémiai Szakbizottság II.

MACSKÁSI LEVENTE
(BME)

„Polietilénömlédek folyási és nagyrugalmas tulajdonságainak vizsgálata állandósult nyíróáramlásban” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

IDEI MIKLÓS
(MTA-SOTE EKSZ)

„Biodetektorok alkalmazása a kromatográfiás eljárásokban” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

LIPTÁK JÓZSEF
(Orsz. Gyógyszerészeti Int.)

„Gyógytermékek hatásági engedélyezésének szervezése” c. értekezése alapján a gyógyszerészeti tudomány kandidátusa.

BORSA JUDIT
(BME Szerves Kém. Techn. TSz.)

„Kis helyettesítési fokú karboxi-metil-cellulóz előállítás, jellemzése és alkalmazása” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SZENTE LAJOS
(CHINOIN)

„Aromaanyagok molekuláris kapszulázása béta-ciklodextrinnel” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SZIKSZAY MARGIT
(SZOTE Élettani I.)

„Az ópiát érzékenység kísérletes modulálása” c. értekezése alapján a gyógyszerészeti tudomány kandidátusa.

KOVÁCS ISTVÁN
(VVE Kémiai I.)

„Hidroformilező katalizátorok modellezése” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

NGUYEN DUY LAM
(Vietnam)

„A besugárzás és a nagyfrekvenciás kezelés hatása a szójabab tulajdonságaira” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Biológiai Szakbizottság II.

PUTNOKY PÉTER
(MTA SzBK)

„A szimbiózis kialakulásában szerepet játszó *Ehizobium meliloti* gének izolálása és jellemzése” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

BÁNHEGYI GÁBOR
(SOTE I. sz. Kémiai-Biokémiai I.)

„A biotranszformáció és szénhidrát-anyagcsere szabályozásának kapcsolatai a májban. A kofaktor ellátás a cAMP szerepe” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

SEMSEI IMRE
(VILEG)

„A génexpresszió változása az öregedéssel eukarióta sejtekben” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

PÁLFI ZSÓFIA
(MTA SzBK)

„A fénytől függő riboszomális RNS szintézis szabályozása stressz körülmények között a *synechococcus* sp. PCC 6301 obligát fotóautotróf cianobaktériumban” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

DANG THI CAM HA
(Vietnam)

„Morphological and ultrastructural analysis of leguminous plant root nodules induced by wild type and fix-mutants of *Rhizobium Meliloti*” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

HARANGOZÓNÉ VARGA ZSUZSANNA
(DOTE Igazságügyi I.)

„Az elisztin peptid receptorok jelátviteli mechanizmusa fiatal és idős leukocitákban” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

SZEKERES MIKLÓS
(MTA SZBK)

„Az AS-1 cianofág DNS replikációjának szabályozása egy speciális restrikciós-modifikációs rendszer által” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

CSERNAK LÁSZLÓ
(DOTE Élettani I.)

„Töltésmozgás komponensek és a kontraktilis rendszer aktiválásának kapcsolata a harántcsikolt izmon” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

EKÉS MIHÁLY
(ELTE TTK)

„A plasztisz határolómembrán kompartment ferricianid-reduktázának elektronmikroszkópos vizsgálati módszere és feltételezett funkciója” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

BÖGRE LÁSZLÓ
(MTA SzBK)

„Auxinindukált szomatikus embriogenezis tenyésztett lucerna sejtekben” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

BARÁTH ZOLTÁN
(Posztumusz)

„A felhagyott szőlőkultúrák szukcesszió-viszonyai a Magyar Középhegység területén (csak eruptív kőzeten)” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

SZÉNÁSI GÁBOR
(EKSZ II. Belgyógy. KI.)

„Veseidegek és nátrium konzerválás” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

UHER FERENC
(ELTE TTK)

„A B limfociták osztódásának és differenciálódásának autokrin szabályozása” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

TURI ÁGNES
(SOTE)

„A Ca²⁺ szerepe aminometriális Na⁺/K⁺ ATPáz aktivitásának szabályozásában” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

FEJES ERZSÉBET
(SZBK)

„Rekombináns dohány kloroplasztisz genom molekuláris biológiai jellemzése” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

KÖRÖSI FERENC
(GATE)

„Az ionizáló sugárzás hatása a növények egyes életfolyamataira; az irányított energiaközlés lehetősége a növények termikus neutronsugárkezelésében” c. értekezés alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

JAKUCS ERZSÉBET
(ELTE TTK)

„A fenitropán biológiai hatásmechanizmus” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

TAKÁCS JÓZSEF
(SOTE-EKSz Neurobiológiai Részleg)

„GABAerg idegsejtek és szinaptikus kapcsolataik az emlősök központi idegrendszerében” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

*Szociológiai és demográfiai Szakbizottság***KELEN ANDRÁS**

(Munkaü. Min. Munkaü. KI.)

„A társadalmi munka szociológiája” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

FÜSTÖS LÁSZLÓ

(MTA Szoc. KI.)

„Látens változós modellek” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

SZÉMAN ZSUZSANNA

(MTA Szoc. KI.)

“Pensioners on the Labour Market. A failure in Welfare” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

*Szakirodalmi Informatikai Alkalmi Bizottság***HORVÁTH TIBOR**

(Orsz. Ped. Könyvtár és Múzeum)

„Ismeretszervezés és szintaxis” c. értekezése alapján a nevelés (informatika) tudomány kandidátusa.

BÍRÓ JÚLIA

(MTA Könyvtára)

„Közgazdasági tudományos cikkek automatizált referálási módszereinek kutatása és kidolgozása” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

A Magyar Tudományos Akadémia főtítkára
1991. évben Akadémiai Ifjúsági Díjban részesítette:

1. ASZÓDI ANDRÁS-t,
az SZBK Enzimológiai Intézet tudományos ösztöndíjasát „Egyszerű tanulási folyamatok molekuláris modelljei” című pályamunkájáért.

15 000 Ft

2. CSILLAG FERENC-et és
PÁSZTOR LÁSZLÓ-t,
a Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet tudományos munkatársait „Egy komplex talajtani agroökológiai távvezérlési terepi laboratórium” című pályamunkájukért.

7500—7500 Ft

A pályamű társszerzője Molnár Endre, az Intézet tudományos munkatársa, aki 35 éves elmúlt, ezért a pályázati kiírás szerint díjazásban nem részesülhet.

3. CSORDÁS ANDRÁS-t,
a Központi Fizikai Kutató Intézet tudományos ösztöndíjasát a „Káosz multifraktál jellemzői” című pályamunkájáért.

15 000 Ft

4. DEMETER ATTILÁ-t,
a Központi Kémiai Kutató Intézet tudományos munkatársát, a „benzofenon izopropanollal történő fotó redukciójának vizsgálata” című pályamunkájáért.
15 000 Ft
5. FENYVESI ANDRÁS-t,
az Atommagkutató Intézet tudományos munkatársát, az „EMGC 20 E ciklotonra alapozott neutronforrások és alkalmazásaik” című pályamunkájáért.
15 000 Ft
6. FÜLEMILE ÁGNES-t,
a Néprajzi Kutatócsoport tudományos segédmunkatársát és
STEFÁNY JUDIT-ot,
a Történettudományi Intézet segédszerkesztőjét a „Kazári női viselet változása a XIX–XX. században” című pályamunkájukért.
7500–7500 Ft
7. HERMÁN FERENC-et,
az MTA SOTE—Egyesített Kutatási Szervezet egyetemi tanársegédjét a „vazoaktív anyagok in vivo aggregációs hatásainak vizsgálata” című pályamunkájáért.
15 000 Ft
8. HOFFER TAMÁS-t,
az Izotópkutató Intézet ösztöndíjasát a „Programcsomag tömegspektrométerrel támogatott, számítógépes, hőmérséklet-programozott redukciós deszorpciós mérések végzésére és az eredmények kiértékelésére” című pályamunkájáért.
15 000 Ft
9. LÉVAI GÉZÁ-t,
az Atommagkutató Intézet tudományos ösztöndíjasát, az „algebrai modellek alkalmazása atommagok molekulyszerű állapotainak leírására” című pályamunkájáért.
15 000 Ft
10. MOLNÁR KINGÁ-t,
az MTA Könyvtára profilszerkesztőjét és NAGY ZOLTÁN-t,
az MTA Könyvtára ügyviteli alkalmazottját a „Számítástechnika egy lehetséges alkalmazása a gyógyszerészet területén” című pályamunkájukért.
7500–7500 Ft
11. PHAM NGOC ÁHN-t,
a Matematikai Kutatóintézet tudományos tanácsadóját, az „algebrai kutatások, asszociatív gyűrűk” című pályamunkájáért.
15 000 Ft
12. PYBER LÁSZLÓ-t,
a Matematikai Kutató Intézet tudományos főmunkatársát, a „gráf-elmélet és kombinatorika” című pályamunkájáért.
15 000 Ft
13. SALI ATTILÁ-t,
a Matematikai Kutató Intézet tudományos munkatársát, a „kombinatorika és alkalmazásai” című pályamunkájáért.
15 000 Ft
14. SIMON JÓZSEF-et és BENYHE SÁNDOR-t,
az SZBK Biokémiai Intézet tudományos munkatársait a „kappa opioid receptorok jellemzése és tisztítása béka agyból” című pályamunkájukért.
7500–7500 Ft
15. SOMLYODY SÁNDORNÉ, PFEIL EDIT-et,
a Regionális Kutatások Központja tudományos munkatársát a „kis községek az önkormányzattal való útján” című pályamunkájáért.
15 000 Ft
16. SZUMMER CSABÁ-t,
a Pszichológiai Intézet tudományos ösztöndíjasát, a „magyarázat, értelmezés és narráció a freudi pszichoanalízisben” című pályamunkájáért.
15 000 Ft
17. WINKLER ISTVÁN-t,
a pszichológiai Intézet tudományos munkatársát, a „különbéféle angol nyelvű tanulmányok” című pályamunkájáért.
15 000 Ft

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Magyar Tudományos Akadémia, az Ipari Minisztérium, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, a Budapesti Műszaki Egyetem, a Gyógyszeripari Egyesülés és a Magyar Kémikusok Egyesülete, a kimagasló hazai szintetikus szerves kémiai kutatások jutalmazására 1983-ban Zemplén Géza díjat alapított.

Az alapítók képviselőiből alakult bizottság az MTA Szerves Kémiai Bizottságának javaslatát figyelembe véve 1991-ben jelölés alapján egy 80 000 Ft-os 1. díj; negyven évnél nem idősebb kutatók számára pedig jelölés vagy pályázat alapján egy 50 000 Ft-os 2. díj, s az ezekkel járó emlékérem és oklevelek odaítéléséről dönt.

Felhívjuk a szintetikus szerves kémia területén dolgozókat, hogy jelölésüket vagy saját pályázati anyagukat

1991. augusztus 31-ig

az MTA Kémiai Tudományok Osztályára (1051 Budapest, Nádor u. 7.) küldjék be. A jelöléshez, illetve a pályázatokhoz mellékelni kell egy összeállítást a tudományos közleményekről, illetve szabadalmakról.

A Zemplén Géza Díj odaítélésére alakult Bizottság

Az MTA Kémiai Tudományok Osztálya 1984-ben NOVICARDIN-díjat létesített. A díj odaítélése jelölés vagy pályázat útján történik. A 80 000 Ft-os díjjal évente egy olyan, a kémia, az orvostudomány, a biológia vagy más tudományok területén működő személyt lehet jutalmazni, aki az alapítványrendelet által létrehozott készítmény, a NOVICARDIN vizsgálatában, vagy a rákbetegség gyógyítását szolgáló gyógyszerek kutatásában kiemelkedő eredményt ért el.

A jelöléseket, ill. pályázatokat 1991. szeptember 15-ig lehet a Kémiai Tudományok Osztályának titkárságán (1051 Bp., Nádor u. 7.) benyújtani, mellette egy összeállítást a tudományos közleményekről, ill. szabadalmakról.

A díj odaítélésére az MTA Biológiai, Kémiai és Orvostudományok Osztályának képviselőiből álló alkalmi bizottság tesz javaslatot a Kémiai Tudományok Osztályának, mely orvosokkal, ill. biológusokkal kiegészített ülésén hozza meg a határozatát.

Az Országos Találmányi Hivatal az anyag- és energiamegtakarítással, a gazdaságos hulladékhasznosítással kapcsolatos intézményi tevékenység eredményesebbé tétele céljából folyamatos, évenként egyszer értékelendő országos pályázatot hirdet

„újítók, feltalálók, innovációs szakemberek anyag- és energiamegtakarító, hulladékhasznosító országos versenypályázata”

címmel.

A pályázatnak az a fő célja, hogy az anyag- és energiamegtakarítás, valamint a hulladékhasznosítás terén a műszaki, innovációs szellemi alkotó munkát az iparjogvédelem eszközeivel elősegítse és a kiemelkedő jelentőségű műszaki, szervezési, gazdasági módszereket feltárja, széles körben ismeresse, elterjedésüket gyorsítsa.

A pályázatra benyújtható minden olyan találmány, újítás, valamint gyors és eredményes hasznosítást, elterjesztést eredményező módszer, amely új termékek, technológiák alkalmazásával, illetve új szervezési, tervezési, innovációs, iparjogvédelmi módszerek bevezetésével jelentős anyag-, energia-

megtakarítást, hulladékanyag-hasznosítást tesz lehetővé.

A pályázaton a szellemi alkotások hazai szerzői, valamint jogi személyek vehetnek részt.

A pályázatot meghirdető a legjobb pályaműveket I., II., III. díjban, illetve díjakban részesíti, a következők szerint:

- I. díj 40 000 Ft,
- II. díj 30 000 Ft,
- III. díj 20 000 Ft.

A pályázatok beérkezési határideje 1991. szeptember 30.

Az eredményhirdetésre előreláthatólag 1991. december 15-ig kerül sor.

A pályázati felhívás átvehető az Országos Találmányi Hivatalban: Budapest V. ker., Garibaldi u. 2., illetve postai úton a következő címről igényelhető: Országos Találmányi Hivatal, 1370 Budapest, Pf. 552.

Felvilágosítás a 112-4400/162-es telefonszámon.

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15.30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

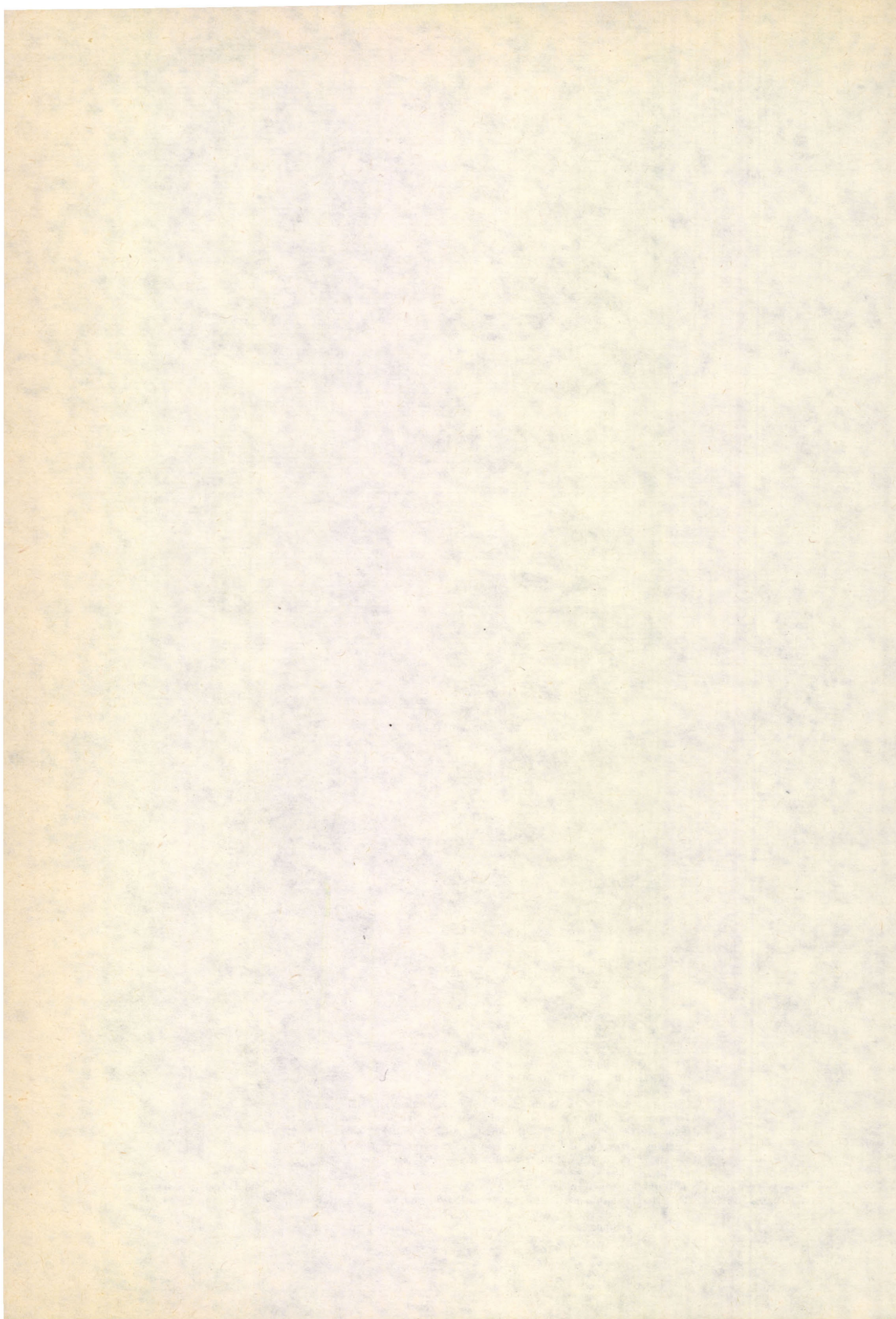
Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8–10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés az 1 173-929 hívószámú telefonon.

*Tudományos Minősítő Bizottság
Titkársága*

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Titkársága Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat igazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Zöld Ferenc — Budapest, 1991., Nyomdai táskaszám: 20192
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 3,50 (A/5) iv terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

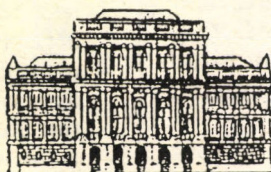
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díjak egy évre 288 Ft — Példányszámonkénti ára: 12 Ft

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1991. AUGUSZTUS 13.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai

15/1991. sz. hat.	a tudományos osztályok hatáskörének vizsgálatára kiküldött bizottság munkájáról	72
16/1991. sz. hat.	a tudományos kutatók tömeges kiáramlásának megelőzéséről	73
17/1991. sz. hat.	az 1991. évi Akadémiai Aranyérem odaítéléséről	74
18/1991. sz. hat.	az 1991. évi Akadémiai Díjak odaítéléséről	75
19/1991. sz. hat.	az 1991. évi Akadémiai Újságírói Díjak odaítéléséről	77
20/1991. sz. hat.	jelölő bizottság kiküldéséről	78
21/1991. sz. hat.	az 1991. évi közgyűlésre meghívandók köréről	78
22/1991. sz. hat.	az 1991. évi közgyűlés határozati javaslatáról	79
23/1991. sz. hat.	alkalmi bizottság kiküldéséről	80
24/1991. sz. hat.	kut. agrárkutató intézetek helyzetének értékeléséről	80
25/1991. sz. hat.	az Athenaeum Bizottság egyetemekkel történt megállapodásairól	81
26/1991. sz. hat.	az MTA új kiadói politikájáról	82
27/1991. sz. hat.	oron kívüli tagválasztásokról	83
28/1991. sz. hat.	1945 óta kizárt tagok rehabilitációjáról	83
29/1991. sz. hat.	az Akadémia 1990. évi nemzetközi tevékenységéről	83
30/1991. sz. hat.	az Akadémia 1990. évi költségvetésének végrehajtásáról	84
31/1991. sz. hat.	az Akadémia 1992. évi költségvetési irányelveiről	84

Közlemények

4/1991. (A.É.5.) MTA utasítás	a Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Ellátási Szolgálatának szervezetének és elnevezésének módosításáról	85
8001/1991. (SK.5.) KSH tájékoztató	a szakágazati besorolások teljes körű módosításának előkészítéséről	86
TMB tájékoztató	doktori és kandidátusi fokozatok odaítéléséről	87
	Pályázati felhívások	91
	a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája	93

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1991. március 26-i ülésén
(15—24. számú határozatok)

Előterjesztés a tudományos osztályok hatáskörének, szerkezetének, ezen belül esetleges környezettudományi csoport létesítése lehetőségének vizsgálatára kiküldött Alkalmi Bizottság munkájáról

Az 1990. májusi közgyűlés felkérte az Elnökséget, tekintse át az osztályok szerkezetét, hatáskörét és az új osztály vagy osztályok alakításával kapcsolatos javaslatokat. A feladat előkészítésére az Elnökség 35/1990. sz. határozatával alkalmi bizottságot küldött ki Újfalussy József alelnök vezetésével.

Az előterjesztés rámutatott, hogy a bizottság maximálisan szem előtt tartotta az Akadémia megújulásának fontosságát. Tagjainak meggyőződése és az osztályok véleményének mérlegelése alapján ugyanakkor arra a következtetésre jutott, hogy az MTA megújulási szándékát nem lehet azon lemérni, hogy akar-e strukturális változtatást. A megújulásnak elsősorban tartalmi kérdésekben kell megmutatkoznia, mindenekelőtt a bizottsági munka érdemi megújításában, s nem feltétlenül kell látványos, de kevésbé hatékony és a tényleges igényeknek sem megfelelő szervezeti megoldásokban testet öltenie. A bizottság egyöntetű véleménye szerint a megújulás igazi garanciája a bizottságok sokféleségének biztosítása lehet. Viták voltak, de végül is valamennyi lényeges változtatási javaslat csak egy szűkebb réteg támogatását tudta megnyerni, azokat nem sikerült összakadémiai érdekként megfogalmazni.

Az osztályokról beérkezett vélemények alapján a bizottságban a következő konszenzus alakult ki:

- az osztálystruktúra alapvető változtatását a tagság többsége nem javasolja;
 - egy Környezettudományi Osztály vagy Csoport létrehozása nem kapott kellő támogatást;
 - a Széptudományi Osztály visszaállításának felmerült gondolatát csak egy kisebbség támogatta.
- A munka során a bizottság a következő kérdéseket vitatta meg és alakította ki állásfoglalását:
- a tíz osztály szerkezetének, az Akadémia jelenlegi osztálystruktúrájának esetleges módosítása;
 - új osztály felállításának lehetősége;
 - osztályok szétválasztásának, összevonásának, egyes tudományágak hovatartozása átcsoportosításának kérdése;
 - osztály nevének módosítása;
 - az Akadémia bizottsági szerkezetének esetleges változtatása, az elnökségi, illetve az osztályközi bizottságok viszonya;
 - a környezettudomány, illetve a hadtudomány bizottsági igényének mérlegelése;
 - az osztályok és a regionális bizottságok viszonya;

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

— az interdiszciplináris bizottságok publikációs lehetősége és nemzetközi kapcsolatai.

E kérdésekben a bizottság úgy határozott, hogy javasolja az Elnökségnek:

- a tíz osztály szerkezete ne változzék;
- nem javasolja sem Széptudományi, sem Építészeti-, Építés- és Településtudományi Osztály felállítását: viszont tudós írók, művészek, építészek lehessenek meghatározott eljárás alapján az MTA tagjai;
- nem javasolja sem osztályok szétválását, sem összevonását, sem pedig egyes tudományágazatok átcsoportosítását az osztályok között;
- a társadalomtudományokon, illetve az élő és az élettelen természettudományokon belüli nagyobb összhang megteremtése, a három osztálycsoport tudománypolitikai kérdésekre vonatkozó tevékenységének összehangolása érdekében szükségesnek látszik az alelnökök koordináló szerepének fokozottabb hangsúlyozása, azokban az osztálycsoportokban pedig, amelyek ezt igénylik, az alelnök ez irányú tevékenységének segítésére az alelnöki bizottságok tevékenységének felújítása;
- a X. Osztály elnevezése a jövőben Földtudományok Osztálya legyen;
- a bizottságok felállítása maradjon alapvetően az osztályok hatásköre, a bizottságoknak egy sokkal rugalmasabb hálózata jöjjön létre. Az interdiszciplináris igények kielégítésére javasolja osztályközi bizottságok felállítását az érintett osztályok egyetértésével. Elveti ugyanakkor további elnökségi bizottságok létesítését.
- Az — elsősorban interdiszciplináris területeken létrejövő — új tudományterületek intézményszerűsülését segítse elő megfelelő bizottságok létrehozása.
- A környezettel kapcsolatos kutatási problémák kezelésére osztályközi Környezettudományi Bizottság jöjjön létre, az összes érintett osztály közreműködésével. Vita tárgya és döntés kérdése az Osztályközi Bizottság telepítése és vezetése.
- A hadtudomány ügyében a bizottság úgy foglalt állást, hogy nem javasolja ilyen bizottság felállítását.
- Megfelelő testületi fórumokon kerüljön napirendre az interdiszciplináris bizottságok publikációs lehetőségeknek kérdése, valamint ugyanazon bizottságok nemzetközi kapcsolatai.

Az előterjesztés korábbi változatát a tudományos osztályok megvitatták, a jelen előterjesztés észrevételeik figyelembevételével készült.

Az alkalmi bizottság elnöke bevezetőjében kérte az Elnökség állásfoglalását a tekintetben, hogy a létrehozandó Környezettudományi Bizottság osztályközi vagy elnökségi Bizottság legyen-e.

A vitában elhangzott olyan javaslat, hogy a bizottság „rangja” minél magasabb legyen (esetleg a

közgyűlés küldje ki), más felszólaló szerint amennyiben osztályközi bizottságként működik, úgy annak elnöke évente változzék, de akármelyik formában is jön létre a bizottság, legyenek — osztályhoz telepített — munkabizottságai. A felszólalók döntő többsége elnökségi bizottságot javasolt.

A Széptudományi Osztály létesítését támogató felszólalás is elhangzott.

Az MTA elnöke a vitát összefoglalva megállapította; többségi vélemény szerint a Széptudományi Osztály létesítése — egyelőre — nem aktuális, a Környezettudományi Bizottság pedig — ugyancsak egyelőre — elnökségi bizottságként jöjjön létre és a működés tapasztalatai alapján dönthető el, szükséges-e, hogy közgyűlési bizottság legyen.

Az Elnökség 15/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. köszönettel tudomásul veszi az alkalmi bizottság jelentését;
2. Környezettudományi Elnökségi Bizottság létrehozását határozza el azzal, hogy a bizottságnak legyenek osztályokhoz telepített munkabizottságai.
3. Javasolja a közgyűlésnek, hogy:
 - 3.1 az osztályok szerkezetében egyelőre ne hajtsanak végre változtatást;
 - 3.2 a „X. Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya” neve változzék „X. Földtudományok Osztálya”-ra.
 - 3.3 vegye tudomásul az Elnökség azon szándékát, hogy a létrehozandó környezettudományi elnökségi bizottságon és a már létrehozott funkcionális elnökségi bizottságokon (Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága, Szociális Bizottság) túlmenően nem kíván létrehozni további állandó elnökségi bizottságokat. Szorgalmazza viszont az interdiszciplináris kérdések kezelésére osztályközi bizottságok felállítását.
4. A közeljövőben napirendjére tűzi az interdiszciplináris bizottságok publikációs lehetőségeinek, illetve nemzetközi kapcsolatainak kérdését.
5. Felkéri az alelnököket, hogy tevékenységükkel segítsék elő a felügyeletük alá tartozó tudományterületek tudományos osztályai közötti fokozottabb összhang megteremtését, az egyes osztálycsoportok tudománypolitikai kérdésekre vonatkozó tevékenységének koordinálását, s ahol az érintett osztályok ezt igénylik, munkájuk segítésére állítsanak fel alelnöki bizottságot.

A tudományos kutatók tömeges kiáramlásának megelőzése

Az 1990. májusi közgyűlés felkérte az Elnökséget, foglalkozzék azzal a veszéllyel, amelyet a képzett tudományos kutatók tömeges kiáramlása jelenthet, valamint a veszély megelőzésének módozataival. A feladat előkészítésére az Elnökség 35/1990.

számú határozatával alkalmi bizottságot küldött ki Szelényi Iván I. t. és Vizi E. Szilveszter r. t. vezetésével.

Az előterjesztés Az Exodus hulláma c. fejezetben rámutat, hogy a jelenlegi kiáramlási hullám alapja a természettudományos kutatás és a felsőoktatás teljes nemzetközivé válása. Közli, hogy 1979 óta folyamatosan emelkedett az országot elhagyó kutatók száma. Az MTA kutatóinak 15%-a van külföldön munkavállalás jelleggel.

A kutatói kiáramlás jellemzése, tendenciája c. fejezet szerint a kiáramlás nem egyenletesen érint minden területet. A legnagyobb vesztes a természettudományos alapkutatás, míg a társadalomtudományok nemzeti tudomány ágazataiban nem jelentős a kiáramlás.

Az okok, motívumok c. fejezet szerint a kiáramlás alapja a kutatói munka teljes nemzetközisége, mert: a diplomát nem kell honosítani, a magyar felsőoktatás és kutatóképzés egyes műhelyei világszerte versenyképes szakembereket képeznek, a fogadó országok belső piacán az olcsóbb, jól képzett és bizonyítani akaró kelet-európai kutatóknak nincs számottevő versenytársa, szerepkörére az ottani képzésből nem áramlik nagyszámú jelölt.

Taszító hatással van a magyarországi helyzet, melynek összetevői: a kutatómunka elégtelen anyagi ellátása, a kutatási létfeltételek bizonytalansága és kiszámíthatatlansága, az elmúlt évtizedek tudomány- és értelmiségellenes szemléletének túlélése, a tudományos munka alacsony társadalmi presztíze, a kutatói bérek az értelmiségi létminimumnál vannak és nincs rá ígéret sem, hogy ezen a kormány változtatni fog, a hazai feudális jellegű hierarchikus egyetemi, kutatóintézeti struktúra megcsontosodása szűkíti az előmenetel esélyeit, a rendszerváltozással összefüggő bizonytalansági tényezők.

A fejlett ipari országok kutatási piacának szívóhatása állandósul, melynek alapjai: a jó kutatási feltételek, a munkafeltételek kiszámítható volta, a teljesítményre ösztönző munkahelyi és társadalmi légkör, a kutatói fizetésekben tisztességes megélés lehetősége, a hazai fizetések többszöröse is elérhető.

A hazatérés akadályai: a hierarchia fokait az itthonmaradottak elfoglalják, a pályázati rendszer tehetetlensége nagy, a ciklus ideje túl hosszú ahhoz, hogy a hazatérést fontolgató oktatók és kutatók itthoni kutatásaik anyagi feltételeit biztosíthatónak érezzék, a taszító hatások a már kintlévők esetében fokozottan érvényesülnek.

A következmények c. fejezet szerint közvetlen gyorsan ható következménye lesz a legjobban képzett értelmiség kiáramlásának a felsőoktatás és az alapkutatás intézményeinek gyors hanyatlása, a kívánatos átalakulás elmaradása. Hosszabb távon lavinahatással is számolni kell. A legképzettebb értelmiség elvesztése az új generációk képzésénél és továbbképzésénél nagy hátrányt okoz, amit nem pótol a fiatalok külföldi képzése. Az értelmiségiekben elszegényedő ország a technológiai és tudományos versenyben egyre jobban leszakad és gazdasági fejlődése elmarad.

A tennivalók c. fejezet szerint

- az eredményes felsőoktatási szakemberek és a tudományos alapkutatás munkafeltételeit biztosítani kell, egyben hangsúlyozva annak jövőbeli

kiszámíthatóságát is. Munkafeltételeire a GNP meghatározandó részarányát kell fordítani, és nem a maradék elv szerint korábban rá jutott bázist kell irányadónak venni. A tudományos közéletben fokozottabban kell érvényesülnie a meritokratikus elvnek: a legjobbaknak többet kell adni és meg kell szüntetni az egyenlősít. Költségvetési támogatást egy, az eredményességtől függő differenciált további költségvetési támogatással kell kiegészíteni.

- A kutatók jövedelmét rendezni kell, különös tekintettel az eredményes szakemberek és a doktorandusz képzésben részt vevők jövedelmére.
- A magyar tudományos közéletben a teljesítmény elvét kell érvényesíteni, és ahol lehetséges, az objektív megmértetés (pl. idézettség) szabályait kell megkövetelni (vezetőállások betöltésénél, kutatási grantek odaítélésénél). Az OTKA-pályázatok elbírálásánál fel kell használni a külföldön élő magyar tudósokat és az OTKA-ból lehetőséget kell biztosítani, hogy a végleg hazatérni szándékozó és munkát vállaló kutató egy ún. „újrakezdési” egyszeri nagyobb összegű grantet kaphasson pályázati úton.
- Oldani kell a felsőoktatás és a tudományos kutatás intézményrendszerének merevségét, folytatni kell demokratizálásukat. Lehetővé kell tenni a nagyobb mobilitást a kutatóhelyek között.
- A hazai egyetemi és kutatóintézeti pozíciók nemzetközi kapcsolódásának fokozódására be kellene vezetni itthon is a „sabbatical” évet.
- Aktívan kell keresni egyes meghatározott jelentős posztokra, feladatokra hazatérni hajlandó kiemelkedő szakembereket és tehetséges fiatalokat.
- Az erkölcsi elismerésben (Kossuth-díj, Széchenyi-díj, egyéb díjak) a valóban legjobbak részesüljenek (hazaiak és külföldre szakadtak egyforma eséllyel).

A vita keretében sok felszólalás hangzott el. Valamennyien elismeréssel szóltak az előterjesztésről — ideértve az ahhoz csatolt tanulmányt — és szükségesnek tartották, hogy azt — a tudománytól idegenkedő közgondolkodás korrigálására — minél szélesebb körben megismerjék és hasznosítsák.

Hangsúlyozták az előterjesztéssel összhangban, hogy nem a kiáramlást kell gátolni — melynek pozitív oldala is van —, legkevésbé direkt, adminisztratív módszerekkel, hanem a visszatérés feltételeit kell megteremteni. Ennek, az előterjesztésben szereplő tényezők között, egyik igen fontos tétele a nemzetközi értékrendek hazai érvényesítése. Felhívták a figyelmet az időleges visszatérés fontosságára, illetve lehetőségére, melynek egyik módja lehet erre vonatkozó megállapodások megkötése. Rámutattak a kapcsolattartás különböző lehetőségei, illetve módozatai kidolgozásának fontosságára is.

Nyomatékkal szóltak arról, hogy a problémamegoldás nem lehet kampányfeladat és nem is várható átütő eredmény egyik napról a másikra. A kiáramlás elsősorban nemzetközi jelenség és nemcsak hazai probléma. Ez hosszú távú folyamat, amelyre a tudományos osztályoknak és a társaságoknak programot kellene készíteni. A felszólalásokban különböző javaslatok is elhangzottak, hogy az anyag

véglegesítése során milyen tényezők, illetve szempontok milyen hangsúlyt kapjanak.

A vitáról magnetofonfelvétel, illetve szó szerinti jegyzőkönyv is készült, melyet az Elnökség a sajtó rendelkezésére bocsát.

Az Elnökség 16/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. Köszönetét fejezi ki Vizi E. Szilveszter rendes tagnak és Szelényi Iván levelező tagnak, az előterjesztést kidolgozó bizottság társelnökeinek és a bizottság valamennyi tagjának a nagyon színvonalas előterjesztés elkészítéséért.
2. Egyetért az előterjesztéssel, annak megállapításaival, következtetéseivel és javaslataival. Mivel az előterjesztés az ország szempontjából is fontos problémát tárgyal, felkéri elnökét, hogy a véglegesített változatot ajánlással küldje meg a Tudománypolitikai Bizottság elnökének és tagjainak, valamint a minisztériumoknak és országos hatáskörű szerveknek. Szükségesnek tartja, hogy az előterjesztés minél nagyobb nyilvánosságot kapjon, s így többek között a Magyar Tudományban is jelenjék meg.
3. Az előterjesztés lényegi megállapításait az országgyűlés elé kerülő Felsőoktatási és Egyetemi, valamint az Akadémiai Törvény előkészítésénél figyelembe veszi és támogatja.
4. Felkéri a Főtitkárt, hogy az akadémiai intézetekből külföldön munkát vállaló és kiemelkedő képességű kutatók hazatérésének elősegítésére, az előterjesztés megállapításainak figyelembevételével, intézkedéseket fogantossítson és ennek megvalósításáról évente a közgyűlésen beszámoljon.
5. Felkéri Vizi E. Szilvesztert és Szelényi Ivánt, hogy a bizottság segítségével — szükség szerint annak kiegészítésével — továbbra is kísérik figyelemmel a hazai kutatók kiáramlásának és visszatérésének témakörét és arról általuk szükségesnek tartott időben tájékoztassák az Elnökséget.
6. Felkéri a bizottság társelnökeit, hogy a vitában elhangzottakat mérlegelve véglegesítsék az előterjesztést, hogy az háttéranyagként az 1991. májusi közgyűlés elé legyen terjeszthető.

Az 1991. évi Akadémiai Aranyérem odaítélése

Az Elnökség 5/1991. számú határozatával módosította az Akadémiai Aranyérem odaítélése előkészítésének rendjét. Ennek megfelelően az Akadémiai Díjak odaítélésének előkészítéséhez hasonlóan a tudományos osztályok — a teljes hazai tagság véleményére támaszkodva — kialakították javaslataikat. A tudományos osztályoktól az alábbi javaslatok érkeztek:

- Hadrovics László r. t. (I. O.)
- Szabó Árpád r. t. (II. O.)
- Erdős Pál r. t. (III. O.)
- Donhoffer Szilárd r. t. (V. O.)

Schay Géza r. t. (VII. O.)
 Jermy Tibor r. t. (VIII. O.)
 Hazay István r. t. (X. O.)

A bizottság úgy foglalt állást, hogy a javasoltak közül Erdős Pált és Schay Gézát terjeszti az Elnökség elé döntésre, de megjegyezték, hogy a bizottság ülésén — az osztályjavaslatokra is figyelemmel — komoly érvek hangzottak el Szabó Árpád és Hazay István személye mellett is.

A vita során minden jelölt mellett elhangzottak támogató felszólalások és javasolták azt is, hogy a közgyűlésen az elnökségi határozat ismertetésénél szólni kell arról, hogy Akadémiai Aranyéremre méltó több nagyhírű tudósra érkezett javaslat.

E javaslatok ismeretében kellett döntenie az Elnökségnek, mely titkosan szavazva a következők szerint határozott.

Az Elnökség 17/1991. számú határozata

1. Az Elnökség 1991-ben az Akadémiai Aranyéremet Erdős Pálnak, az MTA Matematikai Kutató Intézete kutatóprofesszorának adományozza a matematika, ezen belül elsősorban a kombinatorika, a halmazelmélet, a számelmélet területén elért, nemzetközileg kiemelkedő, a fejlődés irányait meghatározó eredményeiért, az egyedülállóan nagy hatású, nemzetközi tudományos iskolateremtő munkájáért, mellyel matematikusok százainak adott kutatásukhoz döntő impulzust, irányvonalat.

Erdős Pál a mai magyar tudomány kimagasló egyénisége, a világ egyik leghíresebb élő matematikusa. A legnagyobbak között is ritka sokoldalúsággal és termékenységgel dolgozott és dolgozik.

Több mint ezerkétszáz új kutatási eredményeket tartalmazó dolgozata jelent meg. Írónál talán 150 jó regény lenne hasonló méretű életmű. Ez magyarázza azt is, hogy munkásságának részletes ismertetésére itt nem vállalkozhatunk.

Erdős Pál 1913. március 26-án született Budapesten. 1934-ben doktorált Budapesten Fehér Lipótnál, 1934-től 1938-ig Angliában, 1938-tól 1954-ig az Egyesült Államokban dolgozott, ez időtől kezdve állandó állás nélkül, de mindvégig magyar állampolgárként járja a világot, egyetemről egyetemre utazva alkot és tanít.

Munkásságának nemzetközi megbecsültsége nem mindennapi. 1951-ben az Egyesült Államokban Cole-díjat kapott, 1984-ben Izraelben — matematikai Nobel-díjnak megfelelő — Wolf-díjjal tüntették ki.

Tagjává választotta a Holland, az Indiai, az Ausztrál Tudományos Akadémia, az Egyesült Államok Tudományos Akadémiája, a National Academy és az angol Royal Society is.

Díszdoktora többek között a Madisoni (Wisconsin), Yorki (Anglia), Waterlooi (Ontario) egyetemeknek is.

1973-ban — hatvanadik születésnapjára — a Massachusetts Institute of Technology „Art of Counting” címmel megjelentette válogatott kombinatorikai dolgozatai egy hétszáz oldalas gyűjteményét. Három ízben — 1954-ben, 1970-ben és 1983-ban — volt a Nemzetközi Matematikai Kongresszus meghívott előadója.

A Magyar Tudományos Akadémiának 1956 óta tagja. 1958-ban Kossuth-díjat, 1983-ban Állami Díjat kapott.

Szinte felbecsülhetetlen Erdős Pál hatása a magyar tudományra. Valószínűtlenül nagyszámú matematikust indított el pályáján. Társ szerzőinek száma jóval több mint kétszáz, magyar társ szerzői száma is több mint ötven.

Az Akadémia jelenlegi matematikus tagjai közül öt szintén az ő közvetlen tanítványa. Az alatt a néhány hónap alatt, amelyet évente a Matematikai Kutató Intézetnél tölt, felmérhetően segítséget ad az itthoni kutatásokhoz.

A magyar matematika nemzetközi elismertetésében, tekintélyének kialakításában Erdős Pál központi szerepet játszott és játszik ma is. Mindezt hihetetlen szerénységgel, minden hivataloskodás nélkül teszi. Ő egyszerűen csak van, létezik és alkot, sugározva a hitet, hogy az igazi tudomány hasznos, és hogy azt csak teljes odaadással lehet művelni.

2. Az Akadémiai Aranyérem 1991. évi közgyűlésen történő átadásakor az elnökségi határozat ismertetésénél szólni kell arról, hogy több olyan nagyhírű tudósra érkezett javaslat, akik konkrét tudományos teljesítményük alapján — melyet az Elnökség korábbi állásfoglalásának megfelelően elsődleges szempontnak tekint az életmű és a tudományos közéleti tevékenység mellett — méltán jöhetnek számításba az Akadémiai Aranyérem odaítélésénél. Az Elnökség azonban figyelemmel kellett legyen arra is, hogy közülük többen — köztük a nagy eséllyel jelöltek — az Akadémia előterjesztésére a közelmúltban részesültek — életművekre is figyelemmel — magas állami kitüntetésben.

Az 1991. évi Akadémiai Díjak odaítélése

Az 1991. évi Akadémiai Díjak odaítélésének előkészítésére az Elnökség 6/1991 számú határozatával bizottságot küldött ki. A bizottság előterjesztése megállapítja, hogy a tudományos osztályokra összesen 45 javaslat (34 egyéni és 11 megosztott) érkezett. A javaslatokat az osztályülések megtárgyalták és 13 egyéni, valamint 4 kollektívára, összesen 17 díjra vonatkozó javaslatot fogadtak el többségi szavazattal. A bizottság minden osztály első jelöltjét javasolta elfogadni. Kivételt képez a IV. Osztály, amelyben egy megosztott és egy egyéni díj-javaslat szerepel, s a javasoltakra vonatkozóan a szavazati arány azonos és így nem volt megnyugtató. Ezért a bizottság e két javaslatról nem kívánt állást foglalni, hanem az Elnökség elé terjesztette azokat.

Az osztályok első jelöltjein túlmenően a bizottság javasolta, hogy a III. Osztály területéről a második helyen jelöltek is részesüljenek megosztott Akadémiai Díjban.

Az előzőeknek megfelelően a bizottság 7 egyéni és 3 megosztott díj kiadására tett személyi javaslatot 715 eFt összeggel, azzal, hogy az Elnökség döntésétől függően a díjak száma — a IV. Osztály esetében — egy megosztott, vagy egy egyéni díjjal és ennek megfelelően 65 eFt-tal bővül.

Az Akadémiai Díj összege személyenként 65 eFt, kollektíva által elért tudományos eredmény díjazásánál a díjban való részesedés összegét személyen-

ként kell megállapítani úgy, hogy az egy díjazatra jutó összeg nem lehet kevesebb 13 eFt-nál, de együttesen legalább 65 eFt kerüljön kiosztásra. A rendelkezésre álló keret (780 eFt) 12 díj adományozását teszi lehetővé. A X. Osztály által első helyen javasolt kollektíva 10 főből áll, így az ő díjuk 130 eFt-ot tesz ki, vagyis két teljes Akadémiai Díjat. Ezért a bizottság összesen 11 díj adományozására látott lehetőséget.

Javasolták, hogy megosztott díj esetében a díjazásban részesítendők körének felső határát 5–6 főben kellene megállapítani.

A IV. Osztály elnöke felszólalásában javasolta, hogy az Elnökség — az Osztály jelöltjei közül — Horváth József számára ítélje oda az Akadémiai Díjat.

Vita alakult ki abban, hogy a X. Osztály esetében a díjat (illetve az arról szóló oklevelet és az érmet) és az azzal járó pénzjutalmat a kollektívának mind a 10 tagja megkapja vagy pedig a legtöbb munkát végzett 5 tagja részesüljön abban. Végül az alakult ki, hogy a kollektíva minden tagja kapja meg az oklevelet és az érmet, pénzjutalmat azonban a legtöbb munkát végzett 5 tagja kapjon, akit a bizottság elnöke szóbeli előterjesztésében javasolt.

A javaslatokról az Elnökség — titkos szavazással — a következőket határozta.

Az Elnökség 18/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. a következő kutatókat részesíti Akadémiai Díjban:

I. Osztály

1. KISS LAJOS, 65 000 Ft
az irodalomtudomány doktora, az MTA Nyelvtudományi Intézete tudományos osztályvezetője
Az 1988-ban megjelent „A földrajzi nevek etimológiai szótára”-nak két terjedelmes kötetéért.

II. Osztály

2. BÁLINT CSANÁD, 65 000 Ft
a művészettörténeti tudomány kandidátusa, az MTA Régészeti Intézete tudományos főmunkatársa
Dél-Magyarország a 10. században című művéért. (Akadémiai Kiadó, 1987).

III. Osztály

3. LACZKOVICH MIKLÓS, 65 000 Ft
a matematikai tudomány kandidátusa, az ELTE Analízis Tanszék egyetemi docense
A Tarski-féle „körnégyesítőesítési probléma” megoldásáért.
4. (megosztott díj)
KEMÉNY TAMÁS, 32 500 Ft
a fizikai tudomány kandidátusa, az MTA Központi Fizikai Kutatóintézete Szilárdtestfizikai Kutatóintézetének tudományos főmunkatársa

- VINCZE IMRE, 32 500 Ft
a fizikai tudomány doktora, az MTA Központi Fizikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója
A fémüvegek lokális szerkezetének leírásáért.

IV. Osztály

5. HORVÁTH JÓZSEF, 65 000 Ft
a mezőgazdasági tudomány doktora, a Pannon Agrártudományi Egyetem Növényvédelmi Intézete, Növénykórtani Tanszéke egyetemi tanára
A burgonyavírusok kutatási területén végzett eredményes kutatásainak elismeréséért.

V. Osztály

6. GERENDAI IDA, 65 000 Ft
az orvostudomány kandidátusa, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem II. sz. Anatómiai Intézetének egyetemi docense
Az Endokrin szervek működésének idegrendszeri és lokális szabályozásának eredményes kutatásáért.

VI. Osztály

7. MISTÉTH ENDRE, 65 000 Ft
a műszaki tudomány doktora, a VIZITERV nyugalmazott szakági főmérnöke
Vegyes célokat szolgáló létesítmények optimális biztonságának meghatározása és valószínűségelmélet alkalmazásával kapcsolatos témakörben az utóbbi 10 évben kifejtett tudományos tevékenységéért.

VII. Osztály

8. HORÁNYI GYÖRGY, 65 000 Ft
a kémiai tudomány doktora, az MTA Központi Kémiai Kutatóintézete tudományos tanácsadója
Az elektrokatalízis és elektroszorpció területén végzett, nemzetközileg elismert, két évtizedes munkásságáért, a radioaktív nyomjelzős technika elektrokémiai alkalmazásában elért eredményeiért, a magyar elektrokémiai nomenklatura terén kifejtett munkásságáért.

VIII. Osztály (megosztott díj)

9. LÁZÁR GYULA, 32 500 Ft
az orvostudomány doktora, a POTE Anatómiai Szövet-tani és Fejlődéstani Intézetének egyetemi docense
- RÉTHELYI MIKLÓS, 32 000 Ft
az orvostudomány doktora, a SOTE II. sz. Anatómiai, Szövet-tani és Fejlődéstani Intézetének egyetemi tanára
A vizuális ingerekkel kiváltható mozgásválaszok és a fájdalomkeltő impulzusok gerincvelői feldolgozása szerkezeti alap-

jainak megismeréséhez funcionális szempontból is lényeges, új adatszolgáltatásukért.

IX. Osztály

10. TIMÁR JÁNOS, 65 000 Ft
a közgazdaságtudomány doktora, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Emberi Erőforrások Tanszék egyetemi tanára
Az „Idő és munkaidő” című művéért.

X. Osztály

11. (megosztott díj)
SOMOGYI SÁNDOR, 26 000 Ft
a földrajztudomány doktora, az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet tudományos tanácsadója
AMBRÓZY PÁL, —
az Országos Meteorológiai Intézet igazgatója
ÁDÁM LÁSZLÓ, —
a földrajztudomány doktora, az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet tudományos főmunkatársa
GALAMBOS JÓZSEF, 13 000 Ft
a mezőgazdaságtudomány kandidátusa, az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet igazgatóhelyettese
JUHÁSZ ÁGOSTON, —
a földrajztudomány kandidátusa, az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet tudományos munkatársa
KOZMA FERENC, —
az Országos Meteorológiai Intézet tudományos főosztályvezetője
MAROSI SÁNDOR, 13 000 Ft
a földrajztudomány doktora, az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet igazgatóhelyettese
MEZŐSI GÁBOR, 13 000 Ft
a földrajztudomány kandidátusa, a József Attila Tudományegyetem docense
RAJKAI KÁLMÁN, 13 000 Ft
a biológiai tudomány kandidátusa, az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet tudományos munkatársa
SZILÁRD JENŐ, —
a földrajztudomány doktora, az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet tudományos osztályvezetője
A „Magyarország kistájainak katasztere” című könyvéért.

2. A jövőben, megosztott díj esetében a díjazásban részesítendőek körének felső határát 5–6 főben állapítja meg.

3. Felkéri Elnökét, hogy az Akadémiai Díjakat az 1991. évi közgyűlésen adja át.

**Az 1991. évi
Akadémiai Újságírói Díjak
odaítélése**

Az 1991. évi Akadémiai Újságírói Díjakra az MTA tudományos osztályai, a Társadalomtudományi és Természettudományi Főosztályok, valamint a Sajtótitkárság összesen hat egyéni és két kollektívára vonatkozó javaslatot terjesztett elő.

A díjak odaítélésének előkészítésére az Elnökség 7/1991 számú határozatával bizottságot küldött ki. A bizottság alapos mérlegelés után egyhangúlag javasolta az Elnökségnek, hogy Palugyai Istvánt, a Magyar Hírlap Szerkesztősége tudományos és kulturális rovatának munkatársát, valamint Staar Gyulát, az Élet és Tudomány Szerkesztőségének főszerkesztő-helyettesét részesítse Akadémiai Újságírói Díjban.

Az előterjesztés javasolta a díj összegének 20 eFt-ról 40 eFt-ra történő emelését és tájékoztatta az Elnökséget arról, hogy a bizottsági vita során felmerült, hogy az Akadémiai Újságírói Díjhoz hasonlóan a tudomány népszerűsítésében kiemelkedő eredményeket elért tudós személyek részére hasonló díjat kellene alapítani. A kérdésben a bizottság konkrét javaslattal nem élt, de a lehetőségeket megvizsgálásra érdemesnek vélte.

A vitát követően — melyben a felszólalók egyetértettek a díj összegének emelésével és támogatták a bizottság jelöltjeit, de az osztályok más jelöltjei is támogatást kaptak — titkos szavazással a következőket határozta.

Az Elnökség 19/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. egyéni Akadémiai Újságírói Díjban részesíti PALUGYAI ISTVÁN-t, a Magyar Hírlap Szerkesztősége tudományos és kulturális rovata munkatársát.
A tudomány, különösen az élő természettudományok, valamint a természet- és környezetvédelem területén elért hazai és nemzetközi tudományos eredmények népszerűsítése érdekében kifejtett sokrétű újságírói tevékenysége elismeréseként.
STAAR GYULÁ-t, az Élet és Tudomány Szerkesztőségének főszerkesztő-helyettesét.
A tudomány értékét és humanizmusát is kifejtő írásaiért, továbbá a természettudományos és humán kultúra közötti hídverő munkásságáért.
2. Az Akadémiai Díj összegét 20 eFt-ról 40 eFt-ra emeli és egyidejűleg felkéri a főtitkárt az ehhez szükséges intézkedések megtételére.
3. Felkéri Elnökét, hogy az Akadémiai Újságírói Díjakat az 1991. évi közgyűlésen adja át.

Javaslat

a közgyűlés által választandó, elnökségi tagot jelölő bizottság kiküldésére

Az Alapszabály 30. § (2) bek. szerint „A közgyűlés az elnökség tagjai közé további hat akadémikust választ, éspedig négyet a természettudományok, illetve a műszaki tudományok, kettőt pedig a társadalomtudományok művelői közül.”

Ennek megfelelően választott az 1990. májusi közgyűlés. Időközben azonban a választott elnökségi tagok közül Kovács István r. t. (IX. O.) elhunyt, helye betöltetlen.

Az Alapszabály 56. § értelmében „Jelölés előzi meg... az elnökség választott tagjainak... a megválasztását.”

A Testületi Ügyrend 48.2 pontja szerint pedig: „A közgyűlés által kiküldendő Jelölőbizottság elnökből és tíz tagból áll. A bizottságban képviselést kell adni minden tudományos osztály egy-egy tagjának.

A Jelölőbizottság... a közgyűlés előtt egy hónappal körlevélben közli javaslatát az akadémikusokkal.”

Az Alapszabály szerint elnökségi tagot kooptálni nem lehet, tehát a májusi közgyűlésnek kell kiküldeni a Jelölőbizottságot ahhoz, hogy az azt követő közgyűlés választhasson.

A Jelölőbizottság összetételére vonatkozó javaslatot az MTA elnöke az osztályok javaslatai alapján állította össze.

Az Elnökség tagjai a javaslattal egyetértettek.

Az Elnökség 20/1991 számú határozata

Az Elnökség felkéri elnökét, hogy a következő javaslatot terjessze az 1991. évi májusi közgyűlés elé:

Az Elnökség javasolja a közgyűlésnek, hogy:
— a megüresedett társadalomtudományi választott elnökségi tagsági hely betöltésére vonatkozó javaslat előterjesztése céljából a közgyűlés az alábbi összetételű Jelölőbizottságot küldje ki:

A jelölőbizottság elnöke: Vékás Lajos l. t.

A jelölőbizottság tagjai:

Ritoók Zsigmond l. t.	I. Osztály
Varga János l. t.	II. Osztály
Csikai Gyula r. t.	III. Osztály
Kovács Ferenc r. t.	IV. Osztály
Nász István r. t.	V. Osztály
Prohászka János r. t.	VI. Osztály
Medzihradsky Kálmán r. t.	VII. Osztály
Farkas Tibor l. t.	VIII. Osztály
Hoch Róbert r. t.	IX. Osztály
Nemecz Ernő r. t.	X. Osztály

— A Jelölőbizottság az Alapszabályok és a Testületi Ügyrend előírásainak megfelelően kezdi meg működését és a soronkövetkező közgyűlés előtt egy hónappal körlevélben közli javaslatát az akadémikusokkal.

Az 1991. májusi rendes, illetve kibővített közgyűlésre meghívandók köre

Az előterjesztés ismertette, hogy az alapszabályok [20. § (2) bek.] szerint a rendes közgyűlésen szavazati joggal a hazai és a külső tagok, tanácskozási joggal pedig a következők vesznek részt:

- az akadémiai kutatóintézetek és intézmények (nem akadémikus) vezetői
- a hazai egyetemek képviselői (eddigi gyakorlat szerint rektorai)
- a kutatások országos szervezésében, igazgatásában jelentős szerepet betöltő államhatalmi és államigazgatási szervek, intézmények képviselői
- az MTA Titkárság vezető beosztású tisztviselői.

Rajtuk kívül (mivel a Testületi Ügyrend 19. pontja értelmében a tanácskozási joggal résztvevők körét az Elnökség állapítja meg) az elmúlt évben meghívást kaptak még:

- a nem akadémikus bizottsági elnökök és
- a szakszervezetek (TUDOSZ, TDDSZ, MEDOSZ, Közzszolgálati Szaksz. Szöv.) képviselői.

Az előbbieket szerinti kör (kb. 450 fő) megfelel a korábbi gyakorlatnak és az akadémikusi korhatár, betegség, stb. miatti távolmaradásokat figyelembe véve befér a 350 fős Vári Kongresszusi Terembe.

Az Elnökség az 1991. évi rendes közgyűlés (53/1990 számú határozatával) olyan munkaközgyűlésnek (tehát rendes közgyűlésnek) jelölte, mely nyitó ülését Széchenyi István személyének szenteli.

Az Alapszabály azonban azt is kimondja (21. § (1) bek.), hogy „A közgyűlés a rendes ülés idején kibővített ülést (nagygyűlést) is tart”. Ehhez kapcsolódva a Testületi Ügyrend 20. pontja szerint a kibővített ülésre meg kell hívni — a hazai és külső tagok, az akadémiai intézetek és intézmények vezetői, valamint az MTA Titkársága vezető tisztviselői mellett:

- a tanácskozó tagokat (kb. 140 fő)
- a területi bizottságok küldötteit
- a tudományos társaságok (egyesületek) küldötteit (az osztályok jelölik ki, hogy melyeket és hány fővel kell meghívni)
- az egyetemek küldötteit (az Elnökség jelöli meg, hogy egyetemenként hány küldöttet kíván meghívni)
- a kb. 1200 nem akadémiai kutatóintézet, illetve kutatóhely küldötteit (az osztályok jelölik ki, hogy mely kutatóhelyet és hány fővel kell meghívni).

A terem befogadóképessége azonban nem teszi lehetővé a Testületi Ügyrendben fentiek szerint meghatározottak teljes körének meghívását, arra is figyelemmel, hogy Széchenyi István születése 200. évfordulójával kapcsolatos megemlékezések országos nyitására számító ünnepi előadás miatt további 15–20 fő meghívása szükséges a május 6-i nyitóra, amikor az Akadémiai Díjban és Újságírói Díjban részesülő 24 fő is jelen van.

E körülményekre figyelemmel tette meg — alternatívát tartalmazó — javaslatát az elnök, melynek alapján az Elnökség a következők szerint határozott.

Az Elnökség 21/1991. számú határozata

1. A május 6-án (hétfőn) kezdődő rendes közgyűlés első napja olyan kibővített közgyűlés legyen, melyre a következők kapnak meghívást:

- az MTA rendes, levelező és külső tagjai azzal, hogy az utóbbiak számára a megjelenés nem kötelező, mivel az MTA külső tagjainak nem akar költséget okozni;
- az akadémiai intézetek és intézmények nem akadémikus igazgatói;
- a nem akadémikus bizottsági elnökök;
- az akadémiai társaságok nem akadémikus vezetői;
- az MTA Titkárság vezető beosztású tisztviselői;
- az egyetemek képviselőiben a nem akadémikus rektorok;
- a kutatások országos szervezésében, igazgatásában jelentős szerepet betöltő államhatalmi és államigazgatási szervek képviselőiben: az Országgyűlés Kulturális, Tudományos, Sport és TV Bizottságának, valamint tudományos albizottságának elnökei, a népjóléti, a földművelésügyi, valamint művelődési és közoktatási miniszterek, továbbá a TPB Titkárság vezetője és helyettese;
- a szakszervezetek (TUDOSZ, TDDSZ, ME-DOSZ, Közzszolgálati Szaksz. Szöv.) képviselői

2. A május 9-én (csütörtökön) kezdődő, majd pénteken folytatandó ülés zárt ülés legyen, amelyen az Alapszabály 22. §-a szerint:

- csak „... az akadémikusok vehetnek részt”, illetve a
- Testületi Ügyrend 22. pontja szerint még ... „azok a személyek is, akik arra szolgálati feladatuk teljesítése céljából meghívást kaptak”, vagyis:
 - a nem akadémikus intézeti igazgatók;
 - az MTA Titkársága vezető munkatársainak (a nyitó ülésre meghívottaknál) szűkebb köre.

ELŐTERJESZTÉS**az 1991. májusi rendes, illetve kibővített közgyűlés határozati javaslatára**

Az Elnökség 53/1990. sz. határozata szerint az 1991. májusi közgyűlés „a hagyományok folytatását jelentő, ciklusközi munkaközgyűlésként kerüljön megrendezésre, amelynek nyitó ülését az Akadémia Széchenyi István személyének és munkásságának méltatására szentelje. Az Akadémia ünnepi programja lehetőség szerint legyen része a bicentenáriumi országos programjának, melynek kialakítására Göncz Árpádnak, a Magyar Köztársaság elnökének vezetésével emlékbizottság alakult. Az Akadémia belső életét érintő, továbbá a hazai tudományos fejlődést szolgáló témák vizsgálatára a közgyűlés zárt ülésén kerüljön sor.”

A közgyűlés megszervezésére — írta az előterjesztés — ennek megfelelően kerül sor, azzal, hogy

több olyan téma is napirendre kerül a zárt ülésen, amelyeknek kidolgozását és napirendre tűzését a múlt év májusi, illetve decemberi közgyűlés határozta el (osztályszerkezet felülvizsgálata, Athenaeum Bizottság beszámolója, kutatók tömeges kiáramlása, az MTA új kiadói politikája, rehabilitációval összefüggő rendes tagválasztás, 1945 óta jogtalanul kizárt MTA tagokkal kapcsolatos vizsgálatról jelentés), vagy az alapszabályok írják elő (1992. évi költségvetési irányelvek, jelölő bizottság kiküldése).

Mindezek figyelembevételével terjesztette elő az elnök a májusi közgyűlés határozati javaslatának szerkezetére és — jelenleg előrelátható — tartalmára vonatkozó javaslatát, melyet az Elnökség elfogadott.

Az Elnökség 22/1991. számú határozata

Az Elnökség elfogadja, hogy az elnök az alábbi határozati javaslat tervezetét terjessze a közgyűlés elé.

1. A közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi az Akadémia elnökének és főtítkárának vitaindítóját, az ezzel kapcsolatos felszólalásokra adott válaszokat, valamint az 1990 májusi közgyűlés óta végzett testületi munkáról, valamint az MTA Titkársága (volt Központi Hivatal) 1990. évi tevékenységéről szóló beszámolókat.
2. A közgyűlés megvitatta a tudományos osztályok hatáskörének, szerkezetének, ezen belül esetleges Környezettudományi Csoport létesítése lehetőségének vizsgálatára kiküldött alkalmi bizottság munkájáról szóló előterjesztést. Ennek alapján: (az érdemi határozatot az előterjesztés és a vita ismeretében később lehet és kell megfogalmazni).
3. A közgyűlés megtárgyalta az Akadémiai Kutatóintézetek Bizottsága működési elveiről szóló előterjesztést és ennek alapján a következőket határozza: (a konkrét határozatot az előterjesztés és a vita alapján később lehet és kell megfogalmazni).
4. Az Athenaeum Bizottságnak az egyetemekkel történt eddigi megállapodásokról szóló beszámolóját jóváhagyólag tudomásul veszi és a következőket határozza: (az érdemi határozatot az előterjesztés és a vita ismeretében később lehet és kell megfogalmazni).
5. A Magyar Tudományos Akadémia új kiadói politikájáról szóló előterjesztést a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi és az alábbiakat határozza: (a konkrét határozatot az előterjesztés és a vita alapján később lehet és kell megfogalmazni).
6. A tudományos kutatók tömeges kiáramlásának megelőzésére vonatkozó előterjesztést a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi és a következőket határozza: (a határozat érdemi részét az előterjesztés és a vita alapján később lehet és kell megfogalmazni).
7. A közgyűlés megvitatta levelező tagoknak soron kívül rendes tagokká történő megválasztására vonatkozó javaslatot. Megállapította, hogy: ... majd titkos szavazással az Akadémia

rendes tagjává választotta a következőket: (az érdemi mondanivaló és a megválasztottak névsora a titkos szavazás eredményeként határozható meg).

8. Az 1945 óta jogtalanul kizárt akadémiai tagokkal kapcsolatos vizsgálat eredményéről szóló jelentést a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi és elhatározza, hogy: (a konkrét megállapítások és a rehabilitáltak névsora a jelentés, a vita és a szavazás eredményeként határozhatók meg).
9. Az MTA 1992. évi költségvetésének irányelveire vonatkozó javaslatot a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi és a következőket határozza: (az érdemi határozatot az előterjesztés és a vita ismeretében később lehet és kell megfogalmazni).
10. A közgyűlés által választandó megüresedett elnökségi tagsági hely betöltésére vonatkozó javaslat kidolgozására a közgyűlés az alábbi összetételű jelölőbizottságot küldi ki:

a bizottság elnöke: Vékás Lajos I. t.

a bizottság tagjai:

Ritoók Zsigmond I. t.	(I. O.)
Varga János I. t.	(II. O.)
Csikai Gyula r. t.	(III. O.)
Kovács Ferenc r. t.	(IV. O.)
Nász István r. t.	(V. O.)
Prohászka János r. t.	(VI. O.)
Medzihradszky Kálmán r. t.	(VII. O.)
Farkas Tibor I. t.	(VIII. O.)
Hoch Róbert r. t.	(IX. O.)
Nemecz Ernő r. t.	(X. O.)

A Jelölőbizottság az Alapszabályok és a Testületi Ügyrend előírásainak megfelelően kezdje meg működését és a soron következő közgyűlés előtt 1 hónappal körlevélben közölje javaslatát az akadémikusokkal.

11. A közgyűlés felhatalmazza az Elnökséget a közgyűlési határozat végleges szövegének megállapítására; egyben felkéri a közgyűlésen elhangzott, de a jelen határozattal nem érintett javaslatok megvizsgálására és — ha indokolt — a szükséges intézkedések megtételére, továbbá arra, hogy a közgyűlésen elhangzott valamennyi javaslattal kapcsolatos állásfoglalásról, intézkedésről — szükség szerint és megfelelő időben — tájékoztassa a javaslattevőket.

**Alkalmi bizottság kiküldése
a KFKI átalakítására készült tervezet
véleményezésére**

Az MTA Központi Fizikai Kutatóintézete átalakítására tervezet készült, melyben olyan intézkedési javaslatok fogalmazódtak meg, amelyekhez szükség van a Tudománypolitikai Bizottság, illetve azt követően a Kormány jóváhagyására. Mivel a tervezet olyan időpontban készült el, hogy már nem volt idő azt a márciusi Elnökségi ülés elé terjeszteni, olyan javaslat készült, hogy az Elnökség küldjön ki egy alkalmi bizottságot a véleményezésre.

Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az Elnökség 23/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. Egyetért azzal, hogy a KFKI átalakítására készített TPB előterjesztésről alkalmi bizottság mondjon véleményt;
2. E feladat elvégzésére az alábbi alkalmi bizottságot küldi ki:

az alkalmi bizottság elnöke:

Berényi Dénes r. t., alelnök

az alkalmi bizottság titkára:

Teplán István I. t.,

a Természettudományi Főosztály vezetője

az alkalmi bizottság tagjai:

Császár Ákos r. t.

Csikai Gyula r. t.

Csurgay Árpád I. t.

Grasselly Gyula r. t.

Keszthelyi Lajos r. t.

Lévai András r. t.

Lovász László r. t.

Markó László r. t.

Nagy Károly r. t.

Szalay A. Sándor I. t.

Tétényi Pál r. t.

Vajda György r. t.

Vámos Tibor r. t.

3. Felkéri a bizottságot, hogy véleményét — amennyiben szükséges az átdolgozás, az átdolgozott tervezetet — két héten belül bocsássa az MTA elnöke rendelkezésére.

**Az agrárkutató intézetek
(mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és erdészeti)
helyzetének értékelése,**

valamint

**a hazai műszaki és ipartörténeti múzeumok
gyűjteményeinek fenntartása**

Az Elnökség összevontan tárgyalta az agrárkutató intézetek helyzetének értékeléséről szóló jelentést — melyet az Agrártudományok Osztálya készített —, valamint a hazai műszaki és ipartörténeti múzeumok gyűjteményeinek fenntartására vonatkozó javaslatokat, melyeket a Filozófiai és Történettudományok Osztálya a Tudomány- és Technikatörténeti Komplex Bizottság kezdeményezésével egyetértve terjesztett elő.

Az agrárkutató intézetek helyzetéről szóló előterjesztés javasolta, hogy az Elnökség határozatában rögzítse a következőket:

- Magyarország agrártermelésében a tudományos kutatásnak, a műszaki fejlesztésnek és az agrár-oktatásnak tradicionálisan nagy szerepe volt. A termelő alapok megteremtésében és fejlesztésében, a technológiai kutatásban, valamint a gyártásfejlesztésben meghatározó a kutatási intézmények tudományos kutató-fejlesztő munkája, amire a jövőben különösen szükség lesz.

— A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége felelősséget érez a hazai agrártudományok állapotáért és aggódik az agrárkutató intézetek területén kialakult válságos helyzet miatt, amit elsősorban a több mint 300 millió forintos forráselvonás idézett elő. Ezért kéri a Magyar Köztársaság Országgyűlését és a Kormányt, tegye meg a szükséges intézkedéseket az agrárkutató intézetek működésének biztosításához.

— A Magyar Tudományos Akadémia szükségesnek tartja az agrárkutató intézeti rendszer korszerűsítését. Ennek megvalósítása érdekében az Elnökség kéréssel fordul a földművelési miniszterhez, hogy a tárca vezetése dolgozza ki továbbfejlesztési elképzeléseit. Az Elnökség felajánlja e munkában Akadémiánk közreműködését, és felkéri az Agrártudományok Osztályát, hogy a Földművelési Minisztérium igénye alapján vegyen részt ebben a munkában.

A hazai műszaki és ipartörténeti múzeumok gyűjteményeinek fenntartásáról szóló előterjesztés javasolta, hogy az Elnökség határozatban rögzítse a következő javaslatokat:

— Deklarálja a kormányzat, hogy állami feladat a technikai múltunk emlékeiről is múzeumi szinten gondoskodni. Ennek érdekében az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium vizsgálja felül a 112/1982. sz. miniszteri rendelet hatályon kívül helyezését, amelyben kötelezettséget vállalt a szakmúzeumok működési feltételeinek biztosítására.

— A műszaki múzeumok is részesüljenek központi ellátmányban, legalább alapvető működési költségeik biztosítására. Ez a szakértői felmérések szerint évi 50 millió Ft nagyságrendű.

— Azonnali intézkedés szükséges, hogy a privatizálható vagy megszűnő vállalatokban is megőriztessenek a műszaki múltunk emlékei.

— Az OMFB tegye lehetővé, hogy a műszaki fejlesztéseket megalapozó technikatörténeti kutatásokra — forrásfeltárások, gyűjteményi feldolgozások stb. — pályázni lehessen.

A vita során — a támogató felszólalások mellett — elhangzott olyan javaslat, hogy az agrárkutató intézetekhez hasonló helyzetben lévő ipari kutatóintézetek helyzetét is fel kellene mérni.

Az Elnökség 24/1991. számú határozata

Az Elnökség felkéri a Tudománypolitikai Bizottságot, hogy összevontan vitassa meg az agrár- és az ipari kutatóintézetek, illetve a múzeumok kutatásainak működési feltételeit. Ehhez rendelkezésre bocsátja az Elnökséghez benyújtott és az agrárkutató intézetek helyzetének értékeléséről, valamint a műszaki és ipartörténeti múzeumok gyűjteményeinek fenntartásáról szóló előterjesztést, illetve javaslatokat.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség úgy döntött, hogy

- az Akadémiai Híradó vagy Tudományos Híradó kiadására vonatkozó javaslat megvizsgálására — a már korábban elhatározott és kidolgozás alatt álló újabb információk lehetőségeivel való kapcsolatra figyelemmel — felkéri a főtítkárt;
- felkéri Király Tibor rendes tagot — mint az Elnökség január 26-i ülésén kiküldött bizottság elnökét —, foglaljon állást a TMB 1950—1970 közötti működése iratainak — korlátozás nélküli — kutatására vonatkozó kérelemmel kapcsolatban;
- felkéri a Szociális Bizottságot, vizsgálja meg a nyugdíjas tudományok doktorai nyugdíjának helyzetét, hogy indokolt esetben az MTA és a szakszervezetek együttesen léphessenek fel a nyugdíjrendezés ügyében.

Az Elnökség tudomásul vette

- az NKB elnökének előterjesztését a többoldalú együttműködési problémabizottságok megszüntetéséről azzal, hogy ilyen jellegű esetleges újabb együttműködési javaslat esetén teljes mértékben az illetékes intézet dönti el a részvételt és vállalja az együttműködés pénzügyi kihatásait;
- az Elnökség február 26-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb eseményeiről szóló beszámolót.

Budapest, 1991. április 5.

Kosáry Domokos s. k.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1991. április 23-i ülésén
(25—31. számú határozatok)

Az Athenaeum Bizottság beszámolója az egyetemekkel történt eddigi megállapodásokról

A beszámoló és három melléklete áttekintést ad az Elnökség 1991 februári ülése óta végbement fejleményekről. E szerint:

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

- Országos Athenaeum Bizottsággá egészült ki az MTA Athenaeum Bizottsága a Rektori Konferencia által delegált, az egyetemek képviselőit jelentő további tíz taggal, a paritás elvének megfelelően. Lipták András és Újfalussy József akadémikusok a Bizottság társelnökei.
- A Rektori Konferencián elhangzott kérésnek megfelelően az egyetemek egy része (12 egyetem) javaslatokat, illetőleg véleményeket to-

vábbított az Athenaeum Bizottsághoz a tudományos továbbképzést és minősítést illető elképzelésekről. Ezek nyomán a Bizottság megkezdte a kritérium- és feltételrendszer kimunkálását.

- Tételes áttekintés készült a hazai egyetemek és az akadémiai kutatóhelyek együttműködéséről, az Athenaeum Társulásba potenciálisan bekapcsolható szervezetekről.

A beszámolót előterjesztő társelnök, Újfalussy József előadta, hogy az ügyben érintett különböző testületek és bizottságok (Rektori Konferencia, MTA Elnöksége, a kormány törvényelőkészítő bizottságai stb.) tárgyalási rendje eltérő, melyhez nehezen illeszthetők az Országos Athenaeum Bizottság ülései, nagyfokú a különböző megbeszélések redundanciája. Mindezek mellett is azonban az Athenaeum Társulás ügye örvendetes előrehaladást mutat, folyamatos a kölcsönös tájékoztatás és együttműködés az érintett körökben.

Több kérdést tisztázó és előre mutató megbeszélést folytattak a bizottság társelnökei a BME jogszolgálati testület 1991. április 10-i ülésén is.

Az Országos Athenaeum Bizottság által eddig elfogadott ajánlások a továbbképzés és minősítés egységes kritérium rendszerével kapcsolatban néhány további kiegészítéssel gazdagodott a hozzászólók részéről, alapvetően azonban a Társulás nyitottságát és az együttműködés fontosságát hangsúlyozták.

Többen megerősítették, hogy az egyetemi tudományos továbbképzésben való részvétel, az erre való alkalmasság megítélése az Országos Athenaeum Bizottság feladata legyen és csak ezen akreditáció birtokában indulhassanak kurzusok. Ez az elv egységesen vonatkozzék a formálódó magánegyetemek (mint pl. a Corvin Egyetem Alapítvány stb.) és más, a továbbképzést feladatul tűző intézményekre is.

Ismételten felvetődött, hogy a tudományos továbbképzés szervezett kereteinek a megteremtése sok pénzt igényel, nem lehet megengedni, hogy az ösztöndíjas doktoranduszi státusz az eddigihez hasonló vagy annál is szegényesebb egzisztenciát jelentsen.

A vitában több kiegészítő, pontosító észrevétel is elhangzott (pl. a továbbképzésben résztvevők korhatára legfeljebb 30 év legyen), azonban valamennyi felszólaló alkalmasnak tartotta a jelentést, az elhangzott kiegészítésekkel, a közgyűlés elé terjesztésre.

Az Elnökség 25/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. a jelentést a vitában elhangzott kiegészítésekkel tudomásul veszi;
2. felhatalmazza az Országos Athenaeum Bizottság társelnökeit, hogy az elnökségi üléseken, valamint a Bizottság ülésein kialakult ajánlásokat tekintetbe véve készítsék el az MTA 1991. májusi közgyűlése elé terjesztendő beszámoló anyagait.

A Magyar Tudományos Akadémia új kiadói politikája

Az Elnökség 51/1990. sz. határozatával az Akadémia új kiadói politikájának kialakítására vonatkozó koncepció kidolgozása Klaniczay Tibor r. t. vezetésével alkalmi bizottságot kért fel.

A bizottság elkészítette javaslatát, melynek I. fejezete az előzményeket és a feltételeket mutatja be, II. fejezete az alapelveket tárgyalja, III. fejezete a gyakorlati kérdéseket ismerteti, IV. fejezete pedig az Akadémia és az Akadémiai Kiadó viszonyát tárgyalja.

Az előterjesztés a határozattervezetben javasolja, hogy az Elnökség fogadja el az Akadémia új kiadói politikájára tett javaslatot, kérje fel a bizottság elnökét, hogy a tudományos osztályok javaslatára támaszkodva készítsen előterjesztést az Elnökség soronkövetkező ülésére Elnökségi Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság létrehozására és személyi összetételére, továbbá kérje fel a főtítkárt, hogy — az MTA Titkársága szervezeti átalakításával összhangban — hozza létre az MTA Kiadói Titkárságát, hogy az új szervezeti egység a KFB adminisztratív részlegeként mielőbb megkezdhesse működését.

A vitában felszólalók alapvetően egyetértettek az előterjesztésben foglalt koncepcióval, de több kiegészítő, pontosító észrevételt tettek és megfontolásra ajánlottak néhány gondolatot. Így pl., hogy ne legyenek osztálykeretek, a preferálás alapja a mű színvonala és ne az alkotó személye legyen, a nemzetközileg elismert, világnyelven publikált alapművek magyar nyelven is jelenjenek meg stb. Javaslat hangzott el arra is, hogy a KFB közgyűlési és ne elnökségi bizottság legyen.

A vitában szóba került a Nagylexikon problémája és ennek kapcsán az az igény, hogy az Elnökség tekintse át a Nagylexikon kiadásával kapcsolatos problémát. Az Elnökség sajnálattal vette tudomásul Beck Mihálynak, a Nagylexikon Szerkesztőbizottsága társelnökének e tisztségéről történő lemondását (az erről szóló határozatot „az Elnökség egyéb állásfoglalásai” tartalmazzák).

Az Elnökség 26/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. az előterjesztésben foglalt koncepciót elfogadja;
2. felkéri az alkalmi bizottság elnökét, hogy a vitában elhangzottak figyelembevételével véglegesítse az előterjesztést, hogy az a közgyűlés elé legyen terjeszthető;
3. javasolja, hogy a közgyűlés állandó bizottságként Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottságot (KFB) hozzon létre, amely — az Elnökség és a tudományos osztályok javaslatának ismeretében — rendelkezik az Akadémia költségvetéséből erre a célra előirányzott összeggel.

A bizottság elnöke: személyére az MTA elnöke az osztályelnökökkel történő további konzultáció után tesz javaslatot a közgyűlésnek.

A bizottság titkára: Mucsi Ferenc, a tört. tud. doktora, az MTA Titkárságának főosztályvezetője.

- A bizottság tagjai: — az I–X. Osztály egy-kijelölendő képviselője
— a főtitkár által delegált 3–5 szakember;
4. A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság részletes feladatait — az MTA-ról szóló törvény hatálybalépése után — az Alapszabályban, illetve a Testületi Ügyrendben kell rögzíteni.
5. Felkéri a főtitkárt, hogy — az MTA Titkársága szervezeti átalakításával összhangban — hozza létre az MTA Kiadói Titkárságát, hogy az új szervezeti egység a KFB adminisztratív részlegeként mielőbb megkezdhesse tevékenységét.

Levelező tagoknak soron kívül rendes tagokká történő megválasztása

Az 1990. decemberi rendkívüli közgyűlés ki mondta; „hozzájárul ahhoz, hogy — kivételesen indokolt esetben — a tudományos osztályok, az alapszabályokban foglalt eljárás keretében, javaslatot tegyenek levelező tagoknak az 1991. évi rendes közgyűlésen, rendes taggá történő megválasztására”.

Az Elnökség 4/1991. számú határozatával e soron kívüli rendes tagválasztás előkészítésére alkalmi bizottságot küldött ki Halász Béla alelnök vezetésével.

A bizottság megállapította, hogy a tudományos osztályok 7 rendes tag megválasztására tettek javaslatot. Ajánlotta, hogy az Elnökség javasolja a közgyűlésnek mind a 7 levelező tag rendes taggá történő megválasztását.

Az Elnökség a javaslattal egyetértett.

Az Elnökség 27/1991. számú határozata

Az Elnökség, titkos szavazás eredményeként, javasolja, hogy a közgyűlés válassza meg az alább felsorolt 7 levelező tagot az Akadémia rendes tagjává:

Szemerényi Oszvald	I. Osztály
Benda Kálmán	II. Osztály
Györfy György	II. Osztály
Vayer Lajos	II. Osztály
Palotás László	VI. Osztály
Preisich Gábor	VI. Osztály
Mosonyi Emil	VI. Osztály

Javaslattervezet a közgyűlés számára az 1945 óta kizárt tagok rehabilitációjára

Az 1990. december 18-i ülés felkérte a Tudományetikai Bizottságot, hogy készítsen jelentést, illetve javaslatot az Elnökségnek az 1945 óta méltánytalanul kizárt tagok közül azoknak az ügyéről, akiknek a közgyűlés korábban nem zárta le az

ügyét. A Tudományetikai Bizottság, mérlegelve a rendelkezésére álló írásos és egyéb dokumentumokat és meghallgatva a kortársak véleményét, a következő határozatot kívánja a közgyűlés elé terjeszteni.

1. Javasolja HÓMAN Bálint r. tag, történész tag-ságának helyreállítását. Hóman Bálintot az Akadémia 1945. júl. 20. napján tartott ülésén, a népbíróság jogerős határozatát megelőzően kizárta az Akadémia tagjai közül. Hóman Bálint életét és tudományos munkásságát, valamint politikai szereplését együttesen mérlegelve a Tudományetikai Bizottság úgy ítélte meg, hogy személyét összességében tekintve méltányosnak tartja arra, hogy akadémiai tagságát visszaállítani javasolja.
2. Javasolja a bizottság, hogy azon tagokat, akiket 1948. április 23-án zártak ki, nevezetesen BALÁS Károly, PAPP Károly, SCHMIDT Henrik, SURÁNYI-UNGER Tivadar és VÁMOSSY Zoltán lev. tagokat a közgyűlés rehabilitálja. Az ekkor kizártak közül JENDRASSIK György és SZILY Kálmán lev. tagokat az 1989. évi közgyűlés már rehabilitálta. A kizárást egyesek esetében azzal indokolták, hogy nem tartottak székfoglalót, másokéban pedig, hogy nem adtak életjelt magukról. Valójában pedig helyet kívántak csinálni néhány új tagnak.

A felhozott indokokat a bizottság nem tartja olyan súlyúaknak, ami méltatlanná tette volna a kizártakat az akadémiai tagságra. Egyébként Vámosy Zoltánnak 1952-ben, 84 éves korában a kandidátusi fokozatot odaitélték.

Az Elnökség 28/1991. számú határozata

Az Elnökség egyetért azzal, hogy a Tudományetikai Bizottság az előterjesztésben leírt javaslatot terjessze a közgyűlés elé.

Jelentés az MTA 1990. évi nemzetközi tevékenységéről, előrettekintés a kapcsolatok új vonásaira, különös tekintettel a külföldi források bevonására, az európai együttműködés új formáira

Az Akadémia Elnöksége hosszabb-rövidebb időszakonként áttekinti az MTA nemzetközi tevékenységének alakulását, aktuális feladatait. Erre legutóbb 1988. februárjában került sor (7/1988. sz. elnökségi határozat).

A mostani jelentés I. fejezetében tömören áttekinti az MTA 1990. évi nemzetközi tevékenységét, II. fejezetében előrettekintést ad a kapcsolatok új vonásaira, különös tekintettel a külföldi források bevonására, az együttműködés új formáira.

A III. fejezet az Akadémia nemzetközi tevékenységének stratégiájára, támogatási rendszerének továbbfejlesztésére tesz javaslatot. Ennek keretében javasolja:

- folytatni és más országokra is kiterjeszteni a jól bevált és eredményesnek bizonyult projekt együttműködés rendszerét, az ehhez szükséges pénzügyi kereteink átcsoportosítását és bővítését;
- kiemelten támogatni a regionális kapcsolatokat, a Közép-Európa közös érdekeit szolgáló tudományos együttműködés bővítését;
- a hazai kutatási programok hathatós integrálását a nemzetközi és különösen az európai kutatási programokba. Feladatunk e téren, hogy érdekelttségi területünknek megfelelően minél nagyobb mértékben kapcsolódjunk be az Európai Tudományos Alapítvány tevékenységébe;
- minél nagyobb hangsúlyt fektetni a kétoldalú együttműködések keretében a közvetlen kapcsolatok kiépítésére, a kiegyensúlyozott kétirányú csere biztosítására;
- kezdeményezni a bővülő ösztöndíj-lehetőségek, tanulmányutak információs rendszerének kidolgozását;
- felhívni a tudományos osztályok, az intézetek, a nem kormányzati tudományos szervezetek nemzeti bizottságainak figyelmét arra, hogy kezdeményezzék — a várhatóan megrendezésre kerülő EXPO '95 kapcsán — minél több nemzetközi tudományos találkozás Magyarországon való megrendezését;
- Akadémiai Ösztöndíj Alap létrehozását. Az Alap biztosíthatná a posztgraduális képzés külföldi részképzését, illetve hozzájárulhatna külföldiek magyarországi ösztöndíjának támogatásához;
- konkrét kétoldalú megállapodásainkhoz, projektjeinkhez — együttműködő partnereink kívánságának is megfelelően — együttműködési cserealap (pénzalap) létrehozását.

A vitában felszólalók egyetértettek a jelentéssel. Kiemelték a kétoldalú együttműködések fontosságát. Felhívták a figyelmet arra, hogy a jövőben célszerűbb élesebben különválasztani a külföldi források és az együttműködések ügyét és kívánatos figyelmet fordítani az Országos Ösztöndíj Tanács tevékenységére is. Hangsúlyozták annak szükségességét, hogy a kutatók kellő tájékozottsággal rendelkezzenek a nemzetközi tevékenységről, lehetőségekről és ehhez megfelelő, az eddigénél jobb formákat kell kialakítani (pl. az Akadémiai Értesítőben legyen külön nemzetközi rovat).

Az Elnökség 29/1991. számú határozata

Az Elnökség:

- elfogadta a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága elnökének előterjesztésében, az MTA 1990. évi nemzetközi tevékenységéről benyújtott jelentést;
- támogatja az előterjesztés III. fejezetében javasoltak megvalósítását, és felkéri az MTA főtitkárát, vizsgálja meg az abban említett pénzügyi alap(ok) létrehozásának lehetőségét és erről tájékoztassa az Elnökséget.

Előterjesztés-tervezet a közgyűlés számára az Akadémia 1990. évi költségvetésének végrehajtásáról

Az Akadémia Alapszabályai 18. § (2) bekezdése szerint a közgyűlés hatáskörébe tartozik a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadása.

Az előterjesztés tervezete tájékoztat a beszámoló elkészítésének menetéről és összefoglalóan megfogalmazza a markánsan jelentkező gazdálkodási tapasztalatra figyelemmel az elmúlt évre jellemző egyes vonásokat.

A beszámoló I. fejezete számot ad a költségvetési támogatásról, az intézmények saját bevételeiről, a kutatóintézetek teljes forrás-truktúrájának alakulásáról, a beruházási forrásokról. A II. fejezet beszámol az Akadémia költségvetésének végrehajtásáról. Bemutatja a működési források felhasználásának, s egyes — kiemelt — jogcímenek elszámolt kiadások alakulását. Ezen belül bemutatja a jövedelmek, a felújítási kiadások, a nemzetközi kapcsolatok, a tudományos minősítés és továbbképzés, valamint az úgynevezett általános tudományos feladatok, továbbá a beruházási források felhasználásának alakulását. Tájékoztat a szervezetrendszer alakulásáról, a kutatóintézetek gazdálkodásával kapcsolatos tapasztalatokról. Az előterjesztést 18 melléklet egészíti ki.

Az Elnökség 30/1991. számú határozata

1. Az Elnökség a közgyűlési előterjesztés tervezetét elfogadja azzal, hogy „az 1 főre jutó jövedelem alakulása az 1990. évben című táblázat” elhagyandó, mivel félreértésekre adhat alkalmat. Felkéri a főtitkárt, hogy az így módosított előterjesztést terjessze a közgyűlés elé.

Előterjesztés-tervezet a közgyűlés számára az Akadémia 1992. évi költségvetési irányelveiről

Az Akadémia alapszabályai 18. § (2) bekezdése szerint a közgyűlés hatáskörébe tartozik az éves költségvetési terv irányelveinek jóváhagyása.

Az előterjesztés tervezet I. fejezete ismerteti a feladatot, II. fejezete a feltételekkel foglalkozik és bemutatja az Akadémia költségvetési tervezési és elosztási gyakorlatát, ismerteti a tudományos kutatás és az Akadémia funkcióját, valamint működési feltételeit 1991. év folyamán alapvetően meghatározó és megváltoztató, várható, tudomány- és gazdaságpolitikai intézkedéseket. Tájékoztat a tudományos kutatás és a kutatóhelyek finanszírozásának továbbra is fennmaradó sokcsatornás voltáról.

A III. fejezet irányelveket ad a támogatások elosztásához. Ennek keretében foglalkozik a társadalmi-gazdasági átalakulást és fejlődést elősegítő természettudományi kutatások, valamint a társadalomtudományi kutatások várható irányzataival, továbbá a kutatómunka hatékony működését biztosító funkcionális irányelvekkel.

A IV. fejezet felsorolja a feladatokat és végül határozati javaslatot ajánl a közgyűlés számára.

Az Elnökség tagjai az előterjesztéssel egyetértettek.

Az Elnökség 31/1991. számú határozata

Az Elnökség az előterjesztést elfogadja és egyetért azzal, hogy azt a főtítkár a következő határozati javaslattal terjessze a közgyűlés elé:

„A Közgyűlés

1. szükségesnek tartja, hogy működési célokra szolgáló bér és dologi, illetőleg a nemzetközi kapcsolatokra tervezett előirányzatok legalább a várható infláció, árfolyamváltozások mértékével egyezően emelkedjenek. Ezért az Akadémia a fejezet 1992. évi költségvetési javaslatában a mellékletben számított szintre hozott bázis előirányzatnak értéktartást szolgáló többlettel növelt összegét terjessze elő. A szerződéses tevékenységre — ide értve a KMÚFA-ból (illetve utódjából, az OMFA-ból), vállalati forrásból, valamint az OTKA-ból származó forrásokat — ilyen címen költségvetési támogatási többletet nem kell a kutatóhelyek számára tervezni. Ezen túlmenően támogatási többletet kell igényelni
 - a graduális és posztgraduális képzés támogatására,
 - az Akadémia tagjai, tudományosan minősítettek létszámváltozásával összefüggő bér-, illetménykiegészítés többletekre,
 - a nemzetközi kapcsolatok bővítésére, végül
 - az akadémiai Székház rekonstrukciója támogatására.
2. szükségesnek tartja az akadémiai kutatóintézetek költségvetési támogatási előirányzatai (báziselőirányzat) arányainak felülvizsgálatát, figyelemmel az elmúlt időszak tudományos eredményeire. A bázisfelülvizsgálatot az Akadémia bizottságai végezzék el a Titkárság közreműködésével.
3. egyetért a felújítási kerettel, és annak felosztására felhatalmazza az MTA főtítkárát.
4. indokoltnak tartja, hogy az Akadémia az 1992. évre az 1991. évi beruházási támogatás több, mint kétszeres összegét igényelje.
5. indokoltnak tartja, hogy a kutatók bérszínvonalának javítására eddig tett intézkedések folytatásaként az 1992. évi állami költségvetésben — az általános intézményi, inflációt ellensúlyozó bérfejlesztésen felül — további jelentős béremelés fedezete kerüljön biztosításra. Az 1991. évi eseti bérkorrekció eredményeit értékelni, majd az 1992. évi bérfejlesztési lehetőségek elosztásakor — esetleges differenciálás útján — hasznosítani kell.
6. elrendeli a kutatóintézetek szervezeti, jövedelem-szabályozási formáinak felülvizsgálatát abból a célból, hogy azok összhangba kerüljenek a tevékenységek jellegével és források körével.
7. támogatja az Akadémiai Kutatási Alap további fenntartását és pályázati formában történő felhasználását az 1994. évvel bezárólag. Ennek egyik forrása a bázisfelülvizsgálat révén felszabaduló támogatási összeg.

8. szükségesnek tartja közgazdasági elemzések és számítások elvégzését a költségvetési támogatások valorizálásának megalapozására.

9. indokoltnak tartja, hogy az Akadémia reformjában beépülve és az eddig elkészült dokumentumokra támaszkodva felgyorsuljanak a tudományos kutatás és az azt alaptevékenységként végző kutatóhelyek finanszírozási rendjének korszerűsítésére irányuló munkálatok, és az új rendszer mielőbb kerüljön bevezetésre.”

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség úgy döntött, hogy

- elfogadja Beck Mihály r. t.-nek a Magyar Nagylexikon társfőszerkesztői tiszteréről történő lemondását;
 - felkéri a főtítkár, hogy az Akadémia helyiségeit térítés ellenében se bocsássa tudománytalan vagy áltudományos rendezvények céljára. Az Elnökség tudomásul vette az Akadémia elnökének szóbeli tájékoztatóit:
 - az Akadémiáról szóló törvény előkészítő munkálatairól;
 - arról, hogy az Elnökség 1990. december 18-i állásfoglalásának megfelelően megszűnt az MTA Béke és Konfliktuskutató Központja és volt feladatainak egy részét az ELTE-n támogatott kutatóhely veszi át;
 - arról, hogy a Világkiállítás kormánybiztosának kérésére az MTA véleményt nyilvánít a Világkiállítással kapcsolatos egyes olyan szakmai-tudományos kérdésekben, amelyben megkeresik.
- E célra alkalmi bizottságot hoz létre, melynek elnöke:
- Csurgay Árpád I. t., főtítkárhelyettes, titkára: Ondvári Árpád főtanácsos;
- az Elnökség március 26-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb eseményeiről szóló (írásban előterjesztett) beszámolót.

Budapest, 1991. május 20.

Kosáry Domokos s. k.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia
elnökének és főtítkárának
4/1991. (A.É.5.) MTA

u t a s í t á s a

a Magyar Tudományos Akadémia Kutatási Ellátási Szolgálatának és elnevezésének módosításáról

1. §

A Magyar Tudományos Akadémia (továbbiakban: MTA) Kutatási Ellátási Szolgálatát a jelen utasításban foglaltak szerint MTA Központi Ellátási Szolgálatá (továbbiakban: KESZ) szervezzük át.

2. §

- (1) A KESZ önálló jogi személy, önálló gazdálkodási és bér gazdálkodási jogkörrel rendelkező, maradványérdekeltségi rendszerbe sorolt költségvetési szerv.
- (2) A KESZ székhelye: 1014 Budapest, Országház u. 30.

3. §

- (1) A KESZ üzemeltetési és szolgáltatási feladatokat lát el.
Tevékenységi köre különösen:
 - az MTA Székháza, Irodaháza, Tudós Klubja, a vári épület együttes és meghatározott egyéb ingatlanai üzemeltetési feltételeinek megteremtése és ezek ellátása;
 - építés-beruházási és felújítási műszaki lebonyolítási tevékenység, pénzügyi-gazdasági koordináló tevékenység;
 - az MTA által meghatározott egyéb feladatok (pl. lakásépítési alap kezelése) ellátása.
- (2) A KESZ kezeli — az MTA megbízásának megfelelően, a KESZ Szervezeti és Működési Szabályzatában meghatározott módon — az MTA Székházát, a vári épülethez tartozó és külön meghatározott egyéb ingatlanokat.

4. §

- (1) A KESZ vezetését az igazgató látja el. Az igazgató kinevezése, és tekintetében a munkáltatói jogok gyakorlása az MTA főtitkárának jogkörébe tartozik.
- (2) A KESZ közvetlen felügyeletét az MTA Titkársága Pénzügyi Főosztálya látja el.
- (3) A KESZ Szervezeti és Működési Szabályzatot készít, amelyet az MTA Titkárság Pénzügyi Főosztálya vezetője hagy jóvá.

5. §

Az utasítás rendelkezéseit 1991. július 1-jétől kell alkalmazni, egyidejűleg a 6/1990. (A.E.9.) MTA és a 8/1985. (A.K.14.) MTA-F. utasítással módosított 8/1984. (A.K.9.) MTA-F. utasítás hatályát veszti.

Kosáry Domokos
elnök s. k.

Láng István
főtitkár s. k.

A Központi Statisztikai Hivatal elnökének
8001/1991. (SK 5.) KSH

t á j é k o z t a t ó j a

a szakágazati besorolások teljes körű módosításának előkészítéséről

A 9017/1987. (SK 10.) KSH közleménnyel közzétett „Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszerének” (továbbiakban TEÁOR) jövő évtől előirányzott módosításával kapcsolatban az alábbiakra hívom fel a jogi személyiségű, illetve a jogi személyiség nélküli, bejegyzett gazdasági szerveze-

tek, a költségvetési szervek, pénzügyintézetek, egyházi illetve társadalmi szervezetek, önkormányzatok valamint az egyéni vállalkozók és az egyéni gazdálkodók figyelmét:

Az ENSZ Statisztikai Bizottsága 1990. I. 1-jei hatállyal módosította a „Gazdasági tevékenységek szabványos nemzetközi osztályozásának” 1968 óta érvényben lévő rendszerét. Az osztályozás új változata (ISIC Rev.3.), amely meghatározó keretrendszere a tevékenységek világviszonylatban egységes számbavételének és publikálásának, a gazdaság számos területén irányoz elő az eddiginél lényegesen részletesebb ágazati tagolásokat.

Az Európai Közösség és tagállamai ehhez kapcsolódva ugyancsak a közeljövőben térnek át egységes tevékenységi osztályozásuk új, felülvizsgált változatának (NACE Rev.1.) kötelező alkalmazására. A NACE Rev.1. az alapsoportosítások (vagyis a gazdasági ág, illetve ágazat) szintjén teljesen megfelel az ISIC Rev.3. tagolásának, a további szinteken (alágazat, illetve szakágazat) azonban annál részletesebb bontásokat tartalmaz.

Szem előtt tartva, hogy az Európai Közösséghez való csatlakozásnak egyik előfeltétele az ott elfogadott statisztikai módszerek, osztályozások, illetve definíciók alkalmazása, a TEÁOR jelenleg folyó felülvizsgálata figyelembe veszi az említett nemzetközi tevékenységi osztályozások követelményeit is. Emiatt a hazai gyakorlatban jelenleg használt tevékenységi osztályozás minden szintjén lényeges tartalmi változások várhatók, mindenképp a termékellátó, illetve a szolgáltatási szféra között szükségessé váló átcsoportosítások következményeként.

A Központi Statisztikai Hivatal fontos feladatának tekinti, hogy a TEÁOR módosítását, illetve a gazdasági szervezetek szakágazati besorolásának ezzel összefüggő teljes körű változtatását úgy oldja meg, hogy az a lehető legkisebb terhelést jelentse az adatszolgáltatók részére. Ezért *közvetlenül, központilag* elvégzi az átsorolást minden olyan esetben, amikor az adott szakágazat tevékenységének viszonylag homogén jellege erre lehetőséget nyújt, illetőleg amikor az egyes gazdasági szervezetek főtevékenysége a rendelkezésre álló statisztikai jelentések vagy más információs források alapján kellő részletességgel, megbízhatóan megállapítható.

Kiegészítő információkérésre tehát csak azokon a területeken kerül sor, ahol a jelenlegi, átfogóbb tevékenységi körű szakágazat az új TEÁOR szerint *több* szakágazatra oszlik, s központilag nem állapítható meg, hogy az eredetileg ide sorolt szervezetek főtevékenysége melyik új (részletező) szakágazat tevékenységi körébe tartozik.

A kiegészítő információszolgáltatás szükségességéről az érintett gazdasági szervezeteknek *legkésőbb júniusban* előzetes (előkészítő) értesítést küldünk. Így már az új TEÁOR — júliusra várható — hivatalos közzététele előtt megkezdhetik a felkészülést az *augusztus első felében* esedékes információközlésre, amelynek keretében az 1990. évi árbevétel (vagy indokolt esetben a létszám-megosztás) alapján kell majd jelenteniük főbb tevékenységeik szakágazatonkénti arányát.

Kérjük, hogy azok a jogi személyiségű, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági szervezetek, vala-

mint kettős vagy egyszerűsített kettős könyvelést vezető egyéni vállalkozók, akiknek levelezési címében a bejegyzésüket követően változás történt, új címüket sürgősen jelentsék a KSH székhely szerint illetékes megyei (fővárosi) igazgatóságának. Ennek hiányában ugyanis sem az átsoroláshoz esetleg szükségessé váló információkérést, sem az átsorolásról szóló értesítést nem tudjuk részükre megküldeni.

Felhívjuk továbbá mindazon közigazgatási szervek, gazdasági vagy társadalmi szervezetek figyelmét, amelyeknek feladataik ellátásához szükségük lesz gépi adathordozón a régi és új ágazati rendszernek megfelelő számjelállományra, hogy konkrét megrendelésüket 1991. június 30-ig juttassák el a KSH Vállalati adatgyűjtések főosztályára.

Végvári Jenő s. k.

a Központi Statisztikai Hivatal
elnökhelyettese

T á j é k o z t a t ó

a TMB által odaítélt doktori fokozatokról

Nyelvtudományi szakbizottság

É. KISS KATALIN

(Nyelvtudományi Intézet)

„Konfigurációs nyelv-e a magyar” c. doktori értekezése alapján a nyelvtudomány doktora.

VÉGH JÓZSEF

(nyugdíjas)

„Kapcsolatok a jelentéstan, a nyelvjáráskutatás és a néprajz között. (Egy élet tudományos és tudományszervező munkásságának összefoglalása)” c. doktori értekezése alapján a nyelvjáráskutatás és a néprajz között. (Egy élet tudományos és tudományszervező munkásságának összefoglalása)” c. doktori értekezése alapján a nyelvtudomány doktora.

SZENDE TAMÁS

(Nyelvtud. Int.)

„Alapalak és lazítási folyamatok” c. doktori értekezése alapján a nyelvtudomány doktora.

Irodalomtudományi szakbizottság

PÉTER LÁSZLÓ

(Irodalomtud. Int.)

„Móra Ferenc életműve” c. doktori értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

SARBU ALADÁR

(ELTE BTK Angol TSz.)

„The Reality of Appearances: Vision and Representation in Emerson, Hawthorne, and Melville” c. doktori értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

Történelemtudományi szakbizottság

ÉRSZEGI GÉZA

(Magyar Országos Levéltár)

„Eredeti pápai oklevelek Magyarországon

(1199–1417)” c. doktori értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

GERGELY JENŐ

(ELTE Új- és Legújabbkori Magy. Tört. TSz.)

„A keresztényszocializmus Magyarországon 1924–1944” c. doktori értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

SIPOS PÉTER

(Pol. Tört. Intézet)

„A szocialista szakszervezeti mozgalom története Magyarországon 1919–1944” c. doktori értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

Növénytermesztési szakbizottság

SZABÓ MIKLÓS

(GATE Földműveléstani és Növényterm. TSz)

„Őszi búzafajták agroökológiai alkalmazkodóképessége és ökonómiai fajtaértékbírálatára” c. doktori értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Kémiai tudományi szakbizottság I.

HORVAI GYÖRGY

(BME Ált. és Anal. Kém. TSz.)

„Potenciometriás és amperometriás érzékelők és alkalmazásuk az áramlól oldatos elemzésben” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

TÓTH KLÁRA

(BME Ált. és Anal. Kém. TSz.)

„Ionszelektív elektródok elektrokémiája és analitikai alkalmazása” c. értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Biológiai tudományi szakbizottság I.

KÓSA FERENC

(SZOTE Igazságü. Orvostani Int.)

„Az emberi csontok individuális és kronológiai kora” c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

SZABAD JÁNOS

(SZBK Biol. Közp.)

„A szaporodás elemeinek genetikai azonosítása muslica nőstényekben” c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

Biológiai tudományi szakbizottság II.

HORVÁTH GÁBOR

(SZBK Növényélettani Int.)

„A fotoszintetikus elektrontranszport működését szabályozó strukturális és funkcionális tényezők új elemei” c. értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

Klinikai Orvostudományi szakbizottság I.

LENGYEL MÁRIA

(Orsz. Kardiológiai Int.)

„Az echocardiographia szerepe a szívműtét előtti döntéshozatalban” c. értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Földrajztudományi szakbizottság

PROBÁLD FERENC

„Világ gazdasági kérdések földrajzi vizsgálata különös tekintettel a tudomány s az oktatás kapcsolatára” c. doktori értekezése alapján a földrajztudomány doktora.

Allattenyésztési és állatorvostudományi szakbizottság

KUTAS FERENC

„A különböző oktanú acidosisok patomechanizmusa háziállatokban” c. doktori értekezése alapján az állatorvostudomány doktora.

Elméleti orvostudományi szakbizottság

ÁDÁM ÉVA

„Az adenovírus hexon antigén szerkezete” c. doktori értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinikai Orvostudományi szakbizottság I.

SZEGEDI GYULA

„A systema lupus erythematosusos betegek klinikai megfigyelésével és immunológiai vizsgálataival szerzett tapasztalatok” c. doktori értekezése alapján az orvostudomány doktora.

TENCZER JÓZSEF

„Klinikai aritmiák elektrofiziológiai mechanizmusai” c. doktori értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Építési, építészeti és közlekedéstudományi szakbizottság

TARNAI TIBOR

„Kinematikailag határozatlan szerkezetek és szerkezeti topológia” c. doktori értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

PATVAROS JÓZSEF

„Bányászati technológiai rendszerek szintézise” c. doktori értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Kémiai szakbizottság II.

KARGER-KOCSIS JÓZSEF

„Fröccsöntött, erősíthető és szélerősítésű műszaki műanyagok törése és kifáradása mikroszerkezetük függvényében” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

KATA MIHÁLY

„Farmakonok oldékonyságának és oldási sebességének befolyásolása gyógyszer technológiai módszerekkel” c. doktori értekezése alapján a gyógyszerészeti tudomány doktora.

ÖRSI FERENC

„Szénhidrátok termikus bomlása, valamint kölcsönhatásai és jelentőségük az élelmiszeripari technológiában” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

PINTÉR ISTVÁN

„Nitrogéntartalmú szénhidrátorszármazékok új szintézismódszerei” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

SÁTORY ÉVA

„Gyógyszerészeti segédanyagok néhány biofarmáciai mérő módszere, mutagén és sajttoxikus hatásának mérése” c. doktori értekezése alapján a gyógyszerészeti tudomány doktora.

VAJDA TAMÁS

„Ionhatás a tripszinműködés, -képződés és -lebomlás szabályozásában” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Pszichológiai tudományi szakbizottság

KLEIN SÁNDOR

„Modern matematika tanítási módszerek pszichológiai hatásai” c. doktori értekezése alapján a pszichológiai tudomány doktora.

Tudományos Minősítő Bizottság

T á j é k o z t a t ó

a TMB Szakbizottságai által odaítélt kandidátusi fokozatokról*Irodalomtudományi szakbizottság*

GERA JUDIT

(ELTE BTK)

A holland századforduló problémáinak művészi szintézise Frederik van Eeden „Van de koele meren des doods” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

Nagyné GOLLER ÁGOTA

(Bp-i Tanítóképző Főiskola)

„A szorapion testvérek útkeresése a korai szovjet-orsz. kísérletében” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

LÁNG GUSZTÁV

(Berzsenyi Dániel Tanárképző Főisk.)

„Dsidá Jenő költészete” c. kandidátusi értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

Nyelvtudományi szakbizottság

KERTÉSZ ANDRÁS

(KLTE Német Nyelv- és Irod.)

„Begriffsexplikation und Tatsachenerklärung in der generativen Grammatik” c. értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

Néprajztudományi szakbizottság

KÜLLŐS IMOLA

(ELTE BTK)

„Latorköltészet és betyárfolklor. A folklor alkotások sajtyszerűségei egyetlen témakör történeti változásának tükrében” c. értekezése alapján a néprajztudomány kandidátusa.

BALÁZS GÉZA

(ELTE BTK)

„A magyar égetett szeszes italok története, ter-

minológiája és néprajza" c. értekezése alapján a néprajztudomány kandidátusa.

BELLON TIBOR

(Győrffy István Nagykun Múzeum)

„A nagykunsági mezővárosok állattartó gazdálkodása a XVIII–XIX. században" c. értekezése alapján a néprajztudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi Szakbizottság

ADEL HAMZA AL-JASIM

(Irak)

„Az olajszektor és a petrokémia szerepe az öböl Arab országainak gazdasági fejlődésében" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SALEM SHAKER GHANAM

(Szíria)

„The development of the Lebanese economy (1945–1989) the influences of the civil war and the Israeli invasion" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

ZSARNÓCZAI SÁNDOR

(GATE)

„Integrációs törekvések az arab országokban és ezek hatása a Magyar Népköztársasággal fenn tartott külgazdasági kapcsolatokra" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

RÉVÉSZ ANDRÁS

(nyugdíjas)

„A szakemberellátottság nemzetközi tendenciái" c. kandidátusi értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

SZÜTS TIVADAR

(Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főisk.)

„A társadalmi étkeztetés energiafelhasználásának hatékonysága" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

VINCZE RÓZSA

(JPTE)

„A közgazdasági képzési rendszer minőségi fejlesztése a termelés intenzívvé válásának körülményei között" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

RIXER ATTILA

(MÁV Vasúti Tud. Int.)

„A Magyar Államvasutak tevékenysége gazdasági hatékonyságának emelése" c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Állam és Jogtudományi szakbizottság

TRÓCSÁNYI LÁSZLÓ

(162. sz. Ügyvédi Munkaközösség)

„A közigazgatási bíráskodás egyes elméleti és gyakorlati kérdései" c. kandidátusi értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

MEZEY BARNA

(ELTE ÁJK)

„A magyar polgári büntetőügy kialakulása" c. kandidátusi értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

Földrajzi és meteorológiai szakbizottság

KECSKEMÉTHY KLÁRA

(MH Tóth Ágoston Térk. Int.)

„A Kelet-szlovák-alföld és Magyarország Északkeleti része földhasznosításának összehasonlító elemzése" c. értekezése alapján a földrajztudomány kandidátusa.

Matematikai és Számítástudományi szakbizottság

SALI ATTILA

(MTA MKI)

„Extramális kérdések véges részben rendezett halmazokra és mátrixokra" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

KOZMA LÁSZLÓ

(KLTE Matematikai Int.)

„Konexióstruktúrák oszkulálásáról" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

TELCS ANDRÁS

(SZÁMALK)

„Véletlen bolyongás gráfokon" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

JÓZSEF SÁNDOR

(Agrárgazd. Kut. Int.)

„A bizonytalanság kezelése fuzzy elméleti eszközökkel a matematikai modellezésben" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

SIMONYI GÁBOR

(MTA MKI)

„Információs elméleti kérdések a kombinatorikában" c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Fizikai, csillagászati szakbizottság

BAKONYI IMRE

(MTA KFKI)

„Nikkel-metalloid fémüvegek mágneses tulajdonságai és rövidtávú rendje" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

NYAKÓ BARNA

(MTA Atommagkutató Int.)

„Szuberdeformáció és alak-koegzisztencia kimutatása ¹⁵²DY atommagban" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

SZABÓ JÓZSEF

(KLTE Kísérleti Fiz. TSz)

„Alacsony energiájú töltött részecskékkel könnyű magokon létrehozott magreakciók hatáskeresztmetszetének vizsgálata" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

RAICS PÉTER

(KLTE Kísérleti Fizikai TSz.)

„Az U-238, Th-232 és No-237 atommagokon végbemenő (n, 2n) reakció gerjesztési függvényének vizsgálata" c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

KUN MÁRIA

(MTA Csillagászati KI)

„Fiatal objektumok közeli csillagkeletkezési régiókban" c. értekezése alapján a fizikai (csillagászati) tudomány kandidátusa.

HARMAT PÉTER

(SEMILAB Félvezető Fizikai Lab. RT)

„Káliumbuborékokat tartalmazó adalékolt wolfram magashőmérsékleti mikrodeformációi” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

*Növénytermesztési szakbizottság***NOWINSZKY LÁSZLÓ**

(BD Tanárképző Főisk.)

„Kozmikus tényezők hatása kártevő rovarok fénycsapdás gyűjtésére” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

TÓTH GYÖRGY

(ELTE Gothard Asztrofizikai Observatóriuma)

„Kozmikus tényezők hatása kártevő rovarok fénycsapdás gyűjtésére” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

MOHAMED EL HASSAN EL KARIM DIRAR
(Szudán)

„Extreme moisture regime properties of two soil types and the possibility of their modification” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

SULGIMAN SALGIM SALAH

(KEÉ Gyümölcsstermesztési TSz.)

„Cseresznye és meggyfajták virágzása, termékenyülése” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

MUNEM ABID DARWISH

(Irak)

„Almafajták gyümölcsseinek minőségi jellemzői” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

LITKEI JULIANNA

(DATE)

„Sclerotinia sclerotiorum hiperparazita gombái” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

RADICS LÁSZLÓ

(Földműv. és Növ. term. TSz.)

„Agroökológiai tényezők hatása a szántóföldi gyomnövényzetre” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

KONKOLYNÉ GYURÓ ÉVA

(SASAD Kertészeti Mg. TSz.)

„A tájpotenciál és a tájhasználat összefüggései a Zempléni-hegységben” c. értekezése alapján a mezőgazdaságtudomány kandidátusa.

BEKE JÁNOS

(GATE Mg.)

„A szemeskukorica száradási folyamatának elemzése” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

LÁNG LÁSZLÓ

(Mg. Kutató I. Martonvásár)

„Korai érésű búzafajták nemesítésének genetikai és fiziológiai tényezői” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

KHALIFA HUSSEIN DABAJ

(Líbia)

„Distribution, host ranges and identification of Root-knot nematode „Meloidogyne species” in

Hungary” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

ALI MUKRED KAID

(Jemen)

„Alma alanyfajták szaporítása és oltványiskolai értéke” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

FARAGÓ MIHÁLY

(nyugdíjas)

„Növényélettani megfigyelések a borsosmentán” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

JABLONKAY ZOLTÁN

(ERTI)

„A fahasználat irányítási módszereinek fejlesztése” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

MOLNÁR IMRE

(Hajdú-B-m. Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás)

„Az őszi búza és kukorica gyomegyüttesének kvantitatív ökológiája” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

*Klinikai Orvostudományi Szakbizottság II.***FAZEKAS TIBOR**

(SOTE III. Sebészeti Klinika)

„A málytályogok diagnosztikája és terápiája” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BERECZ MARGIT

(Orsz. Bőr- és Nemikórtani Int.)

„Rizikófaktorok psoriasisban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

FATHI ALI BEN YAZID

(Líbia)

„Incidence, frequency and mortality” (A Statistical Analysis) c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Elektronikai, számítástechnikai szakbizottság***PHAM HONG QUANG**

(Vietnam)

„Vietnami zolált szavas beszédfelismerő rendszer és intonáció figyelembevételével” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság***SZEIDOVITZ GYŐZŐ**

(MTA GGKI)

„Komárom és Mór környezetében keletkezett történelmi rengések epicentrális intenzitásának és fészekmélységének meghatározása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Kémiai Tudományos szakbizottság I.***BARANYAI LAJOS**

(MTA Izotópkutató Intézet)

„A cementipari nyersliszt-homogenizálás paramétereinek optimalizálása radioizotópos nyom-

jelzés alkalmazásával" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

BORBÉLY GABRIELLA

(MTA KKKI)

„Zeolitok rácskationjainak szilárd fázisú ioncseréje és a vázszerkezetet alkotó tetraéderesen koordinált atomok izomorf helyettesítése" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SZÉCHY GÁBOR

(BME Kémiai Techn. TSz)

„Tanulmányok az aromás- és az etiléngyártás valamint a magyar barnaszének feldolgozása köréből" c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

JEKKELNÉ Dr. BOKÁNY ANTÓNIA

(Gyógyszerkutató Int.)

„Új genetikai módszerek alkalmazása mikrobaktériumok szterinátalakító képességének megváltoztatására" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

PADISÁK JUDIT

(Természettudományi Múzeum)

„A fitoplankton szukcessziója sekély tavakban" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

DARVAS BÉLA

(Növényvédelmi Kutató)

„Az ekdizon 20 monooxigenáz és gátlása húslégy fajokban" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

FARKAS JÓZSEF

(HAKI)

„Halaink mikroflóriájában előforduló mikroorganizmusok gyakorisága, valamint élettani-biokémiai vizsgálata" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

SUZAN AHMED EL-BASSIOUNY

(Egyiptom)

„Behaviour and ethophysiological studies on some phytophagous insect species affected by antifeedants and ovipositors" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

EL-SAMED ALI MOHAMED EL-SAYED EL-ERAKY

(Egyiptom)

„Néhány Acaridis atka toxonomiája és ökológiája" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

KOVÁCS ATTILA

(BD Tanárk. Főisk.)

„Pázsitfüvek genetikai tartalékainak vizsgálata" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Biológiai tudomány szakbizottság II.

TURI ÁGNES

(I. sz. Kémiai Biokémiai TSz.)

„A Ca^{2+} szerepe amiometriális Na^+/K^+ ATPáz aktivitásának szabályozásában" c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Szociológiai és demográfiai szakbizottság

KOLOZSI BÉLA

(SZOTE Társtud. I. Orvosi Szoc. Csop.)

„A deviancia elméleti paradigmáinak elemzése és egyes önkárosító formáinak empirikus vizsgálata" c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

Politikatudományi szakbizottság

RATHMANNÉ TURY MÁRIA

(Gazdaság- és Társadalomkut. I.)

„Pártok és pártrendszer Ausztriában" c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

EGEDY GERGELY

(MTA Szoc. Int.)

„Hadsereg, bürokrácia és politika Thaiföldön" c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

SZILASSY ATTILA

(Magyar Külügyi Intézet)

„Regionális válság és rendezési kísérletek Közép-Amerikában" c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

Tudományos Minősítő Bizottság

Pályázati felhívás

A Magyar Köztársaság legfőbb ügyésze pályázatot hirdet az Országos Kriminológiai és Kriminálisztikai Intézet

i g a z g a t ó i

munkakörének betöltésére.

A munkakör betöltésének feltételei:

- magyar állampolgárság, büntetlen előélet,
- egyetem állam- és jogtudományi karán szerzett diploma,
- tudományos fokozat a bűnügyi tudományok köréből és elismert eredmények e kutatások területén,
- a nemzetközi kapcsolatok, és a kapcsolatok fenntartása és bővítése szempontjából fontos idegen nyelv (nyelvek) tárgyalási szintű ismerete,
- tudományszervezési tapasztalat és kutatói gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó elképzeléseit, javaslatait az Intézet munkájának, működésének folytatására,
- jelenlegi munkahelyének, beosztásának, fizetésének megjelölését,
- eddigi szakmai munkájának és eredményeinek ismertetését (az általa írt tanulmányok bibliográfiai jegyzékét),
- tudományos fokozatának, idegen nyelv ismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- a feltételeknek megfelelést igazoló okiratok, oklevelek másolatát,
- részletes önéletrajzot,

- három hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt,
- egészségi alkalmasságot igazoló orvosi véleményt.

Amennyiben a pályázó az ügyészi szervezet dolgozója, úgy a felsorolt mellékleteket a pályázatnak nem kell tartalmaznia.

Az igazgató besorolása a bírák, ügyészek, bírósági és ügyészségi dolgozók előmeneteléről és javadalmazásáról szóló 1990. évi LXXXVIII. törvény, illetve annak 2. és 3. számú melléklete szerint történik.

A pályázat benyújtási határideje 1991. szeptember hó 1. napja.

A pályázatokat a legfőbb ügyészhez címezve, a Legfőbb Ügyészség Személyzeti és Tanulmányi Főosztályához kell beküldeni. (1372 Budapest, Markó u. 16.) A pályázat feltételeiről az Intézet megbízott igazgatója, dr. Pusztai László (Országos Kriminológiai és Kriminálisztikai Intézet, Budapest, XII., Maros u. 6/a. Telefon: 1567—282) ad felvilágosítást és kérésre rendelkezésre bocsátja az Intézet szervezeti és működési szabályzatról szóló tájékoztatót.

A pályázatokat szakmai bizottság bírálja el és tesz javaslatot a kinevezésre. A kinevezés kérdésében a legfőbb ügyész dönt.

A pályázók a pályázat eredményéről a határidő lejáratát követő egy hónapon belül értesítést kapnak. A kinevezés 1991. november hó 1. napjával történik.

Az MTA Regionális Kutatások Központjának főigazgatója pályázatot hirdet — az újból betöltésre kerülő — Dunántúli Tudományos Intézet igazgatójának tiszterére, 1991. szeptember 30-tól kezdődő időponttal.

Az igazgató feladatai

- a Dunántúli Tudományos Intézet kutatásainak irányítása, összefogása
- a Dunántúli Tudományos Intézet tudományos műhely jellegének erősítése
- az intézetnek mint a Regionális Kutatások Központja önálló kutatóhelyének képviselője a kutatóhálózaton belül, valamint a térség tudományos állami és más szervezetei előtt
- az igazgató feladata az intézet saját nemzetközi kapcsolatainak ápolása, a kutatók külföldi kapcsolatainak menedzselése, nemzetközi kutatásokba történő bekapcsolódás
- az intézet igazgatójának feladata elősegíteni, hogy a DTI kollektívája által létrehozott tudományos eredmények mind nagyobb körben válnak ismertté a szélesebb körű szakmai közönség előtt
- az intézet igazgatója a munkahelyi kollektívával egyetértésben alakítja ki annak szervezeti, működési, belső gazdálkodási, fenntartási rendjét, felelős annak működtetéséért — az RKK szervezeti és működési szabályzatának keretei között

- az intézet igazgatójának feladata a DTI működéséhez szükséges anyagi és gazdasági feltételek megteremtése
- az intézet igazgatója feladatait az erre vonatkozó jogszabályokban, valamint az RKK szervezeti és működési szabályzatában, a DTI belső rendjének megfelelően köteles ellátni

Pályázati feltételek

- egyetemi végzettség
- tudományos fokozat
- idegen nyelv ismerete
- tudományos kutatásban szerzett tapasztalatok
- A pályázatnak tartalmaznia kell
- eddigi szakmai munkásságát
- tudományos munkáinak jegyzékét
- részletes önéletrajzot
- az igazgatói feladatok ellátására, az intézet szervezeti és működési rendjének alapkérdéseire, tudományos és vezetési koncepciójára vonatkozó elképzeléseit

A pályázatot 1991. szeptember 1-ig kell benyújtani az RKK főigazgatójához (Pécs, Kulich Gy. u. 22.)

Pécs, 1991. június 13.

Dr. Illés Iván s. k.
igazgató s. k.

Az MTA Zenetudományi Intézete (Budapest I., Táncsics M. u. 7.) pályázatot hirdet magyar zene-történeti és magyar népzenei kutatómunkára felsőoktatási intézményben képesítést nyert pedagógusok részére, akiknek munkahelyi vezetője a kutatómunkában való részvételt támogatja, és órakedvezmény nélkül heti egy kutatónapot biztosít.

A megbízást nyert pedagógus kutatási feladatát részletesen a témavezető határozza meg. A kutatási szerződés időtartama 1991. szeptember 1. — 1992. augusztus 31. Díjazás: havi 1400.— Ft.

A pályázatot az Intézet igazgatójához lehet benyújtani 1991. augusztus 15-ig (1250. Budapest Pf. 28.). A pályázat a következőket tartalmazza: munkaterv, publikációsjegyzék, rövid életrajz és az iskola igazgatójának támogatólevele.

Dr. Falvy Zoltán
igazgató

Az MTA Irodalomtudományi Intézete pályázatot hirdet szakterületük tudományos kérdései iránt érdeklődő felsőoktatási intézményekben képesítést szerzett pedagógusok részére, az Intézet kutatómunkájában megbízásos jogviszony alapján való részvételre, a következő témakörökben:

- A magyar irodalomtudomány és kritika története
- Kutatások a XVI.—XVIII. századi magyar irodalomtörténet köréből

- Kutatások a XIX. és a XX. századi magyar irodalomtörténet köréből
- Kutatások a felszabadulás utáni magyar irodalom tárgykörében
- Közép-kelet-európai irodalomtörténeti kutatások
- Irodalomelméleti kutatások
- Kutatások az összehasonlító irodalomtörténet tárgykörében.

A pályázatot elnyert pedagógusok — jelenlegi munkaviszonyuk fenntartása mellett — az Intézet-tel kötött szerződésben meghatározott kutatási feladatot végeznek 1991 szeptember 1-től egy évi időtartamra, amiért havi 1400 Ft díjazásban részesülnek.

A pályázatot a kutatási terület megjelölésével, részletes önéletrajzzal, publikációs jegyzékkel és a munkahely vezetőjének javaslatával ellátva f. év július 30-ig az MTA Irodalomtudományi Intézete igazgatójához kell benyújtani. (1118 Budapest, Ménesi út 11–13.)

MTA Irodalomtudományi Intézete Igazgatóság

FELHÍVÁS

jogszabály-előkészítő tanfolyamra

Az elmúlt években az Alkotmány módosításával, az alapvető jogszabályok megalkotásával kialakultak azok a keretek, amelyekre a jövő jogalkotása épülhet.

A megváltozott politikai, gazdasági viszonyok között a jogszabályok előkészítése magas szintű, speciális képzettséget igényel mindazoktól, akik e munkában részt vesznek.

Az Igazságügyi Minisztérium, mint a jogszabályok előkészítéséért, összhangjáért felelős szerv; a minisztériumokban, országos hatáskörű szerveknél, önkormányzati, politikai, társadalmi szervezeteknél a jogszabályok előkészítésével, észrevételezésével foglalkozók továbbképzésére tanfolyamot hirdet.

A tanfolyam tematikája átfogja

- a jogalkotás aktuális kérdéseit,
- az Országgyűlés jogalkotásának tapasztalatait,
- a jogforrások rendszerét,
- a jogalkotás mechanizmusának elméleti és gyakorlati kérdéseit,

- a belső jogrendszer és a nemzetközi egyezmények összhangjának megteremtését,
- a jogalkotás nyelvi szakszerűségének kérdéseit,
- elképzeléseket az igazságszolgáltatás továbbfejlesztésére.

Az előadásokat a téma elismert szakemberei tartják.

A tanfolyam egyhetes, hétfőn délelőtt kezdődik és péntek délután fejeződik be.

A tanfolyam helye: Alsóörs, ideje: 1991. szeptember 16–20. A tanfolyam önköltséges, részvételi díja: 8000 Ft, amely a harminckét órás oktatás, az írásos anyagok, a szállás, ételmezés és utazás költségeit is magában foglalja. Elhelyezés: 2–3 ágyas, zuhanyozós szobákban.

A jelentkezési lapot az Igazságügyi Minisztérium Oktatási és Továbbképzési Osztályától (1054 Budapest, V. Szalay u. 16. II. e. 244.) lehet személyesen vagy írásban kérni.

A részvételi díjat az IM Bp. 232–90148–3301 egyszámlájára „jogalkotási továbbképző tanfolyam” megjelöléssel kérjük átutalni. Az átutalásról szóló igazolást a jelentkezési laphoz csatolni kell.

A jelentkezési határidő: 1991. augusztus 10.

A hallgatókat az Igazságügyi Minisztérium autóbusza szállítja az oktatás színhelyére és vissza Budapestre.

A tanfolyam meghatározott létszámmal indul, a hallgatókat a jelentkezés sorrendjében iskolázzuk be. A beiskolázott hallgatóknak részletes tematikát és egyéb tudnivalókról a tájékoztatást közvetlenül küldjük meg. A tanfolyammal kapcsolatos további felvilágosítás az 1328–367 telefonszámon kapható.

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8–10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés az 1173–929 hívószámú telefonon.

*Tudományos Minősítő Bizottság
Titkársága*

AKADÉMIAI ÉRTEŚÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Titkársága Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat igazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Zöld Ferenc — Budapest, 1991., Nyomdai táskaszám: 20330
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 3 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

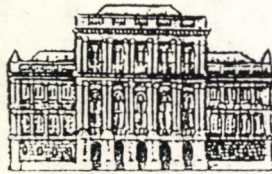
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díjak egy évre 288 Ft — Példányszámonkénti ára: 12 Ft

a-a

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA

BUDAPEST, 1991. AUGUSZTUS 22.

Közlemények

5/1991. (A. É. 6.) MTA
utasítás

a Magyar Tudományos Akadémia Titkársága szervezeti
változásairól 96

TMB tájékoztató

doktori és kandidátusi fokozatok odaitéléséről 96

Pályázati felhívások 99

a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, vala-
mint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének
és titkárának fogadóórája 102

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia Titkársága

elnökének és főtítkárának 5/1991. (A. É. 6.) MTA
együttes u t a s í t á s a

A Magyar Tudományos Akadémia Titkársága szervezeti változásairól

A Magyar Tudományos Akadémia Igazgatási és Szolgáltatási Dolgozók Szakszervezetével egyetértésben az alábbi utasítást adjuk ki.

1. §.

- (1) A Magyar Tudományos Akadémia Titkársága (a továbbiakban: Titkárság) Gazdasági és Ellátási Főosztálya 1991. június 30. napjával megszűnik.
- (2) A Főosztály feladatai közül a pénzügyi-gazdálkodási feladatokat a Titkárság Pénzügyi Főosztályához, a jóléti és ügyiratkezelői feladatokat a Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztályához kell átcsoportosítani.
- (3) A Főosztály által ellátott üzemeltetési ellátási feladatokkal — külön rendelkezések szerint — az MTA Központi Ellátási Szolgálatát kell megbízni.

2. §.

- (1) A Titkárság Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya 1991. június 30. napjával megszűnik.
- (2) A Főosztály által végzett szolgáltatási és egyes nemzetközi feladatok ellátására — külön rendelkezések szerint — Nemzetközi Együttműködési Irodát kell létrehozni.
- (3) Az Akadémia Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága munkájának szervezését, adminisztratív segítségét az NKB Titkársága látja el.

3. §.

- (1) A Kutatástervezési Főosztály 1991. szeptember 30. napjával megszűnik.
- (2) A Főosztály feladatait a Kutatáspolitikai Titkárság veszi át.

4. §.

A Gépkocsi Szolgálat felügyeletét 1991. július 1-től a Titkárság Pénzügyi Főosztálya látja el.

5. §.

Az MTA Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottsága munkájának szervezésére, adminisztratív segítségére 1991. szeptember 30. napjáig KFB Titkárságot kell létrehozni.

6. §.

Jelen utasítás, valamint a Titkárság működésére vonatkozó korábbi hatályos intézkedések alapján el kell készíteni a Titkárság szervezeti és működési szabályzatát.

7. §.

A Magyar Tudományos Akadémia hivatali szervezetéről szóló 7/1990. (A. É. 1.) MTA utasítás 3. § második mondata a következők szerint módosul:

„... az MTA Központi Hivatala Szervezeti és Működési Szabályzatát az MTA Titkársága Szervezeti és Működési Szabályzatának hatálybalépéséig értelemszerűen kell alkalmazni.”

Kosáry Domokos s. k.

Láng István s. k.

T á j é k o z t a t ó

A TMB által odaitélt doktori fokozatokról

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

RADNAASUMBERELIIN GONCHINGDORZH:
(Mongólia)

„Direct Product and Shaaf Representations of Rings and Their Ring of Quotients” c. doktori értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

SZÉNÁSSY BARNA:
(KLTE)

„A magyarországi matematika fejlődésének vizsgálata a 20. század elejéig” c. doktori értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

Fizikai és csillagászati tudományi szakbizottság

ORMOS PÁL:
(MTA SZBK)

„A mioglobinn és a bakteriorodopszin abszorpciós spektrumainak és szerkezetének heterogén jellege” c. doktori értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

Klinikai II. Orvostudományi szakbizottság

GODÓ GYÖRGY:
(SZOTE Női Klinika)

„A prolactin szerepe a pozitív családtervezés klinikumában” c. doktori értekezése alapján az orvostudomány doktora.

RÁKOCZI ISTVÁN
(OTE Szül. és Nőgyógy. Kl.)

„A prosztaciklin-tromboxán rendszer és a hemosztázis kapcsolatának jelentősége terhességben” c. doktori értekezése alapján az orvostudomány doktora.

*Tájékoztató***a TMB által odaítélt kandidátusi fokozatokról***Nyelvtudományi szakbizottság*

BÁRDOS VILMOS:
(ELTE BTK)

„A mai francia nyelv frazeológiai rendszerének elméleti és gyakorlati kérdései különös tekintettel a frazeológiai hasonlatokra” c. kandidátusi értekezése alapján a nyelvtudomány kandidátusa.

Irodalomtudományi szakbizottság

BERKES TAMÁS:
(MTA Irodalomtud. Int.)

„Groteszk irányzat a hatvanas évek közép- és kelet-európai irodalmában” c. kandidátusi értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

MELCZER TIBOR:
(MTA Irodalomtud. Int.)

„Ha minden összetört» Az elhurcolt Radnóti költészete” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

ROHONYI ZOLTÁN:
(JPTE)

„A magyar romantika kezdete” c. kandidátusi értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

LÉNÁRT ATTILA:
(Herman Ottó Gimnázium)

„Ajtmatov realizmusának és stílusának sajátosságai” c. kandidátusi értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

Filozófiai szakbizottság

BERECZKEI TAMÁS:
(OTE Társtud. I.)

„Biológiai evolúció és emberkép” c. kandidátusi értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

WEISZ JÁNOS:
(JPTE)

„Az esztétikum konstrukciója Adornónál” c. kandidátusi értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

TASNÁDI JÓZSEF:
(BKE)

„Az idegenforgalmi piac — elmélet és gyakorlat” c. kandidátusi értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Történelemtudományi szakbizottság

PÁLMÁNY BÉLA:
(Magy. Mg. Múzeum)

„A nógrádi mezővárosok társadalma (1820—1870)” c. kandidátusi értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

KUN LÁSZLÓ:
(Testnevelési Főiskola)

„Egyetemes testnevelés és sporttörténet” c. kandidátusi értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

BALOGH MARGIT:
(ELTE)

„A KALOT története 1935—1946” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

ZAKARIÁS ZOLTÁN:
(nyugdíjas)

„A magyar királyi honvédség vasútépítő csapatának története” c. kandidátusi értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

Művészettörténeti és régészeti szakbizottság

NAGY MÁRTA:
(KLTE)

„Orthodox ikonosztázionok Magyarországon” c. kandidátusi értekezése alapján a művészettörténeti tudomány kandidátusa.

Pedagógiai szakbizottság

SENGVILINHA CHANSOMPHOU:
(Laosz)

„Oktatástechnológiai módszerek a fizika oktatás hatékonyságának növelésére a laoszi felsőoktatásban” c. kandidátusi értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

Földrajz, meteorológiai szakbizottság

RUDL JÓZSEF:
(JATE)

„A városi és a falusi településformák közeledésének kérdései (az Alföld példáján Magyarországon)” c. kandidátusi értekezése alapján a földrajztudomány kandidátusa.

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

URBÁNSZKY FERENC:
(MTA SzTAKI)

„Számítógépes hálózaton osztott adatbázissal működő biztosítási adatfeldolgozó rendszerek kidolgozásának modelljei és módszerei” c. kandidátusi értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

*Fizikai, csillagászati szakbizottság***GESZTELYI LÍDIA:**

(MTA Csillagászati KI. Napfizikai Obsz.)

„A napfoltcsoport fejlődés dinamikája” c. kandidátusi értekezése alapján a fizikai (csillagászati) tudomány kandidátusa.

SVETLA STOYLOVA STOXLOVA:

„Coupling between the protein and chromophore conformational changes during the photocycle of bacteriorhodopsin” c. kandidátusi értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

NAGY TIBOR:

(ELTE Elm. Fiz. TSz)

„Mértékkölcsönhatások vizsgálata” (Munkásság tézisszerű összefoglalása) c. kandidátusi értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

DÓZSA LÁSZLÓ:

(MTA Műsz. Fizikai KI.)

„Félvezetők mélynívóinak vizsgálata a kiürített réteg mérésével” c. kandidátusi értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

*Növénytermesztési szakbizottság***NEMESKÉRI ESZTER:**

(DATE)

„Zöldbab fajták vízhasznosításának vizsgálata tájfajták bevonásával” c. kandidátusi értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

BARTHA DÉNES:

(EFE Növénytani TSz)

„A változatosság vizsgálata a fehérnyár (*Populus alba* L.) hazai populációnál” c. kandidátusi értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.*Agrárökonómiai szakbizottság***LE NGOC THANH:**

(Vietnam)

„A vietnámi mezőgazdaság fejlesztése és a hasznosítható magyarországi tapasztalatok” c. kandidátusi értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

*Elméleti Orvostudományi szakbizottság***SZABÓ GÉZA:**

(nyugdíjas orvos)

„A hazai endémiás golyva kutatása a profilaxis bevezetése, irányítása” c. kandidátusi értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SPOLARICS ZOLTÁN:

(SOTE II. Kémiai-Biokémiai I.)

„Izolált májsejtek prosztanoid szintézise és szerepük a véralkadási faktorok liminálásában” c. kandidátusi értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Klinikai II. Orvostudományi Szakbizottság***GALUSKA LÁSZLÓ:**

(Bács-Kiskun M. T. Hollós József Kh.)

„Inhalációs tüdőszcintigráfia különböző radiofarmakonokkal és készülékekkel” c. kandidátusi értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

NÉMETH JÁNOS TIBOR:

(SZOTE Szemészeti KI.)

„A glaucoma korai diagnózisa” c. kandidátusi értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KOLOZSY ZOLTÁN:

(Szabolcs-Szatmár-Bereg M. Kh.)

„Az endoszkóposan tumormentesnek látszó urothelium jelentősége húgyhólyagtumoros betegekben” c. kandidátusi értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Klinikai Orvostudományi szakbizottság I.***KISS ISTVÁN:**

(Főv. Tétényi úti Kh.)

„A kalcium antagonistá nifedipin hatása hipertóniában” c. kandidátusi értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZÁNTÓ JÁNOS:

(Orsz. Onkológiai I.)

„A pajzsmirigy rosszindulatú daganatainak műtétet követő kezelése a különböző altípusok biodinamikai sajátosságainak figyelembevételével” c. kandidátusi értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

BARÁTH IDA:

(Városi Tanács Kh.)

„A lakosság egészségi állapotát döntően meghatározó tényezők felkutatásának és megelőzésének lehetőségei. A gondozás hatékonyságának vizsgálata egy körzet 13 éves halálozási adatainak tükrében” c. kandidátusi értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Elektronikai, számítástechnikai szakbizottság***ABDULMAGIED KAMIES SDAA:**

(Libia)

„Decision-tree protocol automata for modeling and conformance testing” c. kandidátusi értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

RÉTHY GYÖRGY:

(Magy. Távközl. V. Helyközi Távb. Ig.)

„Telefoncsatornák zajainak számítási módszere vegyes analóg-digitális hálózatban” c. kandidátusi értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Kémiai tudományi szakbizottság I.***FAZEKAS JÁNOS:**

(CHINOIN Minőségbizt. Int.)

„Nyomelemek meghatározása a Kelemen-Görényi havasok szénsavas ásványvizeiben atomspektroszkópiai módszerekkel. Alkalmazás a hidrogenkémiai feltárásban” c. kandidátusi értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

*Biológiai tudományi szakbizottság II.***BODÓ MIHÁLY:**

(Kőbányai Gyógyszerárugyár)

„A rheoencephalográfiás mutatók dinamikájának jellemzői” c. kandidátusi értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

GROLMUSZNÉ VÉRTESSY BEÁTA:

(SzBK Enzimológiai I.)

„Dinamikus enzim-enzim kölcsönhatások; elmélet és kísérlet” c. kandidátusi értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

KOTLÁN BEATRIX:

(OHVI)

„Limfokinek hatása lomfocita sejtfelszíni antigének kifejeződésére és ennek jelentősége a kilökődési reakció előrejelzésében” c. kandidátusi értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

BARNA GYÖRGY:

(MTA KFKI RMKI)

„Tanulás és önszerveződés mesterséges neuronhálózatokon” c. kandidátusi értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

*Hadtudományi szakbizottság***SEBESI BÉLA:**

(BM és BKE)

„A bűnözés aktuális társadalmi, gazdasági összefüggései, figyelemmel a bűnözőzés rendőri (belügyi) feladataira és feltételeire” c. kandidátusi értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

*Politikatudományi szakbizottság***BOGÁR LÁSZLÓ:**

(Nemzetközi Gazd. Kapcs. Min.)

„Kitörési kísérleteink” c. kandidátusi értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

BENKŐ ZSUZSANNA:

(SZOTE Társtud. I.)

„A nyugatnémet parlamenti pártok és nem-állami intézmények harmadik világ-politikája” c. kandidátusi értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA) Bizottsága a Világbank „Emberi erőforrások” elnevezésű projektje pénzügyi támogatásának felhasználásával nyilvános pályázatot hirdet az 1991–1993 időszakra a következő témacsoportokban:

A) Közhasznú regionális, illetve szakterületi, non profit műszerközpontok továbbfejlesztésére, illetve létesítésére.

A pályázaton részt vehetnek mindazon aktív mérés-technikai tevékenységet végző jogi személyek (kutató, fejlesztő, oktató stb.), intézmények, illetve ezek megfelelő formában deklarált részlegei, szakértők (egyetemi tanszék, kutatóintézeti osztály, közgyűjteményi csoport, részleg stb.) s ezek társulásai, szövetségei, már működő, illetve most alakulni kívánó műszerközpontok, melyek vállalják, hogy

- a regionális, illetve szakterületi műszerközpont (továbbiakban: RMK) feladatait, definícióját lásd az 1. számú mellékletben, a pályázat elnyerése esetén maradéktalanul ellátják;
- az RMK működtetését az OTKA Bizottság által kiadott (a helyi adottságokra adaptált és az OTKA Bizottság által jóváhagyott) Szervezeti és Működési Szabályzat (továbbiakban: SZMSZ) alapján végzik;
- a feladatok ellátásának hiányossága, illetve az SZMSZ szerinti működéstől való eltérés esetén az OTKA Bizottság a pályázat elnyerésével biztosított támogatás megszüntetésére, illetve indokolt esetben annak visszatérítésére is jogosult.

A pályázat részletes kidolgozásához szükséges részleteket, további feltételeket ismertető pályázati útmutató az OTKA Titkárságán szerezhető be. A pályázatokat hazai és külföldi szakértők bevonásával bírálják el.

B) A műszerközpontok igénybevételén alapuló kutatási projektek támogatására.

A pályázaton részt vehetnek mindazon egyének és kutatókollektívák, amelyek munkája igényli a műszerközpontokban biztosítható, korszerű, magas színvonalú mérési technika felhasználását feladatuk megoldásához.

Elsőbbséget élveznek azok a kutatási projektek, ahol a pályázati támogatás jelentős része az RMK igénybevételére szolgál. Az ilyen témákkal jelentkező pályázók közül az elbírálás során előnyben részesülnek:

- a már elnyert OTKA tematikus pályázaton résztvevők, ha e támogatás a kutatási feladat időközbeni alakulása miatt vált szükségessé és/vagy annak gyorsabb, illetve eredményesebb megoldását teszi lehetővé,
- a magas színvonalú tudományos teljesítményt felmutató szakemberek.
- Támogatás kérhető a nemzetközi együttműködésben végzett kutatási programokra is.

A pályázóknak — egységes pályázati űrlapon — kutatási tervet kell készíteniük (már elnyert OTKA tematikus pályázat esetén arra hivatkozva és csak a műszerközpont igénybevételét alátámasztó szakmai és költség részletezéssel). Az űrlapok beszerezhetők az OTKA Titkárságtól. A pályázatot a műszerközponttal műszakilag, időben és költségkihatásban egyaránt egyeztessék. A már meglévő műszerközpontokat a 2. számú melléklet sorolja fel. A pályázattal kapcsolatos kérdésekben az OTKA Titkárság nyújt — szükség esetén — további felvilágosítást.

C) Tudományos műszerek, illetve mérőösszeállítások beszerzésére, kiegészítésére, továbbfejlesztésére, illetve létesítésére (legalább 0,7 Mft bruttó beszerzési, készítési ár értékhatár fölött).

A pályázaton részt vehetnek mindazon aktív mérés-technikai tevékenységet végző jogi személyek (kutató, fejlesztő, oktató stb.), intézmények, illetve ezek megfelelő formában deklarált részlegei, szakértők (egyetemi tanszék, kutatóintézeti osztály, közgyűjteményi csoport, részleg stb.), s ezek társulásai, szövetségei, melyek vállalják, hogy

- a pályázat elnyerése esetén szerződést kötnek kötelezettségeiknek és feladataiknak rögzítésére;
- a feladatok ellátásának hiányossága, illetve a szerződés szerinti működéstől való eltérés esetén az OTKA Bizottság a pályázat elnyerésével biztosított támogatás biztosításának megszüntetésére, illetve indokolt esetben annak visszatérítésére is jogosult.

A pályázatok közül előnyt élveznek azok, amelyek által (több) már elnyert tematikus OTKA pályázat munkájánál válik lehetségessé a műszer(ek) hasznosítása.

A műszerek körét a 3. számú melléklet ismerteti. A pályázatokat hazai és külföldi szakértők bevonásával bírálják el. A pályázat részletes kidolgozásához szükséges részleteket, további feltételeket ismertető pályázati útmutató az OTKA Titkárságán szerezhető be (1087 Budapest, Könyves Kálmán krt. 48–52, II. emelet 205; telefon: 1334–795).

*

A pályázatokkal kapcsolatos kérdésekben az OTKA Titkárság nyújt — szükség esetén — további felvilágosítást.

A pályázatokat 5 példányban kell eljuttatni az OTKA Titkársághoz

1991. szeptember 10-ig

Az OTKA Bizottság a pályázatra vonatkozó döntéseket előreláthatólag 1991-ben nyilvánosságra hozza.

Budapest, 1991. június 28.

Andorka Rudolf
az OTKA Bizottság elnöke

1. számú melléklet

**NON PROFIT RMK
DEFINIÍCIÓJA**

1. Regionális az RMK, ha egy adott földrajzi körzet részére különféle szakterületeken végez különféle méréseket. Szakterületi az RMK, ha egy adott szakterületen minden lényeges mérést el tud végezni (akár az egész ország, vagy a környező országok számára is).
2. Az RMK bizonyos mérési igényeket mérési szolgáltatással (minden ilyen igénnyel jelentkező részére elvben és gyakorlatban egyaránt hozzáférhetően) kielégítő szervezet.
3. Az RMK szakmai bázisa a nagy értékű (legalább 5 Mft bruttó beszerzési, készítési árat elérő áru) műszerekből, műszeregyüttesekből, és a használatukhoz szükséges közép- és kisértékű műszerekből álló, egy vagy több laboratórium kezelésében lévő, egy vagy több telephelyen működtetett műszerpark és az ezen műszerparkot magas színvonalon működtetni képes szakembergárda.
4. A korszerű mérés-technika, értékelés megkívánja, hogy az RMK megfelelő számítástechnikai háttérrel rendelkezzen.
5. Az RMK felépítése, létrehozása, fenntartása ott reális, ahol megvan az indokolt mérési igény nagy értékű műszerek tartós, közös használatára és ahol ennek szellemi és tárgyi, valamint finanszírozási alapjai már megvannak, illetve viszonylag kis erőfeszítéssel teljessé tehető, korszerűsíthető.

Lényeges előfeltétel, hogy a helyi gazdasági, tudományos és társadalmi szervek egyetértésével kezdeményezzék a már meglévő RMK fejlesztését, illetve a meglévő alapok egyesítésével RMK létrehozását s ezek a szervezés, a létesítés, az üzemeltetés, a beruházás munkájából és/vagy ezek finanszírozásából is vállaljanak részt.

2. számú melléklet**A PÁLYÁZATTAL
IGÉNYBEVEHETŐ, MEGLÉVŐ
MŰSZERKÖZPONTOK**

Az alábbiakban soroljuk fel az 1986. évi pályázat alapján létrehozott tizenegy műszerközpont gesztorintézményeit, megadva a műszerközpont felvilágosítást szolgáltatni tudó, felelős vezetőjének vagy munkatársának telex és telefonszámát is.

Debreceni Műszerközpont

Gesztor: MTA Atommagkutató Intézete.
4016 Debrecen, Bem tér 18/c.
Telex: 72-210, telefon: 06-52-17266.
Dr. Kovách Ádám.

Miskolci Műszerközpont

Gesztor: Miskolci Egyetem.
3515 Miskolc-Egyetemváros.
Telex: 62-223, telefon: 06-46-65111 vagy 06-46-66111.
Dr. Sántha Csongor.

Pécsi Műszerközpont

Gesztor: Pécsi Orvostudományi Egyetem.
7624 Pécs, Szigeti út 12.
Telex: 12-311, telefon: 06-72-24122 vagy 06-72-14240.
Dr. Szolcsányi János.

Szegedi Műszerközpont

Gesztor: MTA Szegedi Biológiai Központja.
6720 Szeged, Somogyi út 7.
Telex: 82-442, telefon: 06-62-23022.
Dr. Borbély György.

Veszprémi Műszerközpont

Gesztor: Veszprémi Vegyipari Egyetem.
8200 Veszprém, Egyetem utca 10.
Telex: 32-397, telefon: 06-80-22022.
Dr. Méray László és Dr. Kovács Kristóf.

Budapesti 1. sz. (anyagtudományi) Műszerközpont

Gesztor: MTA KFKI.
1525 Budapest, Konkoly-Thege Miklós út 29-33.
Telex: 224-722, telefon: 06-1-1699-499.
Dr. Tompa Kálmán.

Budapesti 2. sz. (szerkezetkutató) Műszerközpont

Gesztor: MTA KKKI.
1025 Budapest, Pusztaszeri út 59-67
Telex: 226-686, telefon: 06-1-1351-540.
Dr. Tamás József.

Budapesti 3. sz. (orvosbiológiai) Műszerközpont

Gesztor: SOTE.
1085 Üllői út 26.
Telex: 226-720, telefon: 06-1-133-350.
Vezető személye változás alatt.

Budapesti 4. sz. (műszaki) Műszerközpont

Gesztor: BME.
1111 Budapest, Műgyetem rkp. 3/9.
Telex: 225-931, telefon: 06-1-1664-011/1661.
Dr. Szittner Antal.

Budapesti 5. sz. (földtani) Műszerközpont

Gesztor: Magyar Állami Földtani Intézet.
1143 Népstadion út 14.
Telex: 225-220, telefon: 06-1-2510-999.
Dr. Csalagovits Imre.

Budapesti 6. sz. (agrobiológiai) Műszerközpont

Gesztor: Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem.
1118 Budapest, Ménesi út 44.
Telex: 226-011, telefon: 06-1-1669-481.
Dr. Lelik László.

Az egyes műszerközpontok tagintézményeiről és ezek szolgáltatásairól a gesztor ad felvilágosítást.

3. számú melléklet**A PÁLYÁZHATÓ
EGYEDI MŰSZEREK KÖRÉNEK
MEGHATÁROZÁSA****a) A műszerek jellege:**

Állapotok, folyamatok előállítására, fenntartására, anyagvizsgálati jellemzők és/vagy technológiai, fizikai, kémiai, biológiai folyamatok, állapotok mennyiségi, minőségi jellemzőinek meghatározására, mérésére, rögzítésére, regisztrálására, értékelésére alkalmas önálló (egyedi vagy összeépített) eszközök, üzemviteli és laboratóriumi mérőműszerek; mérőműszerekhez célberendezésként csatolt vagy beépített számítóberendezések, munkaállomások; méréstechnikai feladatok megoldásához használatos segédberendezések és gépek.

b) Az OTKA pályázat műszereinek értékhatára:

Az OTKA Bizottság most meghirdetett pályázatával azon mérések fejlesztését, létrehozását kívánja támogatni, ahol egy (esetleg több) nagyobb értékű (célszerűen 20 és 100 ezer USD közötti, indokolt esetben a 10 és 500 ezer USD közötti beszerzési ár sávban elhelyezkedő árú) műszer biztosításával, felújításával, kiegészítésével fontos mérési feladat válik megoldhatóvá, illetve korszerűbben megoldhatóvá és/vagy amár meglévő műszeregyüttesek kihasználtsága, felhasználásának sokoldalúsága növelhető. A műszer árán, installálásán, a helyszínre szállítás költségén túlmenő összes esetleges további költségekre (illeték, vám, ÁFA, helykialakítás, infrastruktúra stb.) forrást a pályázónak kell biztosítania. Erre nézve (e költségeket is tételesen feltüntetve) pályázatában kell kötelezettséget vállalnia, megjelölve (lehetőleg dokumentálva) a költségek fedezeti forrásait.

A Magyar Tudományos Akadémia Izotópkutató Intézete (Budapest, Konkoly-Thege út 29–33. Pf. 77. 1525) pályázatot hirdet a következő tudományos osztályok osztályvezetői munkakörének betöltésére:

Informatikai osztály
Sugárforrás osztály
Sugárvédelmi osztály

A munkakörök 1992. január 1-től tölthetők be. A megbízások legfeljebb 3 évre szólnak, és meghosszabbíthatók.

Az osztályvezetők feladata az osztály tudományos, fejlesztési, szervezési, gazdasági stb. tevékenységének vezetése; a jogszabályok, továbbá az Intézet szervezeti és működési szabályzatainak, valamint más belső előírásainak megfelelően.

Pályázati feltételek:

- egyetemi oklevél,
- tudományos fokozat,
- az osztály profiljának megfelelő szakmai gyakorlat,
- lehetőleg vezetési gyakorlat,
- legalább egy idegen nyelv ismerete.

A tudományos fokozat alól indokolt esetben felmentés adható.

A pályázatnak külső pályázó esetén tartalmaznia kell:

- részletes önéletrajzot,
- a jelenlegi munkahely, munkakör, beosztás, fizetés, az eddigi szakmai- és publikációs tevékenység, szakmai kapcsolatok ismertetését,
- kitöltött személyi adatlapot,
- iskolai végzettséget, nyelvtudást és tudományos minősítést igazoló oklevél (oklevelek) másolatát,
- három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Mind belső, mind külső pályázó esetén a pályázathoz csatolni kell az Osztály munkájára, fejlesztésére vonatkozó koncepciót.

A pályázattal kapcsolatos további felvilágosítást ad: Farkas Tiborné igazgatási osztályvezető (telefon: 169-9499 és 169-8566, 21-55 mellék).

A pályázatot az Akadémiai Értesítőben történő megjelenést követő 30 napon belül kell benyújtani, az előzőekben megjelölt címre.

A pályázatokat — kívánságra — bizalmasan kezeljük.

Földiák Gábor s. k.
főigazgató

A Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja (Pécs, Kulich Gy. u. 22. Pf. 199.) pályázatot hirdet gazdaság-, településföldrajzi kutatómunkára.

A kutatómunkában azok a középfokú oktatási intézményekben, illetőleg a művelődési szakigazgatás területén dolgozó, középiskolai tanári képesítéssel rendelkező személyek vehetnek részt, akik a szakterület tudományos kérdéseiről érdeklődnek, s tevékenységüket munkahelyük vezetője támogatja.

A kutatási szerződés időtartama: 1991. szeptember 1. — 1992. augusztus 31. A pályázatot elnyert pedagógusok — jelenlegi munkaviszonyuk fenntartása mellett — a Regionális Kutatások Központjával kötött szerződésben meghatározott feladatot végeznek, amiért havi 1400 Ft díjazásban részesülnek.

A pályázatot — részletes önéletrajzzal, kutatási vázlattervezettel és publikációs jegyzékkel ellátva — 1991. július 31-ig a Központ Főigazgatójához kell benyújtani.

A pályázat témakörei:

1. A kisvállalkozások változó helye egy alföldi város társadalmi és gazdasági struktúrájában.
2. A mai középiskolai diákok földrajzi identitástudata.
3. A karsztok antropogén veszélyeztetettsége.
4. Dunántúli kisvárosok társadalomföldrajzi szerkezete.

Pécs, 1991. június 19.

Dr. Illés Iván s. k.
főigazgató

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és igazgatási főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8–10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés az 1173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság titkársága

AKADÉMIAI ÉRTESTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer

Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Titkársága Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat igazgatója

A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte

Felelős vezető: Zöld Ferenc igazgató — Budapest, 1991. Nyomdai táskaszám: 20349

Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István

Megjelent: 1 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865–9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díjak egy évre 192 Ft — Példányszámonkénti ára: 8 Ft

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
TITKÁRSÁGA

BUDAPEST, 1991. SZEPTEMBER 26.

A Magyar Tudományos Akadémia ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI

33/1991. sz. hat.	a határainkon túli magyar tudományosság helyzetéről s a hazai teendőkről	104
34/1991. sz. hat.	a külső tagokkal való kapcsolatok erősítéséről	105
35/1991. sz. hat.	az MTA 1991. évi rendes közgyűlési határozata végleges szövegének megállapításáról	107
36/1991. sz. hat.	a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Szervezeti Szabályzatának jóváhagyásáról	111
37/1991. sz. hat.	a Tudományos Minősítő Bizottság személyi összetételéről, illetve megbízatásának meghosszabbításáról ...	111

Közlemények

Tájékoztató	A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Szervezeti Szabályzata	112
Tájékoztató	doktori és kandidátusi fokozatok odaitéléséről	113
	az MTA Béke- és Konfliktuskutató Központ nevének megváltoztatásáról	118
	Pályázati felhívások	119
	A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája	120

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1991. május 28-i ülésén
(33—37. számú határozatok)

Elgondolások a határainkon túli magyar tudományosság helyzetéről s a hazai teendőkről

Az előterjesztés az előzményeket ismertetve rámutatott arra, hogy az elmúlt évben egyre nagyobb teret kapott a határainkon kívüli magyarság kérdése. Magyarországnak számos területen vannak kötelezettségei, ezeknek egy része a tudományos élet, a határainkon kívüli magyar tudományosság helyzete.

E kérdésben meghatározó lehet az MTA szemlélete és szerepvállalása, a kisebbség tudományművelési feltételeinek alakításához az Akadémia jelentős mértékben hozzájárulhat.

Az Akadémia eddig tett lépéseit a következőkben foglalta össze az előterjesztés.

Az akadémiai törvénnyel összefüggésben merült fel a gondolat, hogy az MTA építsen ki intézményes kapcsolatot a nem Magyarországon élő, magukat magyarnak valló tudósokkal. Így jött szóba „külső tag” elnevezésű új tagsági kategória létesítésének javaslata, amelyről az új Alapszabály már intézkedett. Ennek alapján az MTA 34 külső tagot választott.

Az Elnökség 6/1989 sz. határozatában megbízta a Kutatás- és Szervezelemző Intézetet a „Határainkon kívül élő magyarság szellemi értékeinek hazai befogadását, a magyar, vagy magyar származású tudósok tudományos közéletünkbe történő bekapcsolódását elősegítő nyilvántartási rendszer” kialakításával.

A regisztert a KSZI létrehozta, folyamatosan bővíti és karbantartja. Jelenleg mintegy 1900 fő szerepel a nyilvántartásban, ez 44 országot és 21 tudományterületet jelent.

A Főtitkári Értekezlet 8/1990 sz. állásfoglalása alapján a KSZI-ben Alapítványi Csoport működik, mely nyilvántartja a kutatással, felsőoktatással kapcsolatos a Magyarországon működő alapítványokat, s azokat is, amelyek a kisebbségi szakemberek szempontjából támogatást jelenthetnek.

Jelenleg mintegy 300 alapítvány szerepel a regiszterben, ezekből — az elérhető információ alapján — kb. 50 vehető igénybe kisebbségi ügyek támogatására.

A KSZI — a regiszteren kívül — mintegy két éve foglalkozik a határainkon kívüli magyar tudományosság kérdésével, kutatásaik során elsősorban a kisebbségi tudományosság intézményesülését vizsgálták.

Eddig két tanulmány készült el, a szlovákiai és a kárpátaljai magyar tudományosság kérdéseiről.

Az előterjesztés a továbbiakban négy fejezetben foglalkozott a javaslatokkal.

Az I. fejezet az Akadémián némiképp túlnyúló, de részvételét, sőt kezdeményezését feltétlen igénylő feladatokat tartalmazza.

A II. fejezet az akadémiai — elsősorban testületi jellegű — feladatokat foglalja magában.

A III. fejezet a nyilvántartási, dokumentációs jellegű feladatokat ismerteti.

A IV. fejezet a további kutatási feladatokat illetően azt mondja ki, hogy a KSZI folytassa kutatómunkáját, melynek eredménye a határainkon túli, szomszédos országokbeli magyar tudományosság helyzetének bemutatása; a meglévő vagy formálódó kulturális-tudományos intézményrendszer leírása, s ajánlások megfogalmazása legyen.

Az előterjesztő — Láng István főtitkár, az NKB elnöke — szóbeli bevezetőjében jelezte, hogy egy folyamat elején vagyunk, a jelen előterjesztés az első próbálkozás és főleg az ügy kezelésének mikéntjében kérte az Elnökség tagjainak véleményét, hozzátéve, hogy az előterjesztésnél, illetve mellékleteinél lényegesen több anyag áll rendelkezésre.

A vitában minden hozzászóló örömmel üdvözölte az előterjesztést és úttörő jelentőségének ítélte azt, hogy az MTA napirendre tűzte e fontos kérdés megvitatását. A felszólalók alapvetően egyetértettek az előterjesztésben foglaltakkal és a javaslatokkal, több problémára hívták fel a figyelmet, és tettek észrevételeket, azt is megemlítvén, hogy az előterjesztésben foglaltakat előzetes elgondolásoknak célszerű tekinteni.

Szóltak arról, hogy a határainkon túli magyarság helyzetével sok helyen foglalkoznak, de hiányzik a kellő koordináció.

Hangsúlyozták, hogy az erdélyi magyar tudományos intézmények külön említése feltétlenül szükséges, ezzel az előterjesztés kiegészítendő, annál is inkább, mert együttműködés már most is van velük.

A kapcsolattartás módját illetően leglényegesebbnek a kutatóhelyek közötti kapcsolatokat tartották úgy ítélvén meg, hogy az MTA tudományos osztályaink szerepe e kérdésben lényegesen kisebb, mint az intézeteké. Rámutattak arra, hogy a magyar-magyar kapcsolatokat — a tapasztalatok szerint — legcélszerűbb a környező országokkal meglévő, vagy kialakítandó normális tudományos együttműködés keretein belül létrehozni, működtetni.

Szóltak arról is, hogy az egyes tudományterületek között hatalmas eltérések vannak. A nyelvorientált társadalomtudományi és a nemzetközibb jellegű nem társadalomtudományi diszciplínák igénye, szükségletei igen eltérőek, így kezelésüknek is annak kell lenni, tehát csakis a diszciplináris megközelítés vezethet eredményre.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

Megemlítették, hogy a tőlünk nyugatra lévő országokban élő magyar tudósokkal inkább van kapcsolat a tudományos konferenciák és az egyetemi kapcsolatok formájában. Lényeges lenne a környező országokkal közös kutatási programok kialakítása, tehát keresni kell azokat az intézményeket, amelyek révén ezek az együttműködések kialakíthatók.

Igen nagy hangsúlyt kapott az az igény, hogy szükséges megteremteni a határainkon kívüli magyar kutatókkal történő együttműködés anyagi bázisát — esetleg alapítvány formájában — mert enélkül nem várható eredmény.

Emlékeztettek arra, hogy az 1990. decemberi közgyűlés felkérte az Akadémia tagjait „ajánlják fel — az MTA Könyvtárán keresztül — a létrejövő erdélyi magyar tudományos intézmények számára a nélkülözhető szakkönyveiket, folyóirataikat, esetleg az oktatásban, illetve a kutatásban használható eszközöket”. Ezt szervezni kell, mert sajnos ez ügyben nincs előrehaladás.

A meglévő és bővülő személyi nyilvántartáson túl — melynek további kiegészítését pontosítását tartották szükségesnek — javasolták regiszter létrehozását a magyar tudományos intézményekről, egyesületekről is.

A vitáról szó szerinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 33/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. helyesléssel veszi tudomásul annak a folyamatnak a megindulását, melyet a határainkon túli magyar tudományosság helyzetéről, lehetőségeiről és a hazai teendőkről szóló előterjesztés mutat be. Megállapítja azonban, hogy ennek a folyamatnak még az elején vagyunk;
2. javasolja, hogy a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottság keretében a határainkon kívüli magyar tudományosság kérdésével foglalkozó külön munkacsoport, vagy albizottság jöjjön létre. Felkéri az NKB elnökét gondoskodjon arról, hogy az új munkacsoport, vagy albizottság fél éven belül dolgozzon ki koncepciót arra, hogy a kérdéskör megfelelő kezelésére milyen lépések kívánatosak és az előterjesztésben foglaltaknak, valamint a vitának megfelelően alakítsa ki feladatait, s terjessze elő működésének feltételeit;
3. felkéri a Kutatás- és Szerveztelemző Intézetet, hogy a munkacsoport vagy albizottság feladatainak ellátásához szolgáltassa a szükséges adatokat, információkat, elemzéseket és közreműködésével segítse a munkát;
4. felkéri a főtitkárt vizsgálja meg a feladat ellátásához szükséges anyagi, és egyéb feltételek — köztük pénzügyi alapok — biztosítását.

A külső tagokkal való kapcsolatok erősítése

A Magyar Tudomány szerkesztősege 1990 júniusában körkérdést intézett a májusban megválasztott tiszteleti és külső tagokhoz. A cél az volt,

hogy e nyilatkozatok révén a kutatók szélesebb körében megismertesse az új tagok személyét és munkásságát, tájékozódjon véleményükről és elképzeléseikről az új tagsági formát illetően és végül, de nem utolsósorban segítse élő kapcsolatok kialakítását a testülettel. Az akkor kiküldött levelekre a 20 új tiszteleti tag közül 13, s 34 külső tagból 23 válaszolt. A korábbi tapasztalatok alapján ez jó arálynak tekinthető, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a nyilatkozatok általában nem formálisak voltak, a kérdésekre igyekeztek felelősséggel és körültekintően válaszolni.

A beérkezett nyilatkozatok a Magyar Tudomány 1991. évi 1., 2. és 3. számában olvashatók. A jelen előterjesztésnek nem volt célja a teljes körű összefoglalás, hanem arra vállalkozott, hogy felhívja a figyelmet az együttműködésnek azokra a formáira, amelyekre a külső tagok lehetőséget látnak.

Az előterjesztő — Köpeczi Béla rendes tag, a Magyar Tudomány főszerkesztője — mindenekelőtt kiemeli azt a rendkívüli segítőkészséget és sokszor áldozatkészséggel párosuló jószándékot, amely csaknem minden nyilatkozatban megmutatkozott. A külső tagok várják és remélik, hogy tudásukat, kapcsolataikat a magyar tudomány érdekében hasznosíthatják, azt kívánják, hogy tagságuk ne üres cím, hanem tartalmas együttműködés legyen. Ennek érdekében az Akadémiához címzett kéréseik a következők:

1. pontosan határozzák meg a külső tagok helyzetét, feladatait, és erről tájékoztassák őket;
2. kaphassák meg szakterületük akadémiai folyóiratait — esetleg más tudományos kiadványokat is, hogy figyelemmel kísérhessék a magyar tudományos életet (ezt többen csere formájában képzelik el);
3. hazalátogatásuk alkalmával kapjanak meghívót az illetékes tudományos osztály rendezvényeire, szervezzenek számukra találkozókat, kötetlen beszélgetéseket kollégáikkal;
4. kapjanak rendszeres tájékoztatást az MTA vezető testületeinek tevékenységéről, a tudományos közeletet foglalkoztató problémákról (ennek érdekében többen kéri a Magyar Tudomány, illetve az Akadémiai Értesítő megküldését);
5. a legtöbben székfoglaló előadás tartását tervezik, néhányan pedig azt javasolják, hogy ha az utazás akadályokba ütközne, székfoglalójuk jelenjék meg valamilyen formában.

Az együttműködéshez a maguk részéről a következő lehetőségeket ajánlják fel:

1. segítenének a hozzájuk közel eső tudományterület magyarországi helyzetének felmérésében — és a hazai tudománypolitika kialakításában;
2. bekapcsolódnának közös kutatási programokba, illetve ezek szervezésébe;
3. tanácsadóként szerepet vállalnának konkrét kérdések megoldásának elősegítésében;
4. részt vennének a tudományos továbbképzésben, illetve az Athenaeum Bizottság munkájában;
5. látogatásaik alkalmával előadásokat vállalnának felolvasó üléseken, más rendezvényeken, beleértve az egyetemi előadásokat is;

6. vállalkozónak dolgozatok, pályázatok elbírálására, cikkek lektorálására, illetve elhelyezésére;
7. segítenének külföldi tanulmányutak szervezésében, többen szívesen látnák, ha a külföldre utazó magyar kutatók ottlétük alkalmával felkeresnék őket;
8. megküldenék dolgozataikat, könyveiket a hazai szakembereknek.

A külső tagok csaknem kivétel nélkül ismerik a magyar tudomány nehéz pénzügyi helyzetét és ennek tudatában semmilyen lényeges anyagi teherrel járó lépést a kapcsolattartásban nem igényelnek. (Akadtak, akik a postai díjak, folyóiratok és más költségek fejében tagdíj fizetését is felajánlották.)

A fentiek alapján az előterjesztő úgy látja, hogy az új külső tagok hasznos segítséget nyújthatnak a hazai tudományos életnek. Bár az ajánlatok egy része nyitott kapukat döngtet, mert a testület már megtette a szükséges lépéseket, néhány további, viszonylag könnyen megvalósítható lépésre konkrét javaslatot tartalmazott az előterjesztés, melyet az Elnökség tagjai, kisebb módosításokkal, elfogadhatónak tartott.

Az előterjesztő, szóbeli bevezetőjében jelezte, hogy számítások szerint az előterjesztésben javasoltak megvalósítása (elsősorban a különböző kiadványok megküldése) kb. 50 eFt többletkiadással járna évente.

A vitában felszólalók egyetértettek az előterjesztéssel és hangsúlyozták a kapcsolatok fontosságát.

Javasolták — összhangban az előterjesztéssel —, hogy a külső tagok helyzetét, jogait, kötelelességeit, majd az akadémiai törvény jóváhagyását követő új Alapszabály, illetve Testületi Ügyrend tartalmazza. Célszerűnek látták azonban addig is — és mintegy előkészítésként — részletes összefoglalót készíteni a kapcsolattartás módjáról, lehetőségeiről. Ehhez a tudományos osztályok kapják meg a külső tagoktól érkezett válaszokat, közölik ezzel kapcsolatos észrevételeiket, javaslataikat és ennek alapján készüljön el a fentemlített összefoglaló.

A külső tagok székfoglalóját illetően több javaslat hangzott el. Így; székfoglaló tartása a külső tag szándékától függjön; ajánlja fel az MTA, hogy a külső tag számára határidőkötelezettség nélkül, neki megfelelő időpontban megszervezi a szóbeli székfoglalót; ha a külső tag nem óhajtja az Akadémián elmondani székfoglalóját, küldje meg annak szövegét és azt közzé tesszük.

Elhangzott olyan javaslat is, hogy a külső tagokat vonják be az osztályok a tagválasztásba is, más vélemények szerint azonban ez csak a tiszteleti és külső tag választásra vonatkozik.

Az Elnökség 34/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. szükségesnek tartja, hogy az akadémiai törvény elfogadását követően az új Alapszabály, illetve a Testületi Ügyrend határozza meg a külső tagok helyzetét, jogait és kötelelességeit;

2. felkéri a főtítkárt, hogy

- küldesse meg a külső tagok részére a Magyar Tudomány c. folyóiratot és az Akadémiai Értesítőt;
- intézkedjék, hogy az akadémiai Könyvtár Gyűjteménye számára kérjen a külső tagok publikációiból és vezesse bibliográfiájukat a hazai tagokhoz hasonlóan;
- járjon el annak érdekében, hogy az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat küldjön a külső tagok szakterületének megfelelő fontosabb kiadványaiból tiszteletpéldányt, kérve azok ismertetését;

3. felkéri a tudományos osztályokat vonják szorosabbra kapcsolataikat a külső tagokkal. Ennek érdekében:

- tájékoztassák őket évente 2—3 alkalommal az osztály munkájáról, terveiről. Kérjék jelentkezésüket ittlétük alkalmával, szervezzenek velük találkozt, kötetlen beszélgetéseket. Kérjék fel őket előadás tartására, pályázati bírálatokra (pl. OTKA), vegyék igénybe szakértelmüket egy-egy terület helyzetének elemzésénél. Ahol ez lehetséges válasszák be őket a megfelelő szakbizottságokba;
- vonják be őket konkrét kutatási programokba, ezek kialakításához, szervezéséhez is felhasználva segítőkészségüket;
- vegyék igénybe ismereteiket, a nemzetközi kapcsolatok építésekor, konferenciák szervezésében, külföldi tanulmányutak előkészítésében;
- vonják be őket a tudományos továbbképzés — mindenekelőtt az Athenaeum Bizottság — munkájában, támaszkodjanak véleményükre a dolgozatok elbírálásánál;
- kérjék fel őket osztály- és összakadémiai rendezvényeken történő előadásra (felolvasó ülés, klubdelután, ankét, emlékbeszéd, egyetemi előadás stb.);
- tájékoztassák a külső tagokat, hogy székfoglaló tartása a külső tag szándékától függően történhet írásban — szóbeli előadás nélkül — vagy határidőhöz nem kötött szóbeli előadás keretében. Mindkét változat esetén az előadás megjelenik a Székfoglalók című akadémiai kiadványsorozatban;
- juttassák el hozzájuk szakterületük kiadványait, mindenekelőtt a folyóiratokat, informálva őket az előfizetés feltételeiről;
- vonják be a külső tagokat a tiszteleti és a külső tagválasztás előkészítésébe;

4. felkéri:

- Köpeczi Béla rendes tagot, a Magyar Tudomány főszerkesztőjét, hogy bocsássa a tudományos osztályok rendelkezésére a külső tagoktól érkezett válaszokat;
- a tudományos osztályokat, hogy közölik ezzel kapcsolatos észrevételeiket és javaslataikat;
- Köpeczi Béla rendes tagot, hogy az osztály-észrevételek és javaslatok alapján készítsen olyan összefoglalót, mely a külső tagok számára tájékoztatást ad a velük való kapcsolat

szorosabbra fűzéséről, addig is, amíg helyzetüket, jogaikat és kötelességüket, az akadémiai törvényt követő új Alapszabály, illetve Testületi Ügyrend rögzíti.

Előterjesztés az MTA 1991. évi rendes közgyűlési határozata végleges szövegének megállapítására

A Közgyűlés által kiküldött határozatszövegező bizottság elnöke előterjesztette a közgyűlési határozat végleges szövegének tervezetét.

Az ülésen néhány stiláris jellegű módosító javaslat hangzott el. Ezeket az Elnökség elfogadta és az 1991. évi rendes közgyűlés határozatának végleges szövegét a következők szerint állapította meg.

Az Elnökség 35/1991. számú határozata

A Magyar Tudományos Akadémia 1991. évi rendes közgyűlésén hozott határozat végleges szövege:

A közgyűlés, áttekintve az 1990. évi közgyűlés óta eltelt esztendő, megállapítja, hogy az Akadémia testületei és intézményei egyaránt eredményes munkát végeztek ebben az időszakban. Az 1990-ben megválasztott akadémiai vezetőség sikeresen kezdte meg — az 1990-ben elhatározott reformintézkedésekkel — az Akadémia megújítását, megteremtette az előző években testületi és hivatali szektorokra bontott Akadémia belső egységét, az akadémiai bizottságokat új elveknek megfelelően újjáavasztotta, előkészítette a kutatóhálózat irányításának tudományos testületi modelljét, s az Athenaeum-terv kidolgozásával jelentős lépést tett az egyetemekkel közösen megvalósítandó tudományos továbbképzési és fokozati rendszer megalapozásának, megvalósításának irányában.

A közgyűlés nagyrabecsüléssel és örömmel fogadta nyitó ülésén Antall József miniszterelnököt, köszönetét fejezi ki beszédéért és állásfoglalásáért és megelégedéssel nyugtázta, hogy a miniszterelnök úr újból hitet tett az Akadémia önálló köztisztviselői jellegének kiterjesztése, a kutatómunka teljes szabadsága, az akadémiai kutatóhálózat megőrzésének ügye mellett, s kidomborította az Akadémia különleges szerepét a magyar tudományos életben.

A közgyűlés egyúttal köszönetét fejezi ki Mádl Ferenc akadémikusnak, aki a tudománypolitikáért felelős tárcanélküli miniszterként a kormány tudománypolitikai, és az Akadémiát érintő törvényelőkészítő munkájáról értékes tájékoztatást adott.

I. A közgyűlés nagy érdeklődéssel hallgatta meg Kosáry Domokos akadémikusnak, az MTA elnökének Széchenyi Istvánról szóló előadását és teljes mértékben egyetért azokkal a következtetésekkel, amelyeket az előadó Széchenyi tevékenységének elemzéséből levont.

II. A közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi az Akadémia elnökének és főtítkárának vitaindítóját, az ezzel kapcsolatos felszólalásokra

adott válaszokat, valamint az 1990. májusi közgyűlés óta végzett testületi munkáról, valamint az MTA Titkársága (volt Központi Hivatal) 1990. évi tevékenységéről szóló beszámolókat. A közgyűlés elfogadja a Felügyelő és a Tudományetikai Bizottság jelentését, valamint a főtítkár beszámolóját az 1990. évi költségvetés végrehajtásáról.

III. A közgyűlés megvitatta a tudományos osztályok hatáskörének, szerkezetének, ezen belül esetleges Környezettudományi Csoport létesítése lehetőségének vizsgálatára kiküldött alkalmi bizottság munkájáról szóló előterjesztést. Ennek alapján a közgyűlés

1. egyetértőleg tudomásul veszi

1.1 az alkalmi bizottság jelentését;

1.2 az Elnökség azon szándékát, hogy

— környezettudományi elnökségi bizottságot kíván létrehozni azzal, hogy a bizottságnak legyenek osztályokhoz telepített munkabizottságai;

— ezen leendő új elnökségi bizottságon és a meglévőkön (Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága, Szociális Bizottság) túl nem kíván létrehozni további állandó elnökségi bizottságokat. Szorgalmazza viszont az interdiszciplináris kérdések kezelésére osztályközi bizottságok felállítását;

— a közeljövőben napirendjére tűzi az interdiszciplináris bizottságok publikációs lehetőségeinek, illetve nemzetközi kapcsolatainak kérdését;

— felkéri az alelnököket, hogy tevékenységükkel segítsék elő a felügyeletük alá tartozó tudományterületek tudományos osztályai közötti fokozottabb összhang megteremtését, az egyes osztálycsoportok tudománypolitikai kérdésekre vonatkozó tevékenységének koordinálását, s ahol az érintett osztályok ezt igénylik, munkájuk segítésére állítsanak fel alelnöki bizottságot.

2. A tudományos osztályok szerkezetében a közgyűlés egyelőre változást nem kíván végrehajtani.

3. A „X. Föld és Bányászati Tudományok Osztálya” nevét a közgyűlés „Földtudományok Osztálya” névre változtatja.

IV. Az Akadémia feladatainak ellátásában kulcsszerepet játszik kutatóintézeti és támogatott kutatóhelyi hálózata, amely az MTA reformjának keretében az átalakulás állapotában van. Ez az átalakulás érinti mind a szakmai és szervezeti, mind a helyi, illetve központi irányítási, illetve felügyeleti kérdéseket.

Ezzel kapcsolatban a közgyűlés megvitatta az Akadémiai Intézetek Bizottsága működési elveiről szóló előterjesztést és azt egészében és részleteiben is elfogadta, beleértve a Bizottság összetételére, valamint a névváltoztatásra vonatkozó javaslatot.

A közgyűlés egyetértéssel vette tudomásul az Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsa (AKIT) állásfoglalását és azzal összhangban a következőket állapítja meg:

- a) egy modern, a gazdaság és a kultúra tekintetében a világ élvonalához felzárkózni kívánó országnak — gazdasági nehézségek közepette is — szüksége van főhivatású kutató és fejlesztő intézetekre.
- b) A tudományos munka folytonossága, az értékek megőrzése és továbbfejlesztése szempontjából a legkedvezőbb megoldás, ha a kutatóintézeteket továbbra is az Akadémia felügyeli és koordinálja.
- c) A kutatóintézeteknek az egyetemekkel szorosan együttműködve kell dolgozniuk, középpontba állítva tudományos feladataikat.
- d) Az intézethálózat mérete, szerkezete, profilja és létszáma változtatható és változtatandó, de a hálózat, valamint a kutatók helyzetét érintő minden lényegi változtatás csak az Akadémia (ezen belül az AKIT és adott esetben a kutatóintézeti kollektívák) bevonásával valósítható meg.
- e) Szükségesnek tartja az intézeti kollektívák autonómiájának növelését, elsősorban az intézeti tematikák kialakítása és a munka megszervezése területén, továbbá szervezeti kérdésekben (beleértve az Akadémiától való elszakadás jogát is). Egyidejűleg szükségesnek tartja azonban a kutatási eredmények szakmai ellenőrzésének jobb és rendszeresebb megszervezését.

A közgyűlés Mádl Ferenc akadémikus, tárcanélküli miniszter tájékoztatója alapján tudomásul veszi azt a kormányzati szándékot, hogy az akadémiai törzsvagyyonon kívül az akadémiai kutatóintézetek vagyona egyelőre további intézkedésig részben állami tulajdonban maradjon. Ezzel kapcsolatban kifejezi azt az óhaját, hogy ennek az állami vagyonnak kezelői joga változatlanul az Akadémiáé legyen s ezáltal biztosíthatassék, hogy ez a tulajdon továbbra is az intézeteket és a tudományos kutatást szolgálja.

A közgyűlés a támogatott egyetemi kutatócsoportokat a kutatóhálózat fontos láncszemeinek tekinti, amelyeknek kulcs szerepet szán az Akadémia és az egyetemek közötti együttműködés erősítésében.

V. A közgyűlés az Athenaeum Bizottságnak az egyetemekkel történt eddigi megállapodásokról szóló beszámolóját jóváhagyólag tudomásul veszi és álláspontját az alábbiakban összegezi:

1. Üdvözlí az Athenaeum társulások és az Országos Athenaeum Bizottság alakulásának eddigi haladását. Ennek keretében látja megvalósulni az egyetemek és a tudományos kutatóintézetek eredményes együttműködésének, a tudományos továbbképzésnek és a tudományos fokozatok

tisztán tudományos megítélésének, megalapozott adományozásának feltételeit. A közgyűlés úgy látja, hogy az Athenaeum társulások sikerrel integrálhatják, illetve kiegészíthetik a kutatóintézetek és az egyetemek között már az elmúlt évek során is kialakult együttműködések.

2. A szervezett képzés kereteinek kialakítása, a konkrét továbbképzési rendszer kidolgozása és működése, valamint az első tudományos fokozat adományozása az egyetemek joga és feladata. Ebben kívánatos a szükség szerinti együttműködés a Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeteivel. Ajánlatos, hogy az Akadémia kutatóintézetei maguk is kezdeményezzék további ilyen célú társulások létrejöttét.
3. A közgyűlés szükségesnek látja, hogy az Akadémia elnökének és a Magyar Rektori Konferenciának kezdeményezésére az Országos Athenaeum Bizottság kapjon törvényes felhatalmazást akkreditív szerepkör betöltéséhez. Ennek értelmében az Országos Athenaeum Bizottság — egyetértésben az Egyetemi Athenaeum Bizottságokkal — határozza meg, hogy az egyes egyetemek mely tudományterületeken folytathatnak továbbképzést és adhatják az első tudományos fokozatot. E fokozat elnevezéséről még további véleményeket kell figyelembe venni; a közgyűlés felkéri az Elnökségen keresztül az Athenaeum Bizottságot, hogy az elnevezés kérdését szakértők bevonásával véglegesen tisztázza.
4. A Bizottság működési feltételeire, valamint az Athenaeum Társulás keretében megvalósuló tudományos továbbképzés pénzügyi rendszerére és fedezetére vonatkozó javaslatokat a megfelelő adminisztratív kezdeményezések érdekében minél előbb ki kell dolgozni.
5. A közgyűlés felhívja a Bizottság figyelmét annak szem előtt tartására, hogy az ösztöndíjas foglalkoztatásra vonatkozó feltételek a jelenleg érvényben lévő kedvezményeket megőrizték s a doktorandusok élvezzék azokat az előnyöket és kedvezményeket is, amelyek az egyetemi hallgatóknak járnak.
6. A második tudományos fokozat odaítélése a Magyar Tudományos Akadémia joga és feladata. A közgyűlés felkéri az Elnökséget és az Országos Athenaeum Bizottságot, hogy a jelenlegi tudományok doktora fokozattal egyenértékű fokozat kritériumainak kidolgozását tűzze napirendre.
7. Kellő tájékoztatással el kell érni, hogy a tudományos fokozatok megszerzésére irányuló kutatómunka az átalakulás időszakában is folyamatos maradjon.
8. A közgyűlés célszerűnek tartja, hogy az Országos Athenaeum Bizottságot feladatai ellátásában néhány főből álló titkárság segítse. Felkéri a Bizottság társelnökeit a titkárság megszervezésére.

VI. A Magyar Tudományos Akadémia új kiadói politikájáról szóló előterjesztést a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi és az alábbiakat határozza:

1. elfogadja az előterjesztésben megfogalmazott koncepciót;
2. a közgyűlés állandó bizottságaként Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottságot (KFB) hoz létre, amely — az Elnökség és a tudományos osztályok javaslatainak ismeretében — rendelkezik az Akadémia költségvetéséből erre a célra előirányzott összeggel; — a bizottság elnöke: Borzsák István akadémikus
— a bizottság titkára: Mucsi Ferenc, a tört. tud. doktora, az MTA Titkársága főosztályvezetője
— a bizottság tagjai: — az I—X. Osztály egy-egy kijelölendő képviselője.
— a főtitkár által delegált 3—5 szakember
3. felkéri az Elnökséget, hogy a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság részletes feladatait — az MTA-ról szóló törvényhatálybalépése után — az Alapszabályban, illetve a Testületi ügyrendben rögzítse;
4. felkéri a főtitkárt, hogy — az MTA Titkársága szervezeti átalakításával összhangban — hozza létre az MTA Kiadói Titkárságát, hogy az új szervezeti egység a KFB adminisztratív részlegeként megelőbb megkezdhesse tevékenységét.

VIII. A tudományos kutatók tömeges kiáramlásának megelőzésére vonatkozó előterjesztést a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi. A vita alapján a közgyűlés hangsúlyozza: nemzetközi kapcsolataink szélesedésével, a tudósok szabad mozgásának megvalósításával szükségszerűen együtt jár, hogy — a tudomány nemzetközi jellegének megfelelően — a kutatók egy nem jelentéktelen része ösztöndíjjal, vendégkutatói vagy vendégtanári meghívással, külföldi munkavállalással hosszabb, rövidebb ideig más országokban dolgozzék, mint ahogy természetes az is, hogy a magyarországi helyzet javulásával párhuzamosan egyre több külföldi kutató tanuljon és dolgozzék Magyarországon. Ilyen értelemben a magyar kutatók gyakori és széleskörű külföldi tartózkodását előrehaladásunk normális velejárójaként lényegileg pozitív jelenségként kell kezelni. Ugyanakkor nyugtalanító, s a magyar tudomány és Magyarország szempontjából káros volna, ha egyre jelentősebb számban hagynák el véglegesen magyar kutatók hazai munkahelyüket. Ennek a potenciális kiáramlásnak megelőzése, a megindult kedvezőtlen folyamatok visszafordítása azonban elsősorban, sőt kizárólag a hazai kutatás anyagi és társadalmi feltételeinek erőteljes javításával, a hazatérés anyagi és lélektani körülményeinek tudatos, kedvező alakításával lehetséges. Ennek megfelelően a közgyűlés a következőket határozza:

1. Az eredményes felsőoktatás és a tudományos kutatás munkafeltételeit s annak jövőbeli kiszámíthatóságát kívánatos biztosítani. A munkafeltételekre a GNP meghatározandó részarányát kívánatos fordítani és nem a maradékul szerint korábban rájutott bázist irányadónak venni.
2. A kutatók jövedelmét, különös tekintettel az eredményes szakemberek és a továbbképzésben résztvevők jövedelmére, folyamatosan rendezni kívánatos.
3. A magyar tudományos közéletben a teljesítményelv érvényesüljön és ahol lehetséges, az objektív megmérettetés (pl. idézettség) szabályait kell megkövetelni (vezető állások betöltésénél, kutatási pályázatok odaitélésénél). Az OTKA-ból vagy egyéb kutatási forrásokból kívánatos volna lehetőséget biztosítani, hogy a végleg határozni szándékozó és munkát vállaló kutató egy ún. „újrakezdési” összeget kap hasson pályázati úton.
4. A hazai egyetemi és kutatóintézeti pozíció nemzetközi kapcsolódásának fokozására be kellene vezetni itthon is a nemzetközi „sabbatical” évet.
5. Ajánlatos aktívan keresni egyes meghatározott posztokra, feladatokra hazatérni hajlandó kiemelkedő szakembereket és tehetséges fiatalokat.

VIII. A közgyűlés megvitatta levelező tagoknak *szoron kívül* rendes tagokká történő megválasztására vonatkozó javaslatot. Megállapította, hogy 8 levelező tag rendes taggá választására érkezett javaslat, majd titkos szavazással az Akadémia rendes tagjává választotta a következőket:

GUNDA BÉLA	(I. Osztály)
SZEMERÉNYI OSZVALD	(I. Osztály)
BENDA KÁLMÁN	(II. Osztály)
GYÖRFFY GYÖRGY	(II. Osztály)
VAYER LAJOS	(II. Osztály)
PALOTÁS LÁSZLÓ	(VI. Osztály)
PREISICH GÁBOR	(VI. Osztály)
MOSONYI EMIL	(VI. Osztály)

IX. A közgyűlés tudomásul veszi, hogy a Tudományetikai Bizottság Hóman Bálint rehabilitálási ügyének a jelen közgyűlésen való előterjesztésétől eltekint, és további vizsgálat után kialakított javaslatát később terjeszti elő.

A közgyűlés az 1989. évi határozatának (30/1989. Eln. hat. 6. pontja) szellemével összhangban kinyilvánítja, hogy az 1948. évi április 23-i összes ülési határozattal

kizárt

BALÁS KÁROLY	lev. tag
PAPP KÁROLY	lev. tag
SCHMIDT HENRIK	lev. tag
SURÁNYI-UNGER TIVADAR	lev. tag
VÁMOSSY ZOLTÁN	lev. tag

esetében nem állapítható meg a hatályos alapszabályok értelmében vett méltatlanság.

Ezért az 1948-ban velük szemben kizárást kimondó határozatot hatálytalanítja.

X. Az MTA 1992. évi költségvetésének irányelveire vonatkozó javaslatot a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi és a következőket határozza:

1. szükségesnek tartja, hogy a működési célokra szolgáló bér és dologi, illetőleg a nemzetközi kapcsolatokra tervezett előirányzatok, legalább a várható infláció, árfolyamváltozások mértékével egyezően emelkedjenek. Ezért az Akadémia a fejezet 1992. évi költségvetési javaslatában a mellékletben számított szintrehozott bázis előirányzatnak értéktartást szolgáló többlettel növelt összegét terjessze elő. A szerződéses tevékenységre — ideértve a KMÜFA-ból (illetve utódjából, az OMFA-ból), vállalati forrásból, valamint a OTKA-ból származó forrásokat — ilyen címen költségvetési támogatási többletet nem kell a kutatóhelyek számára tervezni. Ezen túlmenően támogatási többletet kell igényelni — a graduális és posztgraduális képzés támogatására;

— az Akadémia tagjai, valamint a tudományosan minősítettek létszámváltozásával összefüggő bér, illetménykiegészítés többletekre;

— a nemzetközi kapcsolatok bővítésére, végül

— az akadémiai Székház rekonstrukciójának támogatására;

2. szükségesnek tartja az akadémiai kutatóintézetek költségvetési támogatási előirányzatait (báziselőirányzat) arányainak felülvizsgálatát, figyelemmel az elmúlt időszak tudományos eredményeire.

A bázisfelülvizsgálatot az Akadémia bizottságai végezzék el a Titkárság közreműködésével;

3. egyetért a felújítási kerettel és annak felosztására felhatalmazza az MTA főtítkárát;

4. indokoltnak tartja, hogy az Akadémia az 1992. évre az 1991. évi beruházási támogatás több, mint kétszeres összegét igényelje;

5. indokoltnak tartja, hogy a kutatók bérszínvonalának javítására eddig tett intézkedések folytatásaként az 1992. évi állami költségvetésben — az általános intézményi, inflációt ellensúlyozó bérfelzárkózás felül — további jelentős béremelés fedezete kerüljön biztosításra;

az 1991. évi eseti bérkorrekció eredményeit értékelni, majd az 1992. évi bérfelzárkózási lehetőségek elosztásakor — esetleges differenciálás útján — hasznosítani kell;

6. elrendeli a kutatóintézetek szervezeti, jövedelemszabályozási formáinak felülvizsgálatát abból a célból, hogy azok összhangba kerüljenek a tevékenységek jellegével és a források körével;

7. támogatja az Akadémiai Kutatási Alap további fenntartását és pályázati formában történő felhasználását az 1994. évvel bezárólag. Ennek egyik forrása a bázisfelülvizsgálat révén felszabaduló támogatási összeg;

8. szükségesnek tartja közgazdasági elemzések és számítások elvégzését a költségvetési támogatások valorizálásának megalapozására;

9. indokoltnak tartja, hogy az Akadémia reformjába beépülve és az eddig elkészült dokumentumokra támaszkodva felgyorsuljanak a tudományos kutatás és az azt alaptevékenységként végző kutatóhelyek finanszírozási rendjének korszerűsítésére irányuló munkálatok és az új rendszer mielőbb kerüljön bevezetésre.

XI. A közgyűlés által választandó megüresedett elnökségi tagsági hely betöltésére vonatkozó javaslat kidolgozására a közgyűlés az alábbi összetételű Jelölőbizottságot küldi ki: a bizottság elnöke: Vékás Lajos I. t.

a bizottság tagjai:

Ritoók Zsigmond I. t. (I. O.)

Varga János I. t. (II. O.)

Csikai Gyula r. t. (III. O.)

Kovács Ferenc r. t. (IV. O.)

Nász István r. t. (V. O.)

Prohászka János r. t. (VI. O.)

Medzihradzsky Kálmán r. t. (VII. O.)

Farkas Tibor I. t. (VIII. O.)

Hoch Róbert r. t. (IX. O.)

Nemecz Ernő r. t. (X. O.)

A Jelölőbizottság az Alapszabályok és a Testületi ügyrend előírásainak megfelelően kezdje meg működését és a soron következő közgyűlés előtt egy hónappal körlevélben közölje javaslatát az akadémikusokkal.

XII. A közgyűlés szükségesnek tartja, hogy a Magyar Tudományos Akadémia régi címerének rajza alapján új címerrel rendelkezék, s felkéri az Elnökséget, hogy a címer feliratának kidolgoztatása és az osztályok véleményének meghallgatása után a címer kérdésében döntést hozzon.

XIII. A közgyűlés az Akadémia tagjaitól előzetesen, illetve a vita során írásban benyújtott javaslatokkal kapcsolatban a következő határozatokat hozza:

1. az OTKA Bizottság, az OMFB és az MTA vezetése figyelmébe ajánlja, hogy a jövőben megkülönböztetett figyelemben részesüljenek a pályázatok elbírálásánál azok a témacsoportok, illetve kutatók és kutatóközösségek, amelyeknek kiemelkedő eredményeit, publikációs és idézettségi adataik, nemzetközi szereplésük és megvalósult szabadalmaik is igazolják;

2. a közgyűlés felkéri a főtítkárt arra, hogy az elektronikus információs hálózatok és a hálózatok által elérhető nyilvános adat-

bázisok fejlesztésének koordinálása és felügyelete céljából hozzon létre egy, a felhasználókat is hatékonyan képviselő bizottságot;

3. a közgyűlés szükségesnek tartja, hogy az Akadémia — a belföldi kiadásokra fordított erőforrások sérelme nélkül — gondoskodjék azoknak a nagy jelentőségű társadalomtudományi jellegű anyagoknak és gyűjteményeknek publikálásáról vagy adott esetben archíválásáról, amelyeket a szomszédos országok magyar társadalomtudósai az elmúlt évtizedek során az ottani magyar népi kultúra különböző területeire vonatkozóan létrehoztak. Ezzel kapcsolatban külön figyelmet érdemel Szabó T. Attila részben már megjelent Erdélyi Magyar Szótörténeti Tára;

4. a közgyűlés felhívja a tudományos testületek figyelmét arra, hogy a hatályos jogszabályok adta lehetőség alapján kezdeményezni lehet tudományos fokozat megszerzésére irányuló cselekményt olyan tudományos érdemekkel rendelkező személyek esetében, akik eddig fokozatot nem szereztek.

XIV. A közgyűlés felhatalmazza az Elnökséget a közgyűlési határozat végleges szövegének megállapítására, egyben felkéri a közgyűlésen elhangzott, de a jelen határozattal nem érintett javaslatok megvizsgálására, és — ha indokolt — a szükséges intézkedések megtételére, továbbá arra, hogy a közgyűlésen elhangzott valamennyi javaslattal kapcsolatos állásfoglalásáról, intézkedéséről, szükség szerint és megfelelő időben tájékoztassa a javaslattevőket.

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára szervezeti szabályzatának jóváhagyása

Az Akadémiához hasonlóan nemzeti akarattól és közadakozásból 1826-ban alapított Könyvtár, az Akadémia legrégebb és a II. világháború utáni át-szervezésig egyetlen tudományos intézménye, sokrétű, közel 2 milliós gyűjteményével és információs szolgáltatásaival az Akadémia központi és az ország egyik legjelentősebb szakirodalmi információs bázisa.

A Könyvtár szervezeti szabályzatának tervezetét a Könyvtári Bizottság 1991. február 26-i ülésén megtárgyalta és elfogadta. A tervezetet Ujfalussy József alelnök, a Könyvtári Bizottság elnöke, valamint Rózsa György, az MTA Könyvtára főigazgatója terjesztette elő, ugyanis az Akadémia Alapszabályai 62. § (3) bekezdése értelmében az MTA Könyvtára szervezeti szabályzatát az Elnökség hagyja jóvá. Ezt követően készül el a Könyvtár tevékenységét szabályozó működési leírás.

Az Elnökség tagjai a tervezettel egyetértettek, de javasolták kiegészíteni az MTA Könyvtárának az akadémiai intézeti könyvtárakkal való kapcsolattartást tartalmazó résszel. Ez megtörtént.

Az Elnökség 36/1991. számú határozata

Az Elnökség a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára szervezeti szabályzatát a melléklet szerint jóváhagyja.

Előterjesztés a Tudományos Minősítő Bizottság személyi összetételére, illetve megbízatásának meghosszabbítására

A tudományos fokozatokról és tudományos minősítésről szóló 1983. évi Tvr. 10. § (4) bekezdése szerint a TMB elnökét, titkárát és tagjait az Akadémia elnökségének javaslata alapján, meghatározott időtartamra a Kormány nevezi ki.

Legutóbb az 1055/1988. sz. MT határozat rendelkezett a TMB személyi összetételéről, az abban foglalt személyi megbízatás 3 éves időtartamra szólt, s ez 1991. június 30. napjával jár le.

Időközben jelentősen felgyorsultak azok az előkészítő munkálatok, melyek a tudományos továbbképzés és fokozatszerzés új rendszerét hozzák létre. Egyfelől azonban az ehhez elengedhetetlen új törvényi szabályozás semmiképpen sem léphet hatályba a TMB megbízatásának lejártáig, másfelől az új képzési és fokozatszerzési rendszer kiépítése folyamatosan, törésmentesen tervezett.

Ezért a TMB személyi összetételéről újabb döntést kell a Kormánynak hozni.

Az előterjesztő — Ujfalussy József alelnök — a döntés előkészítésére két megoldást javasolt. Ezek a következők:

- megújított személyi összetételű TMB megbízása. Ebben az esetben az MTA tudományos osztályaitól személyi javaslatot kellene kérni olyan határidővel, hogy az Elnökség a következő ülésén arról határozhasson, vagy
- a jelenlegi összetételű bizottság megbízatásának egy évvel való meghosszabbítása. Ez esetben a bizottsági tagság alól fel kell menteni a huzamosabb ideje külföldön tartózkodó Nyiri J. Kristófot, a fil. tud. doktorát, s helyette Poszler György levelező tagot indokolt jelölni.

Az Elnökség tagjai a TMB megbízatásának meghosszabbítását javasolták, de nem egy évvel, hanem a tudományos fokozatokról és a tudományos minősítésről szóló új törvény hatálybalépéséig.

Az Elnökség 37/1991. számú határozata

Az Elnökség javasolja a Kormánynak, hogy a tudományos fokozatokról és a tudományos minősítésről szóló új törvény hatálybalépéséig hosszabbítsa meg a jelenlegi összetételű TMB megbízatását azzal, hogy a külföldön tartózkodó Nyiri J. Kristóf, a fil. tud. doktora helyett Poszler György levelező tag legyen a bizottság tagja.

*Az elnökség egyéb állásfoglalásai***Az Elnökség**

úgy döntött, hogy júniusi ülésén kíván állást foglalni

- az Akadémia múltjára, jelenére vonatkozó tényeket figyelmen kívül hagyó és jövőre vonatkozó (pl. a tudományos továbbképzéssel és minősítéssel, valamint az akadémiai törvénytervezettel kapcsolatban megfogalmazott) elgondolásokat torz módon bemutató — a Magyar Felsőoktatás 1/1991 számában a felsőoktatással összefüggő koncepciókról szóló — megnyilvánulásokkal kapcsolatban;
- a Magyar Nagylexikon munkálatainak állásával és jövőjével kapcsolatos problémákról;
- az Országos Ösztöndíj Tanács, illetve Bizottság, valamint az Athenaeum Bizottságok és az MTA területi bizottságai együttműködéséről;

később tűzi napirendre:

- az Akadémiai Kiadó és Nyomda rekonstrukciója megkezdésének témáját;

tudomásul vette

- az Elnökség április 23-i ülése óta eltelt időszak legfontosabb eseményeiről szóló beszámolót.

Budapest, 1991. június 7.

Kosáry Domokos sk.

Közlemények

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA SZERVEZETI SZABÁLYZATA

Bevezető

Az 1826-ban, az Akadémiához hasonlóan, nemzeti akarattal és közadakozásból alapított Könyvtár, az Akadémia legrégebb és a II. világháború utáni átszervezésig egyetlen tudományos intézménye, sokrétű, közel 2 milliós gyűjteményével és információs szolgáltatásaival az Akadémia központi és az ország egyik legjelentősebb szakirodalmi információs bázisa.

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára szervezeti szabályzata

A Magyar Tudományos Akadémia Alapszabálya 62. § 3. bek. értelmében a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára (továbbiakban MTAK) szervezeti szabályzatát a MTA Elnöksége hagyja jóvá.

Az MTAK tevékenységének részletes leírását az MTAK Működési Szabályzata tartalmazza.

1. § Az MTAK alapítása, elnevezése, székhelye, felügyelete, hivatalos bélyegzője
2. § Az MTAK helye az akadémiai és az országos könyvtári hálózatban

3. § Az MTAK képvisellete és a főigazgató jogállása
4. § Az MTAK feladatai, tevékenységi köre
5. § Az MTAK gyűjtőköre
6. § Az MTAK szervezete
7. § Könyvtári Bizottság
8. § A könyvtári kollektív szerződés
9. § Könyvtári alapítvány

1. § Az MTAK alapítása, elnevezése, székhelye, felügyelete, hivatalos bélyegzője
 1. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára alapítási éve: 1826
 2. Hivatalos elnevezése: Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára
Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae Library of the Hungarian Academy of Sciences. Rövidítve: MTAK
 3. Székhelye: Budapest, Arany János u. 1.
 4. Főhatósági felügyeletét az MTA főtitkára gyakorolja Szakfelügyeletének ellátása az országos jogszabályoknak megfelelően történik.
 5. Hivatalos bélyegzője: közepén a Magyar Köztársaság címere, körben a „Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Budapest. Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae” körirattal.

6. Jelvénye: Négyszögletű embléma, belső részében fekete alapon fehér betűvel MTAK és az alapítás éve: 1826
2. § Az MTAK helye az akadémiai és az országos könyvtári hálózatban:
 1. Az MTAK jogi személy.
 2. Az MTAK igazgatási, szervezeti és pénzügyi szempontból az MTA kutatóhálózatába tartozó tudományos közgyűjtemény.
 3. Gyűjtőkörét és feladatkörét tekintve országos általános tudományos és szakkönyvtár.
 4. Az MTAK akadémiai, országos könyvtári, akadémiai levéltári és országos számítógépes szakirodalmi tájékoztatási feladatokat lát el, az akadémiai könyvtári hálózat központja.
 5. Az MTAK az MTA keretében, állami költségvetésből gazdálkodó intézmény, saját bevételi forrásokkal is rendelkezik.
3. § Az MTAK képvisellete és a főigazgató jogállása:
 1. Az MTAK-ot a főigazgató képviseli.
 2. Jogait és kötelességeit az érvényes közszolgálati és akadémiai rendelkezések szabályozzák.

3. A főigazgatót munkájában segíti:
 a) rendszeres igazgatósági értekezlet,
 b) rendszeres osztályvezetői értekezlet.
 A fenti tanácskozásokon részt vesz, az MTAK munkatársainak érdekképviselője.

4. § Az MTAK feladatai, tevékenységi köre:

1. Az MTAK az MTA célkitűzéseinek megfelelően szolgálja a magyar tudományos kutatást, különös tekintettel az alap kutatásokra. Nemzetközileg jelentős, sokrétű szakirodalmi gyűjteményeiből, valamint számítógépes adatbázisaiból szolgáltatásokat nyújt, nemzetközi kiadványcsere-tevékenységet folytat.
2. Az MTAK szolgáltatásai: helyben olvasás, kölcsönzés, könyvtári kölcsönzés, bibliográfiai és dokumentációs tájékoztatás, számítógépes szakirodalmi tájékoztatási és tudományelemzési tevékenység, reprográfia.
3. Az MTAK könyvtári és szakirodalmi tájékoztatási eszközökkel részt vállal a magyar tudomány eredményeinek külföldi terjesztésében.
4. Az MTAK tevékenységének megfelelően képviseli az MTA-t hazai és nemzetközi szervezetekben, programokban.
5. Az MTAK nem főhivatású kutatóhely, akadémiai és országos feladatai kiegészítéseként kutatási és kiadványtevékenységet folytat.

5. § Az MTAK gyűjtőköre:

1. Az MTAK, mint általános tudományos, illetőleg országos jellegű tudományági szakkönyvtár, gyűjti az ókortudományra, nyelv- és irodalomtudományra, orientalisztikára, tudánypolitikára vonatkozó irodalmat, a külföldi tudományos akadémiák kiadványait, a társadalomtudományi és természettudományi alap kutatásokhoz szükséges alapvető műveket, enciklopédikus, bibliográfiai, összefoglaló általános módszertani és interdiszciplináris kérdéseket tárgyaló és tudománytörténeti dokumentumokat.
2. Az MTAK különgyűjteményeiben gyűjti a tudományos és irodalmi kéziratokat, régi és ritka könyveket, levéltári archiválást igénylő akadémiai ügyiratokat, orientalisztikai kéziratokat, könyveket, folyóiratokat.
3. Az MTAK a nyomtatott és kéziratos dokumentumok mellett a gyűjtőkörébe tartozó anyagokat a korszerű információhordozókon (lézertoptikai lemezek, mágnesszalagok, mikroreprodukciók) rögzítve is tárolja.

6. § Az MTAK szervezete:

1. Az MTAK feladatait alapfunkcióinak megfelelő szervezeti egységekben látja el:
 a) Könyvtári osztályok és különgyűjtemények

b) Levéltár

c) Szakirodalmi számítógépes osztályok

2. Az alapfunkciók ellátást segítik:

- a) Gazdasági és műszaki ellátó egységek
- b) Számítóközpont

3. Az MTAK szervezeti leírását, kapcsolatrendszerét részletesen az MTAK Működési Szabályzata tartalmazza.

7. § Könyvtári Bizottság:

1. Az MTA Elnökségének és az MTAK-nak szakmai tanácsadó szerve a Könyvtári Bizottság, mely intézeti tudományos tanács jelleggel és hatáskörrel működik.

8. § A könyvtári kollektív szerződés:

1. Az MTAK-ban a munkaadó és a munkavállalók jogait és kötelességeit a kollektív szerződés szabályozza.

9. § Könyvtári alapítvány:

1. Az MTAK tudományos tevékenységét a „Pro Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae” Alapítvány támogatja.
2. Az Alapítvány irányító és felügyelő szerve a Kuratórium.

T á j é k o z t a t ó

a TMB által odaítélt doktori fokozatokról

Irodalomtudományi szakbizottság

BITSKEY ISTVÁN
(ELTE)

„A római Collegium Germanicum Hungaricum és a magyarországi barokk” c. doktori értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

SIMON RÓBERT
(MTA Orientalisztikai Csup.)

„A Korán világa” c. doktori értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

TAXNER ERNŐ
(Petőfi Irod. Múzeum)

„Kölcsey és a magyar világ” c. doktori értekezése alapján az irodalomtudomány doktora.

Filozófiai tudományi szakbizottság

RADNÓTI SÁNDOR
(ELTE BTK)

„Tisztelt közönség, kulcsot te találj” c. doktori értekezése alapján a filozófiai tudomány doktora.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

NOVÁKY ERZSÉBET
(BKE)

„Gazdasági és környezeti stratégiák összekapcsolásának elméleti-módszertani alapjai” c. dok-

tori értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

Földrajzi és meteorológiai tudományi szakbizottság

JUSTYÁK JÁNOS
(KLTE)

„A tokajhegyaljai szőlőültetvények mező- és mikroklimatikus jellemzői” c. doktori értekezése alapján a földrajztudomány doktora.

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

KRÁMLI ANDRÁS
(MTA SZTAKI)

„A billiárdok ergodikus és statisztikus tulajdonságai” c. doktori értekezése alapján a matematikai tudomány doktora.

Növénytermesztési szakbizottság

FEKETE JÓZSEF
(GATE)

„A trópusi talajok jellemzése kubai talajokon végzett vizsgálatok alapján” c. doktori értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

KOZÁR FERENC
(Növényvédelmi Kutató)

„Pajzstetvek ökológiája és annak növényvédelmi alkalmazása” c. doktori értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány doktora.

Elméleti Orvostudományi szakbizottság

MANDL JÓZSEF
(SZEM)

„A biotranszformáció szabályozása a májban” c. doktori értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Klinikai Orvostudományi szakbizottság I.

DOBOZY ATTILA
(SZOTE Bőrgyógyászati Kl.)

„Az egérvörösvértestekkel rozettát alkotó humán lymphocyták” c. doktori értekezése alapján az orvostudomány doktora.

Energetikai tudományi szakbizottság

SÓVÁRY EMIL
(nyugdíjas)

„Az energiaellátás és ezen belül a villamosenergia-ellátás optimalizálása” c. doktori értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai tudományi szakbizottság

MÁRTON PÉTERNÉ SZALAY EMŐKE
(M. Áll. Eötvös Loránd Geofiz. Int.)

„Paleomágnesség a középső Mediterráneumban” c. doktori értekezése alapján a földtudomány doktora.

TAKÁCS ERNŐ

(Miskolci E. Geofiz. TSz.)

„A földalatti, váltóáramú, elektromos dipólus térerőssége sajátságainak bányageofizikai célú vizsgálata” c. doktori értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Kémiai tudományi szakbizottság I.

ÉRDI PÉTER
(MTA KFKI)

„Kémiai és biológiai hálózatok kinetikája” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

SÓVÁGÓ IMRE
(KLTE)

„Peptidek és származékaik átmenetifém komplexének koordinációs viszonyai” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Kémiai tudományi szakbizottság II.

BLAZSÓ MARIANNE
(MTA Szervetlen Kémiai Kutatólab.)

„Makromolekulák kémiai szerkezetének felderítése az analitikai pirolízis módszerével” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

HAZAI LÁSZLÓ
(MTA KOKI)

„3(2x) — Izokinolinonok és telített származékaik szintézise, tautomérijája és reakciói” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

KARDOS JULIANNA
(MTA KKKI)

„A GABA_A receptor oligomer” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

VARGA JÓZSEF
(BME)

„Az izotaktikus polipropilén alfa- és béta-módosulata többalkotós rendszereik” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Kísérleti biológiai tudományi szakbizottság

KOVÁCSOVICS TIBORNÉ CSONKA ÉVA
(SOLTE II. Kórbonctani I.)

„In vitro tenyésztett AORTA eredetű endothel sejtek funkcióit befolyásoló tényezők vizsgálata” c. doktori értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

Biológiai tudományi szakbizottság II.

LEHOTZKY KORNÉLIA
(Orsz. Üzemegészségü. Int.)

„Foglalkozási vegyi anyagok magatartás teratogén hatása” c. doktori értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

T á j é k o z t a t ó

a kandidátusi fokozatok odaítéléséről

Filozófiai szakbizottság

BOROS JÁNOS
(JPTÉ)

„A magyar tudományelmélet. Marxista és nem-marxista tételek. Bemutatás c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

Közgazdaságtudományi szakbizottság

MAGAS A. ISTVÁN
(BKE)

„Modern kapitalizmus és gazdasági komplexitás: Amerikai Egyesült Államok” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

MELLÁR TAMÁS
(Privatizációs KI)

„Egyensúly vagy egyensúlytalanság. A magyar gazdaság makroegyensúlyi viszonyainak vizsgálata” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

DANUTA WITKOWSKA
(Lengyelország)

„Information systems including application of computer-aided information systems into the central planning in Poland and Hungary” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

LAMPER LÁSZLÓ
(Tisza Volán)

„Rendszeranalitikus modellezés a regionális közlekedéstervezésben — a személyszállítás példáján — c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

OPITZ ÉVA
(BME)

„A munka szerinti elosztás viszonyainak fejlődése Magyarország gazdasági mechanizmusának tökéletesítése során” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Állam- és jogtudományi szakbizottság

FEHÉR LENKE
(MTA Állam- és Jogt. I.)

„A beszámíthatóság hiánya és korlátozottsága a büntetőjogban” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

NYÁRI KATALIN
(Jász-Nagykun-Szolnok M.-i Rendőrfőkap.)

„A bűnözés társadalmi megelőzésének regionális modellje” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

TASNÁDI ENDRE
(nyugdíjas)

„A halálhoz való jog” c. értekezése alapján az állam- és jogtudomány kandidátusa.

Pedagógiai szakbizottság

LÜKŐ ISTVÁN
(Erd. és Faip. Egy.)

„Fejezetek a magyar középfokú szakképzés műszaki pedagógiájának oktatáselméletéből” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

VIDÁKOVICH TIBOR
(JATE)

„Diagnosztikus pedagógiai értékelés” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

KORMOS JÁNOS
(KLTE Matematikai Int.)

„Közel nemstacionárius folyamatok statisztikai elemzése” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

SZABÓ GYÖRGY
(KLTE TTK)

„Homogén ortogonalitási relációk és függvényegyenletek” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Fizikai, csillagászati szakbizottság

AMIR ABDUL RAZZAK MOHAMED JAWAD
(Irak)

„Numerikus módszerek a magneto-hidrodinamikában” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

HAJDU CSABA
(MTA KFKI RMKI)

„Ionimplantációnál fellépő felületi hullámosodás modellje” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

TEGZE MIKLÓS
(MTA KFKI)

„Kristályos és amorf anyagok elektronszerkezetének vizsgálata” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

LÁBÁR JÁNOS
(MTA MFKI)

„Az összetett elektronhéjak szerepe a röntgen mikroanalízisben” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

SÁRKÖZY PÉTER
(KEÉ Ökonómiai I.)

„A rendszerelmélet érvényesítése az ökológus gazdálkodásban” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Agrárökonómiai szakbizottság

BENKŐ JÁNOS
(GATE)

„Szállításszervezés fejlesztés a gabonaiparban” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

*Elméleti orvostudományi szakbizottság***DÉZSI LÁSZLÓ**

(SOTE Kl. Kísérleti Kutató II. Élettani I.)

„Vazoaktív tényezők szerepe a szervkeringés lokális szabályozásában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

TURAI ISTVÁN

(Orsz. Sugárbiol. Kl.)

„Sugáregészségügyi vizsgálatok a jó profilaxis optimális hazai alkalmazásában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZABÓ KÁLMÁN

(SOTE I; Anatómiai I.)

„A fej és egyes kiemelt területei érrendszerének szerkezete és fejlődése fehér patkányban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Klinikai orvostudományi szakbizottság I.***KRUK ADRIENN**

(Bajai Polgármesteri Hiv. Szoc. és Egészségü. Alapell. Hálózat)

„A körfűrész és fafeldolgozó marógépkezelők munkájának fiziológiai sajátosságai és egészségesebbé tételének útjai” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

SZABÓ TERÉZ

(Nógrád m.-i Tan. Madzsar J. KH.)

„Coeruloplazmin aktivitás változások a post-natális adaptáció időszakában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

NAGYHEGYI GYÖRGY

(ORFI II. Belgyógy.)

„A szisztémás jellegű reumatológiai megbetegedések kardiális és kardiopulmonális elváltozásai” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

HASSAN AWADH BIN GADEEM

(Tanzánia)

„Some aspects of acute and persistent diarrhoea” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

MELEGH BÉLA

(POTE Gyermekkl.)

„A karnitin szerepe az endogén és exogén szerves savak eliminálásában: a karnitin szupplementáció metabolikus következményei” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

KEMENES ILDIKÓ

(Bp. és Pest m.-i Társ. bizt. Ig.)

„A serdülők és ifjak gyógyító-megelőző ellátásának, egészségmagatartásának vizsgálata a következő munkábaálló korosztály egészségi állapotának javítása érdekében” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

PECZE KÁROLY

(JAHN F. Kh. II. Belgy.)

„Lymphocyta-markerek jelentősége a lymphoproliferatív betegségek diagnosztikájában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Klinikai orvostudományi szakbizottság II.***DVORÁCSEK ÉVA**

(DOTE Női Kl.)

„A szülés körüli események hatása érett újszülöttek bilirubin anyagcseréjére” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

ABDUL AZIZ EL-SEAGHY

(Yemen)

„Két jemeni népbetegség: A biliharziasis és a vesekövesség” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

URBANCSEK JÁNOS

(SOTE I; Női Kl.)

„A szérum LH szint prognosztikai jelentősége gonadotropin-kezelés során az in vitro fertilizáció-embriótranszfer és gamétatranszfer programban” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

RÁCZ TAMÁS

(Orsz. Onkológiai I.)

„Immunbiológiai paraméterek jelentősége a fej-nyak onkológiában” c. értekezése alapján az orvostudomány kandidátusa.

*Gépészeti, kohászati szakbizottság***DÉVÉNYI LÁSZLÓ**

(BME)

„Kuszásra és kisciklusú fáradásra igénybevett néhány melegsziárd acél szövetszerkezetek, mechanikai tulajdonságai üzemelés és regeneráló hőkezelés hatására” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

DARVAS ZOLTÁN

(Anyagvizsg. és Gépip. Minőségell. Int.)

„Fémes anyagok alakíthatósági vizsgálatai” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Elektronikai, számítástechnikai szakbizottság***LÁMER GÉZA**

(MÁV Hídép. Főnökség)

„A kis alakváltozások mellett nagy elmozdulásokat végző tökéletesen rugalmas héjak és rudak elméleteinek matematikai alapjai” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

TAKÁCS GYÖRGY

(PKI Hírközlési Kut-Fejl. Kft.)

„Fonémák felismerése folyamatos beszédben neurális hálózatok rendszerével” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

NADJA BORISZOVA NIKOLOVA DEME

(Bulgária)

„A hibrid hibák rendszerszintű diagnosztizálása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

GRANÁT JÁNOS

(BME HEI)

„Forgásszimmetrikus hangsugárzók terének meghatározása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

POLACSEK LAJOS

(Kandó K. Műsz. Főisk.)

„Párhuzamos szimuláció vezérlése” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Építési, építészeti és közlekedéstudományi szakbizottság***URBANSTOK GÁBOR**

(Technosped Szállítm. Kft.)

„A fuvarpiaci marketing elméleti modellje, és ennek érvényesülése a tengerhajózás világpiacán és hazai gyakorlatában” c. értekezése alapján a közlekedéstudomány kandidátusa.

*Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság***PHUNG KIM SAN**

(Vietnam)

„Az Abony kutatási terület szeizmikus méréseinek sztratigráfiai értelmezése” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

AJTONYI ISTVÁN

(Miskolci Egyetem)

„Mélyszivattyús olajkutak mikroprocesszoros informatikai és mérés technikai rendszerének kutatása és kidolgozása” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

*Kémiai tudományi szakbizottság I.***LE TUONG MINH**

(Vietnam)

„99 mTc elválasztásának lehetőségei koronateres extrakcióval” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

GIMESI OTTÓ

(BME)

„Hasadási radioaktív jódizotópok meghatározásával kapcsolatos kutatások” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KATHÓ ÁGNES

(KLTE)

„Sztöchiometrikus és katalitikus nitrozálási reakciók Fe- és Ru-nitrozilkomplexekkel” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SZEIFERT FERENC

(VVE)

„Információátviteli problémák a kémiai technológiai rendszerek matematikai modellezésében” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

LAURENCZY GÁBOR

(KLTE)

„Ritkaföldfém(III) — aminopolikarboxilát komplexek központi ion csere reakciói, képződésük, disszociációjuk” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

DROZDA TAMÁS

(NITROIL)

„Konverziós rétegek képződés alumíniumon” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

DOMBI GYÖRGY

(SZOTE Gyógyszerészeti Vegytani Int.)

„Folyadék kristályban orientált molekulák tér szerkezetének meghatározása NMR spektroszkópiával” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

LIESZKOVSKY LÁSZLÓ

(Tungsram RT)

„Szervetlen gázok analízise kvadrupol tömegspektrométerrel” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

RÉV ENDRE

(BME)

„Hőcserélő hálózatok szerkezete” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

TÓTH ZOLTÁN

(KLTE)

„Cianid- és tincianát alapú szervetlen polimerek előállítása és néhány tulajdonságuk vizsgálata” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

HORVÁTH SZABÓ GÉZA

(ELTE TTK)

„Kolloid diszperziók szedimentációs egyensúlya nehézségi és centrifugális erőterben” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

LÁNG GYŐZŐ

(ELTE TTK)

„Elektrokémiai vizsgálatok korlátozottan elegyedő rendszerekben” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

*Kémiai tudományi szakbizottság II.***MONA MAHMOUD KHALIL OSMAN**

(Egyiptom)

„Gyümölcs- és zöldség alapú bébiételek fehérjedúsításának egyes kérdései” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KRAWCZYK URSZULA

(Lengyelország)

„Study and research on analytical methods for determination of flavonoids, procyanidins and anthocyanins in some plant preparations” c. értekezése alapján a gyógyszerészeti tudomány kandidátusa.

SZESZTAY ANDRÁS NÉ

(MTA KKKI)

„A furfural-alkohol-formaldehid polikondenzációs reakció kezdeti szakaszának vizsgálata GPC módszerrel” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

NAGY ANDRÁS

(MTA KKKI)

„Az abszolút sebességi állandók meghatározása a gyökös homo- és kopolimerizációban” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

MAROSI GYÖRGY

(BME)

„Adalékok hatása töltött polipropilén rendszerekre” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KÁNAI KÁROLY
(CHINOIN)

„Prosztacliklin analogonok szintézise” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

SIMONNÉ SARKADI LÍVIA
(BME)

„Egyes gabonafélék biokémiai jellemzése az aminosavak és származékaik analizise alapján” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

WÖLFLING JÁNOS
(JATE)

„A szteroidok D-gyűrűjének átalakításai” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

KOCSIS ÁKOS
(SOTE Gyógyszertud. Kar)

„Iridoidok és biszolidoidok izolálása, szerkezetigazolása és kémiai vizsgálata” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

PLACHY JÁNOS
(SOTE Gyógyszerészet I.)

„Antacidok semlegesítési sebessége és biológiai hasznosíthatósága” c. értekezése alapján a gyógyszerészeti tudomány kandidátusa.

RÁBAI JÓZSEF
(ELTE)

„Új módszerek és reakciók a szulfuránkémia-ban, szintézis, átrendeződés, rezolválás” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

MÁTHÉ ÁRPÁD
(ELTE)

„A 2-etil-anilinből kiinduló indolgyártás technológiájának kidolgozása” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

Biológiai tudományi szakkbizottság II.

TOMPA PÉTER
(SZBK)

„Glikolitikus és citrátköri enzimek kölcsönhatásainak kvantitatív jellemzése” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

GALIBA GÁBOR
(Mezőgazd. KI.)

„Búza szövettanyészetek morfogenezise, fagy-tűrése és alkalmazkodása az ozmikus stressz-hez” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

KEMENES GYÖRGY
(Limnológiai KI. Tihany)

„Tanult táplálkozási válaszok idegrendszeri alapjai nagy mocsári csigában” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

TÓTH BÉLA
(DOTE Orvosi Vegytani Int.)

„Szerin (treonin-specifikus protein foszfatázok aktivitásának szabályozása a máj glikogénanyag-cserében” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

BUDAY LÁSZLÓ
(SOTE I. Kémiai-Biokémiai I.)

„A protein kináz C izoenzimei különböző szövetekben” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

MOHAMED SAAD IBRAHIM HAMADA
(Egyiptom)

„Developmental Genetic Effects of the int-1 Oncogene and its Homolog wingless in Drosophila melanogaster” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

MÁRIA EUGÉNIA ALONSO BIOSCA
(Kuba)

„Dowregulation of B lymphocyte growth BY IgM autoantibody” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

TALJANIDISZ JÁNOS
(Biokémiai Int.)

„A dezoxipirimidin nukleozid salvage és jelentősége a DNS prekursor ellátásban” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

Hadtudományi szakkbizottság

DANG HOANG CHINH
(Vietnam)

„A légvédelmi rádiótechnikai csapatcsoporthozás hatékonysága a rádiótechnikai harc viszonyai között” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

Szociológiai és demográfiai szakkbizottság

FARAGÓ TAMÁS
(Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár)

„Paraszti háztartás- és munkaszervezet-típusok Magyarországon a 18. század közepén” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

LENGYEL GYÖRGY
(BKE)

„A magyar gazdasági elit társadalmi összetételének alakulása a 19. században és a 20. század első felében” c. kandidátusi értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

MÉSZÁROS JÓZSEF
(BME)

„Bevezetés a társadalmi választások elméletében” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

Tájékoztató

Az MTA Béke- és Konfliktuskutató Központ (korábbi nevén: Intézetközi Békekutató Központ) feladatait az ELTE Nemzetközi Jogi Tanszéke mellett működő, az MTA által támogatott kutatóhely vette át. A kutatóhely neve: MTA Biztonságpolitikai Kutatócsoport.

Jogi és Igazgatási Főosztály

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

A Magyar Tudományos Akadémia Titkársága Természettudományi Főosztálya pályázatot hirdet az MTA Izotópkutató Intézet (Budapest, Konkoly Thege út 29–33, Pf. 77. 1525) alábbi tudományos, illetve műszaki igazgatói munkaköreinek betöltésére, 1992. január 1-jei hatállyal.

I. Felületkémi és Katalízis Laboratórium

feladata: felületkémi és spektroszkópiai kutatások a szilárd testek felületi állapotának, katalitikus aktivitásának értelmezésére.

II. Sugárkutató Laboratórium

feladata: sugárzások (beleértve a fényt) keletkezésének és az anyaggal való fizikai és kémiai kölcsönhatásainak kutatása. Magszerkezetek kutatása.

III. Sugárbiztonsági Laboratórium

feladata: a radioaktív és hasadó anyagokkal kapcsolatos jogszabályokban előírt első fokú hatósági feladatok (nyilván tartás, forgalmazás stb.) ellátása, valamint az ezekkel összefüggő, főként sugárvédelmi kutatások és fejlesztések.

IV. Diagnosztikai Kutatólaboratórium

feladata: immunanalitikai készletek, in vivo radiógyógyszerek, orvoslaboratóriumi diagnosztikumok, radioaktív jelzésű nukleotidok, szerves és szervetlen radiokemikáliák kutatása, fejlesztése és előállítása.

V. Izotóp és Sugártechnológiai Laboratórium

feladata: izotóp és sugártechnológiai, valamint nukleáris és környezetvédelmi módszerek és eszközök kutatása, fejlesztése és alkalmazása. Zárt sugárforrások fejlesztése és előállítása.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség, tudományos fokozat,
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények a Laboratórium profiljának megfelelő kutatások valamely területén,
- kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat.

A tudományos fokozat alól a III. és V., Laboratóriumok vezetői részére felmentés adható; ebben az esetben műszaki igazgatói kinevezésre kerül sor.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak a Laboratórium tudományos programjára és annak megvalósítására vonatkozó koncepcióját,
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését,
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek ismertetését,

- a pályázó által írt tanulmányok, könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét,
- a tudományos fokozatának, idegen nyelvismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát,
- részletes önéletrajzot 2 példányban,
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy pályázatának a fentebb megjelölt melléleteket nem kell tartalmaznia.

Az igazgatók besorolására vonatkozóan a 23/1983. (XII. 27.) ÁBMH számú rendelet, valamint a 10/1984. (A.K. 10.) MTA-F. számú főtitkári utasítás az irányadó.

Az igazgatókat a laboratóriumok főhivatású kutatóinak titkos szavazással kifejezett véleményére figyelemmel, az illetékes tudományos osztály javaslatára az Akadémia főtitkára nevezi ki határozott időre, de legfeljebb öt évre.

A pályázatokat az MTA főtitkárának címezve a Magyar Tudományos Akadémia Titkársága Természettudományi Főosztályára (1361 Budapest, Pf. 6.) a pályázat megjelenésétől számított 30 napon belül kell benyújtani.

Teplán István s. k.
főosztályvezető

Az MTA Növényvédelmi Kutatóintézete pályázatot hirdet

gazdasági osztályvezetői

állás 1991. szeptember 1-i kezdettel történő betöltésére.

A pályázó feladata az Intézet gazdasági (pénzügyi) irányítása.

A pályázatot mellékleteivel együtt az Intézet igazgatójához kell benyújtani. Cím:

MTA Növényvédelmi Kutatóintézete,
1525 Budapest, Herman O. u. 15.
Pf. 102.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a) a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásának és illetményének megjelölését;
- b) a pályázó eddigi szakmai munkájának ismertetését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- 1) önéletrajzot egy példányban;
- 2) szakképzettséget tanúsító oklevelet vagy hiteles másolatát.

Bérezés a 23/1983. (XII. 17.) ÁBMH számú rendelkezés szerint.

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15.30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8–10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 117-3929 hívószámú telefonon.

*Tudományos Minősítő Bizottság
Titkársága*

AKADÉMIAI ÉRTEŚÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Titkársága Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat igazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Zöld Ferenc — Budapest, 1991., Nyomdai táskaszám: 20418
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 2,5 (A/5) iv terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámmal.
Előfizetési díj egy évre 288 Ft — Példányszámonkénti ára: 12 Ft

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
TITKÁRSÁGA

BUDAPEST, 1991. OKTÓBER 8.

A Kormány határozatai	1036/1991. (VII. 31) Korm. hat.	a Tudományos Minősítő Bizottság megbízatásának meghosszabbításáról és egyes tagjai kinevezéséről ...	122
A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének határozatai	32/1991. sz. hat.	az Akadémia területi bizottságai szervezeti szabályzatának jóváhagyásáról	122
	39/1991. sz. hat.	az OÖT, illetve Bizottság együttműködéséről az Athenaeum bizottságokkal, illetve az MTA bizottságaival	124
	40/1991. sz. hat.	az Akadémia és a tudományos társaságok viszonyáról	124
	41/1991. sz. hat.	a Magyar Nagylexikon munkálatainak helyzetéről és jövőjéről	126
	42/1991. sz. hat.	az Elnökség 1991. II. félévi munkatervéről	129
	43/1991. sz. hat.	Környezettudományi Elnökségi Bizottság létrehozásáról	131
		Az Elnökség egyéb állásfoglalásai	131
Közlemények		Pályázati felhívások	132
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórja	133

A Kormány határozata

A Kormány
1036/1991. (VII. 31) Korm.

h a t á r o z a t a

a Tudományos Minősítő Bizottság megbízatásának meghosszabbításáról és egyes tagjai kinevezéséről

1. A Kormány a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének, titkárnak és tagjainak kinevezését — a 2. és 3. pontokban foglaltak figyelembevételével — 1992. június 30. napjáig meghosszabbítja.

2. A Kormány *Nyiri J. Kristóf* tagságát a Tudományos Minősítő Bizottságban — tartós külföldi tartózkodása miatt — nem hosszabbítja meg. Helyette a Tudományos Minősítő Bizottság tagjává 1992. június 30-áig terjedő időre *Poszler Györgyöt*, az MTA levelező tagját nevezi ki.

3. A Kormány a Tudományos Minősítő Bizottság tagjává

a Földművelésügyi Minisztérium képviselőjeként
dr. Tóth Tibor helyettes államtitkárt, a közgazdaságtudomány doktorát,

a Honvédelmi Minisztérium képviselőjeként
dr. Bokor Imre ezredest, a hadtudomány doktorát,

az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium képviselőjeként

dr. Botos Balázs helyettes államtitkárt, a közgazdaságtudomány doktorát,

a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium képviselőjeként

dr. Szabó Gábor helyettes államtitkárt, a közgazdaságtudomány doktorát,

a Népjóléti Minisztérium képviselőjeként

dr. Mandl József főosztályvezetőt, az orvostudomány doktorát,

a Magyar Tudományos Akadémia Titkársága képviselőjeként

Csurgay Árpád főtítkárhelyettest, az MTA levelező tagját,

a Művelődési és Közoktatási Minisztérium képviselőjeként

dr. Biszterszky Elemér közigazgatási államtitkárt, a neveléstudomány kandidátusát,

az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság képviselőjeként

Bottka Sándor elnökhelyettest

1992. június 30-áig terjedő időre kinevezi.

4. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba, egyidejűleg a Tudományos Minősítő Bizottság személyi összetételéről szóló 1055/1988. (VII. 12.) MT határozat e határozatnak megfelelően módosul.

Dr. Antall József s. k.,
miniszterelnök

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1991. május 9-i ülésén
(32. sz. határozat)

Előterjesztés Gunda Béla levelező tag rendes taggá történő megválasztására

A Magyar Tudományos Akadémia decemberi rendkívüli közgyűlésének felhatalmazása alapján előterjesztés készült az 1991. évi rendes közgyűlés számára, levelező tagoknak rendes taggá történő választására.

A fentiek szerint kezdeményezett tagválasztás előkészítésére kiküldött Bizottság az Elnökség 1991. áprilisi ülésére tett személyi javaslatokat, amelyeket az Elnökség elfogadott és a közgyűlés elé terjesztett.

A Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya 1991. május 7-én javasolta rendes taggá megválasztani Gunda Bélát, aki az osztályülésen 17 — 1 „igen” szavazatot kapott I tartózkodás ellenében.

A Bizottság egyetértett a kezdeményezéssel és ajánlotta, hogy az Elnökség javasolja a közgyűlésnek Gunda Béla levelező tagnak rendes taggá történő megválasztását.

Az Elnökség a javaslattal egyetértett.

Az Elnökség 32/1991. számú határozata

Az Elnökség, titkos szavazás eredményeként, javasolja, hogy a közgyűlés válassza meg Gunda Béla levelező tagot az Akadémia rendes tagjává.

Budapest, 1991. április 16.

Kosáry Domokos s. k.

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1991. június 25-i ülésén
(38—43. számú határozatok)

Az Akadémia területi bizottságai szervezeti szabályzatainak jóváhagyása

Az MTA területi bizottságai az új Alapszabályok 18. §-a alapján a közgyűlés által közvetlenül létesítendő, illetve megszüntethető tudományos testületek, s fő feladatukról, működési elveikről, a tagok választásánál követendő szempontokról az Alapszabályok 46. §-a részletesen is rendelkezik. Az Alapszabályban foglaltak és a Testületi Ügyrend ide vonatkozó rendelkezései alapján a területi bizottságok 1991 júniusa és decembere között újjáalakultak, majd a teljes bizottsági hálózat kialakítása után megfogalmazták új szervezeti és működési szabályzataikat. Az Alapszabályok 46. § (5) bekezdése szerint a szervezeti szabályzatokat az Elnökség hagyja jóvá.

Berényi Dénes r. tag, a területi bizottságok munkájának összefogásával megbízott alelnök — mint előterjesztő — határozati javaslattervezetében arra hívta fel a figyelmet, hogy az Elnökség állásfoglalásának elsősorban arra kell figyelemmel lennie, hogy a szervezeti szabályzatok az Alapszabályokkal és a Testületi Ügyrend 39—41. pontjaival ellentétes rendelkezéseket ne tartalmazzanak, továbbá tükrözzék mindazokat a szándékokat, amelyek az Akadémia egészének a tudomány és a tudományos közélet fejlődését szolgáló törekvéseit segíteni, megvalósítani kívánják. Szóbeli bevezetőjében tájékoztatott arról, hogy a dokumentumokról előzetesen a tudományos osztályok és a területi bizottságok tudományos titkárainak közös munkaértekezlete folytatott vitát, s a beterjesztett határozati javaslat e vita eredményét már figyelembe veszi.

Az Elnökség ülésén — amelyen a területi bizottságok elnökei meghívottként részt vettek — külön szó esett a Debreceni Akadémiai Bizottságba bevonandó tudományos szakemberek egyes fórumainak pontosabb megfogalmazásáról (testületplénum-vezetőség), a bizottságok elnevezésében követendő, a magyar nyelv szabályainak jobban megfelelő megfogalmazásról, a tudományos osztályok és a területi bizottságok szakmai bizottsági névsorainak mielőbbi cseréjéről, a szorosabb együttműködés érdekében a bizottságoknak a nevelés-oktatás-továbbképzés ügyében betölthető szerepéről, a területi bizottsági munka jobb sajtóvisszhangjáról.

Az előterjesztés, a szóbeli kiegészítések és a vita alapján az Elnökség a következőket határozta.

Az Elnökség 38/1991. sz. határozata

1. Az Elnökség a területi bizottságok plénumai által elfogadott szervezeti szabályzatokat mindegyiket abból a szempontból vizsgálta meg, hogy azok összhangban legyenek az MTA Alapszabályai-

val és az arra épült Testületi Ügyrenddel. Ennek alapján szükségesnek tartja, hogy

1.1 a szervezeti szabályzatok egyértelműen tükrözzék: a területi bizottságok a Magyar Tudományos Akadémia bizottságai; létrehozásukról, illetve megszüntetésükről a közgyűlés dönt; működésükről évente egy alkalommal írásban számolnak be a közgyűlésnek;

1.2 a Debreceni Akadémiai Bizottság szervezeti szabályzatának 2., s különösen a 2.3 pontja az Alapszabályok 46. §-a (3) bekezdésében foglaltak alapján nyerjen megfogalmazást. A szabályzat szövege tegye egyértelművé és jól elhatárolhatóvá a „testület”, a „plénum” és a „vezetőség” fogalmát; a „testület” fogalmába a fokozattal rendelkező kutatók mellett a nem minősített, de a tudományos munkát végző szakemberek is beletartozzanak;

1.3 a területi bizottság tagjainak és tisztségviselőinek megválasztásáról a bizottság elnöke tájékoztassa az Akadémia elnökét (Testületi Ügyrend 40.3 pontja).

2. Az Elnökség

2.1 felhívja a figyelmet az Akadémia központi szervezetében 1991. január 1-ével bekövetkezett változásokra, amelyek alapján a szervezeti szabályzatokban a jelenleg érvényes elnevezéseket kell alkalmazni (pl. az MTA Központi Hivatala helyett: az MTA Titkársága);

2.2 ajánlja, hogy a gazdálkodásra vonatkozó szövegrészek — a szervezeti szabályzatoknak a gazdálkodási és pénzügyi szabályzatokkal való összhangja érdekében — a Veszprémi Akadémiai Bizottság szabályzatában megfogalmazottak figyelembevételével módosuljanak;

2.3 szükségesnek látja, hogy a jogi szempontból félreérthető (pl. kiadványozás/kiadmányozás), illetve pontosítást kívánó szövegrészekre (pl. elnöki feladatok átruházása stb.) a Tudományos Testületi Titkárság valamennyi bizottság szabályzatához tegyen külön-külön szövegjavaslatot, s amennyiben az a területi bizottság adottságaival összhangba hozható, a bizottságok a szabályzatok szövegének véglegesítésénél azt vegyék figyelembe;

2.4 egyetért azzal, hogy a bizottságok elnevezése a következők szerint módosuljon:

— a Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Területi Bizottsága (röviden: Debreceni Akadémiai Bizottság),

— a Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Területi Bizottsága (röviden: Miskolci Akadémiai Bizottság),

— a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Területi Bizottsága (röviden: Pécsi Akadémiai Bizottság),

— a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Területi Bizottsága (röviden: Szegedi Akadémiai Bizottság),

— a Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Területi Bizottsága (röviden: Veszprémi Akadémiai Bizottság);

2.5 fontosnak tartja, hogy a tudományos osztályokkal való kapcsolat erősítése céljából a területi bizottságok a teljes bizottsági névsorokat küldjék meg a tudományos osztályoknak, s a tudományos osztályok is bocssássák a területi bizottságok rendelkezésére a szak- és munkabizottságok jegyzékét;

2.6 felhívja a bizottságok figyelmét a nevelés-ügy felkarolására, továbbá megfelelő sajtómunkával tevékenységük rendszeres, mind szélesebb körű ismertetésére.

3. Az Elnökség felhatalmazza az Akadémia elnökét, hogy a területi bizottságok által pontosított szervezeti szabályzatokat jóváhagyja.

**Az országos ösztöndíj tanács,
illetve bizottság együttműködése az
Athenaeum-bizottságokkal,
illetve az MTA bizottságaival**

A Tanács elnöke előterjesztésében jelezte, hogy a Tanács, ill. a helyébe tervezett Magyar Ösztöndíj Bizottság feladata az, hogy döntsön a külföldi és hazai tudományos tanulmányi ösztöndíjakra pályázók kiküldetéséről, illetve javaslatot tegyen a fogadó országok illetékes intézményeinek.

A döntés alapos előkészítése érdekében szükségesnek látja az előterjesztő a pályázók előzetes meghallgatását, különösen a hosszabb időtartamú ösztöndíjak esetében. Ebben a munkában szeretne támaszkodni az Akadémia területi bizottságaira, és, ahol ilyenek már vannak, az Athenaeum-bizottságokra, ezeket kérve meg a pályázók meghallgatását végző bizottságok létesítésére.

Az Elnökség egyetértése esetén a Tanács, ill. a Bizottság elnöke közvetlenül kérné fel az együttműködésre az Athenaeum-bizottságokat, illetve az Akadémia területi bizottságainak elnökeit.

A Tanács elnöke szóbeli bevezetőjében ismertette a döntéselőkészítés rendjét, ill. szintjét.

Az igen élénk vitában megoszlottak a vélemények. A felszólalók egy része szerint itt állami és nem akadémiai feladatról van szó, tehát az MTA ne vállalja a feladatot, vagy csak nagyon leszűkített területre. A területi és az Athenaeum-bizottságoknak szinte folyamatosan kellene ülésezniük, és emellett a szervezés és a lebonyolítás olyan nagy adminisztratív és költségterhet jelentene, amivel a jelen körülmények között nem tudnak megbirkózni. A pályázati kiírási feltételek legyenek nagyon szigorúak és így a meghallgatás felesleges.

A felszólalások másik része támogatta a kezdeményezést, hangsúlyozva, hogy az Akadémia nem vonulhat ki sem a döntéselőkészítési, sem a döntési folyamatból.

Javasolták, hogy az Akadémia elvileg vállalja el a feladatot akkor is, ha vannak még tisztázandó kérdések. Pl.: művészeti pályázatok elbírálásában az Akadémia ne vegyen részt, tisztázandó a „munkamegosztás” a területi és az Athenaeum-bizottságok között stb.

Elhangzott olyan javaslat is, hogy az Akadémia vállalja el a feladatot, de ne a területi, ill. Athenaeum-bizottságok, hanem a tudományos osztályok mintegy 130 bizottsága segítségével.

Többen javasolták, hogy az Elnökség teljes összefüggésében tekintse át az egész ösztöndíjrendszert.

Az előterjesztő — válaszában egyetértve a pontos pályázati kiírás szükségességével — hangsúlyozta a pályázó meghallgatásának fontosságát. Felhívta a figyelmet az előterjesztés azon részére, hogy a területi és az Athenaeum-bizottságoknak nem a teljes plénuma végeznék a meghallgatást, hanem az általuk kiküldött bizottságok. Ha az Akadémia vállalja a feladatot, a részletkérdéseket az ÖÖT elnöke, ill. titkára a bizottságok elnökeivel, ill. titkáraival történő megbeszéléseken tisztázhatja.

Felhívta a figyelmet arra is, hogy elgondolásai szerint a döntés-előkészítés folyamatában először a területi elv, majd a szakmai szempontok érvényesüljenek.

A vitáról szó szerinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 39/1991. sz. határozata

Az Elnökség

1. készségét fejezi ki a tekintetben, hogy az MTA közreműködje a tudományos továbbképzést szolgáló külföldi és hazai ösztöndíjpályázatok elbírálásában. Ezt a közreműködést az Athenaeum-bizottságok, ill. a területi bizottságok közreműködésével kívánja vállalni.

Indokoltnak látja azonban a pályázati kiírási feltételek olyan pontos meghatározását, hogy azok az elbírálás alapjául szolgálhassanak;

2. nem tekinti az Akadémia hatáskörébe tartozónak a nem tudományos (művészeti, kulturális oktatási stb.) pályázatok elbírálásában való közreműködést;

3. szükségesnek tartja az ösztöndíjpolitika új elveinek megfogalmazását.

Felkéri az Országos Ösztöndíj Tanács elnökét, hogy erre vonatkozó elgondolásait terjessze az Elnökség elé.

**Az Akadémia és a tudományos társaságok
viszonyáról**

Az MTA elnöke által — Ritoók Zsigmond I. t. vezetésével — kiküldött alkalmi bizottság előterjesztésének bevezetője a társaságokat négy csoportra osztja: a MTESZ, a MOTESZ és az Akadémia köré csoportosuló társaságokra, valamint a teljesen önálló társaságokra. Az előterjesztés 19 akadémiai társasággal foglalkozik.

Az 1. fejezet az Akadémia és a társaságok kapcsolatának jelentőségét mutatja be. A 2. fejezet a társaságok céljáról, feladatairól tájékoztat, míg a 3. fejezet ismerteti, hogy a célok megvalósítása érdekében mit tesznek a társaságok.

A 4. fejezet levonja a következtetéseket. Eszerint:

— a társaságok az Akadémia és a szélesebb szakmai vélemény között az összekötő kapcsot jelentik, és ilyen értelemben az Akadémia kiegészítői, „segédcapatai”;

— az Akadémia és a társaságok közti kapcsolatokat szerződésileg kell szabályozni, mely tisztázza, hogy az Akadémia mit vár a társaságoktól és mit ad ennek fejében;

— a társaságok az Akadémiától kérik a külföldi társaságokban, szövetségekben stb. a devizában térítendő tagdíjfizetési kötelezettségük vállalását, az Akadémia a helyiségeit ingyen bocsássa rendelkezésre, fizesse az alkalmazottak illetményét, anyagilag támogassa a kiadványokat stb.;

— a támogatás összegének megállapításában bizonyos mutatókat figyelembe kell venni. Ilyenek: a taglétszám, a működés intenzitása (felolvasó ülések száma, egyéb rendezvények száma stb.); az oktatásban, a népszerűsítésben való részvétel (versenyek); folyóiratok, társasági sorozatok és egyéb kiadványok rendszeres megjelentetése (4.4 pont);

— az akadémiai költségvetésben a társaságok számára meghatározott összeg különítessék el, mely évente a lehetőségek és az infláció mértéke szerint emeltessek, mert a jelenlegi, mintegy 12 mFt-os támogatás elfogadhatatlanul alacsony.

Az 5. pont a határozati javaslatot fogalmazta meg. Eszerint

— az Akadémia azokat a társaságokat, amelyeket eddig támogatott, kérésükre a jövőben is erkölcsi és anyagi támogatásban részesíti;

— a támogatott társaságok köre bővíthető, amennyiben: a társaság ezt kéri, országos egyesületről van szó, az MTA illetékes osztálya a kérést támogatja, az anyagi lehetőségek ezt megengedik, anélkül, hogy a már támogatott társaságok emiatt megrövidülnének;

— az Akadémia és a támogatott társaságok kapcsolatát kétoldalú szerződések rögzítsék, tartalmazva a kölcsönös kötelezettségvállalásokat. A társaságok kapjanak felszólítást a szerződéstervezetnek meghatározott határidőre az MTA főtitkára elé terjesztésére, vagy, ha ilyet már benyújtottak, annak felülvizsgálatára, majd, ha a szöveg mindkét fél számára elfogadható, történjék meg az aláírása;

— az Akadémia vállalja el a társaságoknak a külföldi társaságokban, szövetségekben a devizában térítendő tagdíjak fizetését (értelemszerűen újabb belépés csak az Akadémia hozzájárulásával történhet), a társasági összejövetelekhez a helyiség ingyenes biztosítását az Akadémia épületében, a tudományos kiadványok részben vagy egészben történő anyagi támogatását, a feltétlenül szükséges adminisztratív alkalmazottak fizetését (esetleg több társaságnak egy közös alkalmazottat biztosítva);

— a támogatás összegének megállapításában az előterjesztés 4.4 pontjának figyelembevételével

kell eljárni, s az igényeket az illetékes osztályok tudományos titkárai hangolják össze, majd a javaslatok osztály-jóváhagyás után kerüljenek a főtítkárhoz.

A vitában felszólalók általában egyetértettek az előterjesztéssel, de szükségesnek tartották a munka továbbfolytatását. Ehhez felhívták a figyelmet arra, hogy várhatóan bővülni fog az Akadémiához tartozni akaró társaságok köre (pl. a MOTESZ-ből kiváló egyesületek egy részével, az ismét megalakuló Magyar Természettudományi Társulattal stb.). A bővülést a felszólalók feltétlenül kívánatosnak tartották, mert a társaságokon keresztül tudja az Akadémia egyre szélesebb körben érvényre juttatni tudományos, szellemi hatását és megismertetni állásfoglalásait. Ezért indokolt kidolgozni az Akadémiához tartozás kritériumrendszerét és a társaságokkal kapcsolatos távlati stratégiát.

Éppen a bővülés lehetőségeinek szükségessége miatt nem értett egyet több felszólaló a határozati javaslat azon pontjával, amely szerint az Akadémia a jövőben csak azokat a társaságokat támogassa anyagilag és erkölcsileg, amelyeket eddig is támogatott. A támogatások nagyságát — ahogyan ezt a közgyűlés már korábban kimondta — kívánatos növelni, de a támogatási arányokat időnként felül kell vizsgálni, de nem az örökölt bázisszemlélet alapján. Törekedni kell egyúttal a külső források növelésére — pl. támogatók útján — és alapítványok létrehozásával is.

A felülvizsgálat során arra is figyelemmel kell lenni, hogy egyes esetekben nem túlzott-e a főállású alkalmazottak száma.

A vitában emlékeztettek arra is, hogy nem egyforma a társaságok funkciója. Egyeseknek nagyon jelentős a befolyásuk a közgondolkodás kialakítására — ezen belül különösen az oktatók körében —, ami befolyásolhatja az anyagi támogatás nagyságát is. Ezért sem szabad kimondani azt, hogy új társaságok belépésével az eddig támogatott társaságok anyagi juttatása nem csökkenhet.

Egy felszólaló felhívta a figyelmet arra, hogy a „Magyar orvosmozgalom a nukleáris háború megelőzéséért” nem tudományos társaság.

A vitáról szó szerinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 40/1991. számú határozata

Az Elnökség

1. köszönetét fejezi ki a bizottság tagjainak eddig végzett munkájukért;

2. felkéri a bizottságot, hogy folytassa a munkát. Ennek során vegye figyelembe a vitában elhangzott észrevételeket, javaslatokat, dolgozza ki az Akadémiához tartozás kritériumrendszerét és a társaságokkal kapcsolatos stratégiát, és javaslatát terjessze az Elnökség elé;

3. örömmel üdvözli és nyitottnak mutatkozik az Akadémiához tartozni kívánó társaságok körének bővülése tekintetében, a kidolgozandó kritériumrendszer figyelembevételével;

4. szükségesnek tartja, hogy a társaságok támogatási összegének megállapítása a társaság taglét-

száma, a működésének intenzitása (felolvasó-ülések és egyéb rendezvények száma), az oktatásban, a közgondolkodás kialakításában, a népszerűsítésben való részvétel (versenyek), a társasági sorozatok és egyéb kiadványok rendszeres megjelentetése figyelembevételével történjék.

Az igényeket — a lehetőségek ismeretében — az illetékes tudományos titkárok hangolják össze, és ezen javaslatok osztály-jóváhagyás után kerüljenek a főtitkár elé.

A Magyar Nagylexikon munkálatainak helyzete és jövője

A vita alapjául három anyag szolgált. Ormos Mária I. t.-nak, a Nagylexikon Szerkesztőbizottsága tagjának előterjesztése „A 16 kötetes lexikon munkálatainak jelenlegi állásáról és jövőjéről”, továbbá Beck Mihály r. t.-nak, a Szerkesztőbizottság társelnökének e funkciójáról történő lemondását (amit az Elnökség az április 23-ai ülésén elfogadott) indokló levele és Vizi E. Szilveszter r. t.-nak szerkesztőbizottsági tagságáról szóló lemondását bejelentő és indokló levele.

Az előterjesztés I. fejezete a technikai feltételekkel foglalkozik. Közli, hogy a szerkesztőség olyan számítógéppel rendelkezik, amelyben a címszavakat 20 ezres volumenben lehet tárolni, és ezek nem köthetők össze. A lexikon viszont kb. 160 ezer címszót tartalmaz. A rendszer továbbfejlesztésével nem lehet számolni, ami azt jelenti, hogy a lexikon megszerkesztése ebben a rendszerben nem végezhető el. A célnak megfelelő eszköztrendszer mintegy 25–30 mFt-os beruházást követel meg, amiből jelenleg 8 mFt áll rendelkezésre. A lexikon további sorsa tehát technikailag nagyrészt attól függ, sikerül-e a hiányzó összeget záros határidőn belül megszerezni (pl. világbanki hitel keretében).

A szerkesztőségi számítógéprendszer pénzügyi helyzete kis részben attól függ, hogy a kivitelező nyomda át tudja-e vállalni az ún. „átvilágítást”. Erre van kilátás, ami az egyszeri befektetést a szerkesztőségben csökkentené.

A II. fejezet a szellemi teljesítmény máig elért szintjét elemzi, és megállapítja, hogy az előállított szellemi termék két részből áll: az 1970-es években az „A–AI” szócikkek megírt anyagából és az egész lexikonra összegyűjtött címszavakból.

A már megírt kb. fél kötetnyi szócikk két okból nem látszik felhasználhatónak; egyrészt a Kiadó régen elvesztette kiadási jogát, ami azt jelenti, hogy ezek megjelentetése esetén a szerzőknek újra fizetnie kellene. Másrészt, ezt olyan szócikkekért tenné, amelyek jelentős része felújításra szorul. Így e cikkek egy részéért kétszer fizetne: először a jogért, azután a felrészítésért. Jogilag és anyagilag is jobb tehát ezt az anyagot elveszettnek tekinteni.

Valójában a már begyűjtött címszavak alkotják tehát az egyedüli kiindulási bázist. A beérkezettek legnagyobb része — nyolcfelét elkülönítve — számítógépben van. Az egyesítés biztosítása esetén jól használható.

A címszójegyzék két fajta hiányt mutat fel. Ezek egy része „kérhető”, biztos hiány, más része csupán vélhető.

Bizonyos diszciplínák nem készültek el a címszavak összeállításával. Ez a részben vagy egyelőre teljesen hiányzó címszóanyag is kétféle sajátossággal rendelkezik. Egy részükben nem állnak fenn diszciplínás problémák, hanem csupán a szervezési hibák kiküszöbölésére van szükség. Ez a helyzet pl. a történelmi címszavak hiányával 1945-ig, továbbá az orvostudomány vagy a kémia hiányzó egységeivel.

Sokkal súlyosabb a probléma ott, ahol a hazai átmeneti viszonyok miatt egy-egy közletről érintett tudományág nincs abban a helyzetben, hogy akár címszavakat definiáljon, akár, hogy összezavart tudományát lexikális szócikkekbe tömörítse. Ilyen az 1945 utáni történelmi anyag, az állam- és jogtudomány tetemes része, a közgazdaságtudomány.

Vélhető, hogy a címszójegyzéknek vannak láthatatlan hiányai is, részben az interdiszciplínás területekről, részben egyszerű feledékenység miatt, ami sohasem küszöbölhető ki teljesen. Ennek ellenőrzése csak egy friss és megbízható, hasonló terjedelmű külföldi lexikkal való egybevetés útján történhet meg, aminek a feltételei a szerkesztőségben jelenleg hiányzanak.

A III. fejezet megállapítja, hogy a fennálló szervezeti megoldás a legtöbb tudományágban jónak bizonyult. Ezekben az esetekben a Szerkesztőbizottság tagjai azt az utat választották, hogy diszciplínájukon belül az egyes szakágak szervezésével magas színvonalú tudósokat bíztak meg, akik a munka elvégzését — a Lexikon-szerkesztőséggel is egyeztetve — elsősorban fiatal tudósokra bízták. Ebben a szerkezetben a továbbiakra nézve nyilvánvalóan az képzelhető el, hogy a lektorálást ennél eggyel magasabb szinten végzik (főmunkatársak, egyetemi tanárok), míg a szerkesztőbizottsági tag egy olyan szuperlektorálást tart fenn magának, ami elsősorban a szakma legújabb eredményeire irányul. Úgy tűnik, hogy ezt a többek által járt utat lenne helyes alkalmazni minden esetben.

A működést elősegítendő, a Szerkesztőbizottság hatáskörét a koncipiálásban és a szuperlektorálásban lehet megszabni, míg az operatív feladatokat a Lexikon-szerkesztőség feladatkörébe kell utalni.

A IV. fejezet, mindent összevetve, megállapítja, hogy a Lexikon munkálatai technikai értelemben akkor folytathatók, és az I. kötet megjelenése 1993 folyamára (jó esetben esetleg a könyvnapra) akkor tervezhető, ha viszonylag rövid időn, mintegy 3 hónapon belül elérhető a nagy kapacitású, a feladatra adaptált számítógépes rendszer telepítése. Ennek függvényében a kisebb-nagyobb szervezeti nehézségek áthidalhatók és a címszójegyzék hiányosságai kiküszöbölhetők.

Szellemi oldalról nézve ez viszont csak abban az esetben áll fenn, ha a pillanatnyilag nehéz helyzetben lévő szakmák vezető személyiségei határozottan és felelősséggel ki tudják nyilatkozni, hogy a történelmi (politológiai), jogi, közgazdasági szócikkek nemzetközi mértékkel elfogadható módon megírhatók és megjelentethetők.

Beck Mihály r. t. közli levelében, hogy kénytelen lemondani a társfőszerkesztői tisztról, mert semmi biztosítékát nem látja annak, hogy a lexikon munkálatai az eredetileg tervezettel akár csak megközelítő mértékben haladjanak. Az év első négy hónapjában rendszeresen tárgyalt a lexikon-szerkesztőség, illetve az átszervezés után a Nagylexikon-szerkesztőség munkatársaival és vezetőivel, és a legtöbb területre sikerült alkalmas szerkesztőbizottsági tagokat megnyernie. Nevüket a levél felsorolja, megjegyezve, hogy vállalták a munkát.

A Kiadó szerkesztősége azonban nem kis részben az elmúlt három év sorozatos hibái és lazaságai, valamint a számítógépes rendszer alkalmatlansága miatt nem nyújtotta azt a teljesítményt, ami előfeltétele annak, hogy az első kötet megírása és szerkesztése még ebben az évben befejeződjék.

Amikor a januári elnökségi ülésen beszámolt a Nagylexikon helyzetéről, jelezte, hogy a kitűzött cél elérésének feltétele a szerződéseknek február 15-éig való megkötése. A szerkesztői szerződések, amelyeket majd követ a szerzői szerződések megkötése, április közepén kerültek elküldésre, és azokban az első kötet anyaga elkészítésének határidejét 1991. június 30-ában adták meg. E képtelenül rövid határidőről Beck Mihály r. t., társfőszerkesztő, csak mint a kémiai rész szerkesztője, a megkapott szerződési nyomtatványból értesült, a határidőt vele előzetesen nem beszéltek meg. A megelőző tárgyalásokon mindig 1991 szeptemberét jelölte meg határidőként, hiszen a szerzők jórészt a nyári szünetben tudnak dolgozni.

A szerkesztőség munkatársainak egy része felelőtlen, a határidőket nem tartja be, a szerkesztőbizottsági tagokkal nem megfelelően tartja a kapcsolatot stb.

Nem látja biztosítottak azt sem, hogy a szerkesztőség tagjai csak kivételes és szakmailag indokolható esetekben írnak szócikkeket.

Meggyőződése, hogy a Nagylexikon nem készülhet el a szerkesztőség gyökeres átszervezése nélkül. Erre és a számítógépes problémák megoldására semmi reményt nem lát. Lehet — írja —, hogy ezt már a Nagylexikon helyzetét tárgyaló januári elnökségi ülés előtt is látnia kellett volna, de a szolgálaton mentségül, szeretne volna hinni, hogy a terv megvalósítható, és minden erejével azon volt, hogy meg is valósuljon. Ereje kevésnek bizonyult, de ha sor kerülne azokra a lépésekre, amelyeket a siker előfeltételeként jelölt meg és munkájára számítanának, készséggel állna rendelkezésre bizonyos feladatok ellátására. Tapasztalatai alapján azonban felhívja a figyelmet arra, hogy a főszerkesztőnek, ha csak egy mód is van rá, budapestinek kell lennie, mert vidékről igen nehéz a menet közben állandóan jelentkező problémák gyors megoldása.

Megjegyzzi még, hogy társfőszerkesztői tevékenységéért semmiféle tiszteletdíjban nem részesült és arra nem is tart igényt.

Vizi E. Szilveszter r. t. a szerkesztőbizottsági tag-ságáról történő lemondását számos előzményre vezeti vissza.

Már a címszógyűjtés első periódusában (1988. I. félévében) a lexikon-szerkesztőségben rendkívül ne-

hezen indult meg a munka, a célul kitűzött és vállalt feladatot — a teljes anyag 50%-ának elkészülését — 1988. június 30-ára nem teljesítették. Amikor 1988 októberében a lexikon-szerkesztőség munkatársa a teljes anyag kétharmadának elkészültéről tudósított, kiderült, hogy a valóságban még csak a munka egytized részénél tartott.

Újabb határidő gyanánt 1989. I. negyedévét jelölték meg. Február végén a főszerkesztőnek írt levelében kérte Vizi r. t., hogy a címszójegyzéket juttassák el hozzá. Időközben kiderült, hogy újabb negyedéves „csúszás” miatt csak a I. félév végén kerülhet sor a címszólisták lektorálására való szétkül-désére.

1989 júniusa végén Berend T. Iván elnöknek írt levelében Vizi r. t. felhívta a figyelmet arra, hogy a Szerkesztőbizottság a lexikon-szerkesztőség régi módszereinek válhat „áldozatává”. E levélben említette, hogy Beck r. taggal egyetértve úgy véli, az lenne kívánatos, hogy a lexikon-lobby helyett az elnök által irányított szakmai szerkesztőbizottság diktálna a tempót, minden indokolatlan lemaradás esetében megfelelő intézkedésekkel élve. Hivatkozott június elején a főszerkesztőnek írt levelére is, amelyben felhívta a figyelmet a határidő be nem tartásának veszélyére, a szakszerűtlenül összeállított címszólisták problémájára, a lektorok felmerülő nehézségeire, akik a lexikon-szerkesztőség egyértelmű tájékoztatásának hiányában nehezen boldogulnak feladataikkal.

1989 szeptembere közepén a főszerkesztőnek írt újabb levelében kifejtette, hogy az orvostudományi rész elkészült címszójegyzéke teljesen használhatatlan. Ezt követően vetődött fel a gondolat, hogy a szakmailag súlyosan kifogásolható módon összeállított, felhasználásra alkalmatlan anyagot a KOKI munkatársaival nézesse át, és a szükséges korrekciót, valamint az újraszerkesztést záros határidőn belül végeztesse el. Ezt az elképzelést 1988 augusztusa közepén kifejtette a főszerkesztőnek és munkatársának, akik elismerték, hogy az idő sürgető volta miatt más megoldás aligha jöhet számításba. Miután a főszerkesztő úgy nyilatkozott, hogy az említett munkához a számítógépen tárolt anyag, valamint a megfelelő anyagi fedezet rendelkezésre áll, Vizi r. t. az egyik munkatársát bízta meg az új összeállítás és az újraszerkesztés feladataival. Miután e munkát a felkért szakember befejezte, Vizi r. t. szeretne volna megkapni a címszólista számítógéppel összeállított változatát, de ezen igyekezete hónapokon keresztül meddő maradt.

1991 októbere végén Beck Mihály társfőszerkesztőnek írt levelében kifejtette, hogy a Nagylexikon megvalósításának vannak hívei és támogatói, ezek a szakemberek, és vannak haszonélvezői, a szerkesztőségben dolgozó néhány ember (nem a többségben lévők), akinek a Nagylexikon egy „buli”.

E levélben ismét kifejtette súlyos gondjait, és javasolta, hogy a Szerkesztőbizottság tagjai ne folytassák a lexikon szerkesztését.

Az időközben kinevezett új főszerkesztőnek 1991 április elején írt levélben nyugtázták a március végén — fél éves késéssel — elküldött számítógépes címszólistát. A levélben kifejtették, hogy a lista

nincs megfelelőképpen lektorálva, és szóváttették, hogy a már korábban elfogadott, illetve lektorált anyagot nem vették figyelembe.

A főszerkesztő április végi válaszeleleveléhez csatolt — a Vizi r. t. munkatársa által összeállított — listán 14 javasolt lektor szerepelt. Közülük csak három lektor véleménye ismeretes, ugyanis ezeket küldte el számára a lexikon-szerkesztőség. Nem megnyugtató, ha a címszavakkal kapcsolatban a többiek kritikáját nem vették figyelembe, illetve nyitott kérdés, hogy egyáltalán érkezett-e tőlük is lektori vélemény. Ha nem, miért nem tett lépéseket a lexikon-szerkesztőség. Mindez nem derült ki a főszerkesztő leveléből. Magától értetődik, hogy alapvetően fontos kérdésekről van szó, amelyek pontos ismeretének hiányában az orvostudomány szakterületét felölelő címszavak értékelhetősége forog kockán. Mindezt természetesen elsősorban a Szerkesztőbizottság illetékes tagjának kellene a felelősséget vállalnia. Ez azonban csak a Lexikon-szerkesztőség részéről történő szakszerű ügyintézés és tájékoztatás esetében lenne lehetséges. Ennek hiányában — írja Vizi r. t. — képtelen ellátni szerkesztőbizottsági tisztségét.

Reménytelennek tartja, hogy jelen körülmények között az orvostudományt reprezentáló szócikkek megírása kezdetét vehesse, s mivel nem látja a megoldáshoz vezető utat; nincs más választása — követve Beck Mihály r. t. elhatározását —, mint megválni szerkesztőbizottsági tagságától. Úgy érzi, ez az egyetlen tisztességes dolog, amit e reménytelen helyzetben tehet.

Mindezt annak tudatában teszi, hogy a Kiadó új igazgatójának személye számára is megnyugtató megoldás, aki emberileg és szakmailag is a lehetséges legjobb megoldás. A helyzet azonban, amit talán még ő sem ismer, annyira reménytelen — írja Vizi r. t. —, hogy etikai normáinak megsértése nélkül nem tudja tovább vállalni a szerkesztőbizottsági tagságot. Természetesen minden segítséget és a birtokában lévő információt átadna utódjának e Magyarország legnagyobb kultúrtörténeti vállalkozása megvalósításának érdekében.

Az egész témakör előterjesztője — Ormos Mária I. t. — hangsúlyozta szóbeli bevezetőjében, hogy az Akadémia nem mondhat le a Nagylexikon gondozásáról, de ehhez négy feltétel szükséges. Ezek: a technikai feltételek (köztük a megfelelő kapacitású számítógép) biztosítása, egy profi módon működő kiadói szerkesztőség kialakítása, az egyes társadalomtudományi diszciplínákban fennálló bizonytalanságokból adódó nehézségek hosszabb időt igénylő leküzdése, a piaci lehetőségek tisztázása abból a szempontból, hogy a már megjelent, illetve a közeljövőben megjelenő lexikonok és enciklopédiák miatt lesz-e fizetőképés kereslet a Nagylexikon iránt.

A feltételek megteremtése után térjen vissza újra az Akadémia a Nagylexikon kérdésére, és indítsa el, ill. folytassa a tényleges munkát.

A vita során a technikai feltételek — elsősorban a megfelelő kapacitású számítógép — biztosítását valamennyi felszólaló nagyon fontosnak tartotta és támogatta. Javaslat hangzott el, hogy a Kiadó — mint vállalkozó — nyújtson be pályázatot (az informatika-infrastruktúra program keretében)

a kb. 15 mFt-os beruházással megoldható számítógép-probléma rendezése ügyében. A pályázatot az Akadémia támogatja.

A nyomdai háttérrel szemben emlékeztettek arra: már a 2/1991. sz. elnökségi határozat is szükségesnek tartotta, hogy nagyon gyorsan biztosítsák a nyomdai háttér. Ezt, egyes vélemények szerint, nem feltétlenül az Akadémiai Nyomda korszerűsítésével kell megoldani.

Az eddig elkészült szellemi termékekkel kapcsolatban a felszólalók általában egyetértettek az előterjesztésben és a levelekben leírtakkal. Többen rámutattak arra, hogy nincs csődtömeg, és a munkát nem kell előlről kezdeni, mert egyes vélemények szerint szinte a teljes, más vélemények szerint komoly mennyiségű nyersanyag gyűlt össze; annak jelentős része használható (egy része esetleg diszciplínáris lexikonokhoz is), és nincs velük kapcsolatban szerzői jogi probléma, mert jelentős részét át kellett írni. Más része azonban — már csak az idő múlása miatt is — elavult. A címszó-jegyzéket tehát felül kell vizsgálni.

Több felszólaló hangsúlyozta, hogy az előterjesztésben említett társadalomtudományi ágak szakemberei alkalmasak és képesek arra, hogy korszerű színvonalon ellássák a rájuk bízott vagy bizandó feladatokat. Példa erre a közeljövőben befejeződő ötnyelvű közgazdasági lexikon. Az előterjesztő azonban óvott attól, hogy a szakmai alkalmasság és a naprakész, megjelentethető-lexikális ismeretek közé egyenlőségjel tétessék.

A Kiadószerkesztőség tagjai — javasolta egy felszólaló — ne írjanak szócikket.

A piaci lehetőségeket illetően megoszlottak a vélemények. A felszólalók egy része hosszú időre telítettnek látja a piacot — a már megjelent és a közeljövőben megjelenő lexikonok és enciklopédiák miatt —, más vélemények szerint a korszerű Nagylexikon iránt lesz fizetőképés kereslet. A Kiadó által végzendő piackutatás szükségességében azonban egyetértés volt.

A Kiadószerkesztőséget illetően a felszólalók egyetértettek az előterjesztésben és a levelekben leírtakkal, a Szerkesztőséget ért erős kritikákkal, és sürgették a „rendcsinálást”, mert ez igen lényeges előfeltétele az eredményes munkának. Ez a „rendcsinálás” — mondták — a Kiadó feladata kell hogy legyen. Ezzel kapcsolatban emlékeztettek a 2/1991. sz. elnökségi határozatra is, mely kimondta, hogy:

— az Elnökség „a jövőben minden késedelmet elkerülendő nem kíván foglalkozni a lexikonszerkesztés problémáival, mivel azok megoldását a Szerkesztőbizottságra és a Kiadóra bizza”, továbbá, csak „a Szerkesztőbizottság elnökét és társelnökét nevezi ki és rájuk bizza a bizottság személyi összetételének meghatározását”;

— „a Nagylexikon szerkesztősége önálló elszámolási egység legyen, melynek élén menedzserszerkesztő álljon, kinek munkáját a jelenleginél kisebb létszámú, de jobban fizetett és egy-egy feladat időben történő befejezésekor premizált, kiváló felkészültségű munkatársak segítsék, akik csak a lexikonszerkesztéssel foglalkoznak”.

Egy felszólaló szerint még nem önálló elszámolású egység a Nagylexikon-szerkesztőség, melyet Rt. vagy Kft. formájában kellene működtetni, és így a pénz felhasználása világosan is nyomonkövethető lenne. A munkába be kellene kapcsolni az MTA Könyvtára megfelelő tudású szakembereit is. A Kiadó igazgatója szerint már önálló elszámolású egység a Nagylexikon-szerkesztőség.

Javasolták a Nagylexikon Szerkesztőbizottsága és a Kiadó Nagylexikon-szerkesztősége hatáskörének tisztázását, valamint olyan tanulmány kidolgozását, amely, a Nagylexikon készítésének technikai, személyi, szervezeti és piaci feltételeit tisztázva a további döntésekhez kiindulásul szolgálhat. Ilyen tanulmányok — közölte a Szerkesztőbizottság elnöke — korábban már készültek, de azóta változtak a körülmények.

A vita során mind erőteljesebben alakult ki az a vélemény, hogy az előterjesztésekben és a vitákban jelzett nehézségek ellenére sem mondhat le az Akadémia a Nagylexikon készítéséről, tehát a munkálatokat — szüneteltetés nélkül — folytatni kell. Az Akadémia ne vegye le a kezét a Nagylexikon ügyéről, hanem a maga szellemi potenciáljával mögötte maradva, azt továbbra is bocsássa rendelkezésre, de ne adjon határidőket, és a feltételek megteremtését, a konkrét szervezést, a megfelelő korszerű szervezeti formák kialakítását, valamint a lebonyolítást bizza a Kiadóra.

Felhívták a figyelmet arra is, hogy a korábbi állásfoglalásoknak megfelelően eddig a nagyközönség azt a tájékoztatást kapta, hogy az 1. kötet 1992-ben, majd azt követően évente két-két kötet jelenik meg, sőt volt olyan elgondolás is, hogy már 1998-ban megjelenik az utolsó kötet. Mivel a körülmények változtak és az időpontok bizonytalanná váltak, több felszólaló szükségesnek tartotta, hogy a kialakult új helyzetről is kapjon tájékoztatást a nagyközönség. Javasolták, hogy a tájékoztatást — melynek során alapvetően a technikai, pénzügyi, anyagi okokkal és nem tartalmi kérdésekkel célszerű indokolni — a Kiadó végezze. Ez a tájékoztatás ősszel, a Magyar Tudományban megjelenő beszámoló formájában történhetne.

Az egész vitáról szószertinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 41/1991. számú határozata

Az Elnökség

1. kinyilvánítja, hogy az Akadémia nem mondhat le a Magyar Nagylexikon készítéséről, tehát a munka megszakítás nélküli folytatása mellett foglal állást. Ehhez továbbra is rendelkezésre bocsátja szellemi kapacitását, de határidőket nem ad, és a munka szervezését sem tekinti feladatának;

2. az Akadémiai Kiadót kéri fel a feltételek megteremtésére, a konkrét szervezési, lebonyolítási feladatok ellátására, a megfelelő korszerű szervezeti formák kialakítására — figyelmébe ajánlva a Kiadó Nagylexikon-szerkesztőségével kapcsolatos kifogások megszüntetését, a Nagylexikon Szerkesztőbizottsága és a Kiadó Nagylexikon-szerkesztősége hatáskörének tisztázását, valamint azt a lehetőséget, hogy a Kiadó kérheti fel a Szerkesztőbizottság tagjait;

3. javasolja a Kiadónak:

— nyújtson be pályázatot — az informatika-infrastruktúra program keretében — megfelelő kapacitású számítógép beszerzésére. A pályázatot az Akadémia támogatja,

— dolgozzon ki olyan tanulmányt, amely felméri a Nagylexikon-készítés jelenlegi helyzetét, valamint tisztázza a technikai, személyi, szervezeti és piaci feltételeket. Ez a tanulmány kiindulásul szolgálhat a további döntésekhez és a határidők megállapításához;

4. felkéri az Akadémiai Kiadót, hogy készítsen:

— a Magyar Tudomány c. folyóiratban 1991 őszén megjelenő olyan beszámolót, amely feltárja a Nagylexikon-készítés régi nehézségeit, problémáit, jelenlegi helyzetét, és ismerteti, mi az, ami már elkészült és használható, és jelzi a 3. pont szerinti tanulmány ismeretében a következtetéseket,

— az Elnökség 1992 januári ülésére tájékoztatót a megtett intézkedések nyomán kialakult és a várható helyzetről.

Az elnökség 1991/II. félévi munkaterve

A munkaterv tervezetének alapjául az Akadémia Alapszabályaiban és Testületi Ügyrendjében, az 1991 májusi közgyűlés határozatában, az Elnökség korábbi határozataiban előírt feladatok, az Elnökség tagjai által tett javaslatok és saját kezdeményezési feladatok szolgáltak. Ezek összegzése azonban még az eddigieknél is zsúfoltabb munkatervet eredményezett volna. A magyar tudomány, s így az Akadémia érdekei azonban azt kívánják, hogy erőnket a reform megvalósítását közvetlenül vagy közvetetten szolgáló feladatokra, illetve az MTA zavartalan és folyamatos működéséhez szükséges teendőkre koncentráljuk. Ennek alapján készült el a javaslat.

Az előterjesztés jelezte, hogy a munkaterv kiegészülhet állami fórumok által tárgyalandó további olyan témákkal is, amelyekben szükséges az Elnökség vagy más testületi fórum állásfoglalása. Ilyenek lehetnek pl.: a felsőoktatásról szóló törvényjavaslat, a kormány műszaki fejlesztési stratégiája, az állami megbízásra végzett kutatás-fejlesztés nemzetközi normákhoz igazodó információs és hatásvizsgáló rendszere, az 1986—1990. évi OKKFT-programokról szóló beszámolók, a tudományos továbbképzésről és minősítésről szóló törvényjavaslat, az állami kutatóintézeti hálózat korszerűsítése, a tudományos kutatás finanszírozásának új rendszere, az országos kiemelésű társadalomtudományi kutatási célprogramok.

Az előterjesztés az 1992/I. félévében esedékes néhány javaslatot is tartalmazott. A vitában felszólalók a tervezetet kisebb módosításokkal elfogadták,

Az Elnökség 42/1991. számú határozata

Az Elnökség 1991/II. félévi munkaterve

I.

SZEPTEMBER

1. Előterjesztések az 1991. év végével befejeződő országos Ts-programok értékelésének módjára.
Előadó: Láng István, az MTA főtitkára
2. Előterjesztés hazai és külföldi tagok soron következő megválasztása előkészítésének ütemezéséről és a jelöléshez alkalmazandó ajánlásokról
Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke
3. Különfélék
 - 3.1 Javaslat új akadémiai alapszabályt és testületi ügyrendet kidolgozó alkalmi bizottság kiküldetésére (az Akadémiáról szóló törvény elfogadásától függően)
Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke
4. Tájékoztatók
5. Egyebek

OKTÓBER

1. Az alkalmazott műszaki kutatással foglalkozó intézmények helyzetének és problémáinak áttekintése
Előadók: Vajda György osztályelnök és Markó László osztályelnök
2. Javaslat Széchenyi- és Kossuth-díjakra
Előadó: az alkalmi bizottság elnöke
3. Az országos ösztöndíj-rendszer teljes összefüggésben történő áttekintése
Előadó: Király Tibor r. t., az Országos Ösztöndíj Tanács elnöke
4. Beszámoló nemzetközi kapcsolatokat segítő pénzügyi alapokról (ösztöndíjalap, kétoldalú megállapodások, projektek pénzügyi cserealapja)
Előadó: Láng István, az MTA főtitkára, az NKB elnöke
5. Különfélék
 - 5.1 Javaslat az MTA 1992. évi rendes közgyűlésének jellegére és szervezeti rendjére
Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke
 - 5.2 Javaslat az MTA 1992. évi rendes közgyűlésén elhangzó központi tudományos előadás témájára és az előadó személyére
Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke
 - 5.3 Előterjesztés a Környezettudományi Elnökségi Bizottság feladatkörére
Előadó: Mészáros Ernő r. tag, a Környezettudományi Bizottság elnöke
6. Tájékoztatók
 - 6.1 Tájékoztató a tudományos testületek működését szolgáló titkársági tevékenység új struktúrájáról (AKB és egyéb, az új testületi fórumokat segítő szervezetek, funkcionális feladatok, személyzeti tevékenység stb.)
Előadó: Láng István, az MTA főtitkára
7. Egyebek

NOVEMBER

1. Előterjesztés a támogatott kutatóhelyek jelenlegi helyzetéről és a jövőjével kapcsolatos elgondolásokról
Előadó: Láng István, az MTA főtitkára
2. Koncepció-tervezet a határainkon túli magyar tudományosság kérdésének kezelésére
Előadó: Láng István, az MTA főtitkára, az NKB elnöke
3. Különfélék
 - 3.1 Beszámoló az Acták felülvizsgálatáról
Előadó: Borzsák István r. t., a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság elnöke
 - 3.2 Előterjesztés az interdiszciplináris bizottságok publikációs lehetőségeiről és nemzetközi kapcsolatairól
Előadók: Borzsák István r. t., a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság elnöke Láng István, az MTA főtitkára, az NKB elnöke
4. Tájékoztatók
 - 4.1 Tájékoztató a KFKI átszervezéséről, új szervezeti felépítéséről és általános helyzetéről
Előadó: Láng István, az MTA főtitkára
5. Egyebek

DECEMBER

1. Összefoglaló értékelés az akadémiai intézetek 1986—1990. évi tudományos munkájáról és működéséről
Előadó: Láng István, az MTA főtitkára
2. Különfélék
 - 2.1 Javaslat az Elnökség 1992/I. félévi munkatervére
Előadó: Kosáry Domokos, az MTA elnöke
3. Tájékoztatók
 - 3.1 Tájékoztató az MTA 1992. évi költségvetéséről
Előadó: Láng István, az MTA főtitkára
 - 3.2 Tájékoztató az 1991. december 31-én lejáratott igazgatói megbízásokról, a beérkezett pályázatok elbírálásáról és az új vezetői megbízásokról
Előadó: Láng István, az MTA főtitkára
4. Egyebek

II.

Az Elnökség felhatalmazza elnökét, hogy a munkaterven — szükség szerint — változtatásokat hajtson végre.

III.

Az Elnökség 1992/I. félévi munkatervébe való felvételre előre jelzett feladatok

1. Beszámolók (lehetőleg az I. negyedévben)
 - az Athenaeum Bizottság tevékenységéről
 - az Akadémiai Kutatóintézetek Bizottsága tevékenységéről

- a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság tevékenységéről
- 2. Kapcsolatok**
- az Akadémia kapcsolata az állami irányító szervekkel, az együttműködés módja, különös tekintettel felfogásunk érvényesítésére a tudomány kérdéseiben (alkalmi bizottság előterjesztésében)
 - az Akadémia kapcsolata a rokon tevékenységet folytató egyesületekkel és más — a tudományt érintő kérdésekkel foglalkozó — szervezetekkel (alkalmi bizottság előterjesztésében)
 - az Akadémia és a tudományos kutatás területén működő érdekvédelmi szervezetek (alkalmi bizottság előterjesztésében)
 - a kétoldalú egyezmények fejlesztésével vagy visszafejlesztésével kapcsolatos alapelvek kialakítása (az NKB előterjesztésében)
 - a nemzetközi szervezetekhez, illetve nemzetközi programokhoz való csatlakozás elvei (az NKB előterjesztésében)
- 3. Egyéb feladatok**
- Az Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program jelenlegi helyzete, jövőbeni tennivalói, és az Akadémia ezzel kapcsolatos anyagi feltételei
 - Az MTA és a társadalmi nyilvánosság kapcsolatai; a helyzet és a teendők
 - Tájékoztató a Nagylexikonnal kapcsolatban megtett intézkedések nyomán kialakult és a várható helyzetről

Környezettudományi Elnökségi Bizottság létrehozása

Az Akadémia 1991. évi májusi rendes közgyűlése határozatának III/1. pontja szerint a közgyűlés „egyetértőleg tudomásul veszi... az Elnökség azon szándékát, hogy Környezettudományi Elnökségi Bizottságot kíván létrehozni azzal, hogy a Bizottságnak legyenek osztályhoz telepített munkabizottságai”.

Ennek alapján, a tudományos osztályok javaslatainak ismeretében terjesztette elő javaslatát az MTA elnöke, mellyel az Elnökség tagjai egyetértettek.

Az Elnökség 43/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. Környezettudományi Bizottságot hoz létre a következő összetételben:
 - a Bizottság elnöke:
 - Mészáros Ernő r. t. (X. Oszt.)
 - a Bizottság tagjai:
 - Hajdú Péter r. t. (I. Oszt.)
 - Wellmann Imre r. t. (II. Oszt.)
 - Koltay Ede, a fiz. tud. dr. (III. Oszt.)

- Király Zoltán r. t. (IV. Oszt.)
- Várallyai György, a mg. tud. dr. (IV. Oszt.)
- Mátyás Csaba, a mg. tud. dr. (IV. Oszt.)
- Antoni Ferenc r. t. (V. Oszt.)
- Pintér István, az orv. tud. dr. (V. Oszt.)
- Reményi Károly I. t. (VI. Oszt.)
- Somlyódy László I. t. (VI. Oszt.)
- Körös Endre I. t. (VII. Oszt.)
- Szebényi Imre, a kém. tud. dr. (VII. Oszt.)
- Papp Sándor, a kém. tud. dr. (VII. Oszt.)
- Tigyi József r. t. (VIII. Oszt.)
- Vida Gábor I. t. (VIII. Oszt.)
- Borhidi Attila, a biol. tud. dr. (VIII. Oszt.)
- Pantó György I. t. (X. Oszt.)
- Alföldi László, a föld. tud. dr. (X. Oszt.)
- Szabó Gábor, a közgazd. tud. dr., államtitkár, Környezet és Területfejlesztési Min.

a Bizottság titkára:

Nagy Béla, a földtud. kandidátusa, a Földtudományok Osztályának tudományos titkára.

A Bizottság megbízatása az 1993. évi rendes közgyűlésig terjedő időszakra szól.

2. Felkéri a tudományos osztályokat, hogy hozzák létre az Elnökségi Bizottság osztályokhoz tartozó munkabizottságait, és azok elnevezéséről, valamint személyi összetételéről szeptember 30-áig tájékoztassák a Környezettudományi Bizottság elnökét.

3. Felkéri a Környezettudományi Bizottságot, hogy feladatkörére vonatkozó javaslatot dolgozza ki és jóváhagyásra terjessze az Elnökség októberi ülése elé, tájékoztatásul csatolva az osztályok munkabizottságainak névsorát is.

Az elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség úgy döntött, hogy:

- az Akadémia múltjára, jelenére vonatkozó tényeket figyelmen kívül hagyó és a jövőre vonatkozó (pl. a tudományos továbbképzéssel és minősítéssel és az akadémiai törvény tervezetével kapcsolatban megfogalmazott) elgondolásokat torz módon bemutató — a Magyar Felsőoktatás 1/1991. számában a felsőoktatással összefüggő koncepciókról szóló — megnyilvánulásokkal kapcsolatban adandó válasz elkészítéséhez kéri az Elnökség tagjait, két héten belül juttassák el észrevételeiket, javaslataikat az Akadémia elnökéhez;

- támogatja azt az elképzelést, hogy a VI. Osztály Építészettörténeti és -Elméleti Bizottsága a jövőben a II. és a VI. Osztály közös, osztályközi komplex bizottságaként működjön;

tudomásul veszi:

- azt a bejelentést, hogy a kormány a felügyelete alatt álló Magyar Közvéleménykutató Intézetet mint önálló központi költségvetési szervet jogutód nélkül meg kívánja szüntetni, de a tömegkommunikációval kapcsolatos elméleti tevékenységet folytató, kb. 10 fős kutatói állományt (státussal, bérrel, dologi kiadásokkal és az intézet eszközeivel) az MTA állományába adja át, azzal, hogy e részleg a

továbbiakban mint az ELTÉ-re telepített akadémiai tanszéki kutatóhely működik;

— azt a javaslatot, hogy hazai és külföldi tagok soron következő megválasztása előkészítésének ütemezéséről és a jelöléskor alkalmazandó ajánlásokról szóló előterjesztés vitájára a szeptemberi elnökségi ülésen kerül sor;

— azt a bejelentést, hogy a TMB személyi összetételéről, illetve megbízatásának meghosszabbításáról szóló — a májusi elnökségi ülésen tárgyalt — előterjesztés tévesen közölte azt, hogy Köte Sándor, a neveléstudomány doktora lemondott TMB-tagságáról, ezért helyébe új tag kinevezése szükséges Mészáros István, a neveléstudomány doktora személyében. Köte Sándor továbbra is a TMB tagja;

— az MTA és a tajpeji Tudományos Tanács közötti együttműködési megállapodásról szóló tájékoztatót;

— az MTA és a Koreai Tudományos és Műszaki Alapítvány képviselőinek találkozásáról szóló tájékoztatót;

— az Elnökség 1991. május 28-ai ülése óta eltelt időszak legfontosabb akadémiai eseményeiről szóló beszámolót.

Budapest, 1991. július 9.

Kosáry Domonkos s. k.

Közlemények

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára pályázatot hirdet az MTA Izotópkutató Intézet

- I. Felületkémi és Katalízis Laboratórium
- II. Sugárkutató Laboratórium
- III. Sugárbiztonsági Laboratórium
- IV. Diagnosztikai Kutatólaboratórium
- V. Izotóp és Sugártechnológiai Laboratórium

tudományos, illetve műszaki igazgatói munkaköreinek betöltésére 1992. január 1-i hatállyal,

az MTA Központi Fizikai Kutatóintézete

- I. Részecske és Magfizikai Kutató Intézet
- II. Szilárdtestfizikai Kutató Intézet
- III. Mikroelektronikai (Anyagtudományi) Kutató Intézet
- IV. Atomenergia Kutató Intézet
- V. Mérés- és Számítástechnikai Kutató Intézet

tudományos igazgatói munkaköreinek betöltésére 1992. január 1-i hatállyal,

az MTA Mezőgazdasági Kutatóintézet (Martonvásár) igazgatói munkaköreinek betöltésére 1992. január 1-i hatállyal

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség és tudományos fokozat;
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények az intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén;
- legalább egy világnyelv előadóképes ismerete;
- kutatóintézet, vagy nagyobb kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak az intézet tudományos programjának megvalósítására vonatkozó koncepcióját;
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek ismertetését;
- a pályázó által írt tanulmányok, könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét;
- tudományos fokozatának és idegen nyelvismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes szakmai önéletrajzot 2 példányban;
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt;

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, úgy a pályázatnak a fentebb megjelölt melléleteket nem kell tartalmaznia. Az igazgató besorolására vonatkozóan a 23/1983. (XII. 27.) ÁBMH számú rendelet, valamint a 10/1984. (A. K. 10) MTA-F. számú főtitkári utasítás az irányadó.

Az igazgatót az intézet főfoglalkozású kutatóinak titkos szavazással kifejezett véleményére és az illetékes tudományos osztályok javaslatára is figyelemmel az Akadémia főtitkára nevezi ki határozott időre, de legfeljebb 5 évre.

A pályázatot az MTA főtitkárának címezve (1361 Budapest, Pf. 6.) a pályázati felhívás megjelenésétől számított 30 napon belül kell benyújtani.

Budapest, 1991. augusztus 28.

A Budapesti
Közgazdaságtudományi Egyetem
KÖZGAZDASÁGI TOVÁBBKÉPZŐ
INTÉZETÉNEK

t á j é k o z t a t ó j a

A Közgazdasági Továbbképző Intézet felvételt hirdet az 1991 őszi induló továbbképző tanfolyamaira és az 1992. februárjában induló szakosító- és szakközgazdász szakjaira.

Jelentkezni személyesen, vagy postán lehet a tájékoztató füzetben ismertetett módon.

Jelentkezési lapokat és tájékoztatókat az Intézet szakközgazdász-, illetve tanfolyami csoportjánál lehet beszerezni.

Cím: 1085 Budapest, VIII., Makarenkó u. 20. I. emelet 27–28 sz. szoba.

Postacím: 1431. Budapest, Pf. 275 KTI

Telefonszámok: 118-2809, 138-2188/18.

A SZAKOSÍTÓ ÉS SZAKKÖZGAZDÁSZ-KÉPZÉS alábbi szakjait tervezzük beindítani 1992 februárjában.

1. Elemző statisztikus szak
2. Nemzetközi üzletpolitikai és gazdasági kapcsolatok szak
3. Vezetési-szervezési szak
4. Marketing szak
5. Pénzügyi szak
 - a) Bankspecializáció
 - b) Készpenzügyek specializáció
 - c) Vállalati pénzügyi specializáció
6. Vállalati komplex tervező-elemző szak
7. Fővállalkozói és vállalkozói szak
8. Idegenforgalmi szak
9. Agrárközgazdasági szak
10. Gazdaság-szociológus szak
11. Vállalkozó-innovációs menedzser szak
12. Értékelemző szak
13. Védelemgazdasági szak

ÚJ SZAKOK

14. Környezetvédelmi szak
 - a) Igazgatási specializáció
 - b) Vállalati specializáció
15. Iparjogvédelmi szak
16. Biztosítási szak
17. Áruforgalmi szak

Általános tudnivalók:

A képzési idő 4 félév

Az utolsó félév után szakdolgozatot kell készíteni, amelynek sikeres védeése után *szakközgazdász*, illetve *szakosító oklevelet* adunk ki.

A foglalkozások hetenként egy napot vesznek igénybe, és általában péntekenként 10 és 17 óra között kerülnek megtartásra.

Jelentkezés feltételei: A továbbképzésre a művelődési miniszter 7/1987. (VI. 29.) MM. sz. rendelete alapján lehet jelentkezni. Lényege, hogy a szakosító továbbképzésen belül a szakközgazdász-képzésben más, a közgazdász diplomától eltérő felsőfokú végzettséggel is részt lehet venni.

A kiadható oklevél tartalma az alapképzettségtől és az elvégzett szaktól függ.

Jelentkezési határidő: 1991. október 31.

A tanfolyami tájékoztató füzetünkben ismertetett tanfolyamaink jelentkezési határidejét és kezdési időpontját az adott tanfolyamoknál közöljük.

A RÉSZLETES TUDNIVALÓKAT A TÁJÉKOZTATÓ FÜZETEINK TARTALMAZZÁK!

Közgazdasági Továbbképző Intézet

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és igazgatási főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8–10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 1173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság titkársága

AKADÉMIAI ÉRTESTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer

Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Titkársága Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat igazgatója

A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte

Felelős vezető: Zöld Ferenc igazgató — Budapest, 1991. Nyomdai táskaszám: 20463

Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István

Megjelent: 2 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással

a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj egy évre 288 Ft — Példányszámonkénti ára: 12 Ft

2 - 2

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
TITKÁRSÁGA

BUDAPEST, 1991. NOVEMBER 14.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI

44/1991. sz. hat.	az 1991. év végével befejeződő országos TS-programok értékelésének módjáról	136
45/1991. sz. hat.	az akadémiai kutatóhálózat korszerűsítési koncepciójáról	136
46/1991. sz. hat.	a soron következő hazai, illetve külföldi tagválasztás előkészítésének ütemezéséről, illetve a jelöléseknél alkalmazandó ajánlásokról	138
47/1991. sz. hat.	az 1991. évi májusi közgyűlésen rendes taggá választottak székfoglalóiról	143
48/1991. sz. hat.	rendkívüli közgyűlés összehívásáról az Elnökség egyéb állásfoglalásai	144

Közlemények

6/1991. (A. É. 9.) MTA sz. utasítás	az MTA Szociológiai Kutatóintézetének átszervezéséről	144
	Pályázati felhívások	145
	a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája	146

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI*

az 1991. szeptember 16-ai ülésén
(44—48. számú határozatok)

Az 1991. év végével befejeződő országos TS-programok értékelésének módja

A főtitkár által benyújtott előterjesztés az előzményeket ismertetve emlékeztet arra, hogy a Társadalomtudományi Bizottság 1989-ben megszűnt, így az MTA elnöke készített jelentést az OKKFT Ts-programjainak ellenőrzéséről. Ezzel kapcsolatban a Tudománypolitikai Bizottság 1991. áprilisában ki mondta „tekintettel, hogy az 1991. év az OKKFT Ts-kutatások záróéve, zárójelentést kér a programokról, melyeknek tartalmazniuk kell a teljes kutatási periódus valamennyi új eredményét, valamint a teljes bibliográfiáját. A zárójelentéseknek legkésőbb 1991. december 31-én nyomdába kell kerülniük, valamint a kutatások pénzügyi lezárásának 1992. február 15-éig meg kell történnie; szükségesnek tartja, hogy az OKKFT Ts-programok értékelése az illetékes akadémiai bizottságok, a Tudománypolitikai Bizottság, illetve a programok eredményeit felhasználó kormányzati szervek részvételével 1992 első felében történjen meg.”

A végzett munka bírálatának módjára a főtitkár az alábbi három változatot terjesztette elő, kérve az Elnökség állásfoglalását.

1. Az értékelés nem önmagában történne meg, hanem szorosan egybekapcsolódna a jövőbeni társadalomtudományi prioritások kijelölésével, a kiemelendő programok tartalmi elbírálásával.
2. Az értékelést az Elnökség által kiküldendő komplex Társadalomtudományi Bizottság végezné.
3. Az értékelést az Elnökség végezné úgy, hogy felkéri
 - az MTA Titkársága Társadalomtudományi Főosztályát, hogy a jelentéseket közvetlenül terjessze a szakmailag illetékes bizottság elé, majd a bizottsági vélemények alapján készítsen összegezést az Elnökség számára;
 - az I., II. és IX. Osztályt, hogy az illetékességi körükbe tartozó kutatásokról — bizottságaik meghallgatása révén — alakítsanak ki állásfoglalást. Az osztály-állásfoglalásokból a Társadalomtudományi Főosztály készítsen összegezést az Elnökség számára.

Mindhárom változat esetében a munkálatok úgy ütemezendők, hogy a végső értékelést a Tudománypolitikai Bizottság 1992. április végéig megkapja.

A vitában felmerült, hogy nincs kellő információ a leendő új prioritásokról és azok kijelölése időpontjának és pénzügyi lehetőségeinek bizonytalansága

miatt kétséges a végzett munka értékelésével való időbeli összekapcsolhatóság.

Egy felszólaló felhívta a figyelmet arra, hogy az évekkel ezelőtti hipotézisek alapján elindult kutatások eredményeit a gyorsan változó helyzet túllépte, illetve túllépi, módot kellene tehát találni arra, hogy ne évek múlva, hanem negyedévenként készüljenek olyan gyors jelentések, amelyek segítséget nyújthatnak az állami irányításnak. Ebből a szempontból célszerű vizsgálni, hogy a folyamatban lévő kutatásokból, illetve a már befejezett kutatásokból mi hasznosítható máris.

Az Elnökség 44/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. köszönettel tudomásul veszi az 1991. év végével befejeződő Ts-programok értékelésének módjáról szóló előterjesztést.
2. Szükségesnek tartja, hogy a Ts-programok beszámolóinak értékelését tartalmazó akadémiai állásfoglalást a Tudománypolitikai Bizottság 1992. április 30-áig megkapja.
3. A végső értékelés feladatát az Elnökség magára vállalja úgy, hogy felkéri
 - 3.1 az MTA Titkárság Társadalomtudományi Főosztályát, hogy a beérkezett jelentéseket — együttműködve az illetékes tudományos osztályokkal — közvetlenül terjessze a szakmailag illetékes bizottságok elé, majd az elkészült bizottsági vélemények alapján készítsen összegezést;
 - 3.2 az I., II. és IX. Osztályt, hogy illetékességi körébe tartozó kutatásokról — bizottságaik meghallgatásával — alakítsa ki állásfoglalását;
 - 3.3 az MTA Titkárság Társadalomtudományi Főosztályát, hogy a bizottsági vélemények és az osztály-állásfoglalások alapján készítsen el és terjessze az Elnökség 1992. áprilisi ülése elé a Tudománypolitikai Bizottsághoz benyújtandó előterjesztés tervezetét.

Az akadémiai kutatóhálózat korszerűsítési koncepciója

A főtitkár előterjesztésének I. fejezete az előzményeket ismerteti, azzal, hogy jelenleg az 1992. évi költségvetés előkészítő munkálataival, az intézetek alapellátásával és a készülő államháztartási törvénnyel kapcsolatos teendőkkel összefüggésben is

* A nem teljes szöveggel közölt határozatokat az Akadémia tagjai részére — kérésükre — tájékoztatásul megküldi a Tudományos Testületi Titkárság.

merült fel újra a kutatóhálózat átszervezésének kérdése, illetve annak módszertani vonatkozásai. Ennek megfelelően az átalakítás fő irányainak meghatározásánál, illetve a módszerek, eljárások kialakításánál figyelembe kell venni a készülő akadémiai törvényt és az államháztartási törvény elveit, különösen annak a tulajdonra vonatkozó részét. Ugyanakkor mindenképpen el kell kerülni azt, hogy az átszervezés fő mozgatórugója a pénzügyi kormányzat döntéseiből adódó kényszerintézkedés legyen.

A II. fejezet az átalakítás lehetőségeit tárgyalva megállapítja, hogy elvileg 3 fő átalakulási irány képzelhető el: az akadémiai kutatóhálózat minőségi fejlesztése — melynek a jelenlegi feltételek mellett nincs realitása —, a dinamikus szinten tartás, mely a költségvetési támogatás reálértékének megőrzését jelenti, valamint a külső — elsősorban pénzügyi — feltételek diktálta szelektív visszafejlesztés.

A III. fejezet az átalakítás kiemelt jelentőségű csomópontjait tárgyalja. E szerint két ilyen nagy terület jelölhető ki; a kiépült kapacitásra, a kialakult feladatstruktúrára, a várható külső igényekre tekintettel az intézetek átalakítása; illetve az Akadémia és a felsőoktatási kutatóhelyek kapcsolatának további megfelelő kiépítése.

Az előterjesztés szerint az akadémiai kutatóhelyek — a költségvetésből finanszírozott alapkutatási tevékenység mellett — maguk döntenék el, hogy szerződéses munkájukat költségvetési gazdálkodási rendben, de nonprofit tevékenységként; vagy elkülönített vállalkozásként társasági formában kívánják-e folytatni; illetve felmerülhet a vállalati gazdálkodási formára való áttérés is.

Az akadémiai és a felsőoktatási kutatóhelyek kapcsolatát illetően (írja az előterjesztés), amennyiben a kutatóhelyek — és általuk a kutatás — érdeke és tudományos igénye ezt indokolttá teszi, továbbra is elképzelhető egyes intézetek, intézetrészek, kutatócsoportok egyetemhez való csatlakozása, esetenként közös egyetemi-akadémiai kutatóhely létesítése. Az akadémiai intézetek (azok osztályai, csoportjai stb.) működhetnek kihelyezett egyetemi tanszékként is. Megfontolásra ajánlja az előterjesztés egy egyetemi-akadémiai alapítvány létesítését is közös kutatások finanszírozására.

A IV. fejezet az átalakítás végrehajtásának metodikáját tartalmazza. E szerint a korszerűsítés feladatát tartalmi, tematikai vonatkozásban az intézetek most elkészült 3–5 éves kutatási koncepciójára kell alapozni, figyelemmel a testületi értékelésekre is. Az intézeti koncepcióba foglalt témacsoportokat a kutatóhelyek sorolnák; fejlesztendő, szinten tartandó, visszafejlesztendő, ill. megszüntetendő kategóriákba. E javaslat szolgálna alapul a szelekció végrehajtásához, mely két — akadémiai, illetve intézeti — szinten történne.

Az osztályok, ill. bizottságai végeznék a tudományterületi szelekciót és ezt, illetve az intézeti javaslatokat is mérlegelve az Akadémiai Kutatóhelyek Bizottsága feladata lenne az intézetek közötti szelekció, amely már a költségvetési források differenciált megosztását jelentené.

Az V. fejezet a korszerűsítés végrehajtásának időrendjét tartalmazza azzal, hogy a részletes át-

alakítási programot be kell mutatni az MTA 1992. májusi közgyűlésén.

Az előterjesztés mellékletben mutatja be az akadémiai kutató intézetek 1990. és 1991. évi költségvetési támogatását.

A főtitkár szóbeli bevezetőjében ismertette az állami költségvetés készítésének menetét. A várható radikális arányú csökkentésekről szólva elmondta, hogy az MTA költségvetési támogatásának a PM által elgondolt csökkentése az intézeti hálózatból igen nagyarányú elbocsátást (1000–1500 főt) tenne szükségessé. A tárgyalások eredményeként a PM által tervezett elvonás a felére, illetve a többi tárcánál elgondolt átlagelvonásnak megfelelő arányra csökkenne. Ez ellen is tovább kell küzdeni, de a magunk részéről is fel kell készülni a kutatóhálózat — működőképességét megőrző — ésszerű átalakítására.

A felszólalók felhívták a figyelmet arra, hogy a PM által tervezett, még a mérsékelt arányú csökkentés kihatása is lényegesen magasabb annak százalékos arányánál, s az így elért „megtakarítás” működésképtelenné teheti az intézeteket, illetve az egész Akadémiát. Egyrészt az infláció miatt, másrészt, mert a költségek egy része nem csökkenthető (az intézetek alapellátása, tudományos minősítéssel összefüggő költségek stb.) továbbá, mert éppen a PM pénzügyi, elszámolási előírásainak betartása miatt nem csökkenthető a pénzügyi apparátus. Az elvonás tehát szinte kizárólag a kutatók és a kutatást közvetlenül kiszolgáló segéderők elbocsátását és a kutatások közvetlen dologi kiadásainak csökkentését jelentené, ami párosulva a külső megbízásos munkák nagyarányú csökkenésével, gyakorlatilag szinte az alapkutatások megszűnését, de legalább is elsoványodását „eredményezné”.

Szükségesnek tartották az elvonások elleni harc folytatását, és ehhez — az eddigieknél lényegesen jobb propagandával — a kutatási eredmények bemutatását.

Egyetértettek a kutatóhálózat korszerűsítésére előterjesztett javaslat alapkoncepciójával, illetve az AKB ezzel kapcsolatos állásfoglalásával. A felszólalók egy része állást foglalt a jelzett átalakítási lehetőségek tekintetében is. Így egy felszólaló a nonprofit rendszerre való áttéréssel, más felszólaló a szerződéses munkák elkülönített, vállalkozási, illetve társasági formájával értett egyet. Többien viszont emlékeztettek arra, hogy — az előterjesztés szerint és helyesen — az intézetek döntenék el, milyen formában kívánják a továbbiakban működni.

Az állami költségvetésből történő támogatás, illetve finanszírozás kérdésében is megoszlottak a vélemények. Egy felszólaló szerint arra fordítódjék az állami költségvetési támogatás, amire nincs szerződés, más vélemény szerint a támogatási arány minden intézetnél egyenlő legyen. A többség azonban a tudományos teljesítmény alapján történő differenciált támogatást javasolta, figyelembe véve az iskolateremtést, illetve megtartást, valamint a nemzeti tudományok művelése iránti szükségletet és a jelenleginél egészségesebb vidék-Budapest arányt.

Felhívták a figyelmet arra, hogy a nehézségeket még tovább növelheti a bér- és dologi kiadásokra

tervezett automatizmus igen alacsony mértéke. Szükségesnek tartották annak tisztázását, hogy az intézetek esetleges megszüntetésére ki tesz javaslatot és nagy fontosságot tulajdonítottak a koncepció megvalósítása megfelelő — az állami döntések időpontját figyelembe vevő — ütemezésének.

Emlékeztettek arra, hogy (az akadémiai kutatóhelyek mellett) az agrár- és az ipari kutatóintézetek is nehéz helyzetben vannak, tehát az Akadémia karolja fel gondjaik megoldását. Ezzel kapcsolatban viszont elhangzott, hogy a TPB a közeljövőben foglalkozik problémáikkal. Javaslat hangzott el az intézetek pénzügyi részlegei feladatainak — menedzsertípusú szakemberek munkába állítását figyelembe vevő — újragondolására.

A főtitkár válaszában egyetértett azzal, hogy tovább kell küzdeni a csökkentések ellen, és ehhez offenzív módon kell bemutatni a kutatási eredményeket. A munka ütemezését illetően elmondta, hogy csak 1993-ban lehet mélyebben beavatkozni a hálózatba, mivel ennél rövidebb távon az intézetek kétharmadánál a mozgási lehetőség teljesen behatárolt. A költségvetési támogatás elosztását differenciáltan a tudományos teljesítmény, valamint az iskolateremtő és megtartó tevékenység alapján látja indokoltnak. Bejelentette még, hogy november közepén összkutatói fórumot kíván egybehívni a kutatóhálózat korszerűsítéssel kapcsolatos problémák megvitatására.

Az ülés vitájáról szó szerinti jegyzőkönyv készült.

Az Elnökség 45/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. szükségesnek tartja az elvonás elleni fellépés továbbfolytatását és ennek alátámasztásához az eddigieknél lényegesen jobb és offenzívabb propagandával a kutatási eredmények bemutatását;
2. az előterjesztés alapkonceptiója, illetve az Akadémiai Kutatóintézetek Bizottsága állásfoglalása alapján egyetért azzal, hogy
 - 2.1 a korszerűsítés végrehajtását csak egy részletesen kidolgozott, megvitatott és a kutatói társadalom támogatását bíró hosszú távú koncepció kidolgozása és elfogadtatása után lehet eredményesen megkezdeni. Ugyanakkor — tekintettel arra, hogy az akadémiai kutatóhálózat egyes intézetei 1991 során válsághelyzetbe kerülhetnek — fel kell készülni ennek megoldására;
 - 2.2 a hálózat korszerűsítését ezeken, a döntéskényszer elé kerülő kutatóhelyeken kell megkezdeni, azonban minden mostani változtatásnak összhangban kell lennie a hosszú távú célokkal;
3. felkéri a főtitkárt, hogy az intézetekkel folytatott konzultáció majd az Akadémiai Kutatóintézetek Bizottsága állásfoglalása után elkészült kutatóhálózat korszerűsítési programot terjessze az Elnökség, majd annak állásfoglalását követően, az 1992. évi rendes közgyűlés elé;
4. szükségesnek tartja az esetleges válság megoldására való felkészüléssel párhuzamosan meghatá-

rozni a következő két év konkrét teendőit is (rövid távú program). Ennek során folyamatosan nyomon kell követni a kutatóhálózatból esetlegesen kiváló vállalkozások arányát, hogy biztosítani lehessen a megmaradó alapkutatási tevékenységhez szükséges feltételeket.

A soron következő — 1992. vagy 1993. évi — hazai, illetve külföldi tagválasztás előkészítésének ütemezéséről és a jelöléseknél alkalmazandó ajánlásokról

Az Akadémia elnöke által benyújtott előterjesztés idézte a Testületi Ügyrend 1.1, illetve 1.2 pontját, mely szerint:

- „1.1 Az Elnökség általában háromévenként egyszer — lehetőség szerint az akadémiai ciklus második évében esedékes közgyűlési rendes ülésre — terjeszt elő javaslatot új tagok választására.
- 1.2 Az ajánlásra, a jelölésre, illetve az elnökségi javaslatlételre vonatkozó szabályok figyelembevételével az elnökség más időpontban tartandó közgyűlési ülés napirendjére is tűzhet ki tagválasztást, ha ez tudományos szempontból vagy más fontos akadémiai érdekből kellően indokolt.”

Jelen ciklus második évi rendes közgyűlése 1992. májusában esedékes.

Az Alapszabály 12. § (1) bekezdése szerint „a 70 évesnél fiatalabb akadémikusok száma egyidejűleg legfeljebb 200 lehet”.

Az Akadémia hazai tagjainak száma 1991. szeptember 16-án 275 fő, közülük 1992-ben 70 évnél fiatalabb lesz 188 fő.

Az előterjesztés a továbbiakban javaslatot tett a hazai és külföldi tagválasztás ütemtervére és a következő kérdésekben kérte az Elnökség állásfoglalását:

- 1992-ben vagy 1993-ban legyen-e hazai és külföldi tagválasztás,
- adjon-e az Elnökség ajánlásokat az osztályoknak a választásokhoz, s ha igen, akkor azok azonosak lehetnek-e a korábban adottakkal,
- a rendes tagoknak az 5. sz. melléklet szerinti ajánlása jelenjék-e meg a Magyar Tudományban, vagy csak a személyi adatok és az ajánlók nevei,
- a tiszteleti és a külső tagok esetében a 3. sz. melléklet szerinti teljes ajánlásuk, vagy csak személyi adataik és ajánlók neve jelenjék-e meg a Magyar Tudományban.

A vitában felszólalók a jó előkészítés érdekében az 1993. évi tagválasztást támogatták.

Az előkészítéssel kapcsolatban felszólalók szerint nem indokolt előírni az osztályoknak, hogy a bizottságtól *öt* olyan doktornak a nevét kérjék be, akiket — a bizottság — leginkább méltónak tart az akadémiai tagságra. Ez lehet kevesebb is, több is. Inkább olyan kétlépcsős előkészítésen kellene gondolkodni, melynek keretében a bizottságok, illetve

kutatói közösségek (kutatóközpont, illetve intézet, tanszék stb.) is tehetnek javaslatot — melyek az osztályokra még nem kötelezőek — és második lépésre akkor kerülnek, ha — az alapszabályoknak megfelelően — legalább két akadémikus írásban ajánlotta a jelöltet. Ha nem akad ajánló, erről értesíteni kell a javaslattevő közösséget.

Más vélemény szerint a tudományos osztályokra kellene bízni, hogy milyen módon végzik el saját tudományterületükön a közvéleménykutatást. A külső, illetve tiszteleti tagok esetében azonban, az időben történő kellő informálódás érdekében mielőbb meg kell kezdeni az előkészítő munkát.

A rendes, valamint a külső és tiszteleti tagok ajánlásának a Magyar Tudományban történő közzétételét illetően a felszólalók nemcsak a személyi adatokat, hanem az ajánlások szövegének a közzétételét is javasolták, de azzal, hogy a rendes tagok esetében már nem szükséges olyan teljes részletességű indoklás közzététele, mint a levelező tagoknál, és a külső, valamint a tiszteleti tagok közzéteendő indoklása is tömöríthető az osztályokra benyújtott ajánlás alapján.

Az Elnökség 46/1991. számú határozata

Az Elnökség a hazai (rendes és levelező), valamint a külföldi (külső és tiszteleti) tagok soronkövetkező választását az 1993. évi rendes közgyűlésre tűzi ki, és az előkészítés ütemtervét a következők szerint állapítja meg:

1. a tudományos osztályok maguk határozzák meg, milyen módon kívánják megismerni a bizottságok és a kutatói közösségek véleményét arról, hogy kiket tartanak leginkább méltónak arra, hogy az Akadémia — az alapszabályokban előírt választási rend megtartásával — tagjai sorába válasszon.

2. E közvéleménykutatás adatait az osztályelnök összegzi és értékeli.

Határidő: 1992. július 30.

3. Az osztályelnök az értékelést megküldi az osztály tagjainak, és — az 1. és 2. sz. melléklet szerint — bekéri a rendes és levelező tagokra (a 3. sz. melléklet szerint pedig a külső és tiszteleti tagokra) vonatkozó ajánlásokat.

Határidő: 1992. szeptember 30. az ajánlások beérkezésére.

4. A Testületi Ügyrend előírja, hogy

„3.1 A levelező tagságra ajánlást, illetve ennek rövid indoklását legalább egy hónappal az ajánlást tárgyaló osztályülés előtt közzé kell tenni a Magyar Tudomány című folyóiratban. Ennek az ajánlókat által megírt és aláírt szövegét az illetékes tudományos osztály elnöke — az MTA elnöke által megállapított határidőig — megküldi a folyóirat szerkesztőségének.” (Levelező tagok esetében a 4. sz. melléklet szerinti formában, a rendes tagok esetében az 5. sz., a külső és tiszteleti tagok esetében pedig a 6. sz. melléklet szerinti formában, mivel a Testületi Ügyrend 7. sz. és 15. sz. pontjai szerint a levelező tagságra való ajánlás

ügyrendi szabályait értelemszerűen a rendes, valamint a külső és tiszteleti tagok választásánál is alkalmazni kell.)

„3.2 Az osztály nem jelölhet levelező tagságra olyan személyt, akivel kapcsolatban az ajánlást az előírt határidőben előzetesen nem tették közzé.”

A jelölt legfontosabb tudományos eredményét egy-két mondatban megfogalmazott szöveget, az első helyen ajánló akadémiai tagnak, a közzététele előtt jóvá kell hagynia.

Határidő: 1992. október 15. a szerkesztőségnek történő megküldésre.

5. A beérkezett ajánlások közzététele a Magyar Tudományban.

Határidő: a tagajánló osztályülést megelőzően egy hónappal, de legkésőbb 1992. december 10-ig.

6. Az ajánlásokat az osztályelnök, illetve a Magyar Tudomány szerkesztői záros határidőn belül pontosításra, kiegészítésre stb. visszaadhatják az ajánlóknak.

7. A rendes és levelező tagok választására vonatkozó osztályjelölés kialakítása.

Határidő: 1993. január 1. és február 15-e között.

8. Javaslat (alelnökökből álló) Előkészítő Bizottság kiküldésére, amely a rendes és a levelező tagok választására vonatkozó közgyűlési előterjesztést az Elnökség számára előkészíti.

Határidő: az 1992. októberi elnökségi ülés.

9. Az Előkészítő Bizottság — az osztály-jelölések ismeretében — kialakítja, majd az Elnökség elé terjeszti javaslatát.

Határidő: 1993. február 28.

10. Az Elnökség megvitatja az Előkészítő Bizottság előterjesztését és kialakítja a közgyűlés elé terjesztendő javaslatát.

Határidő: az 1993. márciusi elnökségi ülés.

11. A Testületi Ügyrend 4. pontja szerint:

„4.1 A levelező tagságra ajánlás csak az esedékes tagválasztási alkalomra szól.

4.2 Ha az ajánlott személyt a tagválasztásra kitűzött osztályülésen nem jelölik tagságra, illetve a közgyűlési ülésen nem választják levelező taggá, később csak abban az esetben jelölhető tagságra, ha a korábbi ajánlást megismétlik vagy az arra jogosultak újabb ajánlást terjesztenek elő.”

12. Az előzőekben leírt ütemezés a tiszteleti és külső tagok választásának előkészítésére is vonatkozik, azzal a különbséggel, hogy:

12.1 a külső és tiszteleti tagok ajánlásaival kapcsolatos előkészítő munkálatokat — azok nagyobb időigénye miatt — mielőbb meg kell kezdeni.

12.2 A külső tagok figyelmét hívják fel az osztályok arra, hogy tehetnek ajánlást külső, illetve tiszteleti tagokra.

12.3 Az előkészítést végző alelnöki bizottság feladatait a külső és a tiszteleti tagok ese-

tében a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága látja el (ahogy ez a tiszteleti tagok esetében eddig is volt).

12.4 Az ajánlások benyújtása a 3. sz. melléklet, a Magyar Tudományban való közzétételük pedig a 6. sz. melléklet szerinti formában történik.

13. Az Alapszabály és a Testületi Ügyrend nem ír elő olyan kötelezettséget, hogy az Elnökségnek ajánlásokat kellene meghatároznia a tagválasztáshoz. Az Elnökség az 1. és 2. pont szerinti

közvéleménykutatás ismeretében foglal állást abban, hogy szükséges-e ajánlásokat tennie az osztály-jelölésekhez, illetve az Elnökség közgyűlési javaslatának kialakításához.

14. Annak érdekében, hogy az Akadémia rendes, levelező és külső tagjai mielőbb megismerjék a tagválasztás teljes ütemtervét, különös tekintettel az egymáshoz szorosan kapcsolódó határidőkre, az Elnökség jelen határozatát meg kell küldeni az Akadémia valamennyi hazai és külső tagjának.

1. sz. melléklet

Akadémiai levelező tagságra történő ajánlás

Név:

Születési hely, év:

Szűkebb szakterület:

Doktori tudományos fokozat és megszerzésének éve:

Jelenlegi munkahely, beosztás:

INDOKLÁS

(Legfeljebb három gépelt oldal terjedelemben térjen ki a javasolt személy tudományos munkásságára, annak fő irányaira, az elért eredményekre: tartalmazza a társadalmi, tudományos-közéleti, tudomány-szervezési és oktatási tevékenységet is. Foglalja magába a kiemelt eredmények rövidített bibliográfiájának adatait is /zárójelben/)*

B u d a p e s t, 199... ..

.....

az ajánló neve

.....

az ajánló neve

MELLÉKLET

(Tudományos munkáinak, alkotásainak — találmányainak, szabadalmainak — teljes jegyzéke, az esetleg hozzáfűzött megjegyzések hazai és külföldi hivatkozások jegyzéke)*

* Megjegyzés: egy gépelt oldal 25 sort tartalmazzon, soronként 50 leütéssel.

2. sz. melléklet

Akadémiai rendes tagságra történő ajánlás

Név:

Születési hely, év:

Akadémiai levelező tagság elnyerésének éve:

Szűkebb szakterülete:

Jelenlegi munkahely, beosztás:

INDOKLÁS

(Legfeljebb három gépelt oldal terjedelemben térjen ki a javasolt személynek a levelező taggá választása óta végzett tudományos munkásságára, annak fő irányaira, az elért eredményekre; tartalmazza a társadalmi, tudományos-közéleti, tudományos-szervezési és oktatási tevékenységét is. Foglalja magába a kiemelt eredmények rövidített bibliográfiájának adatait is /zárójelben/).*

B u d a p e s t, 199.....

.....
az ajánló rendes tag neve.....
az ajánló rendes tag neve*MELLÉKLET*

(A levelező taggá választás óta megjelent tudományos munkáinak, alkotásainak — találmányainak, szabadalmainak — teljes jegyzéke, az esetleg hozzáfűzött megjegyzések hazai és külföldi hivatkozások jegyzéke).*

* *Megjegyzés:* Egy gépelt oldal 25 sort tartalmazzon, soronként 50 leütéssel.

3. sz. melléklet

Akadémiai külső tiszteleti tagságra történő ajánlás

Név:

Állampolgárság:

Születési idő és hely:

Tudományos cím:

Tudományterület:

Munkahely:

Levelezési cím:

INDOKLÁS

(Legfeljebb három gépelt oldal terjedelemben.)*

B u d a p e s t, 199.....

.....
az ajánló neve.....
az ajánló neve

* *Megjegyzés:* Egy gépelt oldal 25 sort tartalmazzon, soronként 50 leütéssel.

4. sz. melléklet

Az akadémiai levelező tagságra vonatkozó, a „Magyar Tudományban” megjelenő ajánlás

A jelölt neve:

Születési éve és helye:

Szűkebb szakterülete(i):

Jelenlegi munkahelye és beosztása:

Doktori értekezése mely tudományterületen készült és a védés éve:

Tudományos kitüntetések (Állami Díj, Széchenyi-díj, Kossuth-díj, stb., külföldi akadémiai tagság) felsorolása:

Az elmúlt tíz évben hány könyvet, könyvrészletet, tudományos cikket jelentetett meg, külön felsorolva a magyar és külön az idegen nyelven megjelenteket, továbbá hány szabadalma született; hivatkozások száma:

Az előterjesztést fogalmazó ajánló által legfontosabbnak ítélt 2-3 tudományos munka felsorolása (publikációk esetében bibliográfiai adatokkal); szükség szerint kiegészítve a jelölt egy-két mondatban megfogalmazott legjelentősebb tudományos eredményeivel:

Az ajánlók felsorolása:

5. sz. melléklet

Az akadémiai rendes tagságra vonatkozó, a „Magyar Tudományban” megjelenő ajánlás

A jelölt neve:

Születési éve és helye:

Szűkebb szakterülete:

Akadémiai levelező tagsága elnyerésének éve:

Székfoglaló előadásának címe:

Tudományos kitüntetései:

(Állami Díj, Széchenyi-díj, Kossuth-díj stb. külföldi akadémiai tagság).

Jelenlegi munkahelye és beosztása:

A levelező taggá választás óta született és az előterjesztést fogalmazó ajánló által legfontosabbnak ítélt 2-3 tudományos munka felsorolása (publikációk esetében bibliográfiai adatokkal); szükség szerint kiegészítve a jelölt egy-két mondatban megfogalmazott legjelentősebb tudományos eredményeivel:

Az ajánlók felsorolása:

Akadémiai külső tiszteleti tagságra vonatkozó, a „Magyar Tudományban” megjelenő ajánlás

A jelölt neve:

Állampolgárság:

Születési idő és hely:

Tudományos cím:

Tudományterület:

Munkahely:

Levelezési cím:

INDOKLÁS

(Legfeljebb egy gépelt oldal terjedelemben.)*

B u d a p e s t, 199.....

.....
az ajánló neve

.....
az ajánló neve

* *Megjegyzés:* Egy gépelt oldal 25 sort tartalmazzon, soronként 50 leütéssel.

Az 1991. évi májusi közgyűlésen rendes taggá választottak székfoglalóival kapcsolatos állásfoglalás

Az Akadémia 1991. évi májusi közgyűlésén rendes taggá választottak közül Benda Kálmánt, Gunda Bélát, Györffy Györgyöt, Palotás Lászlót, Preisich Gábort és Vayer Lajost az Akadémia 1990-ben választotta meg levelező taggá. Az Alapszabály 10. § (1) bek. szerint „Akit a közgyűlés az Akadémia levelező tagjává vagy rendes tagjává megválasztott, köteles a megválasztását követő egy éven belül székfoglaló előadást tartani.” Az 1990-es tagválasztás nagy számára tekintettel az 1990. évi decemberi rendkívüli közgyűlés a székfoglalók megtartásának idejét — kivételesen — 1991. december végéig meghosszabbította.

A fenti új rendes tagok közül Györffy György f. év október 16-án tart székfoglaló előadást, a többiek pedig már megtartották. — Amennyiben a székfoglalókra vonatkozó rendelkezéseinek az Akadémia következetesen érvényt kíván szerezni, úgy nevezetteknek egy éven belül újabb székfoglalót kell tartaniuk, Györffy György pedig rendes tagként tartaná meg székfoglalóját levelező taggá választása alkalmából.

Utalva az 1991. évi tagválasztás kivételes indokaira az MTA elnöke javasolta, hogy az Elnökség

kérje a soron következő közgyűléstől Benda Kálmán, Gunda Béla, Györffy György, Palotás László, Preisich Gábor és Vayer Lajos mentesítését a székfoglaló megtartásával kapcsolatos kötelezettség alól. Amennyiben nevezettek bármelyike e mentesítést nem kívánja igénybe venni, természetesen élhet a székfoglaló előadás megtartásának lehetőségével.

Az Elnökség a javaslattal egyetértett.

Az Elnökség 47/1991. számú határozata

Az Elnökség:

1. egyetért azzal, hogy az 1991. évi rendes tagválasztás kivételes indokaira tekintettel

Benda Kálmán
Gunda Béla
Györffy György
Palotás László
Preisich Gábor
Vayer Lajos

rendes tagok kapjanak mentesítést a székfoglaló megtartásával kapcsolatos kötelezettség alól — amennyiben azonban a nevezettek bármelyike e mentesítést nem kívánja igénybe venni, természetesen tarthat székfoglalót.

2. Felkéri elnökét, hogy az előzőeknek megfelelően javaslatot terjesszen a soron következő közgyűlés elé.

Rendkívüli közgyűlés összehívása

Az Akadémia alapszabályai 19. § (3) bekezdése szerint „Az Elnökség a közgyűlést bármikor összehívhatja (rendkívüli ülés)”.

Az Akadémia elnöke szóbeli előterjesztésében javasolta, hogy az Elnökség december 2-ára (hétfőre) rendkívüli közgyűlést hívjon össze, mely szükség szerint esetleg 3-án is folytatja munkáját.

Az ülés részletes tárgysorozatának megállapítására — mely többek között a kutatás és a felsőoktatás, az Akadémia és az egyetemek együttműködésének problematikáját is magában foglalja — később kerül sor.

Az Elnökség tagjai a javaslattal egyetértettek.

Az Elnökség 48/1991. számú határozata

1. Az Elnökség rendkívüli közgyűlést hív össze 1991. december 2-ára, hétfőre, mely szükség szerint esetleg 3-án is folytatja munkáját.
2. Az ülés részletes tárgysorozatának megállapítására — mely többek között a kutatás és a felsőoktatás, az Akadémia és az egyetemek együttműködésének problematikáját is magában foglalja — később kerül sor.

Az Elnökség egyéb állásfoglalásai

Az Elnökség tudomásul vette:

- az akadémiai törvénytervezet jelenlegi tartalmáról és további sorsáról az elnök és a főtitkár által szóban előadott tájékoztatót, de többen aggodalmukat fejezték ki, mivel a tervezet — melynek előterjesztője már nem az Akadémia, hanem az illetékes tárca nélküli miniszter és az igazságügyminiszter — a korábbi változatokhoz képest módosított jelen formájában többszempontból hátrányos az Akadémiára;
- azt az elgondolást, hogy a „Miért van szükség az új akadémiai törvényre? A Magyar Tudományos Akadémia emlékiratá”-t megfelelő időben, sajtótájékoztatón nyilvánosságra kell hozni;
- a főtitkár szóbeli tájékoztatóját az Akadémia 1992. évi költségvetése előkészítő munkálatairól, melyek problémáival „Az akadémiai kutatóhálózat korszerűsítési koncepciója” c. előterjesztés vitája részletesebben is foglalkozott és az Elnökség határozatot hozott (45/1991 sz.) a további teendőkre;
- A Magyar Tudományos Akadémián belül külön önálló egységként működő Művészeti Akadémia létesítésével kapcsolatos előzetes igényekről és ezzel összefüggő megbeszélésekről, illetve szándéknyilatkozat készítéséről és majdani nyilvánosságra hozataláról szóló szóbeli elnöki tájékoztatót;

- azt a szóbeli elnöki javaslatot, hogy a novemberi elnökségi ülés — a december 2-ai rendkívüli közgyűlés időpontja miatt — ne november 26-án, hanem november 12-én legyen;
- az Országos Ösztöndíj Tanács elnökének az akadémiai területi bizottsági elnökhöz írt levelét, melyben a külföldi tudományos ösztöndíjra pályázók előzetes idegen nyelvű szakmai meghallgatását kéri;
- az Elnökség június 25-ei ülése óta eltelt időszak legfontosabb eseményeiről szóló beszámolót.

Budapest, 1991. szeptember 26.

Kosáry Domokos s. k.

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia
elnökének és főtitkárának
6/1991. (A. É. 9) MTA számú együttes
u t a s í t á s a

az MTA Szociológiai Kutatóintézetének átszervezéséről

1. §

Az MTA Szociológiai Kutatóintézetét 1991. szeptember 1-i hatállyal megszüntetjük és ugyan ezen időponttól két egyenrangúan jogutód kutatási egységgé szervezzük át.

2. §

A két intézmény székhelye és ideiglenes elnevezése:

(1) MTA Szociológiai Intézete, 1014 Budapest, Úri u. 49.; körbélyegzőjének szövege: MTA Szociológiai Intézete.

(2) MTA Társadalmi Konfliktusok Kutatóközpontja, 1068 Budapest, Benczúr u. 33.; körbélyegzőjének szövege: MTA Társadalmi Konfliktusok Kutatóközpontja.

3. §

A két intézmény egyenrangú, jogi személy, önálló gazdálkodási és bér gazdálkodási jogkörrel rendelkező, maradványérdekeltségű költségvetési szerv.

4. §

A két intézmény kutatási területe:

(1) az MTA Szociológiai Intézete: „A társadalmi folyamatok kutatása, különös tekintettel az új piaci vállalkozó rétegek: polgárság, polgárosodás, illetve a proletarizáció, marginalizálódás folyamataira; a változások a társadalmi értékrendszerekben valamint mentalitásban; a kontinuitások és diszkontinuitások történet-szociológiai és társadalomlélektani

aspektusaiból is. A hatalmi, gazdasági átalakulás feltételeinek valamint következményeinek követéses kutatása. A politikák (pl. szociálpolitika) formálódását és hatását követő kutatások. Kutatásterülete: a magyarországi változások kelet-európai összefüggésekben.”

(2) az MTA Társadalmi Konfliktusok Kutatóközpontja: „Az ökológiai eredetű társadalmi konfliktusok feltárása; a természeti, környezeti károkat kondicionáló társadalmi, gazdasági és politikai mechanizmusok alapvető kutatásokkal történő komplex elemzése. A társadalmi-szervezeti változások és az azokat kísérő konfliktusok feltárása, elemzése, konfliktusmegoldási alternatívák kidolgozása, különös tekintettel a vállalkozói szféra kialakulására, a technológiai-szervezeti innovációra, valamint a kiépülő piacgazdaság stabilitását alapvetően befolyásoló munkaügyi viszonyokra, az emberi erőforrások felhasználására. A regionális és önkormányzati érdek- és hatalmi viszonyok és konfliktusok alakulása, területileg differenciált társadalmi és igazgatási modellek kidolgozása.”

(3) Mind a két intézmény — tevékenységével összefüggésben — tudományos, szak- és ismeretterjesztő kiadványok, könyvek, periodikák megjelenítésével kapcsolatos munkát is ellát; résztvesz a szakirányú felsőfokú képzés és továbbképzés feladatainak végzésében; valamint alapfeladatai körébe nem tartozó területen más kiegészítő tevékenységet is folytathat.

5. §

(1) A két intézmény élén az MTA főtitkára által megbízott igazgató áll.

(2) A két intézmény szervezeti és működési szabályzatot készít, amelyet az MTA főtitkára hagy jóvá.

6. §

(1) Az intézmények a jelen utasításban illetve szervezeti és működési szabályzatukban meghatározott alaptevékenységét az Akadémia az éves költségvetés keretében rendelkezésre álló pénzeszközökből támogatja.

(2) Az intézményeknek az alapfeladatuk körébe nem sorolt egyéb tevékenységével kapcsolatos kiadásait bevételeikből kell fedezniük.

7. §

Ez az utasítás 1991. szeptember 1-jétől lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a 2/1971. MTA-F. (A. K.2.) számú utasítással módosított 4/1963. MTA (A. K.6.) utasítás hatályát veszti.

Kosáry Domokos s. k.

Láng István s. k.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

Az MTA Központi Fizikai Kutató Intézete pályázatot hirdet az 1992. január 1-jétől betöltendő tudományos igazgatóhelyettesi munkakörökre az alábbi intézeteiben:

- Atomenergia Kutató Intézet,
- Mérés- és Számítástechnikai Kutató Intézet,
- Mikroelektronikai (Anyagtudományi) Kutató Intézet
- Részecske- és Magfizikai Kutató Intézet,
- Szilárdtestfizikai Kutató Intézet.

A pályázatokkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség és tudományos fokozat,
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények az intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén,
- legalább egy világnyelv előadóképes ismerete,
- vezetői gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, besorolását és fizetését,
- eddigi szakmai munkájának és eredményeinek ismertetését,
- tanulmányainak, könyveinek pontos bibliográfiáját, szabadalmainak pontos jegyzékét,
- tudományos fokozatának és idegennyelv-ismeretének megjelölését,
- jövőbeni vezetői működésére vonatkozó elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát,
- részletes szakmai önéletrajtot,
- 3 hónaposnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA alkalmazásában áll, a pályázatnak a fent említett mellékleteket nem kell tartalmaznia.

A tudományos igazgatóhelyettes besorolására vonatkozóan a 23/1983. (XII. 27.) ÁBMH számú rendelet, valamint a 10/1984. (A. K. 10.) MTA-F. számú főtitkári utasítás az irányadó.

A pályázatokat az MTA Központi Fizikai Kutató Intézet főigazgatójának címezve (1525 Budapest 114, Pf. 49.) a pályázati felhívás megjelentetésétől számított 30 napon belül a KFKI Személyzeti Irodájához lehet benyújtani.

Az Erdészeti és Faipari Egyetem — Sopron — pályázatot hirdet az

ERDŐMÉRNÖKI KAR

Üzemi Tanszékén egy egyetemi tanári vagy docensi álláshely betöltésére.

Az egyetemi tanár vagy docens feladata a Tanszéken oktatott közgazdaságtani és üzemgazdaságtani tantárgyak keretében előadások megtartása és gyakorlatok irányítása; a tananyag gondozása és az oktatás folyamatos korszerűsítése; részvétel a Tanszék kutató munkájában és önálló kutatások végzése.

Pályázhatnak, azok az okleveles erdőmérnökök, faipari mérnökök és közgazdászok, akik közgazdasági vagy üzemgazdasági tárgykörben tudományos

fokozattal, egyetemi oktatási gyakorlattal, kiterjedt publikációs tevékenységgel, valamint állami nyelvvizsgálóval igazolt idegennyelv-ismerettel rendelkeznek. Az egyetemi tanári kinevezéshez tudományok doktora fokozat (védésére elfogadott diszertáció, esetleg kivételes méltánylást érdemlő nemzetközi elismertség) a docensi kinevezéshez kandidátusi vagy azzal egyenértékű tudományos fokozat (védésre elfogadott értekezés, esetleg kivételes méltánylást érdemlő nemzetközi elismertség) szükséges.

Matematika-Ábrázoló geometria Tanszékén egy egyetemi docensi álláshely betöltésére.

A kinevezendő egyetemi docens feladata a tanszéken oktatott Ábrázoló geometria c. tantárgy előadásainak tartása, vizsgáztatás, a gyakorlati munka szervezése és esetenként részvétel a gyakorlatok vezetésében, a tananyag és az oktatás folyamatos korszerűsítése, részvétel a tanszéki kutatómunkában.

Pályázhatnak olyan tudományegyetemi matematika (ábrázoló) geometriai végzettséggel rendelkező jelentkezők, akik kandidátusi fokozattal, felsőoktatási gyakorlattal rendelkeznek.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének megnevezését, beosztását, munkaköri besorolását, fizetését,
- szakmai, oktatói, tudományos munkáját, annak eredményeit,
- tudományos fokozatát, kitüntetésait, idegennyelv-tudását és jelentősebb külföldi tanulmányútjait,
- az oktató, nevelő és tudományos munkájára vonatkozó terveit, célkitűzéseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

- részletes önéletrajzot két példányban,
- szakképzettséget, tudományos fokozatát, idegennyelv-tudását tanúsító okiratok hiteles másolatát,
- az intézménytől beszerzett és kitöltött személyi adatlapot, két példányban,
- három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt,
- tudományos munkák jegyzékét, feltüntetve, hogy a munkák hol és mikor jelentek meg.

A betöltendő állás után a felsőoktatási Intézmények oktatói és egyéb dolgozói munkabérééről szóló 16/1983. (XII. 17.) ÁBMH. sz. rendelkezés módosítására kiadott 13/1987. (X. 25.) ÁBMH. számú rendelkezésben meghatározott bértételek figyelembevételével megállapított illetmény jár.

A pályázatokat az előírt mellékletekkel együtt a MÉM Értesítőben történt közzétételtől számított 30 napon belül kell az Erdészeti és Faipari Egyetem Rektórához (9400 Sopron, Pf. 132.) benyújtani.

A pályázatokkal kapcsolatban bővebb felvilágosítást az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Kar Dékánja, valamint a Személyzeti és Munkügyi Osztály vezetője ad.

Dr. Winkler András s. k.

A Magyar Természettudományi Múzeum főigazgatója pályázatot hirdet az MTM főigazgató-helyettesi munkakörének betöltésére 1992. január 1-jei hatállyal.

A főigazgató-helyettes feladata a múzeum vezetésében történő részvétel mellett a közművelődési, kiállításrendezési és a múzeumi propaganda feladatok irányítása és szervezése.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség;
- a feladatnak megfelelő szakmai gyakorlat;
- lehetőleg vezetési gyakorlat;
- idegen nyelv ismerete.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak a Múzeum közművelődési, kiállításrendezési valamint a közönséggel való kapcsolat fejlesztésére vonatkozó programjával kapcsolatos koncepcióját.

A pályázatnak külső pályázó esetén tartalmaznia kell:

- a jelenlegi munkahely, munkakör, beosztás, fizetés megjelölését;
- eddigi szakmai munkájának ismertetését;
- idegennyelv-ismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajzot;
- három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt.

A főigazgató-helyettes a 3503. kulcsszámú, igazgató II. munkakörbe nyer besorolást. Bérezés megegyezés szerint.

A pályázónak koncepcióját — megvitatásra — a Múzeum szakalkalmazotti közössége elé kell terjesztenie. Kinevezéséről a múzeumi Kutatói Tanács véleményének kikérésével a főigazgató dönt.

A pályázatokat a Magyar Természettudományi Múzeum főigazgatójának címezve (1088 Baross u. 13.) a megjelenést követő 30 napon belül lehet benyújtani.

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8–10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 117–3929 hívószámú telefonon.

*Tudományos Minősítő Bizottság
Titkársága*

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Titkársága Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat igazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Zöld Ferenc — Budapest, 1991., Nyomdai táskaszám: 20575
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 3 (A/5) fv terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézből postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj egy évre 288 Ft — Példányszámonkénti ára: 12 Ft

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
TITKÁRSÁGA

BUDAPEST, 1991. DECEMBER 13.

Jogszabályok

138/1991. (X. 29.) Korm. r.

A Központi Állami Kórház megszüntetéséről, az intézmény további hasznosításáról és az általa ellátott egyes feladatokról 147

Közlemények

7/1991. (A.É.10.) MTA
utasítás

az Akadémiai Ifjúsági Díjak adományozásáról 148

8/1991. (A.É.10.) MTA
utasítás

az MTA Központi Fizikai Kutató Intézete átszervezéséről 149

TMB tájékoztató

doktori és kandidátusi fokozatokról 150

Pályázati felhívások 155

a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, valamint a Tudományos Minősítő Bizottság elnökének és titkárának fogadóórája 157

Jogszabályok

A Kormány
138/1991. (X. 29.) Korm.
rendelete

**a Központi Állami Kórház megszüntetéséről,
az intézmény további hasznosításáról
és az általa ellátott egyes feladatokról**

1. §

(1) A Központi Állami Kórház e rendelet hatálybalépésével megszűnik, jogutódja a (2) bekezdésben meghatározott alaptervékenységgel, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem (a továbbiakban: SOTE).

(2) A SOTE az intézményt oktatási, gyógyítási feladatokra hasznosítja, továbbá abban — térítés nélkül — biztosítja a Népjóléti Minisztérium Háziorvosi Intézetének működési feltételeit.

2. §

(1) Ez a rendelet 1991. november 1-jén lép hatályba; egyidejűleg a központi egészségügyi ellátás biztosításáról szóló 112/1989. (XI. 15.) MT rendelet, valamint az állami vezetők munkaviszonyával összefüggő kérdésekről szóló — módosított — 1077/1987. (XII. 31.) MT határozat 17. és 31. pontja, 35/d), valamint 36/d) pontjából a 17. és 31. pontra való utalás hatályát veszti, a 20/b) pontban „a Központi Állami Kórház javaslatára” szövegrész helyébe az „orvosi javaslatra” szövegrész lép.

(2) A központi egészségügyi ellátás biztosításáról szóló 112/1989. (XI. 15.) MT rendelet alapján biztosított központi egészségügyi ellátás 1991. december 31-ig vehető igénybe.

(3) 1992 január 1-jétől a SOTE által az intézményben biztosított egészségügyi ellátást — kiegészítő biztosítás alapján — bármely magyar vagy külföldi állampolgár igénybe veheti.

Dr. Antall József s. k.,
miniszterelnök

Közlemények

A Magyar Tudományos Akadémia főtthkára
7/1991. (A. É. 10.) MTA

u t a s í t á s a

az Akadémiai Ifjúsági Díjak adományozásáról

A tudományos élet területén dolgozó fiatal kutatók és egyéb szakemberek eredményeinek elismerésére létrehozott Akadémiai Ifjúsági Díj (a továbbiakban: Díj) pályázatának és odaítélésének szabályait az alábbiak szerint állapítom meg.

1. §

- (1) A Díj elnyerésére pályázatot nyújthat be minden olyan fiatal, aki 35. életévét még nem töltötte be és a Magyar Tudományos Akadémia felügyelete alatt álló intézménynél, illetőleg az általa támogatott kutatóhelyen (a továbbiakban: intézmény) dolgozik.
- (2) Közös pályázat esetén társszerzőként pályázhat olyan fiatal is, aki nem akadémiai kutatóhelyen dolgozik, amennyiben a pályázatnak legalább egy akadémiai állományú társszerzője van.

2. §

- (1) A Díj elnyerésére pályázni lehet olyan egyéni vagy kollektív munkával elért eredménnyel, műszaki megoldással (szabadalom, találmány, doktori értekezés, könyv, cikk, cikksorozat, műszaki leírás stb.), amelynek tudományos, illetőleg gyakorlati értéke az elismerést indokolja.
- (2) Ha a pályamű olyan kollektív munkájának eredménye, amelynek 35 éven felüli tagjai is vannak, a pályázat benyújtásának feltétele, hogy a pályázó fiatalok észrevételének mértéke konkrétan kimutatható és körülhatárolható legyen.

3. §

- (1) A pályázatokat minden évben december 31-ig kell az intézmény igazgatójához benyújtani.
- (2) Az intézmény igazgatója a pályázatokat jelen utasítás mellékletét képező értékelőlapon pontozza és a pontozást szövegesen is indokolja,

majd január 31-ig az MTA Ifjúsági Bizottsághoz küldi meg.

- (3) Az Ifjúsági Bizottság a Titkárság illetékes szakfőosztályai által — szükség szerint szakértői vélemények alapján — rangsorolt javaslatokat összegző előterjesztést tesz a Főtthkari Értekezletre a Díjak odaítélésére.
- (4) A Díjakat az Akadémia főtthkára ítéli oda.

4. §

- (1) A Díjakra fordítható költségvetési keretösszeget az Akadémia főtthkára — a (2) bekezdésben foglaltak figyelembevételével — évente állapítja meg.
- (2) A Díjak összege 1992-ben nem lehet kevesebb egyéni pályázó esetén 20 000 Ft-nál, kollektív pályázók esetén pedig személyenként 5000 Ft-nál.

5. §

- (1) A Díjakat az Akadémia főtthkára ünnepélyes keretek között a március 15-i megemlékezés során adja át.
- (2) A Díjjal a pénzjutalom mellett oklevél jár.

6. §

- (1) Az MTA Ifjúsági Bizottsága minden év októberében felhívást intéz az intézmények vezetőihez a Díj pályázatának feltételeiről.
- (2) A Díjban részesülők névsorát és a nyertes pályaművek címét közzé kell tenni az Akadémiai Értesítőben.

7. §

Jelen utasítás rendelkezéseit első ízben az 1992. évi Ifjúsági Díjak odaítélésénél kell alkalmazni. Egyidejűleg hatályát veszti a 2/1983. (A. K. 4.) MTA-F sz. utasítás.

Láng István s. k.

Melléklet az MTA főtthkárának
7/1991. (A. K. 10.) MTA sz. utasításához

ÉRTÉKELŐLAP

az MTA Ifjúsági Díjának odaítéléséhez

1. A pályázó neve, életkora, munkahelye, beosztása
2. A pályamű címe, terjedelme
3. A pályamunka rövid tartalmi ismertetése

Értékelhető pontszám Értékelt pontszám

4. A pályamunka tudományos és gyakorlati értékelése: 100
5. A pályamunka eddigi tudományos, szakmai elismerései, visszhangja 100

	Értékelhető pontszám	Értékelt pontszám
6. A pályamunka társadalmi hasznossága:	100	
7. A pályamunka tudományelméleti, tudomány módszertani, kulturális oktatási jelentősége:	70	
8. Közös alkotó tevékenység súlya és szerepe a pályamunkában:	70	
9. A pályamunka kapcsolódása kiemelt kutatási feladathoz:	60	
10. Egyéb értékelhető szempont:	50	
11. Főosztály korrekciója	$\pm 30\%$	
12. Összes pontszám:		

Főtitkár döntése:

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
és főtitkárának

8/1991. (A. É. 10.) MTA

u t a s í t á s a

**az MTA Központi Fizikai Kutató Intézete
átszervezéséről**

1. §

(1) A kutatóközpontként működő MTA Központi Fizikai Kutató Intézetet (MTA KFKI-t) 1992. január 1-jei hatállyal átszervezzük.

Az MTA KFKI-t a Népgazdasági Tanács a 494/25/1950 sz. határozatával alapította, kutatóközponttá az MTA főtitkára szervezte át a 12/1974. (A. K. 19.) MTA-F utasításával. Telephelye: Budapest, XII., Konkoly Thege út 29–33.

(2) A KFKI telephelyén az átszervezés következtében — a jelenleg az MTA KFKI szervezetében működő szervezetek kiválásával — az alábbi, jogi személyiséggel rendelkező új költségvetési intézményeket alapítunk:

- KFKI Anyagtudományi Kutató Intézet,
- KFKI Atomenergia Kutató Intézet,
- KFKI Mérés- és Számítástechnikai Kutató Intézet,
- KFKI Részecske- és Magfizikai Kutató Intézet,
- KFKI Szilárdtestfizikai Kutató Intézet.

(A továbbiakban együtt: Kutatóintézetek.)

(3) Az MTA Központi Fizikai Kutató Intézet (a továbbiakban: KFKI) — mint költségvetési intézmény — a Kormány határozatának megfelelően

KFKI Innovációs Részvénytársaság (a továbbiakban: KFKI Rt) néven gazdasági társaságot alapít és azt a cégbírásnál bejegyezteti (első lépésként kft formában).

(4) A KFKI Rt a telephely üzemeltetésére és szolgáltatási feladatok ellátására további gazdasági szervezeteket alapít.

2. §

(1) A Kutatóintézetek feladata alap-, alkalmazott és fejlesztő kutatás a természettudományok és a műszaki tudományok területén, valamint részvétel a felsőfokú oktatásban. (A kutatási feladatok részletes felsorolását az 1. sz. melléklet tartalmazza.)*

(2) A KFKI feladata

- a kutatóközpont tudományos infrastruktúrájának (könyvtár és számítógéphálózat) fenntartása és fejlesztése,
- a kutatóközpont gondjaira bízott állami vagyon kezelése és gyarapítása, a KFKI Rt-vel kapcsolatos tulajdonosi jogok gyakorlása,
- a kutatóközponton belüli és egyes külső koordinációs feladatok ellátása,
- a felsőoktatási együttműködés koordinálása.

(A feladatok felsorolását az üzemeltetési és szolgáltatási feladatokkal együtt a 2. sz. melléklet tartalmazza.)*

(3) A KFKI és a Kutatóintézetek a költségvetési kutatóintézetekre vonatkozó előírásoknak, valamint a szervezeti és működési szabályzatukban foglaltaknak megfelelően alaptévékenységükhöz kapcsolódó területen szerződéses munkát vállalhatnak.

(4) A KFKI Rt feladata

- a KFKI vállalkozási szférájába tartozó gazdasági társaságok munkájának holdingként történő összehangolása, új vállalkozások létrehozása.
- a KFKI telephelyének innovációs park jelleggel történő üzemeltetése és fejlesztése.

3. §

(1) A KFKI és a Kutatóintézetek önálló gazdálkodást folytató költségvetési szervek. Alaptévékenységük ellátásához költségvetési támogatásban részesülnek.

(2) A KFKI és a Kutatóintézetek vállalt feladataik ellátásáért bevételt szedhetnek be és azt kiadásaik teljesítésére felhasználhatják.

(3) A Kutatóintézetek éves költségvetési bázisait és induló vagyoni adatait 1991. évi szinten a 3. sz. melléklet rögzíti.

4. §

(1) A KFKI és a Kutatóintézetek felügyeletét, valamint azok vezetőjével kapcsolatos alapvető munkáltatói jogokat az MTA főtitkára gyakorolja.

(2) A KFKI, a Kutatóintézetek és a KFKI Rt együttműködését a KFKI Igazgatók Tanácsa koordinálja.

(3) A KFKI és a Kutatóintézetek vezetői felelősek a költségvetési intézmények tevékenységéért, a kezelésükben levő vagyon rendeltetésszerű használatáért, a kötelezettségvállalások és a pénzügyi források összhangjáért, a belső ellenőrzés működéséért.

* A mellékletek megtekinthetők a Központi Fizikai Kutató Intézet Igazgatóságán, illetve az MTA Titkársága Természettudományi Főosztályán.

5. §

(1) A KFKI, a Kutatóintézetek és a KFKI Rt kapcsolati rendszerét a 4. sz. melléklet rögzíti.

(2) A KFKI és a Kutatóintézetek szervezeti felépítését és működésük rendszerét — az MTA főtitkára által jóváhagyandó — szervezeti és működési szabályzatok tartalmazzák.

6. §

(1) Az 1991. december 31-ig terjedő időszakban — a KFKI főigazgatójának feladata az 1. § (3) bekezdésében megnevezett költségvetési intézmény munkájának megszervezése, — a KFKI tudományos igazgatóinak feladata az 1. § (2) bekezdésében megnevezett önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezetek létesítéséhez szükséges, a jelenlegi intézeteken belüli előkészítő munka elvégzése.

(2) Az átszervezés végrehajtásával kapcsolatosan a KFKI főigazgatójának feladata

— a KFKI működőképességének fenntartásához szükséges átmeneti intézkedések megtétele, — az átalakításhoz szükséges jogi, gazdasági, személyzeti, munkaügyi tevékenység feltételeinek biztosítása és a tevékenység koordinálása.

(3) A KFKI és a Kutatóintézetek szervezeti és működési szabályzatait a szervezetek vezetői 1992. június 30-ig terjesszék jóváhagyásra az MTA főtitkára elé.

7. §

Jelen utasítás hatálybalépésével az MTA főtitkárának 12/1974. (A. K. 19.) MTA-F utasítása hatályát veszti.

Budapest, 1991. november 15.

Kosáry Domokos sk.

Láng István s. k.

*T á j é k o z t a t ó***a TMB által odaítélt doktori fokozatról**

Közgazdaságtudományi Szakbizottság

VERESS JÓZSEF

(BKE)

„Válsággazdaságtan — válsággazdaságban” c. doktori értekezése alapján a közgazdaságtudomány doktora.

Történelemtudományi Szakbizottság

BORSÁNYI GYÖRGY

(Magyar Lajos Alapítvány)

„Kun Béla politikai életrajza” c. doktori értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

MAKK FERENC

(JATE)

„Magyar külpolitika 896—1196” c. doktori értekezése alapján a történelemtudomány doktora.

Pedagógiai Szakbizottság

BAJKÓ MÁTYÁS

(KLTE)

„A magyar kollégiumok működési anyagának összehasonlító története 1777 és 1848 között” c. doktori értekezése alapján a neveléstudomány doktora.

Földrajzi és meteorológiai Szakbizottság

BECSEI JÓZSEF

(Földrajztud. Int.)

„Az alföldi települések társadalmi struktúrája” c. doktori értekezése alapján a földrajztudomány doktora.

Fizikai, csillagászati Szakbizottság

HORVÁTH ZOLTÁN

(ELTE)

„Teljesen integrálható térelméleti modellek megoldásainak vizsgálata, előállításukra szolgáló módszerek és szimmetriák” c. doktori értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

SZENTIRMAI ZSOLT

(KFKI)

„A felületi plazmonok által közvetített elektron-foton kölcsönhatás fém-oxid-fém (M-O-M) vékonyréteg szerkezetekben” c. doktori értekezése alapján a fizikai tudomány doktora.

Növénytermesztési Szakbizottság

MENYHÉRT ZOLTÁN

(GATE)

„A termeléselőrehaladás üteme, szakaszossága és összetevői a magyar kukoricatermesztésben az 1945—1987-es években” c. doktori értekezése alapján a mezőgazdaságtudomány doktora.

Állattenyésztés, állatorvosi Szakbizottság

BÖGRE JÁNOS

(GATÉ)

„A lúdtenyésztés genetikai és tartástechnológiai módszereinek fejlesztése” c. doktori értekezése alapján a mezőgazdaságtudomány doktora.

KASSAI TIBOR

(Áo. Parazitológiai és Állattani TSz.)

„A gazda immun védekezése az intestinalis nematodákkal szemben” c. doktori értekezése alapján az állatorvostudomány doktora.

Gépészeti, kohászati Szakbizottság

DUDÁS ILLÉS

(NME)

„Csavarfelületek gyártásának elmélete” c. doktori értekezése alapján a műszaki tudomány doktora.

Kémiai tudományi Szakbizottság II.

HEDVIG PÉTER

(Műanyagip. K.)

„Nagyenergiájú sugárzás hatása műanyagokra” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

RUFF FERENC

(ELTE)

„Kénorganikus reakciók mechanizmusának vizsgálata” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

DWORSCHÁK ERNŐ

(OÉTI)

„Új élelmiszer nyersanyagok egészségügyi megítélése a kémiai összetétel alapján” c. doktori értekezése alapján a kémiai tudomány doktora.

Biológiai Szakbizottság I.

GOZMÁNY LÁSZLÓ

(Term.tud. Múzeum)

„A detritofág molylepkek” c. doktori értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

HORVÁT ADOLF OLIVÉR

(nyugdíjas)

„A Mecsek és Környéke florisztikai és cönológiai kutatásának eredményei” c. doktori értekezése alapján a biológiai tudomány doktora.

Hadtudományi Szakbizottság

BERKI MIHÁLY

(nyugdíjas)

„A Magyar Néphadsereg felbomlása 1956 őszén” c. doktori értekezése alapján a hadtudomány doktora.

*Tájékoztató***az odaitélt kandidátusi fokozatról***Irodalomtudományi szakbizottság*

FRIED ILONA

(JPTE)

„I drammi di Pirandello: generi e messinsce (Pirandello drámái: műfajok és színrevitelek)” c. értekezése alapján az irodalomtudomány kandidátusa.

Néprajztudományi szakbizottság

FÜVESSY ANIKÓ

(Kiss Pál Múzeum, Tiszafüred)

„Egy közép-tiszai fazekasközpont és kisugárzási körzete a parasztstílus idején” c. értekezése alapján a néprajztudomány kandidátusa.

Filozófiai tudományi szakbizottság

HUORANSZKI FERENC

(MTA Filozófiai T.)

„Egality, An essay in the philosophy of egalitarian liberalism” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

VERES ILDIKÓ

(Miskolci Egyetem)

„Helyzettudat és filozófia. Egy értelmiségi mentalitás lehetőségei a huszadik század első felének Erdélyében — Tavasz Sándor” c. értekezése alapján a filozófiai tudomány kandidátusa.

Történelemtudományi szakbizottság

FARKAS JÓZSEF

(Agrártud. Egy. Gödöllő)

„Agrárszocializmus eszmevilága” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

CSIPFÁRY GERGELY

(Heves Megyei Levéltár)

„A magyarok részvétele és tevékenysége a szovjet antifasiszta iskolákon és hadifogolytáborokban 1941–1945.” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

JOHN MACHUMU JAY MAGOTTI

„The collectivization of agriculture: the experiences of Hungary and Tanzania” c. értekezése alapján a történelemtudomány kandidátusa.

Pedagógiai szakbizottság

FAZEKASNÉ BARTHA MÁRIA

(Vitéz J. Tanárképző Főiskola)

„Szlovák és magyar jelzős szerkezetek kontrasztív leírása” c. értekezése alapján a pedagógia tudomány kandidátusa.

CELLER ZSUZSANNA

(Országos Oktatástechn. Központ)

„A korszerű iskolai könyvtár. (Tanulási forrásközpont, az önálló tanulásra nevelés, az információszerzés fontos segédeszköze)” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

DÁLNOKI ANDRÁS

(Magyar Iparművészeti Főiskola)

„Kísérlet egy nyelvoktatási alap- (háttér) módszer megvalósítására” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

KOVÁCS FERENC

(Berzsenyi Dániel Tanárképző Főisk.)

„A 10–14 éves korú gyermekek önismeretének fejlődése pedagógiai nézőpontból” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

LUKÁCS PÉTER

(Oktatáskutató Intézet)

„Színvonal és szelekció” c. értekezése alapján a neveléstudomány kandidátusa.

Matematikai és számítástudományi szakbizottság

AMBRUS ANDRÁS

(ELTE TTK)

„Indirektes argumentieren, bergünden, beweisen im mathematikunterricht” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

ECHANDIA LIANDO VENTURA

(Venezuela)

„Interpolation Between Some Hardy-Type spaces” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

WEISZ FERENC

(ELTE TTK)

„Martingál Hardy terek és alkalmazásaik” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

USAMA ABDALLA ABURAWASH

(Egyiptom)

„Studies on the Structure of Involution Rings”

c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

SZŐNYI TAMÁS

(ELTE TTK)

„Aszimototikus eredmények a véges geometriákban” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

KARSAI JÁNOS

(SzOTE Számítástechn. Közp.)

„Attraktivitási tételek közönséges másodrendű differenciálegyenletekre” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

KISS ATTILA

(ELTE Számítóközp.)

„Relációs adatbázisok függőségeinek vizsgálata” c. értekezése alapján a matematikai tudomány kandidátusa.

Fizikai, csillagászati szakbizottság

PETROVAY KRISTÓF

(ELTE)

„Mozgások és mágneses terek a Nap konvektív zónájában” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

CSÖRGŐ TAMÁS

(KFKI)

„A relativisztikus nehézion-ütközések téridő aspektusai” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

VÉGH JÁNOS

(MTA Atommagkutató Int.)

„Elektron és röntgenspektroszkópiai kutatások eredményei és alkalmazásai” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

KÁLMÁN PÉTER

(BME Fizikai Int.)

„Röntgenabszorpció és belső konverzió intenzív lézerterekben” c. értekezése alapján a fizikai tudomány kandidátusa.

Növénytermesztési szakbizottság

VIG KÁROLY

(Savária Múzeum)

„Kártevő földibolha fajok (phyllostreta sop.) rendszertana, alakтана és életmódja” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

BUCHALLA BOTOND

(KEÉ)

„A patulin bomlása tartósított élelmiszerekben” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

BERÉCZ KATALIN

(Pannon Agrártud. Egy.)

„A búza-fehérje-felhasználása N-műtrágyázás hatására és a szemfejlődésérés során” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

MOHAMMAD KHALIL DIKKEH

(Szíria)

„A szélérózió néhány törvényszerűségének és védekezési lehetőségének vizsgálata” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

ALI ABDEL-HAMID HASSAN

(Egyiptom)

„Root length selection in diverse maize inbred lines and its effect on the agronomic characteristic” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

EL-SAID RAMADAN EL-ASHRY

(Egyiptom)

„Mathematical models for predicting the tractive characteristic of tractor tires” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

ABD EL FATTAH

ABD EL MEGEED

EL ASHTAR

(Egyiptom)

„Some factors effecting P-sorption by sandy soils and the availability of P to maize plants” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

SZEMÁN LÁSZLÓ

(GATE)

„Domb és hegyvidéki gyepek termőképességének javítási lehetőségei” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

CSÓKA GYÖRGY

(ERTI Arborétum)

„Magyarországi fenyvesek tűfogyasztó nagy-lepkéi” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

LENTI ISTVÁN

(Rákóczi Mg. TSz. Kálmánháza)

„A lóbab (Vicia faba L.) jelentősebb kórokozó gombái Magyarországon” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

SOMLYAY ISTVÁN

(PATE Georgikon)

„Dikamin D, Kolfugo 25 FW Nevifosz 50 EC növényvédőszerembrio és magzati toxicitása házityukon” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Állattenyésztési és állatorvosi szakbizottság

HECKER WALTER

(Tilburg University)

„Telivér versenylovak teljesítőképességének öröklése” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

NEOGRÁDY ZSUZSA

(Állatorvostud. Egy.)

„A bendőnyálkahártya adaptációs folyamatainak hormonális szabályozása” c. értekezése alapján az állatorvostudomány kandidátusa.

CENKVÁRI ÉVA

(PANNON Agráregy.)

„Védett metionin felhasználása a nagy tejtermelésű tehének takarmányozásában” c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

TÓTH ÁRPÁD

(Földművelésügyi Min.)

„A tökfélék tenyésztésének haltenyésztési-biológiai feltételei Magyarország viszonyai között”

c. értekezése alapján a mezőgazdasági tudomány kandidátusa.

Agrárökonómiai szakbizottság

RAM KISHAN PATEL

(India)

„A comparative study on some hungarian experiences and India's development capacities in agricultural cooperation” c. értekezése alapján a közgazdaságtudomány kandidátusa.

Gépészeti, kohászati szakbizottság

TÓTH LAJOS ATTILA

(Miskolci Egyetem)

„Szénhidrogénnel kombinált fúvósél hatásának komplex elemzése a fúvósél-paraméterek és az egyenletes nagyolvasztójárat összehangolása érdekében” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

SIPOSS ISTVÁN

(Miskolci Egyetem)

„Globoid hajtások lefejtés nélkül készített csigakerékkel” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

MARCIN SIKORSKI

(Lengyelország)

„Reliability evaluation of man-machine systems for industrial process control design” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

MÁRIALIGETI JÁNOS

(BME)

„Evolvens fogazatú, fogazathibás fogaskerékpárok lengéseinek nemlineáris modellezése és lengéseinek szimulációs vizsgálata” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KRÁLLICS GYÖRGY

(BME)

„Elméleti alapok a hosszvarratos csövek folyamatos hengerlésének interaktív tervezéséhez” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Energetikai szakbizottság

KATONA ÁBRIS

(Villamosipari Kutató Intézet)

„Gáztüzelésű termovillamos generátor határfokának vizsgálata” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

KISS LAJOS

(BME Erősáramú Int.)

„Turbina-generátor tengelyek torziós lengéseinek vizsgálata” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

AJIT KUMAR MAHAPATRA

(India)

„Mathematical modeling and computer simulation of a directly irradiated solar agricultural dryer” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

ABDUL SALAM

ABDULLA HAZZA

(Yemen)

„Real time thermal rating of overhead-line conductors” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Elektronikai, számítástechnikai szakbizottság

NGUYEN QUANG HUNG

(Vietnam)

„A gyors Fourier transzformáció kerekítési hibáinak vizsgálata” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

SINGER PÉTER

(SZTAKI)

„Konkurens folyamatok erőforráskezelésének és üzenetküldésének modellezése” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Építési, építészi és közlekedéstudományi szakbizottság

HASSAN YOUNES

AHMED MOHAMED

(Egyiptom)

„A working pavement management system” c. értekezése alapján a közlekedéstudomány kandidátusa.

SZÉLL MÁRIA

(BME)

„Döntés támogató módszer faanyagú homlokzati nyílászárók értéknövelő felújítására” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

SCHNELLER ISTVÁN

(Főpolgármesteri Hivatal)

„Az építészeti tér településszintű értelmezésének egy lehetősége” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

PREISISCH KATALIN

(BME)

„Külső falak isothermikus hőszigetelésének épületszerkezeti lehetőségei és korlátai” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

ELHADL KELANI ELAKEEM

(Líbia)

„Islamic Tradition in Educational Building — New architectural needs in educational institutes” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

ANA MARGARITA

HERNANDEZ CRUZ

(Kuba)

„A csúszószaluzatos eljárással készült beton és a helyi hatások” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

PARÁDI FERENC

(BME)

„Mikroszámítógépes vasúti állomási biztosítóberendezések vizsgálata szimuláció segítségével” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

Bányászati, földtani, geodéziai és geofizikai szakbizottság

ABDEL-AAL

MOHAMED ABDEL-KARIM

(Egyiptom)

„Comparative petrological and geochemical study of some aphiolite occurrences in the Alp-Carpathian system” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

WÉBER ZOLTÁN

(ELTE)

„OVSP szelvények inverziója” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

TIHANYI LÁSZLÓ

(Miskolci Egyetem)

„Gázszállító- és elosztó rendszerek számítógéppel segített tervezésének és üzemeltetésének módszertani kérdései” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

CSETE JENŐ

(Miskolci Egyetem)

„Gázszállító- és elosztó rendszerek számítógéppel segített tervezésének és üzemeltetésének módszertani kérdései” c. értekezése alapján a műszaki tudomány kandidátusa.

DUNKL ISTVÁN

(Geokémiai KL.)

A fission track módszer és alkalmazása geokronológiai kérdések megoldásában” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

DÓDONYI ISTVÁN

(ELTE)

„Rétegszilikátok kristálykémiai kapcsolatainak és rácsgeometriájának transzmissziós elektronmikroszkópos vizsgálata” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

BONDÁR ISTVÁN

(MTA KSZI)

„Képfeldolgozási és statisztikai módszerek alkalmazása a szeizmikus kiértékelésben” c. értekezése alapján a földtudomány kandidátusa.

*Kémiai tudományi szakkbizottság I.***CSEGEZI ESZTER ZSUZSANNA**

(CHINOIN)

„Egyes ipari berendezések inhibitoros védelemmel történő pácolás során” c. értekezése alapján a kémiai tudomány kandidátusa.

*Biológiai tudományi szakkbizottság I.***TURCSÁNYI GÁBOR**

(ATE GATE)

„Ipari és bányászati eredetű meddőhányók növényeinek elemakkumulációja” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

NÁNÁSI IRÉN

(ELTE TTK)

„Az emberi jellegek biológiai-társadalmi determinációja” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

LÖKÖS LÁSZLÓNÉ FARKAS EDIT

(Ökológiai és Botanikai K.)

„Lichenológiai vizsgálatok Budapesten és a Pilis bioszféra rezervátumban” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

BALÁZSY SÁNDOR

(Bessenyei Gy. Tanárképző Főisk.)

„A lupinus Albus L., a diszotróf bradyrhizobium és az amenzalista pseudomonas törzsek közötti interakciók” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

CZAKÓNÉ VÉR KLÁRA

(POTE)

„Urántartalmú ércek karbonátos lúgzásának mikrobiológiai, ökológiai értékelése” c. értekezése alapján a biológiai tudomány kandidátusa.

*Hadtudományi szakkbizottság***SZABÓ SÁNDOR**

(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)

„Az ellencsapást végrehajtó gépesített hadtest műszaki biztosításában jelentkező újszerű sajátosságok, különös tekintettel a vízi akadályok leküzdésére” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

SZTERNÁK GYÖRGY MIHÁLY

(HM Védelmi KI)

„A nagy pontosságú fegyverek és fegyverrendszerek elleni védelem és harc kérdései” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

HARAI DÉNES

(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)

„A kommunikáció jelentősége, funkciói és sajátosságai a Magyar Honvédségnél az állomány közgondolkodásának, meggyőződésének, közvéleményének formálásában” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

BÁTHY SÁNDOR

(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)

„A Magyar Honvédség háborús anyagi biztosításának új rendszere a védelmi koncepció figyelembevételével” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

SZABÓ LÁSZLÓ

(HM Nemzetközi és Bizt. pol. Főo.)

„A fegyveres erők szerepe Latin-Amerikában” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

SZILÁGYI TIVADAR

(Zrínyi Miklós Katonai Akadémia)

„A rádiótechnikai csapatok harcászati ismeretelméleti alapjai” c. értekezése alapján a hadtudomány kandidátusa.

*Szociológiai és demográfiai szakkbizottság***GYENEI MÁRTA**

(BKE)

„Településpolitikai és kampányok az államszocialista tervgazdaságban” c. értekezése alapján a szociológiai tudomány kandidátusa.

*Politikatudományi szakkbizottság***PINTÉR LÁSZLÓ**

(nyugdíjas)

„Prioritásváltás az amerikai külpolitikában a Carter-adminisztráció első évében” c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

TÓTH LÁSZLÓ

(OTE Társadalomrostani I.)

„Románia Szocialista Köztársaság állami, gazdasági és politikai rendszere jogi szabályozásának politológiai szempontú elemzése” c. értekezése alapján a politikatudomány kandidátusa.

Tudományos Minősítő Bizottság

Pályázati felhívások

Az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztálya
pályázatot hirdet

MTA ALKOTÓHÁZ VEZETŐI

állás betöltésére 1992. január 1-i kezdettel.

Cím: MTA Alkotóház, 2177 Erdőtarcsa

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának és fizetésének megjelölését,
- a pályázónak elképzelését, koncepcióját az Alkotóház vezetésére, illetve a gazdaságos üzemeltetésére.

A pályázónak mellékelni kell:

- részletes önéletrajzt,
- iskolai végzettséget igazoló bizonyítványt, ill. oklevelet,
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Bérezés megállapodás szerint.

Kinevezés határozott időre, de legfeljebb 5 évre szól.

A pályázatot mellékleteivel együtt a Jóléti Csoport vezetőjéhez

MTA Titkárság Jóléti Csoportja
1051 Budapest, Nádor u. 7.

címre kell benyújtani, a pályázati felhívás megjelenésétől számított 15 napon belül.

Dr. Sárly László s. k.
főosztályvezető

Az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztálya
pályázatot hirdet

MTA MÁTRAHÁZAI TUDÓSÜDÜLŐ ÜDÜLŐVEZETŐI

állás betöltésére 1992. január 1-i kezdettel.

Cím: MTA Tudósüdülő, 3233 Mátraháza.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásának és fizetésének megjelölését,
- elképzelés, koncepció az üdülő vezetésére, illetve gazdaságos üzemeltetésére.

A pályázónak mellékelni kell:

- részletes önéletrajzt egy példányban,
- iskolai végzettséget igazoló bizonyítványokat,
- 3 hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Bérezés megállapodás szerint.

Bizottsági döntés után kinevezés határozott időre, de legfeljebb 5 évre szól.

A pályázatot mellékleteivel együtt a Jóléti Csoport vezetőjéhez

MTA Titkárság Jóléti Csoportja
1051 Budapest, Nádor u. 7.

címre kell benyújtani a pályázati felhívás megjelenésétől számított 15 napon belül.

Dr. Sárly László s. k.
főosztályvezető

Az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetének igazgatója (Budapest, II. Herman Ottó u. 15., levélcím: 1525 Budapest, Pf. 102) pályázatot hirdet az Intézet Növénykórtani és kórélettani, valamint a Biotechnológiai osztályainak tudományos osztályvezetői munkakörére.

A tudományos osztályvezetők feladata az intézeti célok megvalósítása érdekében:

- az osztály átfogó tudományos irányítása,
- az illető tudományterületen aktív tudományos kutatások végzése.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- egyetemi végzettség;
- tudományos fokozat;
- nemzetközi színvonalú tudományos tevékenység;
- a tudományterület szempontjából fontos idegen nyelv, illetve
- nyelvek ismerete és az egyikből előadó- és vitakészség.

A pályázatoknak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásának és fizetésének megjelölését;
- eddigi szakmai munkásságát, tudományos eredményeinek ismertetését;
- tudományos fokozatának, nyelvismeretének megjelölését;
- tudományos munkáinak jegyzékét;
- a munkakör ellátására vonatkozó vezetési és tudományos elképzeléseit.

A pályázatokhoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát;
- részletes önéletrajzt;
- három hónapnál nem régebbi keletű erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a felhívásra az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetében dolgozó kutatók pályáznak, úgy az említett okmányokat nem szükséges a pályázatokhoz csatolni.

A pályázatokat az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetének igazgatójához kell benyújtani a közzétételtől számított 30 napon belül.

Dr. Király Zoltán s. k.
az MTA rendes tagja
igazgató

Az MTA Növényvédelmi Kutatóintézete pályázatot hirdet

GAZDASÁGI OSZTÁLYVEZETŐI

állás 1991. november 1-i kezdettel történő betöltésére.

A pályázó feladata az Intézet gazdasági (pénzügyi) irányítása.

A pályázatot mellékleteivel együtt az Intézet igazgatójához kell benyújtani. Cím:

MTA Növényvédelmi Kutatóintézete
1525 Budapest, Herman O. u. 15. Pf. 102.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásának és illetményének megjelölését;
- a pályázó eddigi szakmai munkájának ismertetését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- önéletrajzot egy példányban;
- szakképzettséget tanúsító oklevelet vagy hiteles másolatát.

Bérezés a 23/1983 (XII.17.) ABMH számú rendelkezés szerint.

A Magyar Tudományos Akadémia Izotópkutató Intézete (Budapest, Konkoly Thege út 29–33. Pf. 77. 1525) pályázatot hirdet a következő tudományos osztályok osztályvezetői munkakörének betöltésére:

KATALÍZIS OSZTÁLY SPEKTROSKÓPIAI OSZTÁLY

A munkakörök 1992. január 1-től tölthetők be. A megbízások legfeljebb 3 évre szólnak, és meghosszabbíthatók.

Az osztályvezetők feladata az osztály tudományos, fejlesztési szervezési, gazdasági stb. tevékenységének vezetése, a jogszabályok, továbbá az Intézet szervezeti és működési szabályzatainak, valamint más belső előírásainak megfelelően.

Pályázati feltételek:

- egyetemi oklevél;
- tudományos fokozat;
- az osztály profiljának megfelelő szakmai gyakorlat;
- lehetőleg vezetési gyakorlat;
- legalább egy idegen nyelv ismerete.

A pályázatnak külső pályázó esetén tartalmaznia kell:

- a részletes önéletrajzot;
- a jelenlegi munkahely, munkakör, beosztás, fizetés, az eddigi szakmai- és publikációs tevékenység, szakmai kapcsolatok ismertetését;
- kitöltött személyi adatlapot;
- iskolai végzettséget, nyelvtudást és tudományos minősítést igazoló oklevél (oklevelek) másolatát;
- három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Mind belső, mind külső pályázó esetén a pályázathoz csatolni kell az Osztály munkájára, fejlesztésére vonatkozó koncepciót.

A pályázattal kapcsolatos további felvilágosítást ad: Farkas Tiborné igazgatási osztályvezető (telefonon: 169-9499 és 169-8566. 21-55 mellék).

A pályázatot az Akadémiai Értesítőben történő megjelenést követő 15 napon belül kell benyújtani, az előzőekben megjelölt címre.

A pályázatokat — kívánságra — bizalmasan kezeljük.

Földiák Gábor s. k.
főigazgató

A Gedeon Tihamér-alapítvány

DÍJAT TŰZ KI

bauxit-geológia vagy timföld-kémia

tárgykörben kiemelkedő eredményeket elért, a pályázat benyújtásakor 42. életévét még be nem töltött fiatal szakemberek, illetve egyetemi hallgatók részére.

A díj két részből áll:

I. Senior díj: kutatók számára, *II. Junior díj:* egyetemi hallgatók számára.

I. Senior díj: Pályázni lehet 1989. január 1. óta hazai vagy külföldi folyóiratokban megjelent közleménnyel, könyvvel, könyvrészlettel, megadott szabadalommal, megvédett egyetemi doktori, illetve kandidátusi értekezéssel. A pályázatot elnyerő 15 000–20 000 Ft-os díjban részesül.

II. Junior díj: Pályázni lehet tudományos diákköri munkával vagy diplomateranggal. A pályázatot elnyerő 8000–15 000 Ft-os díjban részesül.

Mindkét díjnal a pályamunka a bauxit-feldolgozás, timföldgyártás során melléktermékként keletkező anyagokra (pl. ritkafémek kinyerése, hulladékhasznosítás), a timföld különleges felhasználására, környezetvédelmi problémák megoldására, a számítástechnika alkalmazására az adott területen is vonatkozhat.

A díjakra többszerzős munkával is lehet pályázni, de ebben az esetben a társszerzőktől nyilatkozatot kell kérni, hogy a munka milyen hányada a pályázó teljesítménye.

A pályázatokat 6 példányban 1992. május 31-ig lehet beadni a Budapesti Műszaki Egyetem Tudo-

mányos Osztályára (1521. Budapest, Műegyetem rkp. 3. K. ép. I. em. 42.).

A pályázatokat Bírálóbizottság értékeli, amelynek elnöke a Budapesti Műszaki Egyetem rektora, tagjai a Veszprémi Egyetem, a Miskolci Egyetem, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége és a Magyar Tudományos Akadémia képviselői.

A Junior díjra a pályázatokat a tudományos diákköri témavezetők vagy az érdekelt tanszékvezetők bevonásával — konzultánsként — a Senior Bírálóbizottság értékeli.

A Bírálóbizottság 1992. augusztus 31-ig dönt a díjak adományozásáról, amelyek a tanévnyitón kerülnek átadásra.

Budapest, 1991. szeptember hó.

Dr. Michelberger Pál s. k.
a kuratórium elnöke

FOGADÓÓRÁK

Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15,30–17 óra között — bármely természetű ügyben — fogadóórát tart.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak, valamint az intézmények vezetőinek más időpontokban is rendelkezésére áll.

Jogi és Igazgatási Főosztály

Szabó János, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke kedden 14–15 óráig, és Harmathy Attila, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára szerdán 8–10 óráig tart fogadóórát. Előzetes bejelentés a 1-173-929 hívószámú telefonon.

Tudományos Minősítő Bizottság titkársága

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti: dr. Egri Pál, az MTA Titkársága Jogi Osztályának vezetője

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat igazgatója
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat végezte
Felelős vezető: Zöld Ferenc igazgató — Budapest, 1991., Nyomdai táskaszám: 20662
Felelős szerkesztő: dr. Egri Pál — Műszaki szerkesztő: Sándor István
Megjelent: 1,50 (A/5) ív terjedelemben — HU ISSN 0865—9303

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, Lehel út 10A., közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj egy évre 288 Ft — Példányszámonkénti ára: 12 Ft